

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 29.4.2013
SWD(2013) 53 final/2

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

Útmutató az Európai Unió állami támogatási, közbeszerzési és belső piaci szabályainak az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra, és különösen az általános érdekű szociális szolgáltatásokra történő alkalmazásáról

TARTALOMJEGYZÉK

1	Bevezetés.....	18
2	Az ÁGÉSZ fogalma	21
3	Az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag.....	29
3.1	Az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag áttekintése.....	29
3.2	Közlemény	33
3.2.1	Mikor alkalmazandók az állami támogatási szabályok, és milyen következményekkel járnak?.....	33
3.2.2	Megbízási aktus.....	45
3.2.3	Támogatástól mentes kompenzáció az Altmark-ügyben hozott ítélet szerint.....	52
3.3	Támogatástól mentes kompenzáció a de minimis rendeletek szerint.....	58
3.4	Kompenzáció az ÁGÉSZ-határozat értelmében	62
3.4.1	Alkalmazási kör	62
3.4.2	Összeegyeztethetőségi feltételek.....	69
3.4.3	Átláthatóság és jelentéstétel	82
3.4.4	Hatálybalépés és átmeneti rendelkezések	83
3.5	Kompenzáció az ÁGÉSZ-keretszabály értelmében.....	84
3.5.1	Alkalmazási kör	84
3.5.2	Összeegyeztethetőségi feltételek (felhívjuk a figyelmet arra, hogy a következő, határozattal kapcsolatos kérdésekre adott válaszok értelemszerűen a keretszabályra is érvényesek: 117., 119., 124–138., 140–147.)	85
3.5.3	Hatálybalépés és átmeneti rendelkezések	95
3.6	Az ÁGÉSZ-csomag és egyéb szabályok.....	96
4	A közbeszerzési szabályoknak az ÁÉSZSZ-ra történő alkalmazásával kapcsolatos kérdések.....	99
4.1	Maga a hatóság nyújtja az ÁÉSZSZ-t.....	99
4.2	ÁÉSZSZ harmadik személy általi, díjazás ellenében történő nyújtása	101
5	Az állami támogatási, illetve a közbeszerzési és a koncessziós szabályok párhuzamos alkalmazása az ÁGÉSZ-okra.....	115
6	Általános kérdések a szerződés belső piaci szabályainak (a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága) az ÁGÉSZ-okra és kiváltképpen az ÁÉSZSZ-okra való alkalmazhatóságáról.....	118

7	Kérdések a szolgáltatási irányelv ÁGÉSZ-okra és kiváltképpen ÁÉSZZ-okra való alkalmazhatóságával kapcsolatban	121
---	--	-----

TARTALOMJEGYZÉK – KÉRDÉSEK

1	Bevezetés.....	18
2	Az ÁGÉSZ fogalma	21
1.	<i>Mit takar az általános érdekű szolgáltatás (ÁÉSZ) fogalma?.....</i>	<i>21</i>
2.	<i>Mi az általános gazdasági érdekű szolgáltatás (ÁGÉSZ)? Kötelező-e a hatóságoknak saját belső jogrendjükbe is bevezetni e fogalmat?.....</i>	<i>22</i>
3.	<i>Mi az általános érdekű szociális szolgáltatás (ÁÉSZSZ)? .....</i>	<i>22</i>
4.	<i>Rendelkeznek-e a tagállamok bármiféle mérlegelési jogkörrel az ÁGÉSZ-ok meghatározását illetően? 24</i>	
5.	<i>Van-e Bizottságnak olyan, a hatóságok rendelkezésére bocsátható jegyzéke, amelyet felhasználhatnak annak meghatározására, hogy egy szolgáltatás általános érdekű-e?.....</i>	<i>24</i>
6.	<i>Korlátozza-e az uniós jog a tagállamok mérlegelési jogkörét az ÁGÉSZ-ok meghatározását illetően?24</i>	
7.	<i>Vannak-e példák a tagállamok által az ÁGÉSZ-ok meghatározása során elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra? .....</i>	<i>25</i>
8.	<i>Tekinthetők-e bizonyos pénzügyi szolgáltatások ÁGÉSZ-nak? .....</i>	<i>26</i>
9.	<i>Az infrastruktúraépítés önmagában ÁGÉSZ-nak minősül? .....</i>	<i>26</i>
10.	<i>ÁGÉSZ-nak tekinthető-e, ha egy vállalaton belül új álláshelyeket hoznak létre vagy álláshelyeket tartanak fenn a vállalat kutatási és fejlesztési tevékenységének (például a biogyógyszerészet területén történő) kiterjesztése céljából? .....</i>	<i>27</i>
11.	<i>Minősíthetnek-e a hatóságok ÁGÉSZ-nak egy szolgáltatást, ha más, ÁGÉSZ-szal nem megbízott szolgáltatók már kínálnak hasonló szolgáltatást a piacon?.....</i>	<i>27</i>
12.	<i>Meghatározható-e egy szolgáltatás ÁGÉSZ-ként, ha a piac képes lenne biztosítani azt a közeljövőben? .....</i>	<i>28</i>
13.	<i>Ha piaci feltételek mellett működő, ÁGÉSZ nyújtásával nem megbízott gyermekgondozási szolgáltató nehéz helyzetbe kerül, és fennáll annak a veszélye, hogy csődbe megy, akkor a tagállam az adott időpontban megbízhatja-e ÁGÉSZ-szal azért, hogy biztosítsa a szolgáltatás folytonosságát (feltéve, hogy az adott területen nincs más olyan gyermekgondozási szolgáltató, amely biztosítani tudná a szolgáltatást)? .....</i>	<i>28</i>
3	Az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag.....	29
3.1	Az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag áttekintése.....	29
14.	<i>Milyen eszközöket tartalmaz az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag? .....</i>	<i>29</i>
15.	<i>Mi az ÁGÉSZ-közlemény célja? .....</i>	<i>30</i>
16.	<i>Mi az ÁGÉSZ de minimis rendelet? .....</i>	<i>30</i>
17.	<i>Miről szól a határozat?.....</i>	<i>30</i>
18.	<i>Miről szól a keretszabály? .....</i>	<i>30</i>
19.	<i>Melyek a határozat és a keretszabály célkitűzései? Mi a különbség a kettő között? .....</i>	<i>30</i>

20.	<i>Melyek a logikus lépései a közszolgáltatásért járó kompenzáció elemzésének?</i>	32
21.	<i>Hogyan nyújtható jogbiztonság az ÁGÉSZ-szolgáltatók számára? Mi történik akkor, ha nem tudják, hogy a kompenzáció a határozat, a keretszabály vagy az ÁGÉSZ de minimis rendelet hatálya alá tartozik-e?</i>	32
22.	<i>Terhelik-e jogi kötelezettségek az ÁGÉSZ szolgáltatóit?</i>	33
23.	<i>Rendelkezik-e az ÁGÉSZ-csomag arról, hogy a vállalkozásoknak jogukban áll közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában támogatást kapni?</i>	33
3.2	Közlemény	33
3.2.1	Mikor alkalmazandók az állami támogatási szabályok, és milyen következményekkel járnak?	33
24.	<i>Az EUMSZ állami támogatással kapcsolatos szabályai mikor vonatkoznak az ÁGÉSZ szervezésére és finanszírozására?</i>	33
25.	<i>Mikor minősül egy tevékenység a versenyszabályok értelmében „gazdaságinak”?</i>	33
26.	<i>Egy szabad foglalkozás gyakorlóit minősülhetnek-e a versenyszabályok értelmében vett „vállalkozásoknak”?</i>	35
27.	<i>Mikor minősül egy tevékenység a versenyszabályok értelmében nem „gazdaságinak”?</i>	35
28.	<i>Amikor egy hatóság tájékoztatást és tanácsadást nyújt a polgárok számára a hatáskörébe tartozó területen, akkor a versenyszabályok értelmében gazdasági tevékenységet végez?</i>	37
29.	<i>A közlemény négy területen konkrét iránymutatást nyújt a gazdasági és a nem gazdasági jellegű tevékenységek megkülönböztetéséről. Az e négy területen kívül eső tevékenységek mind gazdasági jellegűek?</i> ?	37
30.	<i>A gazdasági vagy nem gazdasági jellegű tevékenységként való besorolás változhat-e idővel?</i>	38
31.	<i>Alkalmazhatók-e az EUMSZ állami támogatási szabályai a nonprofit szolgáltatókra?</i>	38
32.	<i>Előnyben részesíthet-e hatóság bizonyos típusú (például állami, profitorientált, nonprofit) szervezeteket az ÁGÉSZ szolgáltatójának megbízásakor?</i>	38
33.	<i>Az állami támogatási szabályok az ÁÉSZSZ-okat (például az időseknek és fogyatékkal élőknek nyújtott szolgáltatásokat) biztosító szociális központokra is vonatkoznak?</i>	39
34.	<i>Állami támogatást képez-e, ha egy önkormányzat ÁGÉSZ igénybevételére jogosító utalványokat oszt a felhasználók bizonyos kategóriáinak?</i>	39
35.	<i>Állami támogatásnak minősülnek-e az olyan szociális támogatások, amelyeket bizonyos kedvezményezetteknek, például alacsony jövedelmű háztartásoknak (az ÁGÉSZ igénybevételével járó tényleges kiadásai és/vagy a személyes helyzetükhöz kapcsolódó egyéb objektív feltételek alapján) nyújtanak, és „harmadik fél fizet” megállapodás alapján közvetlenül a szolgáltatóknak fizetnek?</i>	39
36.	<i>Az ÁGÉSZ-okat gyakran helyi összefüggésben nyújtják. Valóban érintik ezek a tagállamok közötti kereskedelmet?</i>	39
37.	<i>Valóban érinti a kereskedelmet, ha csupán egyetlen szolgáltató biztosítja a régióban az adott ÁGÉSZ-t?</i>	41
38.	<i>Van példa olyan helyi ÁGÉSZ-okra, amelyek nem igazán érintik a tagállamok közötti kereskedelmet?</i>	41
39.	<i>Mi történik akkor, ha egy tevékenység gazdasági jellegű és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet?</i>	43

40.	<i>A versenyszabályok alkalmazása azt jelenti, hogy a tagállamoknak meg kell változtatniuk ÁGÉSZ-uk szervezésének és működtetésének módját?</i>	43
41.	<i>Mi történik akkor, ha egy hatóság kompenzációt nyújt egy gazdasági jellegűnek minősülő általános érdekű szolgáltatásért?</i>	43
42.	<i>Az állami támogatási szabályok megszabják-e az ÁGÉSZ-ok szervezésének sajátos módját?</i>	43
43.	<i>Állami támogatásnak minősülnek-e a közjogi jogalanyok között a decentralizáció keretében történő hatáskör-átruházással kapcsolatban nyújtott pénzeszegek?</i>	43
44.	<i>Ha a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályok szerint finanszíroznak egy, az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott belső szolgáltatót, akkor ez azt jelenti, hogy az állami támogatási szabályokat nem kell alkalmazni?</i>	44
45.	<i>Milyen következményekkel jár, ha egy ÁGÉSZ-ra nyújtott kompenzáció valójában állami támogatás?</i>	44
3.2.2	Megbízási aktus.....	45
46.	<i>Mi a „megbízási aktus” célja?</i>	45
47.	<i>Milyen megbízásiaktus-típusokat lehet elfogadni?</i>	45
48.	<i>Akkor is szükség van megbízási aktusra, ha ÁÉSZS-ról van szó?</i>	46
49.	<i>Mely hatóságok jogosultak vállalkozás számára megbízást adni ÁGÉSZ-ra? Az önkormányzati hatóságok rendelkeznek ilyen hatáskörrel?</i>	47
50.	<i>Az ÁGÉSZ szolgáltatója, aki gyakran szaktudással rendelkezik, meghatározhatja-e a megbízási aktus tartalmát?</i>	47
51.	<i>Az EUMSZ 106. cikke (2) bekezdésének értelmében, valamint az ÁGÉSZ-csomag értelmében vett megbízási aktus megegyezik-e a szolgáltatási irányelv (2. cikk (2) bekezdés, j) pont) értelmében vett, „állam által megbízott szolgáltató” fogalmával?</i>	47
52.	<i>Az állami támogatási szabályok és a szolgáltatási irányelv értelmében vett megbízási aktusnak minősül-e, ha egy regionális hatóság határozattal általános szociális érdekű szakképzési szolgáltatást határoz meg, és egy vagy több szakképzési szervet bíz meg azok irányításával?</i>	48
53.	<i>Amennyiben egy ÁGÉSZ-t több hatóság finanszíroz, minden egyes érintett hatóságnak saját megbízási aktust kell elfogadnia vagy a kompenzáció nyújtásakor hivatkozhat a vezető vagy az ÁGÉSZ-t szervező hatóság által kiadott megbízási aktusra?</i>	48
54.	<i>Amennyiben egy hatóság több ÁGÉSZ-szal kíván megbízni egy vagy több szolgáltatót, minden egyes ÁGÉSZ-ra külön-külön megbízási aktust kell elfogadnia?</i>	49
55.	<i>A megbízási aktusban meg kell-e határozni egy teljesítendő „feladatot” vagy „konkrét tevékenységet”?</i>	49
56.	<i>Hogyan kell megfogalmazni az olyan szolgáltatásokat érintő megbízási aktust, mint például az ÁÉSZS-ek, amelyekre egyszerre kell általános megközelítést alkalmazni, valamint a különféle felhasználók sajátos igényei szerint testre szabni? Ismertetnie kell-e részletesen a megbízási aktusnak az összes nyújtandó szolgáltatást?</i>	49
57.	<i>A megbízás lejártakor megbízható-e ugyanaz a vállalkozás az ÁGÉSZ nyújtásával?</i>	50
58.	<i>Hogyan kell elkészíteni a megbízási aktust abban az esetben, ha az abban szereplő szolgáltatásokat a szolgáltatásnyújtás ideje alatt az ellátások intenzitása, a felhasználók profilja és száma miatt megváltozó körülményekhez kell igazítani?</i>	51

59.	<i>A megbízási aktussal kapcsolatos követelmény korlátozza-e a szolgáltatók önállóságát és kezdeményezési szabadságát? .....</i>	51
60.	<i>A megbízási aktussal kapcsolatos követelmény korlátozza-e egy, az ÁGÉSZ nyújtásával nemzeti szinten helyesen megbízott vállalkozás helyi kirendeltségeinek szabad prioritásmeghatározását?.....</i>	52
3.2.3	Támogatástól mentes kompenzáció az Altmark-ügyben hozott ítélet szerint.....	52
61.	<i>Pontosan mit mondott ki a Bíróság az Altmark-ügyben hozott ítéletben?.....</i>	52
62.	<i>Elkerülheti-e a hatóság az állami támogatási szabályok alkalmazását, ha közbeszerzési eljárást folytat le annak ellenőrzése nélkül, hogy teljesül-e az Altmark-ügyben hozott ítélet valamennyi feltétele? .....</i>	54
63.	<i>Miért a „közösségnek legkevesebb költséget jelentő szolgáltatás” feltétele alapján kell az ÁGÉSZ nyújtását ellentételezni? Ez a megközelítés nem eredményez-e gyenge minőségű szolgáltatást? .....</i>	54
64.	<i>Tudna példaként említeni olyan helyzetet, amikor a (közlemény 67. pontjában említett) visszakövetelési mechanizmus alkalmazása helyénvaló?.....</i>	54
65.	<i>Mi a közlemény 66. pontja értelmében vett nyílt eljárás? .....</i>	55
66.	<i>Mi a közlemény 66. pontja értelmében vett meghívásos eljárás?.....</i>	55
67.	<i>A tárgyalásos eljárás miért csak kivételes esetekben felel meg a negyedik Altmark-feltételnek?.....</i>	56
68.	<i>Ha csupán egy ajánlat érkezik be, az a pályázat sosem tekinthető elégségesnek ahhoz, hogy a szolgáltatást a közösség számára legalacsonyabb költségen nyújtsák, vagy vannak olyan esetek, amikor a pályázat még elégségesnek bizonyulhat?.....</i>	56
69.	<i>Milyen hatással vannak egymásra a nemzeti közbeszerzési szabályok és az állami támogatási jogszabályok? Az állami támogatási uniós jogszabályokból fakadhat-e olyan kötelezettség, miszerint a közbeszerzési szabályokat mindig alkalmazni kell, ha egy szolgáltató megbízást kap ÁGÉSZ-ra?.....</i>	56
70.	<i>Mi történik akkor, ha a tárgyalást is magukban foglaló közbeszerzési eljárások alkalmazási köre megváltozik az uniós közbeszerzési szabályok jelenleg zajló reformja során? .....</i>	57
71.	<i>Pontosan mit jelent az „általánosan elfogadott piaci díjazás”? Elegendő egyetlen szakvélemény a meglétének bizonyításához? .....</i>	57
72.	<i>Az átlagos, jól vezetett vállalkozás költségeire vonatkozó feltétel alkalmazása céljából a tagállamok használhatnak-e előre meghatározott referenciaköltséget?.....</i>	57
73.	<i>Milyen következményekkel jár az Altmark-feltételek alkalmazása, illetve alkalmazásuk elmulasztása? .....</i>	58
3.3	Támogatástól mentes kompenzáció a de minimis rendeletek szerint	58
74.	<i>Mi a különbség az ÁGÉSZ de minimis rendelet és az általános de minimis rendelet között? .....</i>	58
75.	<i>Hogyan biztosítható az 500 000 EUR-s felső határ betartása? Vannak-e a korlát betartására vonatkozó ellenőrzések?.....</i>	58
76.	<i>Az ÁGÉSZ de minimis rendelet értelmében is szükség van a határozat/keretszabály szerinti megbízási aktusra? .....</i>	59
77.	<i>A határozathoz képest milyen előnyökkel jár az ÁGÉSZ de minimis rendelet alkalmazása?.....</i>	59
78.	<i>Milyen szabályok vonatkoznak a két de minimis rendelet alapján nyújtott támogatások halmozódására? Konkrétabban, kaphat-e ÁGÉSZ-ért nyújtott csekély összegű támogatást az a vállalkozás, amely az elmúlt években általános csekély összegű támogatásban részesült? .....</i>	59

79.	<i>Milyen szabályok vonatkoznak az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján, illetve az Altmark-feltételek szerint nyújtott kompenzáció halmozódására?.....</i>	59
80.	<i>Részesülhet-e egy vállalkozás kompenzációban az egyik ÁGÉSZ-ra vonatkozóan a határozat vagy a keretszabály alapján, másik ÁGÉSZ tekintetében pedig az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint?.....</i>	60
81.	<i>A szolgáltató, amely a határozat vagy a keretszabály alapján kompenzációban részesült adott időszakon át, kaphat-e finanszírozást újabb időszakra ugyanazért a szolgáltatásért az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint? .....</i>	60
82.	<i>Valamely szolgáltató 150 000 EUR finanszírozási támogatást igénylő segítségnyújtási szolgáltatást kíván létrehozni fiatal munkanélküliek számára: az állami támogatási szabályok vonatkoznak-e erre a hatóság által nyújtott támogatásra? .....</i>	60
83.	<i>Finanszírozhatnak-e a hatóságok kísérleti kezdeményezéseket az ÁGÉSZ-feladatok tartalmának meghatározása céljából?.....</i>	61
84.	<i>Ha az adott ÁGÉSZ-t az általános vagy az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint finanszírozzák, a legfeljebb 200 000 vagy 500 000 EUR összeg az ÁGÉSZ-ra, vagy pedig az ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozásra vonatkozik, figyelembe véve a vállalkozás egyéb olyan tevékenységeit is, amelyekre állami forrásokból kap támogatást?.....</i>	61
85.	<i>Ha egy szervezetet több ÁGÉSZ nyújtásával bíznak meg, és minden ÁGÉSZ esetében külön könyvelést vezet, alkalmazható-e a de minimis szabály külön-külön az egyes ÁGÉSZ-okra? .....</i>	61
86.	<i>Ha az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott szervezet nem gazdasági tevékenységeket is folytat, a de minimis rendelet alkalmazásában le kell-e vonni az általános érdekű, nem gazdasági szolgáltatásért nyújtott kompenzációként adott összeget?.....</i>	62
87.	<i>Az ÁGÉSZ-okkal kapcsolatos beruházások költségvetése egy- vagy többéves időtartamra különíthető el. Ebben az esetben alkalmazható-e a de minimis rendelet? .....</i>	62
88.	<i>Az általános és az ÁGÉSZ de minimis rendelet a nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatókra is vonatkozik?.....</i>	62
3.4	Kompenzáció az ÁGÉSZ-határozat értelmében	62
3.4.1	Alkalmazási kör	62
89.	<i>Milyen esetekre alkalmazandó a határozat?.....</i>	62
3.4.1.1	<i>A 15 millió EUR-s küszöbérték .....</i>	63
90.	<i>A 15 millió EUR-s küszöbérték nettó vagy bruttó értéként alkalmazandó? .....</i>	63
91.	<i>A küszöbérték ÁGÉSZ-megbízásonként vagy vállalkozásonként értendő? Mi történik akkor, ha több vállalkozás közösen nyújtja az ÁGÉSZ-t? .....</i>	63
3.4.1.2	Kórházak és szociális szolgáltatások	63
92.	<i>A 2. cikk (1) bekezdésének b) pontja kiegészítő tevékenységgel kapcsolatos rendelkezést tartalmaz a kórházakra vonatkozóan, azonban a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja nem tartalmaz hasonló rendelkezést a szociális szolgáltatásokra vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy a szociális szolgáltatásokra kevésbé kedvező feltételek vonatkoznak? .....</i>	63
93.	<i>Ki határozhatja meg a „szociális szolgáltatások” fogalmának tartalmát? .....</i>	64
94.	<i>Miért teljes a mentességet élvező szociális szolgáltatások határozatban szereplő listája? Mi történik akkor, ha a tagállam olyan általános érdekű szociális szolgáltatással kíván megbízni egy szolgáltatót, amely nem szerepel e listán?.....</i>	64

95.	<i>Milyen viszony van a mentességet élvező szociális szolgáltatások határozatban szereplő listája és szolgáltatások közbeszerzésről szóló 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében szereplő listája között?.....</i>	64
96.	<i>Mire terjed ki a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „gyermekgondozás” fogalma?.....</i>	65
97.	<i>A „szociális szükségleteket kielégítő” kifejezés korlátozhatja-e, milyen ÁGÉSZ-ok minősülhetnek szociális szolgáltatásnak, például a gyermekgondozás esetében csak az anyagi nehézségekkel küzdő családoknak nyújtott gyermekgondozási szolgáltatás minősül-e ÁGÉSZ-nak?.....</i>	65
98.	<i>Mire terjed ki a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „sérülékeny társadalmi csoportok gondozása és társadalmi befogadása” kifejezés? .....</i>	65
99.	<i>Mire terjed ki a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „a munkaerőpiacra való belépés és visszatérés” kifejezés? Részét képezi-e a szakképzés? .....</i>	66
100.	<i>A társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedést segítő vállalkozásoknak nyújtott támogatás tartozhat-e a határozat hatálya alá? .....</i>	66
3.4.1.3	A megbízás időtartama.....	66
101.	<i>A megbízás időtartama csak akkor haladhatja meg a 10 évet, ha jelentős beruházást kell amortizálni hosszabb időszak során, vagy indokolt esetben is? Mit jelent a „jelentős beruházás” fogalma? ...</i>	66
102.	<i>A megbízás időtartamának elvben 10 évre való korlátozását figyelembe véve már nem adható határozatlan időre szóló engedély a szolgáltatóknak? .....</i>	67
3.4.1.4	Alkalmazás a közlekedési ágazat esetében	67
103.	<i>Mi a különbség a határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) és e) pontja között?.....</i>	67
104.	<i>Pontosan mire vonatkozik a határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontjában megállapított, szigetekre irányuló légi vagy tengeri közlekedés esetén érvényes, 300 000 utasos küszöbérték? A határozat olyan légi/tengeri útvonalra is alkalmazható, amely nem szigetre irányul? .....</i>	67
105.	<i>Kiterjed-e a határozat hatálya a 200 000 fő utasforgalmat meghaladó repülőterekre vagy a 300 000 fő utasforgalmat meghaladó kikötőkre abban az esetben, ha a közszolgáltatásért járó kompenzáció nem haladja meg a 15 millió EUR-t? .....</i>	68
106.	<i>Milyen kapcsolat van a határozat és az 1008/2008/EK rendelet, különösen annak 16. cikke között? Tudna példával szolgálni arra, hogy repülőterek esetében milyen szolgáltatások határozhatók meg ÁGÉSZ-ként a határozat 2. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében? .....</i>	68
107.	<i>Milyen kapcsolat van a határozat és az 1370/2007/EK rendelet között? .....</i>	69
3.4.1.5	Nehéz helyzetben lévő vállalkozások	69
108.	<i>A határozat a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra is vonatkozik? .....</i>	69
3.4.2	Összeegyeztethetőségi feltételek.....	69
3.4.2.1	Általános bemutatás	69
109.	<i>Milyen főbb összeegyeztethetőségi feltételeket ír elő a határozat?.....</i>	69
110.	<i>Mi a különbség az Altmark-ügyben hozott ítéletben szereplő feltételek, valamint a határozatban meghatározott feltételek között?.....</i>	69
111.	<i>Melyek a főbb különbségek a 2005. és a 2011. évi határozat között az összeegyeztethetőségi feltételek szempontjából? .....</i>	71

112.	<i>Ha minden piaci szereplőt ugyanazon ÁGÉSZ-szal bíztak meg, az állami támogatási szabályok értelmében azonos összegű kompenzációban kell-e részesülniük az említett ÁGÉSZ nyújtásáért?.....</i>	71
113.	<i>A határozat megköveteli-e azt, hogy az ÁGÉSZ nyújtására a legkevésbé költséges vállalkozást válasszák?.....</i>	71
114.	<i>Helyes-e az az állítás, miszerint a hatóságnak nem kell figyelembe vennie az uniós közbeszerzési szabályokat, ha egy szolgáltatást ÁGÉSZ-nak minősít, és betartja a határozat előírásait?.....</i>	72
3.4.2.2	Megbízási aktus.....	72
115.	<i>Miért született meg az az új követelmény, miszerint a megbízási aktusnak tartalmaznia kell a határozatra való hivatkozást (a 4. cikk f) pontja)?.....</i>	72
116.	<i>A határozat előírja, hogy a megbízási aktusban meg kell határozni a kompenzáció összegének kiszámítására szolgáló paramétereket. Ezt hogyan lehet megtenni a szolgáltatásnyújtás előtt?.....</i>	72
117.	<i>Még az ÁGÉSZ-okat nyújtó tapasztalt jogalanyok esetében is előfordulhat, hogy meglehetősen nehéz előrelátni a költségeket és utólagos deficitveszély állhat fenn: előre nem látható változások az ellátások intenzitásában, a felhasználók profiljában és számában, valamint a bevételek szintjében (a felhasználók által nem fizetett díjak, a felhasználók számának ingadozása, egyéb hatóságok hozzájárulásának megtagadása). Mit tehetnek a hatóságok ilyen helyzetben?.....</i>	73
118.	<i>Egy adott jogalanyok járó kompenzáció paramétereinek meghatározásakor kell-e összehasonlítást végezni más jogalanyokkal? Kell-e értékelni a hatékonyságot? Hogyan lehet összevetni a lelkipásztori gondozás, a szellemi támogatás és a további időráfordítás stb. értékét?.....</i>	73
119.	<i>Hogyan kell meghatározni a költségek kompenzációjának paramétereit, ha az adott ÁGÉSZ-t két vagy több hatóság finanszírozza?.....</i>	74
120.	<i>Amennyiben egy hatóság egy ÁGÉSZ-szal megbízott szolgáltató éves költségeinek csupán egy részét kívánja finanszírozni, hogyan kell meghatározni a kompenzációra vonatkozó paramétereket?.....</i>	74
121.	<i>Amennyiben egy ÁGÉSZ-t részben egy hatóság, részben pedig a felhasználók finanszíroznak, lehetséges-e az, hogy deficités ÁGÉSZ esetén az összes költséget a hatóság viselje?.....</i>	74
122.	<i>Előírhatja-e egy hatóság a megbízási aktusban, hogy minden meghatározott időszakra vonatkozóan fedezze a felmerülő működési veszteségeket, ugyanakkor nem határozza meg a kompenzáció kiszámításának egyéb paramétereit?.....</i>	74
3.4.2.3	A kompenzáció mértéke.....	75
123.	<i>Milyen módszert kell alkalmazni a határozat értelmében a közszolgáltatási kötelezettségek nettó költségeinek kiszámítására?.....</i>	75
124.	<i>Tudna példával szolgálni arra, hogy milyen beruházástípusok támogathatók ÁGÉSZ részeként? Például egy hajómotor költségei ÁGÉSZ-szal kapcsolatos költségeknek minősülnek-e annak tudatában, hogy a hatóság a hajó tulajdonosát utasszállításra vonatkozó közszolgáltatási kötelezettséggel bízta meg?.....</i>	75
125.	<i>Kell-e konkrét kompenzációs összeget társítani az adott költségekhez?.....</i>	76
126.	<i>A kompenzáció kiszámításánál figyelembe lehet-e venni egyszerre egyrészt a hatóság által nyújtott támogatást, másrészt azokat a szolgáltatásokat, amelyeket egy hatóság nyújt a közszolgáltatási kötelezettséggel megbízott jogalany számára feladatai végrehajtásához?.....</i>	76
127.	<i>Hogyan kell kiszámolni a közszolgáltatásért járó kompenzáció összegét abban az esetben, amikor az ÁGÉSZ szolgáltatók különleges vagy kizárólagos jogokkal rendelkeznek több közszolgáltatási feladat végrehajtására vonatkozóan?.....</i>	76

128.	<i>Abban az esetben, ha több közjogi jogalany — köztük egy helyi hatóság — és magánjogi jogalany közös jogalanyba tömörülnek, hogy közösen teljesítsenek egy ÁGÉSZ-t, a kompenzáció kiszámításánál hogyan kell figyelembe venni a jogalany azon tagjait, amelyek nem hatóságok?</i>	76
129.	<i>Figyelembe kell-e venni a jogalanyok társasági jogállásából fakadó adókedvezményeket a határozat 5. cikkének (4) bekezdése szerinti bevételek között?</i>	77
130.	<i>Egy állami holdingtársaságon belül a nyereség- és veszteségátruházási megállapodások alapján végrehajtott kifizetéseket be kell-e számítani a határozat 5. cikkének (4) bekezdése szerinti bevételekbe?</i>	77
131.	<i>Az összeegyeztethető kompenzáció kiszámításában mit jelent a „ésszerű nyereség” fogalma?</i>	78
132.	<i>Hogyan határozható meg a „kockázat”? Tudna példával szolgálni arra, hogy a szolgáltató számára mi jelent kockázatot?</i>	78
133.	<i>Az ésszerű nyereség kiszámítása céljából a határozat megemlíti a tőkeemgátelési rátát. Más módszerekkel is ki lehet számítani az ésszerű nyereséget?</i>	78
134.	<i>A nyereség mentessége kizárólag a tőkeemgátelési rátára vonatkozik. Nincs mentesség akkor, ha indokolt esetben egyéb nyereségmutatókat használnak?</i>	79
135.	<i>Létezik gyakorlati módja a releváns swapkamatláb megismerésének?</i>	79
136.	<i>Elfogadható lenne-e 20% általános költséget hozzáadni a költségekhez, és így meghatározni az ésszerű nyereséget?</i>	79
137.	<i>Kell-e külön elszámolást vezetni egy, az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott olyan vállalkozás vonatkozásában, amely más kereskedelmi tevékenységet is végez?</i>	79
138.	<i>Kell-e külön elszámolást vezetni egy, az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott olyan vállalkozás vonatkozásában, amely egyben nem gazdasági tevékenységeket is végez?</i>	80
139.	<i>Milyen költségeket lehet ellentételezni abban az esetben, amikor egy vállalkozás ugyanazon infrastruktúra felhasználásával nyújtja mind az ÁGÉSZ-okat, mind az ÁGÉSZ-nak nem minősített gazdasági tevékenységeket?</i>	80
3.4.2.4	Túlkompenzáció és visszafizettetés	80
140.	<i>A határozat lehetővé teszi a közszolgáltatásért járó kompenzáció kifizetését, de tiltja a túlkompenzációt; mit jelent a „túlkompenzáció” fogalma?</i>	80
141.	<i>Háromévente ellenőrzést kell végezni. Átvihető-e 10%-ot meghaladó túlkompenzáció a következő időszakra, ha a megbízás teljes időtartama alatt nem lesz túlkompenzáció? Vagy a túlkompenzáció összegét vissza kell fizettni?</i>	80
142.	<i>Hogyan befolyásolná a túlkompenzáció ellenőrzésére vonatkozó hatósági kötelezettséget, ha olyan mechanizmust hoznának létre, amely biztosítani kívánja valamennyi túlkompenzáció kiküszöbölését?</i>	81
143.	<i>Hogyan kell ellenőrizni az esetleges túlkompenzációt, ha két vagy több hatóság (pl.: a központi kormányzat és/vagy régió és/vagy megye és/vagy helyi/területi önkormányzat) társfinanszírozza az ÁGÉSZ-t?</i> 81	
144.	<i>Amennyiben a túlkompenzáció amiatt következik be, hogy több, eltérő szintű hatóság társfinanszírozza az ÁGÉSZ-t, miként oszlik meg a túlkompenzáció visszafizetése az érintett különféle szintű hatóságok között?</i>	81
3.4.2.5	Alulkompenzáció	82
145.	<i>Tiltják-e az állami támogatási szabályok az ÁÉSZSZ/ÁGÉSZ szolgáltató alulkompenzálását, vagyis azt, hogy a kompenzáció összege alacsonyabb legyen az ÁÉSZSZ/ÁGÉSZ nyújtásához kapcsolódó költségeknél? A szolgáltató alulkompenzálása nem jelent-e gazdasági előnyt azon versenytársa számára, akinek nem kell viselnie az említett alulkompenzáció pénzügyi terhet?</i>	82

146.	<i>Az ÁGÉSZ-szal megbízott, alulkompenzált vállalkozások kaphatnak-e megelőlegezett kompenzációt a pénzügyi év vége előtt, amennyiben az azt követő évben kellő mértékű kompenzációban részesülnek feladatuk ellátásához?</i>	82
3.4.3	Átláthatóság és jelentéstétel.....	82
147.	<i>A határozat 7. cikkében meghatározott, a fokozott átláthatóságot szolgáló követelmény arra az esetre vonatkozik, ha az egy ÁGÉSZ-ért nyújtott kompenzáció túllépi a 15 millió EUR összeget, vagy akkor is, ha az egy vállalkozásra bízott összes ÁGÉSZ haladja meg a 15 millió EUR összeget?</i>	82
148.	<i>A 15 millió EUR-t meghaladó összegre vonatkozóan a határozat 7. cikkében előírt közzétételt évente kell elvégezni, vagy lehetőség van arra is, hogy az éves összegeket a megbízás időtartamának végén tegyék közzé?</i> 82	
149.	<i>Kell-e tájékoztatást küldeni a Bizottságnak abban az esetben, ha a közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott támogatás a határozat alapján mentesülhet a bejelentés alól?</i>	83
150.	<i>Ki készítsen jelentést a határozat végrehajtásáról: a tagállamok vagy a regionális/helyi hatóságok?</i> 83	
3.4.4	Hatálybalépés és átmeneti rendelkezések.....	83
151.	<i>Mely időponttól alkalmazandó a határozat? Visszaható hatályú?</i>	83
152.	<i>A tagállamoknak hozzá kell igazítaniuk a 2005. évi határozat szerint jogszerűen nyújtott, meglévő egyedi támogatásokat az új határozat előírásaihoz?</i>	83
153.	<i>Azok a tagállamok, amelyek a 2005. évi határozat szerint jogszerűen megvalósított ÁGÉSZ-programokkal rendelkeznek, adhatnak-e a 2005. évi határozat szerint új megbízásokat a kétéves átmeneti időszak alatt?</i>	84
3.5	Kompenzáció az ÁGÉSZ-keretszabály értelmében.....	84
3.5.1	Alkalmazási kör.....	84
154.	<i>Vonatkozik-e a keretszabály a közlekedési ágazatban nyújtott, közszolgáltatásért járó kompenzációra?</i>	84
155.	<i>Vonatkozik-e a keretszabály a közszolgálati műsorszolgáltatásért járó kompenzációra?</i>	84
156.	<i>Milyen szabályok betartása mellett alkalmazható a keretszabály a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra?</i>	84
157.	<i>Be kell-e jelenteni a Bizottságnak az olyan támogatásokat, amelyek meghaladják a határozat 2. cikkének a) pontjában meghatározott küszöbértéket?</i>	85
158.	<i>Amennyiben a tagállam elutasítja, hogy egy régió vagy egyéb helyi hatóság bejelentsen egy közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott támogatást, eljárhatnak-e maguk az önkormányzatok? Hozhat-e a Bizottság intézkedéseket a szóban forgó tagállammal szemben?</i>	85
3.5.2	Összeegyeztethetőségi feltételek (felhívjuk a figyelmet arra, hogy a következő, határozattal kapcsolatos kérdésekre adott válaszok értelemszerűen a keretszabályra is érvényesek: 117., 119., 124–138., 140–147.).....	85
159.	<i>Melyek a főbb változtatások a 2005. évi keretszabályhoz képest az összeegyeztethetőségi feltételek szempontjából?</i>	85
160.	<i>Milyen célt szolgál a 14. pontban említett, az ÁGÉSZ-megbízás előtti nyilvános konzultációra vonatkozó követelmény?</i>	86
161.	<i>Mi legyen a 14. pontban említett nyilvános konzultáció tartalma? E konzultáció közmeghallgatás formájában is lebonyolítható?</i>	86

162.	<i>Előírhatja-e egy hatóság a megbízási aktusban, hogy minden meghatározott időszakra vonatkozóan fedezi a felmerülő működési veszteségeket, ugyanakkor nem határozza meg a kompenzáció kiszámításának egyéb paramétereit? .....</i>	87
163.	<i>Melyek a 17. pontban említett nem átruházható befektetett eszközök? Tudna példával szolgálni? ..</i>	87
164.	<i>Mit értünk a 17. pontban említett „legfontosabb eszközök” alatt? .....</i>	87
165.	<i>Minden esetben elfogadható a 10 éves időtartam a keretszabály értelmében? Vagy rövidebb, például 8 éves időszakot is meg kell indokolni a fontos eszközök értékcsökkenése alapján? .....</i>	87
166.	<i>A megbízás időtartamát illetően mi a különbség a határozatban és a keretszabályban meghatározott követelmények között? A határozatban előírt követelmény szigorúbb a keretszabályénál, és ha igen, milyen mértékben? .....</i>	87
167.	<i>A Bizottság miért vezetett be a 18. pontban egy új rendelkezést az átláthatósági irányelvnek való megfelelésről?.....</i>	88
168.	<i>A keretszabály 19. pontja előírja-e, hogy a szolgáltatót közbeszerzési eljárás útján kell kiválasztani?88</i>	
169.	<i>Milyen kapcsolat van az Altmark-ügyben hozott ítélet negyedik feltétele és a keretszabály 19. pontja között? 88</i>	
170.	<i>A Bizottság miért vezetett be a 20. pontban egy új rendelkezést a megkülönböztetés tilalmáról? Miért nem szerepel ilyen rendelkezés a határozatban is? .....</i>	89
171.	<i>Miért került bevezetésre a 24. pontban egy új módszer (nettó elkerülhető költség módszere) a kompenzáció összegének kiszámítására? .....</i>	89
172.	<i>Az új szabályok értelmében miért kell a tagállamoknak hatékonyságra ösztönző elemeket belefoglalniuk a kompenzációs mechanizmusaikba? .....</i>	90
173.	<i>Tudna példával szolgálni olyan kompenzációs mechanizmusokra, amelyek hatékonyságra ösztönző elemeket nyújtanak?.....</i>	90
174.	<i>Ha a kompenzáció összegét a tárgyalásos eljárás során rögzítik, akkor a Bizottság teljesítettnek tekinti a hatékonyságra ösztönző elemekkel kapcsolatos feltételt?.....</i>	92
175.	<i>Előzetes kifizetés esetén hogyan kerülhető el annak a kockázata, hogy a szolgáltató eltúlozza a kiadásokat vagy alábecsüli a bevételt? .....</i>	92
176.	<i>A keretszabály lehetővé teszi a közszolgáltatásért járó kompenzáció kifizetését, de tiltja a túlkompenzációt; mit jelent a „túlkompenzáció” fogalma?.....</i>	92
177.	<i>Miért kell két- vagy háromévente ellenőrzést végezni, ha a kompenzáció összegét előzetesen, átalányként határozzák meg (és ezért független a ténylegesen felmerült költségektől és bevételtől)? .....</i>	93
178.	<i>A rendszeres ellenőrzéseknek a túlkompenzáció kérdéseire kell korlátozódniuk, vagy vizsgálniuk kell azt is, hogy az ÁGÉSZ még indokolt-e, vagy már a piac is biztosítani tudná a szolgáltatást?.....</i>	93
179.	<i>Átvihető-e a túlkompenzáció a következő időszakra, ha a megbízás teljes időtartama alatt nem lesz túlkompenzáció? Esetleg visszafizettetésre van szükség? .....</i>	93
180.	<i>A keretszabály alkalmazásában, amennyiben ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozást alulkompenzálnak, átcsoportosíthatja-e azt az esetleges túlkompenzációt, amelyhez az egyazon időszakban feladatkörébe tartozó másik ÁGÉSZ-ért kapott?.....</i>	93
181.	<i>Miért vezetett be a Bizottság a különösen súlyos versenytorzulásra vonatkozó, további követelményeket a 2.9. szakaszban, és melyek ezek?.....</i>	94

182.	<i>A keretszabály 55. pontjában a súlyos versenytorzulásra adott példa a szükségtelen összekapcsolás. Előfordulhat-e szükségtelen szétválasztás, vagyis olyan eset, amikor az összekapcsolás előnyösebb lenne a verseny szempontjából (pl. azért, mert nyereségesebb szolgáltatásokat kapcsolnának össze veszteségesekkel)?</i>	94
183.	<i>A 61. pont szerint bizonyos összeegyeztethetőségi feltételek nem vonatkoznak azokra a szolgáltatásokra, amelyek a határozat hatálya alá tartoztak volna, de nem felelnek meg a határozat összeegyeztethetőségi feltételeinek. Meg tudná magyarázni ennek az okát, és tudna példával szolgálni?</i>	94
3.5.3	Hatálybalépés és átmeneti rendelkezések	95
184.	<i>Mely időponttól alkalmazandó a keretszabály? Visszaható hatályú?</i>	95
185.	<i>Ha jogszerűen nyújtottak egyedi támogatást a 2005. évi ÁGÉSZ-keretszabály alapján, akkor gondoskodni kell-e arról, hogy e támogatás megfeleljen az új keretszabály előírásainak? Szükség van újabb bejelentésre?</i>	95
186.	<i>Milyen szabályok vonatkoznak a létező programokra?</i>	95
3.6	Az ÁGÉSZ-csomag és egyéb szabályok	96
187.	<i>Hová tartoznak a munkanélküliek társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedését célzó, valamint a szakképzést érintő ÁGÉSZ-ok: a határozat vagy a 800/2008/EK rendelet (általános csoportmentességi rendelet) hatálya alá?</i>	96
188.	<i>Az ÁGÉSZ-csomag előírásainak teljesítése azt eredményezi, hogy nem kell alkalmazni a közbeszerzési szabályokat?</i>	96
189.	<i>Állami támogatásnak minősül-e az ÁGÉSZ-oknak az ESZA-ból és az ERFA-ból való finanszírozása? Kinek a hatáskörébe tartozik e finanszírozás: a tagállamokéba vagy a Bizottságéba?</i>	96
190.	<i>Az ESZA-ból és az ERFA-ból nyújtott ÁGÉSZ-finanszírozást az ÁGÉSZ-csomaggal összhangban kell nyújtani? Kinek a hatáskörébe tartozik e finanszírozás: a tagállamokéba vagy a Bizottságéba?</i>	96
191.	<i>Állami támogatásnak minősül-e az ÁGÉSZ-oknak az EMVA-ból való finanszírozása?</i>	97
192.	<i>Az I. mellékletben nem szereplő termékekre vonatkozóan EMVA-forrásokból nyújtott ÁGÉSZ-finanszírozást az ÁGÉSZ-csomaggal összhangban kell nyújtani?</i>	97
193.	<i>Milyen hatással vannak egymásra a konkrét támogatási intenzitásokat meghatározó, a regionális támogatásra vonatkozó állami támogatási szabályok és az ÁGÉSZ-ra vonatkozó szabályok?</i>	97
194.	<i>Összeegyeztethető-e az állami támogatások ellenőrzése és az ESZA-finanszírozás ellenőrzése?</i>	98
195.	<i>Az ESZA-alapok kezelésének szabályai szerint csak azok a kiadások és bevételek támogathatók, amelyek szigorúan a társfinanszírozott projekthez kapcsolódnak. Ez nem foglalja magában az ésszerű nyereséget. Ha az ESZA-forrásokból finanszíroznak valamely ÁÉSZSZ-t, nyújtható-e olyan támogatás, amely – a határozat előírásainak megfelelően – az ésszerű nyereséget is magában foglalja?</i>	98
196.	<i>Milyen kapcsolat van az ESZA keretében társfinanszírozott projektek kontrollmechanizmusa, valamint az ÁGÉSZ-csomag által előírt túlkompenzáció-ellenőrzés között?</i>	98
197.	<i>Ha valamely tagállam előnyt nyújt egy, – a 2009/136/EK irányelvvel módosított 2002/22/EK irányelv hatályán kívül eső – elektronikus hírközlési közszolgáltatási kötelezettséggel megbízott vállalkozásnak, a szóban forgó kompenzáció továbbra is értékelhető az állami támogatási szabályok alapján?</i>	99
4	A közbeszerzési szabályoknak az ÁÉSZSZ-ra történő alkalmazásával kapcsolatos kérdések	99
4.1	Maga a hatóság nyújtja az ÁÉSZSZ-t	99

198. Milyen mértékben döntheti el egy hatóság, hogy maga nyújt általános érdekű szociális szolgáltatást (ÁÉSZSZ)? Más megfogalmazásban: mekkora mozgástérrel rendelkezik egy hatóság annak eldöntése terén, hogy egy adott szolgáltatást közvetlenül saját magának kell nyújtania vagy azzal harmadik személyt bíz meg? Ez a döntés teljes mértékben a mérlegelési jogkörébe tartozik? 99

199. A vállalkozó kiválasztására vonatkozó uniós szabályok általában nem alkalmazandók, ha a hatóságok saját maguk vagy belső szolgáltató révén nyújtanak szolgáltatást („in-house”). Mire terjed ki a belső szolgáltatásnyújtásra vonatkozó kivétel alkalmazási területe, és melyek annak korlátai? 100

4.2 ÁÉSZSZ harmadik személy általi, díjazás ellenében történő nyújtása 101

200. Amennyiben a hatóság úgy dönt, hogy díjazás ellenében kiszervezi az ÁÉSZSZ nyújtását, mi ennek a megfelelő jogi kerete? 101

201. Mit értünk a határokon átnyúló érdek fogalmán? 102

202. Milyen kötelezettségek származnak az átláthatóság és a megkülönböztetésmentesség elvéből? 104

203. Hogyan lehet szolgáltatásra irányuló szerződések odaítélése céljából megfelelő műszaki leírást készíteni annak érdekében, hogy i. teljes körűen kielégítse a szolgáltatást igénybe vevők eltérő igényeit, valamint ii. lehetővé tegye a szolgáltatás módosítását az igénybevétel intenzitásától, az igénybe vevők számától stb. függően? 105

204. Milyen egyéb minőségi követelményeket lehet beépíteni a közbeszerzési szerződések vagy ÁÉSZSZ-koncessziók odaítélésébe? 105

205. Lehet-e módosítani a szerződéseket a végrehajtás ideje alatt? 106

206. Hogyan lehet elkerülni azon kis szolgáltatók túlzott megterhelését, akik sokszor a legjobban értik egy hangsúlyosan helyi dimenziójú ÁÉSZSZ sajátosságait? 107

207. A közbeszerzési eljárások korlátozzák a kiválasztott szolgáltatók számát. Hogyan lehet ezt összeegyeztetni azzal az igénnyel, hogy az ÁÉSZSZ igénybe vevői számára kellő választási szabadságot kell biztosítani? 107

208. Felvehető-e a szolgáltató kiválasztásának szempontjai közé a helyi környezet ismerete, ami gyakran alapvető tényezője az ÁÉSZSZ sikeres biztosításának? 107

209. Lehet-e nonprofit szolgáltatókra korlátozni a pályázatot? 109

210. A hatóságoknak még a kiválasztási szakaszban is van lehetőségük arra, hogy tárgyaljanak a szolgáltatókkal? Ez különösen az ÁÉSZSZ-ok esetében fontos, mivel a hatóságok a folyamat kezdetén nem mindig képesek meghatározni szükségleteiket, ezért időnként szükségük lehet arra, hogy tárgyaljanak a potenciális szolgáltatókkal. 109

211. A közbeszerzési szabályok milyen mértékben vonatkoznak az önkormányzatok közötti együttműködésre? Az említett együttműködés különböző formákat ölthet, például egy önkormányzat szolgáltatást vásárol egy másiktól, vagy két önkormányzat együtt indít közbeszerzési eljárást, vagy ÁÉSZSZ nyújtása céljából közösen hoznak létre egy szervezetet stb. 110

212. Milyen mértékben vonatkoznak a közbeszerzési szabályok a köz-magán társulásokra (PPP)? 111

213. Az általános érdekű szociális szolgáltatásokra irányuló közbeszerzési szerződések vagy koncessziós szerződések odaítélése keretében milyen mértékben lehet kötelezettséget előírni bizonyos vállalatirányítási szabályok (így pl.: a munkáltató és a szakszervezetek paritásos képviselővel működő vállalati ellenőrzés, vagy a szolgáltatást igénybe vevők képviselőinek felvétele az igazgatótanácsba) tiszteletben tartására? 112

214. Hogyan lehet összeegyeztetni a közbeszerzési szabályokat a hatóságok azon igénnyel, hogy olyan innovatív megoldásokat ösztönözzenek, amelyek eleget tesznek az ÁÉSZSZ-t igénybe vevők összetett szükségleteinek? 113

215.	<i>Mely közzétételi követelmények vonatkoznak az ÁÉSZSZ-koncessziókra? Van-e lehetőség az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételre?.....</i>	<i>114</i>
216.	<i>Az ÁÉSZSZ kiszervezésének léteznek-e a közbeszerzési szerződésektől és a koncesszióktól eltérő olyan formái, amelyek összhangban állnak az átláthatóság és a megkülönböztetés tilalmának elveivel, és széleskörű választási lehetőséget kínálnak a szolgáltatóknak?.....</i>	<i>114</i>
5	Az állami támogatási, illetve a közbeszerzési és a koncessziós szabályok párhuzamos alkalmazása az ÁGÉSZ-okra.....	115
217.	<i>Az Unió joga meghatározza-e az ÁGÉSZ irányításának konkrét módját?.....</i>	<i>115</i>
218.	<i>Ha valamely hatóság az állami támogatási szabályoknak megfelelően finanszírozza az adott ÁGÉSZ-szolgáltatót, a szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződések, illetve a szolgáltatási koncessziók odaítélése tekintetében is alkalmaznia kell az uniós szabályokat? .....</i>	<i>115</i>
219.	<i>Részesülhet-e az ÁGÉSZ-koncesszió jogosultja a közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott állami támogatásban a rábízott közszolgáltatási feladat tényleges költségeinek fedezése céljából?... 116</i>	<i>116</i>
220.	<i>A közbeszerzési szabályok alkalmazását kizáró ún. „belső szolgáltatásnyújtásra” (in-house) vonatkozó kivétel az állami támogatási szabályok alkalmazását is kizárja? .....</i>	<i>117</i>
221.	<i>Milyen objektív feltételek alapján lehet megállapítani, hogy a kompenzáció bizonyos szintje ellensúlyozza a hasznosítási kockázatot?.....</i>	<i>117</i>
6	Általános kérdések a szerződés belső piaci szabályainak (a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága) az ÁGÉSZ-okra és kiváltképpen az ÁÉSZSZ-okra való alkalmazhatóságáról.....	118
222.	<i>A Szerződés belső piaci szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke) mely esetben vonatkoznak az ÁÉSZSZ-okra? .....</i>	<i>118</i>
223.	<i>Egy adott tevékenység mikor minősül „gazdaságinak” a Szerződés belső piaci szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke), valamint a szolgáltatási irányelv alapján? .....</i>	<i>118</i>
224.	<i>Egy adott tevékenység mikor minősül „nem gazdaságinak” a Szerződés belső piaci szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke), valamint a szolgáltatási irányelv alapján?.....</i>	<i>119</i>
225.	<i>A szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett szolgáltatások mindazonáltal beletartoznak-e a Szerződés belső piaci szabályainak alkalmazási körébe?.....</i>	<i>120</i>
226.	<i>A szociálpolitikai célkitűzések indokolhatják-e a szociális szolgáltatási ágazat szabályozására irányuló intézkedések alkalmazását?.....</i>	<i>120</i>
227.	<i>Határozhatnak-e úgy a tagállamok, hogy egyes szociális szolgáltatások nyújtását nonprofit szolgáltatók számára tartják fent? .....</i>	<i>121</i>
7	Kérdések a szolgáltatási irányelv ÁGÉSZ-okra és kiváltképpen ÁÉSZSZ-okra való alkalmazhatóságával kapcsolatban	121
228.	<i>Mely általános gazdasági érdekű szolgáltatások tartoznak a szolgáltatási irányelv hatálya alá? ... 121</i>	<i>121</i>
229.	<i>Mely szociális szolgáltatásokat vették ki a szolgáltatási irányelv hatálya alól, és az említett irányelv rendelkezései mikor alkalmazandók e szociális szolgáltatásokra? .....</i>	<i>122</i>
230.	<i>Fenntarthatnak-e a tagállamok a szolgáltatási irányelv végrehajtása keretében engedélyezési rendszereket a szociális szolgáltatások terén?.....</i>	<i>123</i>

231. *Kiterjed-e az irányelv rendelkezéseinek hatálya az olyan engedélyezési rendszerre, amely egyszerre vonatkozik az irányelv hatálya alá tartozó, illetve az az alól kivett szolgáltatásokra? Amennyiben igen, köteles-e a tagállam külön engedélyezési rendszert létrehozni az irányelv hatálya alá tartozó, illetve a kivett szolgáltatások számára?..... 123*
232. *Vonatkozik-e a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja az állam vagy a területi és a helyi önkormányzatok által megbízott szolgáltató, illetve az e célból megbízott bármely szervezet által biztosított bölcsődei és napközi otthonos óvodai szociális szolgáltatásokra? 124*
233. *A szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja előírja, hogy a szociális szolgáltatásokat az államnak vagy „az állam által megbízott szolgáltatónak” kell nyújtania. Mire terjed ki ebben az összefüggésben az „állam” fogalma?..... 124*
234. *Mire terjed ki a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában szereplő „állam által megbízott szolgáltató” fogalma?..... 124*
235. *Megegyezik-e a szolgáltatási irányelv (a 2. cikk (2) bekezdésének j) pontja) szerinti „állam által megbízott szolgáltató” fogalma az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdésében szereplő, valamint az ÁGÉSZ-csomag szerinti megbízási aktus fogalmával?..... 124*
236. *A szolgáltatási irányelv értelmében megbízási aktusnak minősül-e egy regionális hatóság olyan hivatalos döntése, amellyel általános szociális érdekű szakképzési szolgáltatást határoz meg, és szolgáltatási koncesszió révén egy vagy több szakképzési vállalkozásra bizza annak irányítását, továbbá közszolgáltatásért járó kompenzációt nyújt?..... 125*
237. *Mire terjed ki a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában szereplő, az „állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény” fogalma?..... 125*

E munkadokumentumot a Bizottság szolgálatai készítették azzal a céllal, hogy technikai jellegű felvilágosításokat nyújtsanak az állami támogatási, közbeszerzési és belső piaci jogszabályok és ítélkezési gyakorlat, valamint a Bizottság ÁGÉSZ-okra, és különösen az ÁÉSZ-okra vonatkozó állami támogatási határozatainak tömör és esetenként leegyszerűsített összefoglalása alapján. Ez az útmutató az Európai Bizottságra mint intézményre nézve nem kötelező érvényű.

1 BEVEZETÉS

A tagállami hatóságok, a polgárok, a civil társadalmi szervezetek és egyéb érdekelttek számos kérdést vetettek fel főként **az Európai Unió állami támogatási, közbeszerzési és belső piaci szabályainak az általános érdekű szolgáltatásokra, és különösen az általános érdekű szociális szolgáltatásokra (ÁÉSZ-ok) történő alkalmazásáról**. A kérdések azt érintik, hogy e szabályok milyen hatást gyakorolnak arra, hogyan szervezik és finanszírozzák a tagállami hatóságok az említett szolgáltatásokat, hogyan zajlik a szolgáltatók kiválasztása a szolgáltatásnyújtás kiszervezése esetén, valamint általában véve többek között a szolgáltató-típusokat vagy a szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok minőségét érintő szabályozási keretre¹.

Az **állami támogatási szabályokkal** kapcsolatos kérdések elsősorban azzal foglalkoznak, hogy a közszolgáltatási kötelezettségért nyújtott kompenzáció milyen konkrét feltételek mellett minősül állami támogatásnak, másrészt pedig arra irányulnak, hogy az állami támogatások milyen feltételek megléte esetén egyeztethetők össze az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (EUMSZ). Azt is tisztázni kell továbbá, hogy pontosan mit is takar e támogatások Bizottsághoz történő bejelentésének kötelezettsége.

Az Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (a továbbiakban: Altmark) ügyben² hozott ítéletében az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) úgy ítélkezett, hogy a közszolgáltatásért járó kompenzáció nem minősül az EUMSZ 107. cikke értelmében vett állami támogatásnak, amennyiben négy feltétel együttesen teljesül³.

Amennyiben ez a négy feltétel teljesül, úgy a közszolgáltatásért járó kompenzáció nem állami támogatás, tehát nem alkalmazható az EUMSZ 107. és 108. cikke. Amennyiben a tagállamok nem tartják be ezeket a feltételeket, valamint teljesülnek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése alkalmazásának általános feltételei, a közszolgáltatásért járó kompenzáció állami támogatásnak minősül.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2012. április 25-i bizottsági rendelet⁴ (a továbbiakban: az ÁGÉSZ de minimis rendelet) azonban előírja azokat a feltételeket,

¹ E kérdéseknek a szociális szolgáltatások szempontjából készített elemzését lásd az általános érdekű szociális szolgáltatásokról készített első és második kétéves jelentésben (a 2008. július 2-i SEC(2008) 2179, illetve a 2010. október 22-i SEC(2010) 1284 bizottsági szolgálati munkadokumentum).

² C-280/00. sz. *Altmark*-ügy (EBHT 2003., I-7747. o.).

³ További részletekért lásd a 61. kérdésre adott választ.

⁴ A Bizottság 360/2012/EU rendelete (2012. április 25.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról, HL L 114., 2012.4.26., 8. o.

amelyek alapján az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott támogatások úgy tekintendők, hogy nem teljesítik az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése alkalmazásának valamennyi feltételét. Az ÁGÉSZ de minimis rendelet hatálya alá tartozó, közszolgáltatásért járó kompenzáció ezért nem minősül állami támogatásnak.

Amennyiben a közszolgáltatásért járó kompenzáció állami támogatásnak minősül, akkor az EUMSZ 106. cikke, szárazföldi közlekedés esetében pedig az EUMSZ 93. cikke lehetővé teszi, hogy a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa az ÁGÉSZ-okért nyújtott kompenzációt. Az EUMSZ 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i bizottsági határozat⁵ (a továbbiakban: a határozat) és a szárazföldi közlekedésre vonatkozóan az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶ (a továbbiakban: az 1370/2007/EK rendelet) határozza meg, hogy bizonyos kompenzációs rendszerek milyen feltételek mellett egyeztethetők össze a 106. cikk (2) bekezdésével, illetve a 93. cikkel, és mikor nem tartoznak az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében szereplő előzetes bejelentési kötelezettség hatálya alá. A többi közszolgáltatásért járó kompenzációt be kell jelenteni a Bizottságnak, hogy az megvizsgálja összeegyeztethetőségüket a közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabály⁷ (2011, a továbbiakban: a keretszabály), továbbá a szárazföldi közlekedés esetében az 1370/2007/EK rendelet alapján.

Az Altmark-ügyben hozott ítélet, a határozat és a keretszabály jelentősen hozzájárult az alkalmazandó szabályok egyértelművé tételéhez és egyszerűsítéséhez. A hatóságok és az érintett felek ugyanakkor több kérdést is felvetettek a jogrendszer sajátos esetekre való konkrét alkalmazásával kapcsolatban. A határozat és a keretszabály 2011-es felülvizsgálata során a Bizottság ezért magyarázó közleményt⁸ (a továbbiakban: közlemény) fogadott el, amely tisztázta az állami támogatás ÁGÉSZ-okhoz kapcsolódó kulcsfontosságú fogalmait. A további egyszerűsítés érdekében a Bizottság az ÁGÉSZ de minimis rendelettel egészítette ki az ÁGÉSZ-okra vonatkozó állami támogatási csomagot.

Ez az útmutató egyértelművé kíván tenni bizonyos kérdéseket, amelyeket a tagállami hatóságok, a szolgáltatást igénybe vevők, a szolgáltatók és egyéb érdekelttek tettek fel. Az állami támogatásról szóló részt az útmutató⁹ 2010. évi változatához képest felülvizsgálták az ÁGÉSZ-okra vonatkozó állami támogatási szabályok új csomagjának elfogadása után. A benne foglalt kérdések és válaszok kifejezetten az általános gazdasági érdekű szociális szolgáltatásokkal és a közlekedéssel kapcsolatosak, de általában véve az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra is vonatkoznak.

⁵ A Bizottság határozata (2011. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról, HL L 7., 2012.1.11., 3. o.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 1370/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 315., 2007.12.3., 1. o.

⁷ A Bizottság közleménye – A közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabály (2011), HL C 8., 2012.1.11., 15. o.

⁸ A Bizottság közleménye az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról, HL C 8., 2012.1.11., 4. o.

⁹ Bizottsági szolgálati munkadokumentum, SEC(2010) 1545 végleges, 2010. december 7.

Az uniós közbeszerzési szabályok alkalmazásával kapcsolatos kérdések különösen az ÁÉSZSZ-okra összpontosítanak, valamint arra irányulnak, hogy a közbeszerzési szabályok milyen feltételek mellett vonatkoznak az ÁÉSZSZ-okra is, továbbá érintik a szabályok alkalmazási körét, valamint azt, hogy miként teszik lehetővé az ÁÉSZSZ-ok sajátosságainak figyelembe vételét.

Először is hangsúlyozni kell, hogy az uniós közbeszerzési szabályok nem kötelezik arra a hatóságokat, hogy kiszervezzék az ÁÉSZSZ-okat. A hatóságok szabadon dönthetnek arról, hogy saját maguk nyújtják-e a szolgáltatást, közvetlenül vagy belső szolgáltató révén. Határozhatnak úgy is, hogy a szolgáltatást más hatóságokkal együttműködve nyújtják az ítélezési gyakorlatban pontosított feltételek mellett.

A közbeszerzési/koncessziós szabályok csak akkor alkalmazandók, ha a hatóság úgy dönt, hogy ellenérték fejében harmadik személyt bíz meg a szolgáltatás nyújtásával.

Ha ez alapján az ajánlatkérő úgy dönt, hogy közbeszerzést ír ki közszolgáltatásokra vagy szolgáltatásokra, a közbeszerzés csak akkor tartozik a 2004/18/EK vagy a 2004/17/EK irányelv hatálya alá, ha eléri az irányelv alkalmazására vonatkozó megfelelő értékhatárokat¹⁰. Mindazonáltal a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó közbeszerzések nem tartoznak a 2004/18/EK vagy a 2004/17/EK irányelv¹¹ összes, hanem csupán nagyon kisszámú rendelkezésének¹² hatálya alá, valamint az Unió jogának olyan alapelvei vonatkoznak rájuk, mint például a gazdasági szereplőkkel való egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmód és az átláthatóság elve.

A „közbeszerzési szerződésekre” vonatkozó irányelvek alkalmazási értékhatárait el nem érő közszolgáltatási és szolgáltatási szerződések¹³ és (összegtől függetlenül) a szolgáltatások koncessziói a „közbeszerzési” irányelvek hatályán kívül esnek, és csak az EUMSZ alapelvei (megkülönböztetésmentesség, egyenlő bánásmód, átláthatóság, stb.) vonatkoznak rájuk, amennyiben az említett szerződések határon átnyúló érdekeket érintenek. Határon átnyúló érdek hiányában a szerződések az EUMSZ rendelkezéseinek hatálya alá sem tartoznak¹⁴.

Ez az útmutató még egyértelműbbé kívánja tenni a közbeszerzési szabályok ÁÉSZSZ-okra történő alkalmazásának feltételeit és részletes szabályait; foglalkozik a leggyakrabban feltett kérdésekben szereplő valamennyi témával, mint például szolgáltatásnyújtás belső szolgáltató révén, hatóságok közötti együttműködés, köz- és magánszféra partnerségei, szolgáltatási koncessziók, valamint az EUMSZ alapelveinek alkalmazási köre.

---

¹⁰ A 2004/18/EK irányelv 7. cikke.

¹¹ A szociális és egészségügyi szolgáltatások szerepelnek a 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében felsorolt szolgáltatások között. Az ilyen szolgáltatásokra irányuló szerződésekre kizárólag az irányelv kisszámú rendelkezése vonatkozik (a IIA. és a IIB. mellékletben felsorolt szolgáltatások megkülönböztetése a 2004/18/EK irányelv 20., illetve 21. cikkében található). A IIB. melléklet ugyancsak kifejezett hivatkozást tartalmaz a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra. Az ezekben feltüntetett kódok megtekinthetők a Belső Piaci Főigazgatóság honlapján: www.simap.europa.eu.

¹² A műszaki leírást a közbeszerzési eljárás elején kell meghatározni, valamint közzé kell tenni az eljárás eredményét, ahogyan az a 2004/18/EK irányelvnek – a 2004/18/EK irányelv 23. cikkével és 35. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett – 21. cikkéből fakad.

¹³ A szolgáltatások jellegétől függetlenül.

¹⁴ Lásd a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek által nem, vagy csak részben szabályozott közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó közösségi jogról szóló bizottsági értelmező közleményt (2006), HL C 179., 2006.8.1., 2. o.

Továbbá, egyértelműbben kívánja ismertetni azon lehetőségek sokaságát, amelyekkel a hatóságok a közbeszerzések megkötése során figyelembe vehetik az ÁÉSZ-ok sajátosságait, és különösen azon minőségi követelmények összességét, amelyek véleményük szerint megfelelően teljesítik a szolgáltatásokat igénybe vevők összetett szükségleteit. Reméljük, hogy e tisztázások megválaszolják az érdekelt felek e témával kapcsolatban feltett kérdéseit, a hatóságok segítségére szolgálnak, és még inkább ösztönzik majd őket arra, hogy magas színvonalú szociális szolgáltatásokat biztosítsanak a polgárok számára.

A Bizottság 2011.12.20-án fogadta el az új közbeszerzési szabályokra vonatkozó javaslatát¹⁵. A tervek szerint az új közbeszerzési szabályok elfogadása után ezen útmutató közbeszerzéssel foglalkozó része frissül majd, hogy összhangba kerüljön az új rendelkezésekkel.

A belső piaci szabályok¹⁶ alkalmazásával kapcsolatos kérdésekre adott válaszok főként az ÁÉSZ-okra összpontosítanak: ezek a szolgáltatások abban az esetben tartoznak az EUMSZ-ben meghatározott belső piaci szabályok hatálya alá, ha a Bíróság e rendelkezésekre vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében vett „gazdasági tevékenységnek” minősülnek. Ezen ÁÉSZ-ok némelyike a szolgáltatási irányelv hatálya alá is tartozhat.

Az e tekintetben adott válaszok elsősorban egyértelművé kívánják tenni azt, milyen lehetőségek állnak a tagállamok rendelkezésére annak meghatározására, hogyan kell ezeket a szolgáltatásokat nyújtani úgy, hogy biztosítsák azok elérhetőségét és minőségét, ezért figyelembe veszik e szabályok esetleges alkalmazása során az ÁGÉSZ-ok és ÁÉSZ-ok sajátosságait. E dokumentum azt is egyértelművé teszi, hogy a szolgáltatási irányelvben olyan rendelkezések szerepelnek, amelyek elismerik és figyelembe veszik a hatálya alól ki nem zárt szociális szolgáltatások sajátosságait.

Az uniós szabályok ÁGÉSZ-okra és különösen ÁÉSZ-okra való alkalmazásával és általában véve az ÁGÉSZ-okról szóló vitával már több bizottsági kezdeményezés¹⁷ is foglalkozott, legutóbb például „Az általános érdekű szolgáltatások európai minőségi keretrendszere” (a továbbiakban: a Bizottság minőségi keretrendszere) című bizottsági közlemény¹⁸, amelyet ugyanazon a napon fogadtak el, mint az új állami támogatási csomagot és a Bizottság közbeszerzésekre és koncessziókra vonatkozó javaslatait.

2 AZ ÁGÉSZ FOGALMA

1. *Mit takar az általános érdekű szolgáltatás (ÁÉSZ) fogalma?*

¹⁵ Javaslat a közbeszerzésről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre, COM(2011) 896 végleges; javaslat a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre, COM(2011) 895 végleges; javaslat a koncessziós szerződések odaítéléséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre, COM(2011) 897 végleges.

¹⁶ A „belső piaccal kapcsolatos szabályok” az EUMSZ letelepedésre és szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke), valamint a szolgáltatási irányelv szabályai.

¹⁷ Lásd többek között az általános érdekű szolgáltatásokról szóló Fehér Könyvet (COM(2004) 374, 2004. május 12.), „A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása – Az általános érdekű szociális szolgáltatások az Európai Unióban” című közleményt (COM(2006) 177, 2006. április 26.) és az „Általános érdekű szolgáltatások, beleértve az általános érdekű szociális szolgáltatásokat: új európai kötelezettségvállalás” című közleményt (COM(2007) 725 végleges, 2007. november 20.)

¹⁸ COM(2011) 900 végleges, 2011.12.20.

Az EUMSZ 26. jegyzőkönyve az ÁÉSZ-szal foglalkozik, de nem határozza meg annak fogalmát. A Bizottság a fogalmat a minőségi keretrendszerében (3. o.) tisztázta, ahol kifejti, hogy ezek olyan szolgáltatások, amelyeket a tagállamok nemzeti, regionális vagy helyi hatóságai általános érdekűnek tekintenek, és ezért sajátos közszolgáltatási kötelezettség alá vonnak. A fogalom a gazdasági tevékenységeket (az ÁGÉSZ meghatározását lásd lent) és a nem gazdasági jellegű szolgáltatásokat egyaránt magában foglalja. Utóbbiak nem tartoznak külön európai uniós jogszabályok hatálya alá, és rájuk nem vonatkoznak a Szerződés belső piaci és versenyszabályai. E szolgáltatások szervezésének bizonyos vetületei azonban a Szerződés egyéb, általános szabályainak, például a megkülönböztetés tilalma elvének hatálya alá tartozhatnak.

2. Mi az általános gazdasági érdekű szolgáltatás (ÁGÉSZ)? Kötelező-e a hatóságoknak saját belső jogrendjükbe is bevezetni e fogalmat?

Az ÁGÉSZ fogalma az EUMSZ 14. cikkében és 106. cikkének (2) bekezdésében, valamint az EUMSZ-hez csatolt 26. jegyzőkönyvben jelenik meg, de fogalom meghatározás sem az EUMSZ-ben, sem a másodlagos joganyagban nem szerepel. A Bizottság a minőségi keretrendszerében egyértelművé tette, hogy az ÁGÉSZ-ok olyan közjavak létrejöttét eredményező gazdasági tevékenységek, amelyeket állami beavatkozás nélkül a piac nem állítana elő (vagy az objektív minőség, biztonság, megfizethetőség, egyenlő bánásmód vagy egyetemes hozzáférés tekintetében csak eltérő feltételek mellett állítana elő). A közszolgáltatási kötelezettség megbízás formájában és olyan, az általános érdekekkel kapcsolatos feltétel alapján terheli a szolgáltatót, amely biztosítja, hogy a szolgáltatást a rendeltetésének teljesítésére alkalmas feltételek mellett nyújtják.

Így a Bíróság megállapította, hogy az ÁGÉSZ-ok olyan szolgáltatások, amelyek a gazdasági élet egyéb tevékenységeit jellemzőkhöz képest különleges jellegűek¹⁹.

E fogalom tagállamoktól függően különböző jelentéseket és elnevezéseket takarhat, és az uniós jog semmiféle kötelezettséget nem ír elő arra vonatkozóan, hogy egy feladatot vagy szolgáltatást hivatalosan is általános gazdasági érdekűnek kellene nevezni, kivéve akkor, ha az uniós jogszabályok állapítanak meg ilyen kötelezettséget (például egyetemes postai és távközlési szolgáltatások esetében). Ha egy ÁGÉSZ tartalmát – azaz a közszolgáltatási kötelezettségeket – egyértelműen meghatározzák, nem szükséges, hogy a szóban forgó szolgáltatást ÁGÉSZ-nak nevezzék. Ez a gazdasági jellegű általános érdekű szociális szolgáltatásokra (ÁÉSZSZ) is igaz.

3. Mi az általános érdekű szociális szolgáltatás (ÁÉSZSZ)?

Az ÁÉSZSZ fogalmát sem az EUMSZ, sem az Unió másodlagos joganyaga nem határozza meg. „*A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása: Az általános érdekű szociális szolgáltatások az Európai Unióban*” című bizottsági közlemény²⁰ – az egészségügyi szolgáltatásokon túl – az ÁÉSZSZ-ok két nagy csoportját határozta meg:

- a különböző szerveződésű (kölsönösségen alapuló vagy szakmai), jogszabályon alapuló és kiegészítő szociális biztonsági rendszerek, amelyek az élet alapvető – az egészséggel, öregkorral, munkahelyi balesetekkel,

¹⁹ C-179/90. sz. *Merci convenzionali porto di Genova* ügy (EBHT 1991., I-5889. o., 27. pont), C-242/95. sz. *GT-Link A/S* ügy (EBHT 1997., I-4449. o., 53. pont) és C-266/96 sz. *Corsica Ferries France SA* ügy (EBHT 1998., I-3949. o., 45. pont).

²⁰ COM(2006) 177 végleges, 2006. április 26.

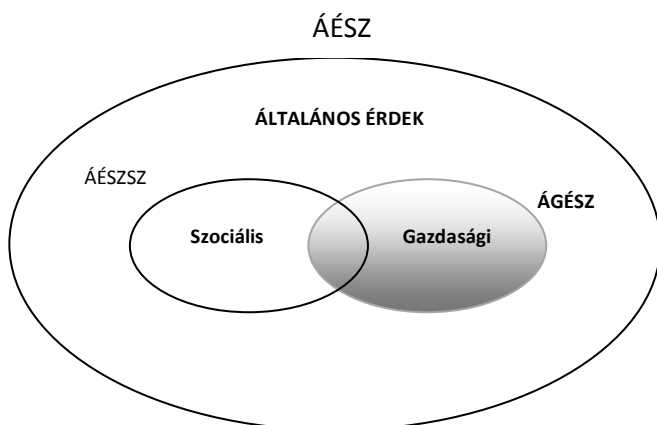
munkanélküliséggel, nyugdíjjal, fogyatékossgal kapcsolatos – kockázatait fedik le;

- a közvetlenül az egyénnek nyújtott más alapvető szolgáltatások. E megelőzést és társadalmi kohéziót célzó szolgáltatások személyre szabott segítséget nyújtanak az egyes emberek társadalmi integrációjának megkönnyítése és alapvető jogaik érvényesülése érdekében. Elsősorban az élet vagy a különböző válságok (például az eladósodás, munkanélküliség, kábítószerfüggés, családok szétszakadása) során jelentkező azonnali kihívások kezelésében jelentenek segítséget. Másodsorban olyan tevékenységeket foglalnak magukban, amelyek azt kívánják biztosítani, hogy az érintettek képesek legyenek a társadalomba (rehabilitáció, bevándorlók nyelvi képzése) és különösen a munkaerőpiacra (képzés, szakmai újbóli beilleszkedés) való teljes beilleszkedésre. E szolgáltatások kiegészítik és támogatják a családok – különösen a legfiatalabbak és a legidősebbek gondozásában betöltött – szerepét. Harmadsorban e szolgáltatások részét képezik azon tevékenységek is, amelyek a valamilyen fogyatékossgához vagy egészségügyi problémához kötődő hosszú távú segítségre szoruló személyek beilleszkedését kívánják biztosítani. Negyedszer, ugyancsak magukban foglalják a szociális lakhatást, amely a hátrányos helyzetűek vagy a kevésbé kedvező szociális helyzetben lévő társadalmi csoportok lakáshoz jutását segíti. Bizonyos szolgáltatások természetesen mind a négy területet felölelhetik.

A Bizottság minőségi keretrendszere (3. és 4. o.) is utalt erre a leírásra.

Emellett az „Általános érdekű szolgáltatások, beleértve az általános érdekű szociális szolgáltatásokat: új európai kötelezettségvállalás”²¹ című közlemény kiemelte az ÁÉSZSZ-okat jellemző célkitűzéseket és szervezési elveket.

Ahogy az a két fenti közlemény egyértelművé teszi, az ÁÉSZSZ-ok az érintett tevékenység jellegétől függően gazdasági és nem gazdasági jellegűek lehetnek. Az, hogy egy tevékenység „szociálisnak”²² minősül, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a tevékenység ne minősüljön a Bíróság ítélkezési gyakorlatának értelmében vett „gazdasági tevékenységnek”. A gazdasági jellegű ÁÉSZSZ-ok ÁGÉSZ-ok (lásd a 2. kérdésre adott választ).

²¹ COM(2007) 725 végleges, 2007. november. 20.

²² C-180/98–C-184/98. sz. Pavlov egyesített ügyek (EBHT 2000., I-6451. o., 118. pont), C-218/00. sz. INAIL-ügy (EBHT 2002., I-691. o., 37. pont) és C-355/00. sz. Freskot-ügy (EBHT 2003., I-5263. o.).

4. Rendelkeznek-e a tagállamok bármiféle mérlegelési jogkörrel az ÁGÉSZ-ok meghatározását illetően?

Igen. A közleményben²³ leírtaknak megfelelően a tagállamok – nemzeti jog szerinti hatáskörmegosztás alapján nemzeti, regionális vagy helyi szintű – hatóságai jelentős mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározását illetően, hogy mit tekintenek általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak²⁴ (az ÁGÉSZ fogalmát lásd a 2. kérdésre adott válaszban). Az egyedüli korlátokat az uniós jog által megszabott korlátok (lásd a 6. kérdésre adott választ) és a nyilvánvaló mérlegelési hiba (lásd a 7. kérdésre adott választ) jelentik.

5. Van-e Bizottságnak olyan, a hatóságok rendelkezésére bocsátható jegyzéke, amelyet felhasználhatnak annak meghatározására, hogy egy szolgáltatás általános érdekű-e?

Az ÁGÉSZ-ok terjedelme és szervezése – az állami beavatkozás hagyományaitól és kultúrájától függően – jelentősen eltérő képet mutat a tagállamokban. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások ezért igen sokfélék, a felhasználók igényei és preferenciái pedig az eltérő földrajzi, szociális és kulturális helyzetből adódóan igen különfélék lehetnek. Ezért elsősorban a nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok döntenek egy általános érdekű szolgáltatás jellegéről és alkalmazási köréről.

A szubszidiaritás és az arányosság elvének megfelelően az Európai Unió az EUMSZ által ráruházott hatáskörök keretein belül, a szükséges mértékben lép fel. Fellépése tiszteletben tartja a tagállamokban fennálló helyzet sokszínűségét, valamint a nemzeti, regionális és helyi hatóságok polgáraik jólétének biztosításában és a szociális kohézió előmozdításában betöltött szerepét, garantálva a demokratikus választási lehetőséget, többek között a szolgáltatások minőségét illetően.

Így a Bizottságnak nem feladata, hogy feltételjegyzéket biztosítson egy adott szolgáltatás általános jellegének meghatározásához, hanem a tagállami hatóságok határozzák meg egy szolgáltatás általános érdekű jellegét.

6. Korlátozza-e az uniós jog a tagállamok mérlegelési jogkörét az ÁGÉSZ-ok meghatározását illetően?

Igen. Az uniós szinten összehangolt ágazatokban²⁵, valamint azokban, ahol általános érdekű célkitűzéseket vettek figyelembe²⁶, a tagállamok mérlegelési jogköre nem ütközhet e harmonizáció szabályaiba. A tagállamok mérlegelési jogköre emellett mindig felülvizsgálható nyilvánvaló hiba esetén.

²³ Lásd a közlemény 46. pontját.

²⁴ T-17/02. sz. Fred Olsen ügy (EBHT 2005., II-2031. o., 216. pont), T-289/03. sz. BUPA és társai kontra Bizottság ügy (EBHT 2008., II-81. o., 166–169. pont), T-309/04. sz. TV2-ügy (EBHT 2008., II-2935. o., 113. és azt követő pontok).

²⁵ Például a távközlés, valamint a postai szolgáltatások és az energia ágazatát uniós szinten összehangolták; lásd (a 2009/136/EK irányelvvel [HL L 337., 2009.12.18., 11. o.] módosított) az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet („egyetemes szolgáltatási irányelv”), HL L 108., 2002.4.24., 51. o., (a 2002/39/EK [HL L 176., 2002.7.5., 21. o.] és a 2008/06/EK irányelvvel [HL L 52., 2008.2.27., 3. o.] módosított) a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, HL L 15., 1998.1.21., 14. o., valamint a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, HL L 211., 2009.8.14., 55. o.

²⁶ C-206/98. sz., Bizottság kontra Belgium ügy (EBHT 2000., I-3509. o., 45. pont)..

Uniós szinten összehangolt ágazatok:

- Amikor az uniós jogharmonizációs szabályok kizárólag bizonyos egyedi szolgáltatásokra vonatkoznak, a tagállamok jelentős mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a kiegészítő szolgáltatások ÁGÉSZ-ként történő meghatározása terén. Az elektronikus hírközlési szolgáltatások ágazatában például a tagállamoknak kötelező bevezetniük az irányelv által előírt egyetemes szolgáltatási kötelezettségeket, de az érintett irányelv rendelkezésein túl mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az elektronikus hírközlési szolgáltatások ÁGÉSZ-ként történő meghatározását illetően.

7. *Vannak-e példák a tagállamok által az ÁGÉSZ-ok meghatározása során elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra?*

A közlemény 46. pontjában foglaltaknak megfelelően a tagállamok ÁGÉSZ-ok meghatározását illető szabadságát a Bizottság és az uniós bíróságok felülvizsgálhatják a nyilvánvaló mérlegelési hibák ellenőrzése érdekében²⁷.

A Bíróság ítélkezési gyakorlatában és a Bizottság határozathozatali gyakorlatában van néhány példa a nyilvánvaló hibára.

Példák:

- A kikötői műveletek – azaz az áruk és minden más anyag nemzeti kikötőben történő kirakodása, berakodása, átrakodása, raktározása és mozgatása – nem feltétlenül képviselnek olyan általános gazdasági érdeket, amely a gazdasági élet egyéb

²⁷ T-17/02. sz. Fred Olsen ügy (EBHT 2005., II- 2031. o., 216. pont), T-289/03. sz., BUPA és társai kontra Bizottság ügy (EBHT 2008., II-81. o., 165. és azt követő pontok). Ezenkívül a tagállamok mérlegelési jogköre nem gyakorolható az alkalmazandó jogharmonizációs szabályokkal szemben – lásd a 6. kérdésre adott választ.

²⁸ C-179/90. sz. Mercì convenzionali porto di Genova ügy (EBHT 1991., I-5889. o., 27. pont), a C-242/95. sz. GT-Link A/S ügy (EBHT 1997., I-4449. o., 53. pont), C-34/01-C-38/01. sz. Enirisorse egyesített ügyek (EBHT 2003., I-14243. o., 33–34. pont).

²⁹ A Bizottság közleménye az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról, HL C 257., 2009.10.27., 1. o.

³⁰ A Bizottság határozata az SA.25051. számú állami támogatásról – Németország – Az állati tetemek ártalmatlanításával foglalkozó célszövetség, HL L 236., 2012.9.1., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:236:0001:0034:HU:PDF>. Lásd még a C-126/01. sz., Ministère de l'Economie, des Finances et de l'Industrie kontra GEMO ügyet (EBHT 2003., I-13769. o.).

tevékenységei által képviselt általános gazdasági érdekekhez képest különleges jellemzőkkel rendelkező²⁸.

- A reklámokat, e-kereskedelmet, emelt díjas telefonszámok nyereményjátékokban történő használatát, a szponzorálást vagy az eladásösztönzést (merchandising) tartalmazó tevékenységek. E tevékenységeknek az audiovizuális ágazat közszolgálati tevékenységei közé történő felvétele nyilvánvaló mérlegelési hibának számít²⁹.
- Az állati tetemek eltávolítása, mivel ez csak azoknak a gazdasági szereplőknek áll érdekében, amelyek számára ez a tevékenység előnyös. E gazdasági szereplőknek kell viselniük az általuk termelt hulladék ártalmatlanításának költségeit (a „szennyező fizet” elv)³⁰.
- Az EUMSZ I. mellékletében felsorolt termékek gyártása és forgalmazása³¹.
- Az ipari parkokra korlátozódó szélessávú kapcsolat, amely így a teljes népesség számára nem kínál előnyöket³².

8. *Tekinthetők-e bizonyos pénzügyi szolgáltatások ÁGÉSZ-nak?*

Igen. Egyes pénzügyi szolgáltatásokat – például az egyetemes banki szolgáltatást – ÁGÉSZ-nak lehet tekinteni. A Bizottság már többször elfogadott ilyen meghatározást a tagállamok részéről³³, és ajánlást adott ki az alapvető banki szolgáltatásokhoz való hozzáférésről³⁴ (lásd még a Bizottság minőségi keretrendszerét, 10. oldal).

9. *Az infrastruktúraépítés önmagában ÁGÉSZ-nak minősül?*

A közszolgáltatási kötelezettséghez kapcsolódó, és ezért annak teljesítéséhez szükséges infrastruktúraépítés minősülhet az ÁGÉSZ nyújtásával kapcsolatos költségnek (vö. a határozat 5. cikke (3) bekezdésének d) pontjával).

³¹ A Bizottság határozata a C28/1998. számú állami támogatásról – Olaszország – Centrale del Latte di Roma, HL L 265., 2000.10.19., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:265:0015:0028:EN:PDF>.

³² A Bizottság határozata az N 890/2006. számú állami támogatásról – Franciaország – SICOVA, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/218142/218142_723454_30_2.pdf és az N 284/2005. számú állami támogatásról – Írország – Metropolitan Area Networks, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/199656/199656_581678_68_2.pdf.

³³ A Bizottság határozata az N 514/2001. számú állami támogatásról – Egyesült Királyság – Az ellátások kifizetési rendszerének korszerűsítése, valamint egyetemes banki szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása postahivatalok által, HL C 186., 2003.8.6., 17. o., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_n514_01, a Bizottság határozata az N 244/2003. sz. állami támogatásról – Egyesült Királyság – Alapvető pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása hitelszövetkezetek révén, HL C 223., 2005.9.10., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N244_2003, a Bizottság határozata a C 49/2006. számú állami támogatásról – Olaszország – Poste Italiane – Postai takaréklevelek fogalmazása, HL L 189., 2009.7.21., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:189:0003:0037:HU:PDF>, a Bizottság határozata az N 642/2005. számú állami támogatásról – Svédország – Posten AB, HL C 291., 2007.12.5., http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/ii/doc/N-642-2005-WLWL-en-22.11.2006.pdf, a Bizottság határozata az N 650/2001. számú. állami támogatásról – Írország – An Post, HL C 43., 2007.2.27., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N650_2001.

³⁴ A Bizottság ajánlása az alapszintű fizetési számlához való hozzáférésről, C(2011) 4977.

A közlemény 49. pontjában leírtaknak megfelelően például szélessávú infrastruktúra adott területen való kiépítése minősülhet ÁGÉSZ-nak, ha az infrastruktúra rendelkezésre állása nem elégséges, a beruházók pedig nem tudnak megfelelő szélessávú lefedettséget biztosítani. Ez rendszerint vidéki területeken fordul elő, szemben a nagyvárosi területekkel, ahol a piac már megfelelő szolgáltatásokat biztosít. A közszolgáltatásért járó kompenzáció abban az esetben nyújtható, ha teljesülnek a szélessávú hálózatokról szóló iránymutatás feltételei³⁵.

A másik példa a postai szolgáltatásokkal kapcsolatos. A Görög Posta (ELTA)³⁶ esetében a görög hatóságok az ÁGÉSZ-t több szolgáltatás együtteseként definiálta, amely magában foglalja az egyetemes postai szolgáltatást is. A Bizottság meggyőződött arról, hogy a hatóságok nem kompenzálták-e túl a Görög Postát az ÁGÉSZ nyújtásának nettó költségeiért, ideértve az új, modernizált infrastruktúra értékcsökkenési költségeit is. A Görög Posta ezáltal modernizálhatta az infrastruktúráját, és javíthatta a közszolgáltatás minőségét azért, hogy teljesíteni tudja a 2002/39/EK irányelvben megállapított követelményeket³⁷.

10. ÁGÉSZ-nak tekinthető-e, ha egy vállalaton belül új álláshelyeket hoznak létre vagy álláshelyeket tartanak fenn a vállalat kutatási és fejlesztési tevékenységének (például a biogyógyszerészet területén történő) kiterjesztése céljából?

Egy adott vállalaton belüli munkahelyteremtés vagy az álláshelyek fenntartása nem tekinthető ÁGÉSZ-nak. Az ÁGÉSZ-ok a polgárok számára vagy a teljes társadalom érdekében nyújtott szolgáltatások, amiről ebben az esetben nincs szó, így az intézkedés nem indokolható az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése alapján.

Az állam ugyanakkor részt vehet ilyen tevékenység finanszírozásában, ebben az esetben azonban az adott vállalkozásnak nyújtott állami támogatásról beszélünk. E beavatkozás tökéletesen összeegyeztethető lehet az uniós joggal, például a kutatáshoz, a fejlesztéshez és az innovációhoz nyújtott állami támogatások közösségi keretrendszere³⁸, illetve – a foglalkoztatásra, a képzésre vagy a kis- és középvállalkozások ösztönzésére nyújtott támogatások esetében – az általános csoportmentességi rendelet³⁹ alapján, az állami intervenció céljától (a kutatás támogatása, a foglalkoztatás és képzés-, ill. a kkv-k fejlesztése, stb.) függően.

A tervezett támogatással összefüggő előzetes bejelentési kötelezettséggel, elszámolható költségekkel, valamint elszámolhatósági feltételekkel stb. kapcsolatos szabályokat a vonatkozó szövegek alapján kell értékelni, ami adott esetben biztosítja az EUMSZ-szel való összeegyeztethetőséget a 107. cikk (3) bekezdése értelmében.

³⁵ A Bizottság közleménye – Közösségi iránymutatás az állami támogatásra vonatkozó szabályoknak a szélessávú hálózatok mielőbbi kiépítésére való alkalmazásáról, HL C 235., 2009.9.30., 7. o.

³⁶ A Bizottság határozata az SA.32562. számú állami támogatásról – Görögország – Támogatás a Görög Posta számára, HL C 99., 2012.4.3., http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2011/sa32562-2011n.pdf.

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/39/EK irányelve (2002. június 10.) a 97/67/EK irányelvnek a közösségi postai szolgáltatások verseny számára való további megnyitása tekintetében történő módosításáról, HL L 176., 2002.7.5., 21. o.

³⁸ Lásd a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások közösségi keretrendszerét HL C 323., 2006.12.30., 1. o.

³⁹ A Bizottság 800/2008/EK rendelete (2008. augusztus 6.) az EUMSZ 87. és 88. cikke (a jelenlegi 107. és 108. cikke) alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet), HL L 214., 2008.8.9., 3. o.

11. *Minősíthetnek-e a hatóságok ÁGÉSZ-nak egy szolgáltatást, ha más, ÁGÉSZ-szal nem megbízott szolgáltatók már kínálnak hasonló szolgáltatást a piacon?*

A tagállamok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az ÁGÉSZ-ok meghatározásában (lásd a 4. kérdésre adott választ).

Ha azonban vannak olyan, a szokásos piaci feltételek mellett működő, egyéb vállalkozások, amelyeket nem bíztak meg ÁGÉSZ-szal, és amelyek kielégítően és az ár, az objektív minőségbeli sajátosságok, a folytonosság és a szolgáltatás hozzáférhetősége tekintetében az állam által meghatározott közérdeknek megfelelő feltételekkel nyújtanak vagy képesek nyújtani szolgáltatást, akkor a Bizottság úgy véli, hogy nem lenne helyénvaló közzolgáltatási kötelezettséget megállapítani ilyen szolgáltatásra vonatkozóan⁴⁰. Ezért még fontosabb, hogy a tagállam egyértelműen meghatározza a szóban forgó szolgáltatás sajátosságait, és főleg a szolgáltatásnyújtás feltételeit, valamint a szolgáltatás célközönségét. Ha a szolgáltatás már elérhető ugyan a piacon, de az adott tagállam szerint valamilyen okból nem kielégítő feltételek mellett, például azért, mert a piac nem képes a szolgáltatást olyan színvonalon vagy áron kínálni, hogy azt a hatóságok közérdekűnek tekintsék (pl. amiatt, hogy a viteldíjak túl magasak az alacsony jövedelmű családok számára), akkor ez a szolgáltatás ÁGÉSZ-nak minősíthető. A szolgáltatást azonban megkülönböztetésmentes alapon kell nyújtani.

Amennyiben a szolgáltatás még nem elérhető a piacon, akkor a tagállam dönti el, hogy a piac képes-e biztosítani az adott szolgáltatást, a Bizottság pedig csak a nyilvánvaló hibát ellenőrizheti.

12. *Meghatározható-e egy szolgáltatás ÁGÉSZ-ként, ha a piac képes lenne biztosítani azt a közeljövőben?* Ha a szolgáltatás ÁGÉSZ-szá minősítése máskülönben indokolt, akkor az, hogy a piac a közeljövőben esetlegesen biztosítani tudja majd a szolgáltatást, elvben nem gátolhatja a tagállamot abban, hogy a szolgáltatást az adott időpontban ÁGÉSZ-ként határozza meg. Amennyiben viszont egyértelmű, hogy a piac rövid időn belül képes lesz biztosítani a szolgáltatást a tagállam által elvárt feltételekkel (ideértve az árat, a minőséget, a folytonosságot és a hozzáférést), akkor a hatóságoknak ennek megfelelően csökkenteniük kell a megbízás időtartamát, és követniük kell a piac alakulását azért, hogy dönteni tudjanak arról, hogy szükség van-e újabb megbízásra az előző lejárta után. Ha a piac még mindig nem tudja biztosítani a szolgáltatást a megbízás időtartamának lejártakor, a tagállam pedig úgy ítéli meg, hogy a szolgáltatás még ÁGÉSZ-nak minősül, akkor az EUMSZ 106. cikkének megfelelően új megbízás adható.

Azzal összefüggésben, hogy egyértelműen eldönthető-e, hogy a piac a közeljövőben képes lesz biztosítani az adott szolgáltatást, a Bizottság hatásköre a tagállam nyilvánvaló mérlegelési hibáinak ellenőrzésére korlátozódik.

13. *Ha piaci feltételek mellett működő, ÁGÉSZ nyújtásával nem megbízott gyermekgondozási szolgáltató nehéz helyzetbe kerül, és fennáll annak a veszélye, hogy csődbe megy, akkor a tagállam az adott időpontban megbízhatja-e ÁGÉSZ-szal azért, hogy biztosítsa a szolgáltatás folytonosságát (feltéve, hogy az adott területen nincs más olyan gyermekgondozási szolgáltató, amely biztosítani tudná a szolgáltatást)?*

A gyermekgondozással kapcsolatosan először is meg kell jegyezni, hogy e szolgáltatás nyújtása bizonyos körülmények között tekinthető úgy, hogy nem foglal magában

⁴⁰ C-205/99. sz. Analir-ügy (EBHT 2001., I-1271. o., 71. pont). Lásd még a közlemény 48. pontját.

gazdasági tevékenységet⁴¹. Ha a gyermekgondozási szolgáltatások gazdasági tevékenységnek minősülnek, akkor azokat gyakran ÁGÉSZ-ként határozzák meg. A tagállam megbízhat gyermekgondozási szolgáltatót ÁGÉSZ nyújtásával, ha a közszolgáltatási kötelezettséget egyértelműen meghatározták, a megbízás pedig összhangban van az állami támogatási szabályokkal. Előfordulhat, hogy adott területen gyakran gyermekgondozási szolgáltatók kapnak megbízást ÁGÉSZ-ra a gyermekgondozási szolgáltatások piaci árnál olcsóbb biztosítása érdekében, ugyanakkor mások is nyújtanak gyermekgondozási szolgáltatásokat piaci árakon. Ha piaci feltételek mellett működő gyermekgondozási szolgáltató esetében fennáll a csőd veszélye, és nincsenek más megfelelő szolgáltatók, amelyek a helyére léphetnének, akkor a tagállam a határozat⁴² értelmében megbízhatja ÁGÉSZ-szal az érintett szolgáltatót a szolgáltatás folytonosságának biztosítása érdekében (vagy azért, hogy elegendő számú gyermekgondozási férőhely legyen). Ebben a kapacitásproblémához köthető, konkrét helyzetben viszont a hatóságoknak mérlegelniük kell, hogy az ÁGÉSZ-megbízás időtartamát arra az időre korlátozzák, amely szükséges ahhoz, hogy más potenciális piaci szereplők piaci feltételek mellett átvegyék az adott szolgáltatást.

Mivel gyermekgondozási szolgáltatóra eddig még nem róttak közszolgáltatási kötelezettséget, ezért az ÁGÉSZ-ért járó kompenzáció elvben kizárólag az ÁGÉSZ jövőbeli költségeit fedezheti, összegét pedig a határozatnak megfelelően a megbízási aktusban foglalt paraméterek alapján kell kiszámítani.

A múltbeli veszteségeket illetően, ha a szolgáltató nem tud magánfinanszírozást szerezni, akkor e veszteségek fedezésére megmentési és szerkezetátalakítási támogatás nyújtható, amennyiben a megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatásban⁴³ meghatározott feltételek teljesülnek.

3 AZ ÚJ, ÁLLAMI TÁMOGATÁSSAL KAPCSOLATOS ÁGÉSZ-CSOMAG

3.1 Az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag áttekintése

14. Milyen eszközöket tartalmaz az új, állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag?

Az állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag négy eszközből áll, amely minden olyan (nemzeti, regionális és helyi) hatóságra vonatkozik, amelyek ÁGÉSZ biztosításáért kompenzációt nyújtanak.

- A **közlemény** tisztázza az ÁGÉSZ-ok szempontjából lényeges, állami támogatással kapcsolatos alapfogalmakat, így a támogatás, az ÁGÉSZ, a gazdasági tevékenység, a közbeszerzési és az állami támogatási szabályok közötti viszony stb. fogalmát.
- Az ÁGÉSZ **de minimis** rendelet úgy rendelkezik, hogy bármely három pénzügyi év időszakában az 500 000 EUR határt el nem érő, ÁGÉSZ nyújtásáért járó kompenzáció esetében nem szükséges állami támogatással kapcsolatos vizsgálatot folytatni.

⁴¹ Az EFTA Bíróságának az E-5/07. sz. ügyben 2008. február 21-én hozott ítélete.

⁴² Mivel az idősothonok a kompenzáció mértékétől függetlenül a határozat 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának alkalmazási körébe tartoznak, ezért az ÁGÉSZ-keretszabály nem alkalmazható.

⁴³ A Bizottság közleménye – A Közösség iránymutatása a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról, HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

- A felülvizsgált **határozat** felmenti a tagállamokat a közszolgáltatásért járó kompenzáció Bizottságnak való bejelentése iránti kötelezettség alól, amennyiben a határozatban előírt összeegyeztethetőségi feltételek teljesülnek.
- A felülvizsgált **keretszabály** tartalmazza az olyan ÁGÉSZ-ért járó kompenzáció értékelésére vonatkozó szabályokat, amelyek állami támogatásnak minősülnek, és nem vonatkozik rájuk a határozat bejelentés alóli mentességgel kapcsolatos előírása. Ez esetben bejelentést kell tenni a Bizottságnak, és a támogatás csak akkor minősíthető összeegyeztethetőnek, ha megfelel a keretszabály feltételeinek.

15. *Mi az ÁGÉSZ-közlemény célja?*

A közlemény egyetlen dokumentumban nyújt átfogó és gyakorlati jellegű áttekintést az ÁGÉSZ-ok szempontjából lényeges, az állami támogatással kapcsolatos uniós fogalmakról és magyarázatot a kulcskérdésekről. Összefoglalja az uniós bíróságok legrelevánsabb ítélkezési gyakorlatát, valamint a Bizottság határozathozatali gyakorlatát. Célja továbbá, hogy megkönnyítse az állami támogatási szabályok alkalmazását a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, valamint a közszolgáltatók számára. A Bizottság a lehető legvilágosabbá kívánta tenni a kulcsfogalmakat, így a gazdasági tevékenység, a kereskedelemre gyakorolt hatás vagy az ÁGÉSZ, valamint az állami támogatási és a közbeszerzési szabályok közötti viszony fogalmát.

16. *Mi az ÁGÉSZ de minimis rendelet?*

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet értelmében nem minősül állami támogatásnak a bármely három pénzügyi év időszakában az ÁGÉSZ-ra nyújtott, 500 000 EUR-t meg nem haladó összegű állami finanszírozás. Ennek az oka, hogy ez az összeg olyan elenyésző, hogy nem befolyásolja a határokon átnyúló kereskedelmet vagy versenyt. Mivel ezek az intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak, ezért a **Bizottságnak való előzetes bejelentésükre** vonatkozó kötelezettség nem áll fenn.

17. *Miről szól a határozat?*

A határozat megállapítja azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a vállalkozásoknak közszolgáltatások biztosításáért nyújtott kompenzáció összeegyeztethető az állami támogatási uniós szabályokkal, és azt nem kell előzetesen bejelenteni a Bizottságnak.

18. *Miről szól a keretszabály?*

A keretszabály meghatározza, hogy a határozat hatálya alá nem tartozó, közszolgáltatásért járó kompenzáció milyen feltételek teljesülése esetén egyeztethető össze az állami támogatási uniós szabályokkal. Az ilyen kompenzációt a versenytorzulás nagyobb kockázata miatt be kell jelenteni a Bizottságnak, hogy a Bizottság mélyreható vizsgálat után eldöntse, hogy a szóban forgó intézkedés összeegyeztethető-e a belső piaccal.

19. *Melyek a határozat és a keretszabály célkitűzései? Mi a különbség a kettő között?*

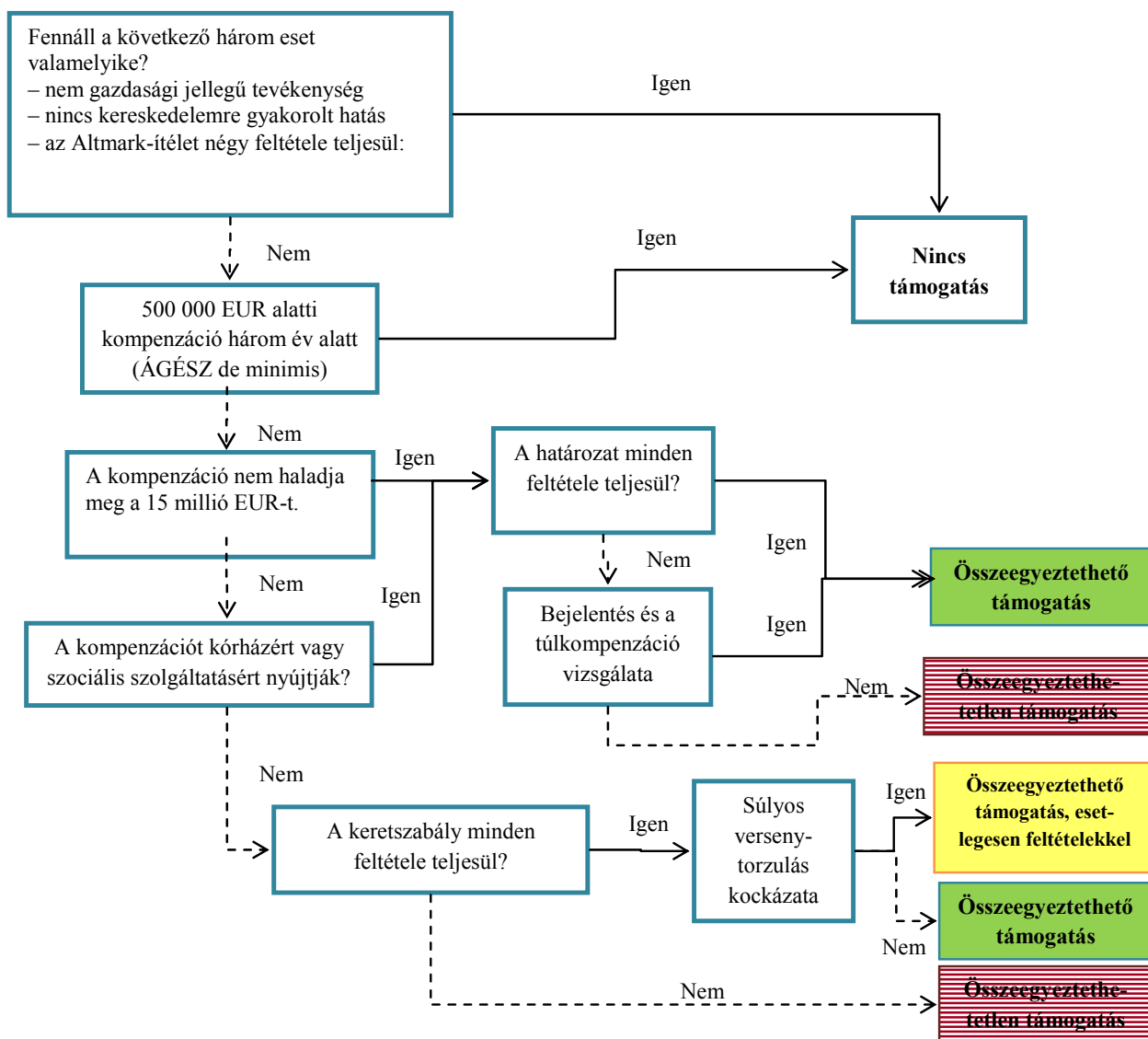
A két dokumentum meghatározza, hogy az állami támogatást képező, közszolgáltatásért járó kompenzáció milyen feltételek mellett egyeztethető össze az EUMSZ-szel.

A **legnagyobb különbség** abban rejlik, hogy a határozat hatálya alá tartozó, közszolgáltatásért járó kompenzációt **nem kell bejelenteni** a Bizottságnak. Amint teljesülnek a határozat feltételei, az érintett tagállam azonnal nyújthatja a kompenzációt. Ha viszont nem teljesülnek a határozat feltételei, a kompenzáció a keretszabály hatálya alá tartozik. Ez azt jelenti, hogy a kompenzációt előzetesen be kell jelenteni a Bizottságnak, hogy ellenőrizni tudja az érintett állami támogatás EUMSZ-szel való összeegyeztethetőségét.

Az összeegyeztethetőségi feltételek emellett rendszerint szigorúbbak a határozat rendelkezéseinél, figyelemmel arra, hogy a keretszabály hatálya alá tartozó esetek rendszerint nagy horderejűek, és akár jelentősebb versenytorzulást is előidézhetnek. Az összeegyeztethetőségi feltételekkel kapcsolatos további részletekért lásd a 3.5.2. szakaszt.

20. Melyek a logikus lépései a közszolgáltatásért járó kompenzáció elemzésének?

Az alábbi ábra szemlélteti azokat a fő lépéseket, amelyeket annak meghatározása során kell követni, hogy az ÁGÉSZ-csomag mely eszközei alkalmazandók a közszolgáltatásért járó kompenzációra.

21. Hogyan nyújtható jogbiztonság az ÁGÉSZ-szolgáltatók számára? Mi történik akkor, ha nem tudják, hogy a kompenzáció a határozat, a keretszabály vagy az ÁGÉSZ de minimis rendelet hatálya alá tartozik-e?

Az állami támogatással kapcsolatos ÁGÉSZ-csomag és a keretszabály alkalmazásával kapcsolatos bizottsági határozatok a Hivatalos Lapban és az interneten is hozzáférhetők. A vállalkozást az ÁGÉSZ nyújtásával megbízó nemzeti hatóságok feladata annak biztosítása, hogy az ÁGÉSZ-ért járó kompenzáció összhangban legyen az állami

támogatási szabályokkal. Ha a határozat értelmében nyújtanak támogatást, akkor a megbízási aktusban hivatkozni kell a határozatra, hogy az ÁGÉSZ szolgáltatója tájékoztatást kapjon a jogalapról, és gondoskodhasson a határozat előírásainak betartásáról. Ha megbízási aktus nem tartalmaz hivatkozást a határozatra, akkor az ÁGÉSZ szolgáltatója a megbízó hatóságtól kérhet felvilágosítást arról, hogy a támogatásnak mi a jogalapja, továbbá meggyőződhet arról, hogy amennyiben a támogatás a keretszabály hatálya alá tartozik, akkor a Bizottság közzétett-e rá vonatkozó jóváhagyó határozatot.

22. *Terhelik-e jogi kötelezettségek az ÁGÉSZ szolgáltatóit?*

Az ÁGÉSZ-csomag nem ró konkrét kötelezettségeket az ÁGÉSZ szolgáltatóira. A szolgáltatót az ÁGÉSZ nyújtásával megbízó hatóságnak kell gondoskodnia az állami támogatási szabályok betartásáról. A megbízási aktusnak azonban tükröznie kell a nyújtott kompenzáció állami támogatási szabályokkal való összhangjának biztosításához szükséges feltételeket azért, hogy a szolgáltató tisztában legyen velük. Végző soron a szolgáltató viseli annak a kockázatát, hogy esetlegesen vissza kell térítenie a kompenzációt, amennyiben azt az állami támogatási szabályok megsértésével nyújtották.

23. *Rendelkezik-e az ÁGÉSZ-csomag arról, hogy a vállalkozásoknak jogukban áll közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában támogatást kapni?*

Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint, ha maga a Szerződés másként nem rendelkezik, az állami támogatások összeegyeztethetetlenek az EUMSZ-szel. Ez azt jelenti, hogy abból az elvből kell kiindulni, hogy állami támogatást nyújtani tilos, és csak kivételes esetben engedélyezhető, az EUMSZ 107. cikkének (2) és (3) bekezdése és 106. cikkének (2) bekezdése esetében, valamint az azokban meghatározott feltételek tiszteletben tartásával. Következésképpen sehol nem szerepel a vállalkozások állami támogatásokhoz való joga.

Az ÁGÉSZ-csomag nem vezeti be, hogy a vállalkozásoknak joguk lenne közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott támogatáshoz, meghatározza viszont az ilyen támogatások összeegyeztethetőségi feltételeit arra az esetre, ha a tagállamok hatóságai úgy döntenének, hogy állami támogatással szerveznek és finanszíroznak egy ÁGÉSZ-t.

3.2 Közlemény

3.2.1 *Mikor alkalmazandók az állami támogatási szabályok, és milyen következményekkel járnak?*

24. *Az EUMSZ állami támogatással kapcsolatos szabályai mikor vonatkoznak az ÁGÉSZ szervezésére és finanszírozására?*

Az állami támogatási szabályok csak a „vállalkozásokra” alkalmazandók. E fogalomba valamennyi gazdasági tevékenységet folytató jogalany beletartozik, jogállásától vagy finanszírozásának módjától függetlenül⁴⁴. Különösen az lényegtelen, hogy a jogalany nyereségszerzés céljából jött-e létre, vagy sem (lásd a közlemény 9. pontját).

25. *Mikor minősül egy tevékenység a versenyszabályok értelmében „gazdaságinak”?*

---

⁴⁴ C-180/98–C-184/98. sz. Pavlov és társai egyesített ügyek (EBHT 2000., I-6451. o.).

A versenyszabályok értelmében gazdasági tevékenységnek minősül minden olyan tevékenység, amelynek keretében egy adott piacon árukat és/vagy szolgáltatásokat kínálnak⁴⁵ (lásd a közlemény 11. pontját). Ebben az összefüggésben az, hogy az érintett tevékenységre „szociális” tevékenységként hivatkoznak, vagy az, hogy nonprofit szereplő végzi, önmagában nem elegendő⁴⁶ a gazdasági tevékenységgé minősítés elkerüléséhez.

A közlemény egyrészt általános iránymutatást nyújt a gazdasági tevékenység európai bíróságok által kialakított fogalmáról (9. és azt követő pontok), emellett konkrét iránymutatásokat tartalmaz a közhatalom gyakorlásáról (16. pont), a szociális biztonságról (17. és azt követő pontok), az egészségügyről (21. és azt követő pontok) és az oktatásról (26. és azt követő pontok).

Megjegyzendő: az, hogy egy adott szolgáltatásnak van-e piaca, attól függ, hogy az érintett tagállam hogyan szervezi a tevékenységet, ezért ez a helyzet tagállamonként eltérő lehet, és akár idővel is változhat (lásd a 12. pontot). A négy ágazatnak (lásd az előző bekezdést) kínált konkrét ágazati útmutatásnak ezért nem célja, hogy összeállítsa a gazdasági és nem gazdasági jellegű szolgáltatások jegyzékét, inkább példákat nyújt azokra az elemekre, amelyek szerepet játszanak annak megállapításában, hogy az adott szolgáltatás gazdasági szolgáltatásnak minősül-e.

Példák a Bizottság által hozott határozatokban és a Bíróság által hozott ítéletekben gazdaságinak minősített tevékenységekre:

- Állami foglalkoztatási hivatalok munkaközvetítő tevékenysége⁴⁷.
- A tőkefedezeti alapon működő önkéntes biztosítási rendszerek, még abban az esetben is, ha azokat nonprofit szervezetek irányítják⁴⁸; a tőkefedezeti alapon való működés alatt azt értjük, hogy a biztosítási szolgáltatások kizárólag a kedvezményezettek által fizetett járulékok szintjétől és a realizált befektetések pénzügyi hozamától függenek.
- Sürgősségi szállítási szolgáltatások vagy betegszállítási szolgáltatások⁴⁹.
- Az olyan szolgáltatások, mint főleg az áruk behozatalával, kivitelével, továbbításával kapcsolatos vámalkiságok elvégzése, valamint egyéb kiegészítő szolgáltatások, mint például a pénzügyi, kereskedelmi, adóügyi területtel kapcsolatos szolgáltatások, amelyeket a vámügynökök az azokhoz kapcsolódó pénzügyi kockázatokat vállalva kínálnak⁵⁰.
- A munkáltatók vagy a szakszervezetek által létrehozott, az állam által engedélyezett jogalanyok által a munkavállalóknak és munkáltatóknak nyújtott

⁴⁵ 118/85. sz., Bizottság kontra Olaszország ügy (EBHT 1987., 2599. o., 7. pont), C-35/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügy (EBHT 1998, I-3851. o., 36. pont) és a Pavlov-ügy.

⁴⁶ A Pavlov-ügy 118. pont, 218/00. sz. INAIL-ügy (EBHT 2002., I-691. o., 37. pont), C-355/00. sz. Freskot-ügy (EBHT 2003., I- 5263. o.).

⁴⁷ C-41/90. sz. Höffner és Elser ügy (EBHT 1991., I-1979. o., 21. pont).

⁴⁸ C-244/94. sz., FFSA-ügy (EBHT 1995., I-4013. o., 17–22. pont), C-67/96. sz. Albany-ügy (EBHT 1999., I-5751. o., 80–87. pont).

⁴⁹ C-475/99. sz. Glöckner-ügy (EBHT 2001., I-8089. o., 20. pont).

⁵⁰ C-35/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügy (EBHT 1998., I-3851. o., 37. pont).

segítő szolgáltatások a jövedelemadó-bevallás elkészítésével kapcsolatban, valamint egyéb kapcsolódó tanácsadás⁵¹.

- A közlekedési infrastruktúra igazgatása⁵².
- Kórházi környezetben vagy azon kívül nyújtott orvosi szolgáltatások⁵³. Az állami kórházak azonban végezhetnek nem gazdasági jellegű tevékenységeket is (lásd a közlemény 22. pontját).
- Alacsonyabb bérleti díjú lakások; lásd a határozathozatali gyakorlatot a jelzáloghitelekhez, alacsonyabb költségű lakásokat biztosítani kívánó megfizethető lakhatást elősegítő programoknak, a bérletidíj-támogató rendszereknek, valamint az időskorúakat, a fogyatékkal élőket és a hátrányos szociális helyzetű háztartásokat támogató rendszereknek nyújtott finanszírozásról⁵⁴.
- A szociális lakóhelyeket kiegészítő infrastruktúra – például utak, üzletek, játszó- és szabadidőterek, parkok, telkek, nyílt területek, imahelyek, gyárak, iskolák, irodák és egyéb épületek vagy területek, valamint a szociális lakóhelyek kellemes környezetének biztosítását szolgáló egyéb hasonló munkálatok és szolgáltatások biztosítása⁵⁵.

Az EUMSZ belső piacra vonatkozó szabályai értelmében vett gazdasági tevékenység fogalmát lásd a 223. kérdésre adott válaszban.

26. Egy szabad foglalkozás gyakorlóit minősülhetnek-e a versenyszabályok értelmében vett „vállalkozásoknak”?

Igen. A Bíróság úgy vélte, hogy azon szakorvosok, akik önálló gazdasági szereplői minőségükben nyújtják szolgáltatásaikat egy piacon, nevezetesen a szakorvosi szolgáltatások piacán, vállalkozásnak minősülnek. E megállapításon nem változtat az általuk nyújtott szolgáltatások komplex és technikai jellege és az a körülmény, hogy szakmájuk gyakorlása szabályozott⁵⁶.

27. Mikor minősül egy tevékenység a versenyszabályok értelmében nem „gazdaságinak”?

Két tevékenységkategóriát határoztak meg nem gazdasági jellegüként:

- A közhatalmi jogosítványok gyakorlásához kapcsolódó tevékenységek

⁵¹ C-451/03. sz. Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti ügy (EBHT 2006., I-2941. o., 63. pont).

⁵² C-82/01. sz., Párizsi repülőterek kontra Bizottság ügy (EBHT 2002., I-9297. o.).

⁵³ C-157/99. sz. Smits-ügy (EBHT 2001., I-5473. o., 53. pont), 286/82. és 26/83. sz. Luisi és Carbone egyesített ügyek (EBHT 1984., 377. o., 16. pont), C-159/90. sz. Society for the Protection of unborn children (IVG) ügy (EBHT 1999., I-4685. o., 18. pont), C-368/98. sz. Abdon Vanbraekel ügy (EBHT 2001., I-5363. o., 43. pont), T-167/04. sz. Asklepios Kliniken ügy (EBHT 2007., I-2379. o., 49–55. pont).

⁵⁴ A Bizottság határozata az N 89/2004. számú állami támogatásról – Írország – Kezességvállalás a Housing Finance Agency (HFA) javára, a HFA által finanszírozott szociális lakásprogramok, HL C 131., 2005.5.28.,

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N89_2004.

⁵⁵ A Bizottság határozata az N 395/05. számú állami támogatásról – Írország – „Loan guarantees for social infrastructure schemes funded by the Housing Finance Agency (HFA)”, HL C 77., 2007.4.5.,

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N395_2005.

⁵⁶ C-180/98–C-184/98. sz. Pavlov és társai egyesített ügyek (EBHT 2000., I-6451. o.).

A versenyszabályok értelmében nem képeznek gazdasági tevékenységet a maga az állam által vagy állami hatáskörük keretein belül a hatóságok által gyakorolt közhatalmi jogosítványokhoz kapcsolódó tevékenységek. Ez a kivétel azokra a tevékenységekre korlátozódik, amelyek lényegükből adódóan a hatósági jogosítványok közé tartoznak, és amelyeket az állam végez, vagyis amelyek tekintetében a tagállam még nem vezetett be piaci mechanizmusokat (lásd a közlemény 16. pontját). Ebben az összefüggésben lényegtelen, hogy az állam közvetlenül az állami közigazgatás részét képező szerv révén jár-e el vagy pedig egy olyan különálló jogalanyon keresztül, amelyre különleges vagy kizárólagos jogokat ruházott⁵⁷.

Példák olyan nem gazdasági jellegűnek minősülő tevékenységekre, amelyek közhatalmi jogosítványok gyakorlásához kapcsolódnak:

- A hadsereghez vagy a rendőrséghez kapcsolódó tevékenységek.
- A légi irányítás biztonságának fenntartása és fejlesztése⁵⁸, a biztonság⁵⁹, a légiforgalmi irányítás, a tengeri forgalom irányítása és a tengerbiztonság⁶⁰.
- A szennyezés ellenőrzése⁶¹ közérdekű feladat, amely a tengerészeti környezetvédelem területén az állam alapvető feladatai közé tartozik.
- A büntetés-végrehajtási intézkedések megszervezése, finanszírozása és végrehajtása, a büntetőrendszer végrehajtásának biztosítása céljából⁶².

- Egyes, pusztán szociális jellegű tevékenységek

Az ítélkezési gyakorlat meghatározta, hogy bizonyos, pusztán szociális jellegű tevékenységeket milyen feltételek teljesülése esetén lehet nem gazdasági jellegűnek tekinteni.

Példák olyan pusztán szociális jellegű tevékenységekre, amelyek nem minősülnek gazdaságinak:

- Kizárólag szociális jellegű feladatot ellátó, a szolidaritás elvén nyugvó, a járulékok összegétől és a biztosított személy jövedelmétől független biztosítási

⁵⁷ A 118/85. sz., Bizottság kontra Olasz Köztársaság ügy (EBHT 1987., 2599. o., 7. és 8. pont).

⁵⁸ C-364/92. sz., SAT kontra Eurocontrol ügy (EBHT 1994., I-43. o., 27. pont), C-113/07 P. sz., Selex Sistemi Integrati kontra Bizottság ügy (EBHT 2009., I-2207. o., 71. pont).

⁵⁹ A Bizottság 2003. március 19-i határozata az N 309/2002. számú állami támogatásról – A légi közlekedés védelme – a 2001. szeptember 11-i merényletek következtében felmerülő költségek kompenzálása, HL C 148., 2003.6.25. és 2002. október 16-i határozata az N 438/2002. számú állami támogatásról – A belga ágazatban állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátásáért nyújtott támogatások, HL C 284., 2002.11.21.,

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N438_2002.

⁶⁰ A Bizottság 2002. október 16-i határozata az N 438/02. számú állami támogatásról – Belgium – A kikötők üzemeltetőinek állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátásáért nyújtott támogatások, HL C 284., 2002.11.21.

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N438_2002.

⁶¹ C-343/95. sz. Cali és Figli ügy (EBHT 1997., I-1547. o., 22. pont).

⁶² A Bizottság határozata az N 140/2006. számú állami támogatásról – Litvánia – „Allotment of subsidies to correction houses”, HL C 244., 2006.10.11., http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/N-140-2006-WLWL-en-19.7.2006.pdf.

ellátást kínáló, kötelező szociális biztonsági rendszerek állami ellenőrzés alatt álló igazgatása⁶³. A gazdasági és nem gazdasági jellegű szociális biztonsági rendszereket egymástól megkülönböztető tényezők tekintetében lásd a közlemény 17. és azt követő pontjait.

- Főszabály szerint az állami költségvetésből finanszírozott és társadalmi, kulturális és oktatási területen az állam lakosság felé fennálló feladatát teljesítő gyermekgondozási közoktatási szolgáltatások⁶⁴. Az oktatás terén végzett, gazdasági és nem gazdasági jellegű tevékenységeket egymástól megkülönböztető tényezők tekintetében lásd a közlemény 26. és azt követő pontjait.
- A szinte teljesen a szolidaritás elvén alapuló, a közvetlenül társadalombiztosítási járulékokból és egyéb állami forrásokból finanszírozott, az egyetemes alapellátás alapján a szolgáltatásaikat a rendszer minden tagja számára térítésmentesen nyújtó, a nemzeti egészségügyi szolgálat szerves részét képező állami kórházak szervezése⁶⁵. Az egészségügy terén végzett, gazdasági és nem gazdasági jellegű tevékenységeket egymástól megkülönböztető tényezők tekintetében lásd a közlemény 21. és azt követő pontjait.

28. Amikor egy hatóság tájékoztatást és tanácsadást nyújt a polgárok számára a hatáskörébe tartozó területen, akkor a versenyszabályok értelmében gazdasági tevékenységet végez?

A – nemzeti, regionális vagy helyi – hatóságok hatósági jogköre gyakorlásának elválaszthatatlan részét képezi, hogy általános tájékoztatást nyújtanak azzal kapcsolatban, hogy az illetékes szervek hogyan alkalmazzák a hatáskörükbe tartozó szabályokat. E tevékenység a versenyszabályok értelmében nem gazdasági jellegű.

29. A közlemény négy területen konkrét iránymutatást nyújt a gazdasági és a nem gazdasági jellegű tevékenységek megkülönböztetéséről. Az e négy területen kívül eső tevékenységek mind gazdasági jellegűek?

Nem. A közlemény az európai bíróságok ítélkezési gyakorlatára építve arról nyújt iránymutatást, hogy mikor gazdasági és mikor nem gazdasági jellegű egy tevékenység. A közlemény az általános alapelveken (9. és azt követő pontok) túl konkrétabb iránymutatást nyújt bizonyos területekre, például az egészségügyre és az oktatásra vonatkozóan, és felsorolja mindazokat a releváns tényezőket, amelyek annak vizsgálatához használhatók fel, hogy az adott tevékenység gazdasági jellegű-e.

Sem a konkrét szakaszokban szereplő példák (pl. a lényegükből adódóan a közhatalom gyakorlásának részét képező területekre vonatkozóan a 16. pontban megadott példák),

⁶³ C-159/91. sz. Poucet és Pistre ügy (EBHT 1993., I-637. o.), C-218/00. sz. Cical és INAIL-ügy (EBHT 2002., I-691. o., 43–48. pont), C-264/01., C-306/01., C-354/01. és C-355/01. sz. AOK Bundesverband egyesített ügyek (EBHT 2004., I-2493. o., 51–55. pont).

⁶⁴ 263/86. sz. Humbel-ügy (EBHT 1988., 5365. o., 18. pont), C-318/05. sz., Bizottság kontra Németország ügy (EBHT 2007., I-06957. o., 74–75. pont), valamint a Bizottság határozata az N118/00. számú állami támogatásról – Támogatás hivatásos sportegyesületek számára, HL C 333., 2001.11.28., 6. o., http://ec.europa.eu/competition/ejojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N118_2000, valamint a Bizottság határozata az NN 54/2006. számú állami támogatásról – Prerovi Logisztikai Főiskola, HL C 291., 2006.11.30., 18. o., http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-54-2006-WLWL-EN-8.11.2006.pdf, az EFTA Bíróságának az E-5/07. számú ügyben 2008. február 21-én hozott ítélete.

⁶⁵ A T-319/99 sz. FENIN-ügy.

sem a konkrétabb iránymutatáshoz kiválasztott területek alapján nem feltételezhető, hogy a példák felsorolása kimerítő jellegű lenne. Ez a közlemény szóhasználatából is kiderül: különösen a 14. pont szövegezi le egyértelműen, hogy nem állítható össze kimerítő lista. Ez annak a következménye, hogy a gazdasági tevékenység fogalma idővel változhat (lásd a következő, 30. kérdést). A külön nem említett tevékenységekről a 9. és azt követő pontokban szereplő általános alapelvek nyújtanak iránymutatást azzal kapcsolatosan, hogy gazdasági jellegűnek minősülnek-e, vagy sem.

30. *A gazdasági vagy nem gazdasági jellegű tevékenységként való besorolás változhat-e idővel?*

Igen. Egy tevékenység besorolása függ attól, hogy egy adott tagállamban hogyan szervezik a tevékenységet, és ez a besorolás a tevékenység szervezésére vonatkozó politikai döntések vagy piaci fejlemények hatására változhat (a közlemény 12. pontja).

31. *Alkalmazhatók-e az EUMSZ állami támogatási szabályai a nonprofit szolgáltatókra?*

Igen. Pusztán az, hogy egy szerv nem folytat jövedelmező tevékenységet, még nem jelenti azt, hogy az általa folytatott tevékenységek nem gazdasági jellegűek⁶⁶. Az ÁGÉSZ-t nyújtó szerv jogállása nem érinti az érintett tevékenység jellegét. A fontos feltétel az, hogy a vállalkozás folytat-e gazdasági tevékenységet (a közlemény 9. pontja).

Például egy gazdasági tevékenységet folytató nonprofit társaság vagy jótékonyági szervezet csak erre a gazdasági tevékenységére vonatkozóan minősül „vállalkozásnak” (a közlemény 9. pontjának utolsó bekezdése). A versenyszabályok nem vonatkoznak a fentiek nem gazdasági jellegű tevékenységeire.

Példa:

Gazdasági tevékenységnek minősülhet, ha egy nonprofit szervezet sürgősségi szállítási szolgáltatásokat vagy betegszállítási szolgáltatásokat nyújt. A közszolgáltatási kötelezettségek miatt előfordulhat, hogy az e szervezetek által nyújtott szolgáltatások kevésbé versenyképesek, mint az ilyen kötelezettségek által nem kötött egyéb szolgáltatók által nyújtott hasonló szolgáltatások, e körülmény azonban nem zárhatja ki, hogy az érintett tevékenységek gazdasági tevékenységnek minősüljenek⁶⁷.

32. *Előnyben részesíthet-e hatóság bizonyos típusú (például állami, profitorientált, nonprofit) szervezeteket az ÁGÉSZ szolgáltatójának megbízásakor?*

Az állami támogatási szabályok nem írnak elő konkrét követelményeket a szolgáltató kiválasztására vonatkozóan, ugyanakkor az állami és a magánvállalkozásokra is egyaránt alkalmazandók. Az állami támogatási szabályok ezért elvben nem korlátozzák a tagállamokat abban, hogy bizonyos típusú szolgáltatókat előnyben részesítsenek. A hatóságokat azonban kötik az uniós jog más területeinek előírásai, különösen a közbeszerzési, a belső piaci vagy az ágazati – például a közlekedésre vonatkozó – szabályok. Amennyiben az uniós közbeszerzési szabályok alkalmazandók, akkor az e szabályokban megállapított egyedi követelmények teljesítése is a támogatás összeegyeztethetőségének feltétele a keretszabály hatálya alá tartozó esetekben

⁶⁶ 209/78–215/78. és 218/79. sz. Van Landewyck egyesített ügyek (EBHT 1980., 3125. o.) és C-244/94. sz. FFSA és társai ügy (EBHT 1995., I-4013. o., 21. pont).

⁶⁷ C-475/99. sz. Glöckner-ügy (EBHT 2001., I-8089. o., 21. pont).

(a keretszabály 19. pontja). Ezzel összefüggésben a közbeszerzési és belső piaci szabályokat illetően lásd a 4. és 6. szakaszt, különösen a 209. és a 227. kérdést.

33. *Az állami támogatási szabályok az ÁÉSZSZ-okat (például az időseknek és fogyatékkal élőknek nyújtott szolgáltatásokat) biztosító szociális központokra is vonatkoznak?*

Nem tudunk általános érvényű választ adni arra a kérdésre, hogy a szociális tevékenységet folytató helyi központokra vonatkoznak-e vagy sem a versenyjogi – és különösen az állami támogatási – szabályok, mivel ez az említett központok által folytatott tevékenységektől függ.

Ha például egy ilyen központ ebéd-házhozszállítást vagy otthoni ápolást biztosít, noha ilyen jellegű tevékenységeket más, állami vagy magán szolgáltatók is nyújthatnak, akkor az adott központ piaci szolgáltatásokat kínál, így a versenyszabályok értelmében gazdasági tevékenységet folytat (lásd a 25. kérdésre adott választ).

Ez nem jelenti viszont azt, hogy egy ilyen központ tevékenységeinek összességét gazdaságinak kellene tekinteni; feltételezhetjük, hogy végez olyan, pusztán szociális védelmi tevékenységet is, mint például állami juttatások kifizetését a kedvezményezetteknek, ami nem képez gazdasági tevékenységet.

34. *Állami támogatást képez-e, ha egy önkormányzat ÁGÉSZ igénybevételére jogosító utalványokat oszt a felhasználók bizonyos kategóriáinak?*

A tagállamok, ideértve a helyi hatóságokat is, az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott feltételek mellett nyújthatnak ilyen támogatást az említett szolgáltatások különböző felhasználóinak; e rendelkezés főleg azt írja elő, hogy a támogatásnak szociális jellegűnek kell lennie, és azt az érintett termék származásán alapuló megkülönböztetés nélkül kell nyújtani az egyes fogyasztóknak.

35. *Állami támogatásnak minősülnek-e az olyan szociális támogatások, amelyeket bizonyos kedvezményezetteknek, például alacsony jövedelmű háztartásoknak (az ÁGÉSZ igénybevételével járó tényleges kiadásaik és/vagy a személyes helyzetükhöz kapcsolódó egyéb objektív feltételek alapján) nyújtanak, és „harmadik fél fizet” megállapodás alapján közvetlenül a szolgáltatóknak fizetnek?*

Elképzelhető, hogy egy szociális szerv – tartva attól, hogy a közvetlenül a kedvezményezetteknek kifizetett támogatás nem fogja betölteni szociális szerepét – a támogatás egészét vagy egy részét az érintett szolgáltatóknak fizeti ki (például a szociális bérlet bérbeadójának vagy azon iskola étkezdéjének, ahová a gyerekek járnak stb.).

Az ilyen kifizetések nem minősülnek a szolgáltató számára nyújtott állami támogatásnak, ha a „harmadik fél fizet” megállapodás alapján jóváírt összeg, valamint a kiszámítás paraméterei egyértelműen meg vannak határozva, és szorosan kapcsolódnak a végső kedvezményezett természetes személyhez. Ez azt jelenti, hogy ezen átutalás nem részesíti a szolgáltatót egyéb előnyben. Így például a szolgáltató által kért bérleti díj teljes összegét függetlenül és előre meg kell határozni oly módon, hogy a kedvezményezett által fizetendő fennmaradó bérleti díjat ténylegesen csökkentsék azzal az összeggel, amelyet a szolgáltató a szociális szervtől már megkapott.

36. *Az ÁGÉSZ-okat gyakran helyi összefüggésben nyújtják. Valóban érintik ezek a tagállamok közötti kereskedelmet?*

Az állami támogatási jogszabályok területén a kereskedelemre gyakorolt hatás sem a nyújtott szolgáltatás helyi vagy regionális jellegétől, sem az érintett tevékenység mértékétől nem függ. Sem az állami támogatás viszonylag kis összege, sem pedig a kedvezményezett vállalkozás viszonylag kis mérete nem zárja ki eleve annak lehetőségét, hogy a támogatás érinti a tagállamok közötti kereskedelmet⁶⁸. Valójában még egy alacsony összegű támogatás is növelheti egy adott szolgáltató szolgáltatási kínálatát, ezzel megnehezítheti más európai vállalkozások számára, hogy a helyi piacon ugyanolyan szolgáltatásokat nyújtsanak.

Mindazonáltal a Bizottság saját tapasztalata alapján olyan felső határokat állapított meg, amelyek alatt úgy véli, hogy a támogatások nem érintik a kereskedelmet vagy a versenyt. Így például bármely hároméves időszak során az 500 000 EUR felső határt meg nem haladó, ÁGÉSZ nyújtásáért járó támogatás az ÁGÉSZ de minimis rendelet értelmében nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, és/vagy nem torzítja a versenyt, illetve nem fenyeget annak torzításával, és ezért nem tartozik az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése hatálya alá. Az általános de minimis rendelet (1998/2006/EK rendelet) értelmében továbbá a 200 000 EUR (a közúti szállításban működő vállalkozások esetében 100 000 EUR) felső határt meg nem haladó támogatás nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet⁶⁹.

Emellett bizonyos esetekben valóban nem éri hatás a kereskedelmet a szolgáltatás helyi jellege miatt. A közlemény példákat hoz olyan bizottsági határozatokra (40. pont), amelyek például a főként a helyi lakosság által használandó úszómedencékkel⁷⁰, valamint külföldi látogatókat feltehetőleg nem vonzó helyi múzeumokkal⁷¹ kapcsolatosak (további részletek tekintetében lásd a lenti 38. kérdést).

Általános példa a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére:

Hollandiában a jövedéki adó megemelése miatt országos szinten emelkedtek az üzemanyagárak. Ezt követően a német határ közelében lévő holland töltőállomások állami támogatásban részesültek, ami érintette a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel a Hollandiában fizetendő jövedéki adó szintje és a Németországban a könnyűolajokra kivetett jövedéki adóteher közötti különbség csökkentését célozta⁷².

Példa a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére egy ÁGÉSZ esetében:

Azon állami támogatás, amelyet a németországi Landkreis Stendal menetrend szerinti autóbusz-közlekedésének üzemeltetése céljából egy olyan vállalkozásnak nyújtottak, amely csak helyi vagy regionális közlekedési szolgáltatásokat kínált,

⁶⁸ T-214/95. sz., Vlaams Gewest kontra Bizottság ügy (EBHT 1998., II-717., 48–50. pont), C-280/00. sz. Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg (EBHT 2003., I-7747. o., 81–82. pont) és C-172/03. sz. Heiser-ügy (EBHT 2005., I-1627. o., 32–33. pont).

⁶⁹ A Bizottság 1998/2006/EK rendelete (2006. december 15.) a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról.

⁷⁰ Az N 258/00. számú ügyben hozott bizottsági határozat, HL C 172., 2001.6.16., 16. o.

⁷¹ Az N 630/03. számú ügyben hozott bizottsági határozat, HL C 275., 2005.12.8., 3. o.

⁷² A Bizottság 1999. július 20-i 1999/705/EK határozata (HL L 280., 1999.10.30., 87. o.), amelyet a Bíróság a C-382/99. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott ítélettel (EBHT 2002., I-5163. o.) erősített meg.

származási országon kívüli szállítási szolgáltatásokat nem, érinthette a tagállamok közötti kereskedelmet⁷³.

37. Valóban érinti a kereskedelmet, ha csupán egyetlen szolgáltató biztosítja a régióban az adott ÁGÉSZ-t?

Az, hogy egy adott ÁGÉSZ-t (például egészségügyi szakellátást vagy mentőszolgáltatásokat) nyújtó szolgáltató a régió/település egyetlen szolgáltatója, mert más szolgáltató nincs jelen a régióban/településen, nem zárhatja ki annak lehetőségét, hogy más tagállamok szolgáltatói is érdekeltek lehetnek ezen ÁGÉSZ nyújtásában. Következésképpen nem zárható ki a tagállamok kereskedelmét érintő hatás lehetősége⁷⁴. Emellett előfordulhat, hogy az adott régióban jelen lévő szolgáltató más régióban is tevékenykedik vagy meg kíván jelenni a szolgáltatásaival.

38. Van példa olyan helyi ÁGÉSZ-okra, amelyek nem igazán érintik a tagállamok közötti kereskedelmet?

Igen. A Bizottságnak vannak olyan állami támogatással kapcsolatos határozatai, amelyekben a helyi szolgáltatásokat finanszírozó intézkedésekről (függetlenül attól, hogy azok ÁGÉSZ-nak, gazdasági jellegű ÁÉSZSZ-nak vagy pusztán kereskedelmi szolgáltatásnak minősülnek-e) azt állapították meg, hogy nem érintik a tagállamok közötti kereskedelmet (lásd még a közlemény 40. pontját):

Példák olyan intézkedésekre, amelyek nem érintik a tagállamok közötti kereskedelmet:

- A dorsteni uszoda ügyében⁷⁵ azt állapították meg, hogy egy dorsteni nyilvános uszoda – amelyet csak a helyi lakosok fognak használni – megépítéséhez és működéséhez nyújtott éves támogatás nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- Az ír kórházak⁷⁶ esetében úgy vélték, hogy egy olyan tökeinjekció-rendszer, amelynek az a célja, hogy létesítményeket hozzon létre viszonylag kis méretű helyi – a helyi kórházpiacon egyértelmű kapacitáshiánnyal működő – közkórházak számára, nem fog befektetéseket vagy ügyfeleket vonzani más tagállamokból, így nem érintheti majd a tagállamok közötti kereskedelmet.
- A tenerifei pihenőhelyek⁷⁷ ügyében úgy vélték, hogy a helyi közúti teherszállítással foglalkozó szervezetek által saját tagjaik számára kialakítandó

⁷³ A Bíróság fent hivatkozott, Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítéletének 77. pontja.

⁷⁴ A Bíróság fent hivatkozott, Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítéletének 78. és azt követő pontjai.

⁷⁵ A Bizottság határozata az N 258/2000. számú állami támogatásról – Németország – Dorsteni szabadidős uszoda, IP/001509, 2000. december 21., HL C 172., 2001.6.16., 16. o., http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N258_2000.

⁷⁶ A Bizottság határozata az N 543/2001. számú állami támogatásról – Írország – Tökeinjekció kórházak számára, HL C 154., 2002.6.28., 4. o., http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N543_2001.

⁷⁷ A Bizottság határozata az N 29/02. számú állami támogatásról – Spanyolország – A tenerifei pihenőhelyek kialakításához nyújtott támogatások, HL C 110., 2003.5.8., 13. o., http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN29_2002.

helyi pihenőhelyek kiépítéséhez nyújtott támogatások – e pihenőhelyek kizárólagos helyi használata miatt – nem érintik a tagállamok közötti kereskedelmet.

- A szardíniai helyi múzeumok ügyében⁷⁸ úgy vélték, hogy az e múzeumokat érintő korlátozott méretű és szerény költségvetésű projektek finanszírozása nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel – néhány fontosabb, nemzetközi ismertségű múzeumtól eltekintve – a többi tagállam polgárai valószínűleg nem fognak elsősorban e múzeumok megtekintése céljából külföldre utazni.
- A baszk színházi előadások⁷⁹ esetében úgy vélték, hogy ezen előadások finanszírozása nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel helyi jellegű mikro- vagy kisvállalkozások kisebb szabású előadásairól volt szó, amelyek potenciális közönsége egy adott nyelvű földrajzi térségre korlátozódott, így nem vonzhatott külföldi turistákat.
- A ciprusi kultúrát és kulturális örökség megőrzését támogató nicosiai (Ciprus) központ finanszírozását érintő ügyben⁸⁰ a Bizottság megállapította, hogy a központ helyi jellege és földrajzi elhelyezkedése, valamint a tevékenység természete következtében kizárható, hogy a tagállamok közötti kereskedelem bármilyen formában érintett lett volna.
- A Bizottság úgy ítélte meg, hogy az Északkelet-Portugáliában létesítendő, közép és hosszú távú ellátást nyújtó pszichiátriai intézet⁸¹ építéséhez nyújtott támogatás nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel az intézet korlátozott számú férőhellyel (50 ágy) rendelkezne, amelyeket szinte teljes mértékben a terület lakosságának nyújtandó szolgáltatásokhoz használnának fel, és mivel egyéb szolgáltatók nem mutattak érdeklődést ilyen szolgáltatások nyújtása iránt a régióban.
- Egy madeirai napilapot megjelentető újságkiadónak nyújtott finanszírozás⁸² ügyében a Bizottság megállapította, hogy a támogatás nem érinti a kereskedelmet. Madeirán csak két napilap jelenik meg, és egyiket sem más tagállam vállalkozása adja ki. Egyik kiadó sem tevékenykedik másik olyan piacon, ahol más tagállamok vállalkozásaival állnának versenyben.
- A Bizottság megállapítása szerint az, hogy egy holland település földterületet adott el egy lovasiskolának⁸³, nem befolyásolhatja a kereskedelmet még akkor sem, ha a földterületet a piaci ár alatt értékesítik, mivel a lovasiskola

⁷⁸ A Bizottság határozata az N 630/2003. számú állami támogatásról – Olaszország – Helyi múzeumok – Szardínia régió, HL C 275., 2005.12.8., 3. o., http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N630_2003.

⁷⁹ A Bizottság határozata az N 257/2007. számú állami támogatásról – Spanyolország – Baszk régió színházi produkcióinak támogatása, HL C 173., 2007.7.26., 2. o.

⁸⁰ A Bizottság határozata az SA.34466. számú állami támogatásról – Ciprus – Képzőművészeti és Kutatási Központ (2012.11.7., még nem tették közzé).

⁸¹ A Bizottság határozata az SA.34576. számú állami támogatásról – Portugália – Jean Piaget / Északkeleten létesítendő, közép- és hosszú távú, folyamatos ellátást biztosító intézet (2012.11.7., még nem tették közzé).

⁸² A Bizottság határozata az SA.33243. számú állami támogatásról – Portugália – Jornal de Madeira (2012.11.7., még nem tették közzé).

⁸³ A Bizottság 2012.11.7-i határozata az SA.34404. sz. állami támogatásról – Hollandia – Földvásárlás lovasiskola áthelyezése céljából, HL C 370. 2012.11.30., 2. o.

39. *Mi történik akkor, ha egy tevékenység gazdasági jellegű és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet?*

Amikor egy tevékenység gazdasági jellegű és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, akkor a versenyszabályokat kell alkalmazni.

40. *A versenyszabályok alkalmazása azt jelenti, hogy a tagállamoknak meg kell változtatniuk ÁGÉSZ-uk szervezésének és működtetésének módját?*

Nem. A versenyszabályok alkalmazása nem jelenti azt, hogy a hatóságoknak szolgáltatók nagy számát kellene biztosítani a piacon. Nem jelenti azt sem, hogy a hatóságok kötelesek megszüntetni a szolgáltatóknak már korábban nyújtott különleges és kizárólagos jogokat, amelyek szükségesek és arányban állnak az érintett ÁGÉSZ-ok teljesítésével. A hatóságok mindaddig nyújthatnak ilyen jogokat, amíg azok nem haladják meg az általános érdekű szolgáltatás gazdaságilag elfogadható teljesítéséhez szükséges mértéket⁸⁴. Hasonlóképpen, a hatóságok nem kötelesek privatizálni az ÁGÉSZ-ok szolgáltatóit (lásd a közlemény 37. pontját).

41. *Mi történik akkor, ha egy hatóság kompenzációt nyújt egy gazdasági jellegűnek minősülő általános érdekű szolgáltatásért?*

Egy hatóság által egy szolgáltatónak nyújtott, közszolgáltatásért járó kompenzáció állami támogatást képez, ha nem teljesül a Bíróság Altmark-ügyben hozott ítéletében (lásd 3.2.3. szakaszban szereplő kérdésekre adott válaszokat) megállapított valamennyi feltétel, és megvalósulnak az állami támogatás⁸⁵ egyéb feltételei is. Mindazonáltal az, hogy egy közszolgáltatásért járó kompenzáció állami támogatásnak minősül, önmagában nem jelenti azt, hogy nem engedélyezhető, mivel az EUMSZ-szel összeegyeztethető lehet.

42. *Az állami támogatási szabályok megszabják-e az ÁGÉSZ-ok szervezésének sajátos módját?*

Nem. A hatóságok kiterjedt mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az általuk megvalósítandó ÁGÉSZ-ok irányítási módjának megválasztása terén. Az állami támogatási szabályok lehetővé teszik a hatóságok számára, hogy mindaddig tetszés szerint szervezzék meg és finanszírozzák ÁGÉSZ-aikat, amíg az e címen általuk nyújtott kompenzáció – az EUMSZ 106. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában – nem haladja meg az ÁGÉSZ gazdaságilag elfogadható teljesítéséhez szükséges mértéket.

43. *Állami támogatásnak minősülnek-e a közjogi jogalanyok között a decentralizáció keretében történő hatáskör-átruházással kapcsolatban nyújtott pénzeszegek?*

Nem. Az állami támogatás fogalma nem tesz különbséget a tekintetben, hogy a támogatást milyen szinten (központi, regionális, helyi vagy egyéb) nyújtják. Mindazonáltal csak akkor alkalmazandó, ha egy vagy több vállalkozásnak történő olyan

⁸⁴ C-320/91. sz. Corbeau-ügy (EBHT 1993., I-2533. o., 14–16. pont), C-67/96. sz. Albany-ügy (EBHT 1999., I-5751. o., 107. pont).

⁸⁵ Vagyis (1) források átruházása és az államnak való betudhatóság, (2) a verseny torzulása és a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége, valamint (3) a szóban forgó intézkedés szelektivitása.

forrásátruházásról van szó, amely eleget tesz az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében szereplő feltételeknek.

Ha azonban a pénzügyi átutalásokat állami struktúrákon belül hajtják végre (például az állam régióinak vagy megye településnek) kizárólag állami hatáskör-átruházás szerint és oly módon, hogy az nem érint gazdasági tevékenységet, akkor nincs szó az állami források olyan átruházásáról, amely egy vállalkozást előnyben részesítene.

44. Ha a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályok szerint finanszíroznak egy, az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott belső szolgáltatót, akkor ez azt jelenti, hogy az állami támogatási szabályokat nem kell alkalmazni?

Nem. A házon belüli beszerzés (in-house) fogalma a közbeszerzési jogban használatos fogalom, míg az állami támogatási szabályok a versenyjoghoz tartoznak. A versenyszabályok, különösen az állami támogatási szabályok alkalmazása nem az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat nyújtó jogalany jogállásától vagy jellegétől függ, hanem az e jogalany által végzett tevékenység „gazdasági” jellegétől (a közlemény 9. pontja). Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a versenyszabályok értelmében gazdasági tevékenységnek minősül minden olyan tevékenység, amely árukat és/vagy szolgáltatásokat kínál egy adott piacon (a versenyszabályok értelmében vett gazdasági tevékenységek példáulit lásd a 25. kérdésre adott válaszban). Következésképpen, ha a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályok értelmében vett belső (in-house) szolgáltató által végzett gazdasági tevékenység állami finanszírozása eleget tesz az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek⁸⁶, és nem teljesíti az Altmark-ügyben hozott ítélet valamennyi feltételét (e feltételeket lásd a 61. kérdésre adott válaszban), akkor az állami támogatási szabályokat kell alkalmazni (lásd a közlemény 13. és 37. pontját).

Ezzel kapcsolatban azonban szem előtt kell tartani, hogy amennyiben a pénzügyi átutalásokat állami struktúrákon belül hajtják végre (például az állam régióinak vagy megye településnek) kizárólag állami hatáskör-átruházás szerint és oly módon, hogy az nem érint gazdasági tevékenységet, akkor nincs szó az állami források egy adott vállalkozásnak történő átruházásáról, következésképpen nincs szó állami támogatásról (lásd a 43. kérdést).

45. Milyen következményekkel jár, ha egy ÁGÉSZ-ra nyújtott kompenzáció valójában állami támogatás?

Az a tény, hogy a közszolgáltatásért járó kompenzáció állami támogatásnak minősül **nem jelenti azt, hogy az ilyen kompenzáció tilos**. Ezen kompenzáció összegegyeztethető az EUMSZ-szel, ha a határozatban⁸⁷ vagy a keretszabályban⁸⁸ meghatározott feltételek teljesülnek⁸⁹.

⁸⁶ Vagyis: (1) gazdasági előny, (2) a verseny torzulása és a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége, (3) a szóban forgó intézkedés szelektivitása.

⁸⁷ A Bizottság határozata (2011. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásokra való alkalmazásáról.

⁸⁸ A Bizottság közleménye – A közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabály (2011), HL C 8., 2012.1.11., 15. o.

⁸⁹ A szárazföldi közlekedés ágazatában az összegegyeztethetőséget az 1370/2007/EK rendelet szabályozza. A légi és tengeri közlekedés ágazatában ezt az összegegyeztethetőséget a repülőterek finanszírozására és a regionális repülőterekről közlekedő légitársaságoknak nyújtott indulási célú állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatások, a Szerződés 92. és 93. cikkének a légi közlekedési ágazatban

46. Mi a „megbízási aktus” célja?

A megbízási aktus (lásd a közlemény 51. és azt követő pontjait) az az aktus, amely megbízza a vállalkozást az ÁGÉSZ nyújtásával, meghatározza a feladat jellegét, valamint az ÁGÉSZ terjedelmét és megvalósulásának általános feltételeit. A vállalkozás és az állam kötelezettségeinek meghatározásához a közszolgáltatási feladattal való megbízásra van szükség. Ilyen aktus hiányában nem ismert a vállalkozás sajátos feladata, és nem lehet meghatározni a megfelelő kompenzációt.

47. Milyen megbízásiaktus-típusokat lehet elfogadni?

Az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése és az Altmark-ügyben hozott ítélet értelmében a megbízási aktusra csupán az az előírás vonatkozik, hogy egy vagy több – a nemzeti jog szerint jogilag kötelező erejű – aktus formájában kell elkészíteni. Az aktus (vagy aktusok) konkrét formáját az egyes tagállamok maguk határozzák meg politikai és/vagy közigazgatási szerveződések szerint.

A közigazgatási jog alapvető szabályai szerint minden helyi, regionális vagy központi hatóságnak jogalapra van szüksége egy ÁGÉSZ meghatározásához és finanszírozásához. Következésképpen a megbízási aktus fogalma nagyrészt megfelelhet annak a jogalapnak, amelyet az érintett hatóság minden egyes esetben saját mérlegelése szerint választani fog. Ezt az aktust nem feltétlenül kell megbízási aktusnak nevezni. Arra sincs szükség, hogy a tagállamok külön szabályozási keretet hozzanak létre a „megbízási aktusnak” nevezett aktusok elfogadására.

Nincs tehát semmiféle „szabványos” megbízási aktus; ez egyrészt a szolgáltatás nyújtásával megbízó hatóságtól, másrészt az érintett tevékenységtől függ.

Meg kell jegyezni, hogy az állami támogatási szabályok értelmében a megbízási aktushoz megkövetelt feltételek többnyire alapvető feltételek: ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a tagállami hatóságok több részlettel – például minőségi követelményekkel – egészítsék ki a megbízási aktust. A megbízási aktusnak azonban tartalmaznia kell bizonyos elemeket, például a kötelezettség jellegét és időtartamát, a kompenzáció kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paramétereit, valamint a túlkompenzáció elkerülését és visszafizettetését célzó intézkedéseket (a közlemény 52. pontja). Ha az ÁGÉSZ-ra a határozat vagy a keretszabály értelmében nyújtanak állami támogatást, a megbízási aktusra vonatkozó követelményeket kifejezetten és további részletekkel együtt a határozat 4. cikke, illetve a keretszabály 16. pontja határozza meg (vagyis az érintett vállalkozást és adott esetben területet, a támogatást biztosító hatóság által a vállalkozásra ruházott kizárólagos jogok természetét, a kompenzációs mechanizmusok leírását, valamint a határozatra való hivatkozást).

Nem tartoznak bele a megbízási aktus fogalmába a szolgáltató számára kiállított, egyes szolgáltatások nyújtására vonatkozó hatósági engedélyek vagy felhatalmazások. Ennek az az oka, hogy az említett engedélyek vagy felhatalmazások nem kötelezik a szolgáltatót az érintett szolgáltatások nyújtására, csupán engedélyezik számára olyan

---

történi alkalmazásáról szóló 94/C 350/07 bizottsági közlemény (HL C 350., 1994.12.10., 5. o.), vagy a tengeri szállítási ágazatnak nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás (HL C 13., 2004.1.17.) alapján lehet értékelni. Az ÁGÉSZ-határozat és -keretszabály hatálya a légi és tengeri közlekedésre is kiterjed.

gazdasági tevékenység folytatását, amellyel bizonyos szolgáltatásokat kínál egy piacon. Erre példának említhetjük azt az esetet, amikor egy piaci szereplő bölcsődét vagy idősotthont kíván nyitni, és erre meg is kapja az engedélyt, mert eleget tesz a közegészségügyi, biztonsági és minőségügyi szabályoknak.

Példák a megbízási aktusra:

- Koncessziós szerződés⁹⁰ és szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződés
- Minisztériumi programozási szerződések⁹¹
- Minisztériumi utasítások⁹²
- Törvények⁹³ és aktusok⁹⁴
- Éves vagy többéves működési szerződések⁹⁵
- Törvényerejű rendeletek⁹⁶, valamint mindenféle szabályozó határozat, továbbá az önkormányzati határozatok és aktusok.

48. Akkor is szükség van megbízási aktusra, ha ÁÉSZSZ-ról van szó?

A versenyszabályok azon általános érdekű szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyek gazdasági jellegűek (a gazdasági tevékenységek versenyszabályok szerinti fogalmát lásd a 25. kérdésre adott válaszban). Az, hogy az érintett tevékenységet „szociálisnak” nevezik, önmagában nem elegendő az e szabályok szerinti „gazdasági tevékenységgé” minősítés elkerüléséhez. Mivel a megbízási megleté az egyik szükséges feltétele annak, hogy a közszolgáltatásért járó kompenzáció a szerződéssel összeegyeztethető legyen, így kötelező az ÁGÉSZ-ekkel, ideértve a gazdasági jellegű ÁÉSZSZ-ekkel megbízott szolgáltatók számára.

⁹⁰ A Bizottság határozata a N 562/2005. számú állami támogatásról – Olaszország – „Proroga della durata della concessione della Società Italiana del Traforo del Monte Bianco (SITMN)”, HL C 90., 2007.4.25., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N562_2005.

⁹¹ A Bizottság határozata a NN 51/2006. számú támogatásról – Olaszország – Az állam által folyósított ellentételezés, ellenszolgáltatásként az általános postai szolgáltatás kötelezettségeiért 2000–2005-re, HL C 291., 2006.11.30., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN51_2006.

⁹² A Bizottság határozata az N 166/2005. sz. állami támogatásról – Egyesült Királyság – a Post Office Limited (POL) vidéki hálózatának finanszírozásához nyújtott állami támogatás, HL C 141., 2006.6.16., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N166_2005.

⁹³ Az Elsőfokú Bíróság T-289/03. sz. British United Provident Association Ltd (BUPA) ügyben hozott ítéletének (EBHT 2008., II-741. o.) 182. és 183. pontja. A Bizottság határozata az NN 8/2007. számú állami támogatásról – Spanyolország – „Financiamento de las medidas de reducción de plantilla de RTVE”, HL C 109., 2007.5.15., http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-8-2007-WL.WL-7.3.2007.pdf.

⁹⁴ A Bizottság határozata az N 395/05. számú állami támogatásról – Írország – „Loan guarantees for social infrastructure schemes funded by the Housing Finance Agency (HFA)”, HL C 77., 2007.4.5., http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N395_2005.

⁹⁵ A Bizottság határozata a C 24/2005. számú állami támogatásról – Franciaország – Laboratoire national de métrologie et d'essais, HL L 95., 2007.4.5., 25. o.

⁹⁶ Lásd a Bíróság (harmadik tanács) C-451/03. sz. Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti ügyben hozott ítéletét (EBHT 2006., I-2941. o.).

49. Mely hatóságok jogosultak vállalkozás számára megbízást adni ÁGÉSZ-ra? Az önkormányzati hatóságok rendelkeznek ilyen hatáskörrel?

A nemzeti jog határozza meg, hogy mely hatóságok jogosultak vállalkozás számára megbízást adni ÁGÉSZ-ra. Az uniós jog e tekintetben nem állapít meg követelményeket. Általában véve bármely hatóság, amely hatáskörrel rendelkezik ÁGÉSZ meghatározására és finanszírozására, arra is hatáskörrel rendelkezik, hogy vállalkozás számára megbízást adjon ÁGÉSZ nyújtására.

50. Az ÁGÉSZ szolgáltatója, aki gyakran szaktudással rendelkezik, meghatározhatja-e a megbízási aktus tartalmát?

Egyes tagállamokban nem szokatlan, hogy a szolgáltatók alakítanak ki és ajánlanak szolgáltatásokat, amelyeket azután megvitatnak a finanszírozást biztosító hatóságokkal. A megbízási aktus fogalma az EUMSZ 106. cikke (2) bekezdése és az állami támogatással kapcsolatos uniós jogszabályok szerint általánosságban nem tartalmaz semmilyen korlátozást arra nézve, hogy a szolgáltató részt vehet-e a megbízási aktus elkészítésében. Végeredményben azonban a hatóságnak kell döntenie arról, hogy megbízza-e az adott szolgáltatót. Ez a követelmény teljesíthető például a szolgáltató javaslatának jóváhagyásával (a közlemény 53. pontja; e témáról lásd még az 59. kérdést).

51. Az EUMSZ 106. cikke (2) bekezdésének értelmében, valamint az ÁGÉSZ-csomag értelmében vett megbízási aktus megegyezik-e a szolgáltatási irányelv (2. cikk (2) bekezdés, j) pont) értelmében vett, „állam által megbízott szolgáltató” fogalmával?

Nem. Az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése és az ÁGÉSZ-csomag szerinti megbízási aktus, illetve a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában szereplő, „állam által megbízott szolgáltató” két koherens fogalom abban a tekintetben, hogy egy olyan kötelezettség meglétét feltételezik, amely az ÁGÉSZ szolgáltatóját kötelezi a szolgáltatás nyújtására. A szolgáltatásnyújtásra vonatkozó kötelezettség megléte elengedhetetlen eleme e két fogalomnak.

Mindazonáltal e két fogalom rendeltetése eltérő. Az első fogalom egyike azon feltételeknek, amelyekkel a közszolgáltatásért járó kompenzációt úgy lehet tekinteni, hogy eleget tett az Altmark-ügyben hozott ítélet feltételeinek vagy összeegyeztethető az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdésével, és esetlegesen mentesíthető a bejelentés alól (ha a határozat alkalmazási körébe tartozik), a második viszont a szolgáltatási irányelv hatálya alól kizárt egyes szociális szolgáltatások körét kívánja meghatározni.

Az ÁGÉSZ-csomag alkalmazásában a megbízási aktus olyan hivatalos aktust jelent, amely egy vállalkozást az ÁGÉSZ nyújtásával bíz meg. Ebben az esetben a megbízási aktusnak – amellet, hogy megszabja a fent említett szolgáltatásnyújtási kötelezettséget – meg kell határoznia többek között a közszolgáltatási kötelezettségek jellegét és időtartamát, a szolgáltatásnyújtással megbízott jogalanyokat, a kompenzáció kiszámításának paramétereit, valamint a túlkompenzáció megelőzését szolgáló biztosítékokat (lásd a 46. és 47. kérdést).

A szolgáltatási irányelv összefüggésében a Bizottság úgy véli, hogy ahhoz, hogy egy szolgáltató a 2. cikk (2) bekezdésének j) pontja értelmében az „állam által megbízottnak” minősülhessen, e szolgáltatónak kötelezettnek kell lennie az állam által rábízott szolgáltatás biztosítására. Ha például egy szolgáltatót közbeszerzési szerződésből vagy szolgáltatási koncesszióból fakadó szolgáltatásnyújtási kötelezettség terhel, akkor a szolgáltató a szolgáltatási irányelv értelmében az „állam által megbízott” szolgáltatónak

tekinthető. Ez az állam által hozott minden egyéb olyan intézkedésre is vonatkozik, amely szolgáltatásnyújtási kötelezettséget ró a szóban forgó szolgáltatóra.

Következésképpen egy olyan szolgáltató, amely az ÁGÉSZ-csomag értelmében vett megbízási aktus címzettje, a szolgáltatásokról szóló irányelv értelmében is megbízottnak minősül. Az állami támogatási szabályok alkalmazásának keretében a megbízási aktus természetesen kiegészítő feltételek tiszteletben tartását is megköveteli, nevezetesen mechanizmusok meglétét annak biztosítására, hogy a kapott támogatások ne haladják meg a szolgáltató által viselt költségeket.

52. *Az állami támogatási szabályok és a szolgáltatási irányelv értelmében vett megbízási aktusnak minősül-e, ha egy regionális hatóság határozattal általános szociális érdekű szakképzési szolgáltatást határoz meg, és egy vagy több szakképzési szervet bíz meg azok irányításával?*

A határozat értelmében vett megbízási aktust képez egy regionális hatóság által hozott, a belső jogban kötelező jogi erővel bíró olyan határozat, amely megállapítja a) a közszolgáltatási kötelezettség jellegét és időtartamát, b) az e kötelezettségekkel megbízott vállalkozást vagy vállalkozásokat és az érintett területet, c) az e vállalkozás(ok)ra esetlegesen ruházott kizárólagos vagy különleges jogok jellegét, d) a kompenzáció kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paramétereit, valamint e) az esetleges túlkompenzáció visszafizetetésének részletes szabályait, illetve a túlkompenzáció elkerülésére hozott intézkedéseket (lásd a fenti 47. kérdést).

Az állami támogatási szabályok értelmében megbízási aktusnak minősülő ilyen határozat a „szolgáltatásokról” szóló irányelv értelmében is a szolgáltató megbízásának minősül, mivel e szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettséget szab a szóban fogó vállalkozás vagy vállalkozások számára.

Ha azonban a szóban forgó határozat a szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettséget szab, de nem tartalmazza a fent említett elemeket, akkor a szolgáltatási irányelv értelmében a szolgáltató megbízásának minősül, de az ÁGÉSZ-csomag értelmében nem megbízási aktus.

A szolgáltatási irányelv alkalmazásával kapcsolatban lásd a 7. szakaszt.

53. *Amennyiben egy ÁGÉSZ-t több hatóság finanszíroz, minden egyes érintett hatóságnak saját megbízási aktust kell elfogadnia vagy a kompenzáció nyújtásakor hivatkozhat a vezető vagy az ÁGÉSZ-t szervező hatóság által kiadott megbízási aktusra?*

Az állami támogatási szabályok tekintetében a megbízási aktusnak nincs semmiféle szabványos formája; azt az érintett tagállam belső joga szerint kell kialakítani, és az a fontos, hogy kötelezze a kiválasztott szolgáltatót az érintett szolgáltatás nyújtására. Így tehát a nemzeti jogtól függ az a kérdés, hogy az ÁGÉSZ-csomag értelmében vett, egy vezetőnek tekintett hatóság (például egy régió) által elfogadott megbízási aktus más hatóságok (például egy település vagy egy másik régió) számára is érvényes lehet-e.

Példák olyan aktusokra, amelyek az ÁGÉSZ-csomag értelmében vett „megbízási aktusnak” tekinthetők az ÁÉSZSZ/ÁGÉSZ több hatóság általi társfinanszírozása esetén:

- Egy régió által kiadott, majd azt követően egy önkormányzati képviselő-testületi határozattal jóváhagyott aktus; a jóváhagyó határozat az érintett település részéről is

képezhet megbízási aktust.

- Egy olyan megbízási aktus, amelyet egy régió, egy megye és egy település, vagy két település és két régió együttesen ad ki és hagy jóvá egy vagy több meghatározott szolgáltató által nyújtandó adott ÁGÉSZ-ra vonatkozóan.

Általános szabályként, ha egy megbízási aktus rögzíti a közlemény 52. pontjában meghatározott feltételeket, a választott jogi aktus formája, valamint az érintett hatóságok száma nem befolyásolja annak az ÁGÉSZ-csomag értelmében vett megbízási aktus jellegét.

54. Amennyiben egy hatóság több ÁGÉSZ-szal kíván megbízni egy vagy több szolgáltatót, minden egyes ÁGÉSZ-ra külön-külön megbízási aktust kell elfogadnia?

Nem. Nem kell több megbízási aktust elfogadni minden egyes ÁGÉSZ-ra és minden egyes szolgáltatóra. A megbízási aktusnak ugyanakkor tartalmaznia kell minden olyan közzolgáltatási kötelezettség jellegét, időtartalmát és egyéb szükséges részleteit, amellyel a hatóság a szolgáltatókat külön-külön megbízta. Ha az egyes ÁGÉSZ-ok tartalma és terjedelme elég pontosan meg van adva, nem kell meghatározni külön-külön minden szolgáltatást.

55. A megbízási aktusban meg kell-e határozni egy teljesítendő „feladatot” vagy „konkrét tevékenységet”?

A megbízási aktusnak nem kell meghatároznia egy ÁGÉSZ nyújtása során érintett minden egyes tevékenységet.

Amikor pontosabban nem lehet meghatározni az érintett szolgáltatásokat, elfogadható az is, ha a közzolgáltatási feladat nagy vonalakban van meghatározva, feltéve, hogy egyértelmű a feladat terjedelme. Mindazonáltal, minél pontosabban meghatározza a megbízási aktus a kijelölt feladatot, a későbbiekben annál védettebb lesz a nyújtott kompenzációval kapcsolatos – az állami támogatási szabályok alapján (például a versenytársak által) tett – panaszokkal szemben.

A hatóságok feladata, egyúttal elsődleges érdeke annak tisztázása, hogyan kell teljesíteni az ÁGÉSZ-megbízásokat, például azáltal, hogy minőségi követelményeket határoznak meg.

56. Hogyan kell megfogalmazni az olyan szolgáltatásokat érintő megbízási aktust, mint például az ÁÉSZS-ek, amelyekre egyszerre kell általános megközelítést alkalmazni, valamint a különféle felhasználók sajátos igényei szerint testre szabni? Ismertetnie kell-e részletesen a megbízási aktusnak az összes nyújtandó szolgáltatást?

A megbízási aktusnak meg kell határoznia a közzolgáltatási kötelezettség jellegét és időtartamát, az e szolgáltatások nyújtásával megbízott jogalanyokat, a kompenzáció kiszámításának paramétereit (de nem az odaítélendő kompenzáció pontos összegét), valamint a túlkompenzáció elkerülését szolgáló biztosítékokat.

A megbízási aktusnak nem kell feltétlenül tartalmaznia az összes nyújtandó szolgáltatástípust. Nem kell például hivatkozni az összes egészségügyi ellátástípusra, elég például azt meghatározni, hogy „napi rendszerességű otthoni egészségügyi segítségnyújtás idősebb emberek számára x városban”. Mindazonáltal a megbízási aktusnak

lehetővé kell tennie a költségek pontos elosztását a szolgáltató által esetlegesen nyújtott ÁGÉSZ és nem ÁGÉSZ tevékenységek között.

Egyes ÁGÉSZ-típusok – mint például az időskorúaknak vagy hátrányos helyzetűeknek nyújtott segítség – egy általános közszolgáltatási feladat keretében különféle szolgáltatástípusokat igényelhetnek. A megbízási aktusnak nem az a célja, hogy korlátozza az ÁGÉSZ nyújtásának megszervezését, hanem az, hogy egyértelmű keretet határozzon meg ezen ÁGÉSZ-ok nyújtására, és megállapítsa az érintett szolgáltatások alkalmazási körét.

Vannak tehát olyan elemek, amelyeknek az állami támogatási szabályok értelmében kötelező szerepelniük a megbízási aktusban, ám ezek semmiképpen nem korlátozzák a hatóságok mérlegelési szabadságát ÁGÉSZ-aik meghatározása és megszervezése tekintetében. A tagállamok és a közjogi jogalanyok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a végrehajtani kívánt közszolgáltatási feladatok meghatározása terén, és nem feltétlenül kell meghatározni az e feladatokban felölelt pontos/nagyon részletes szolgáltatásokat⁹⁷.

A hatóságok a megbízási aktus megkövetelt alapfeltételein túl meghatározhatják azon feltételeket, amelyeket az ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozások teljesítményének javítása céljából kívánnak bevezetni.

Példák:

- Ha egy hatóság központot kíván létrehozni vagy otthoni segítségnyújtást kíván biztosítani időskorúak számára, a megbízási aktusban elég meghatározni, hogy az ÁGÉSZ nyújtójának olyan központot kell létesítenie, amely biztosítja a szükséges segítséget, figyelembe véve az – adott esetben egészségügyi, pszichológiai és társadalmi – szükségletek sokféleségét, vagy otthoni segítségnyújtás esetén olyan szolgáltatásokat, mint például az egészségügyi ellátás, ebéd-házhozszállítás, takarítási szolgáltatások stb.
- Ha egy hatóság központot kíván létesíteni fiatal munkanélküliek számára, elég meghatározni, hogy a szolgáltatónak meg kell szerveznie egy olyan, a fiatal munkanélkülieket segítő szolgáltatást, amely a megfelelő képzés biztosítása mellett a segítségre szorult munkanélküliek hatékony újbóli elhelyezkedéséhez közvetlenül kapcsolódó egyéb szolgáltatásokat is nyújt.

57. A megbízás lejártakor megbízható-e ugyanaz a vállalkozás az ÁGÉSZ nyújtásával?

Igen. Ugyanaz a vállalkozás ismét megbízható ugyanazzal az ÁGÉSZ-szal. Ez a határozat vagy a keretszabály alkalmazása esetén is érvényes, amelyek konkrét határidőket állapítanak meg a megbízás időtartamának vonatkozásában.

Amennyiben a megbízás közbeszerzési szerződés vagy koncessziós szerződés formájában történik, és az uniós közbeszerzési szabályok alkalmazandók, akkor a hatóságoknak elvben új közbeszerzési eljárást kell lefolytatnia, amelyben természetesen a mindenkor szolgáltató is részt vehet.

⁹⁷ Meg kell jegyeznünk, hogy – bár a tagállamok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a közszolgáltatási feladatok meghatározását illetően – erre minden esetben kiterjed a nyilvánvaló hiba Bizottság vagy Bíróság általi ellenőrzése (lásd a fenti 6. és 7. kérdést).

58. *Hogyan kell elkészíteni a megbízási aktust abban az esetben, ha az abban szereplő szolgáltatásokat a szolgáltatásnyújtás ideje alatt az ellátások intenzitása, a felhasználók profilja és száma miatt megváltozó körülményekhez kell igazítani?*

A hatóságok és a szolgáltatók az esetek többségében tapasztalattal rendelkeznek azzal kapcsolatban, hogyan kell testre szabni a szolgáltatásokat, milyen sajátos szükségletek merülhetnek fel az ÁGÉSZ nyújtása során, valamint, hogy milyen változó körülményekre lehet számítani. Tapasztalatuk alapján biztosan fel tudják mérni a további igényeket, és ezt a megbízási aktusban is meg tudják jeleníteni.

Két lehetőség áll rendelkezésre:

- A hatóság a megbízási aktusban utólagos korrekciós mechanizmust határozhat meg, amely előírja a megbízással érintett feladat időszakos felülvizsgálatát⁹⁸.
- A hatóság naprakésszé teheti a megbízási aktust, amennyiben úgy látja, hogy a megbízott szerv olyan szolgáltatást is tudna biztosítani, amelyet a megbízási aktusban nem helyeztek kilátásba.

Példa:

Egy önkormányzat integrált szolgáltatásokat kíván nyújtani az időskorúak különféle igényeinek ellátására (otthoni orvosi segítségnyújtás, étel-házhozszállítás, otthoni takarítási szolgáltatások, stb.). Hogyan biztosítható, hogy az önkormányzat kompenzációt nyújthasson az eredetileg kilátásba nem helyezett igényekkel kapcsolatos kiegészítő szolgáltatások nyújtóinak?

Ahogy azt fent ismertettük, az e területtel kapcsolatos korábbi tapasztalataira támaszkodva az önkormányzat felmérheti e kiegészítő szolgáltatásokat vagy ezen igényekre vonatkozóan utólagos korrekciós mechanizmust határozhat meg. Ha például az eredeti megbízási aktus közbeszerzési szerződés, akkor a kiegészítő szolgáltatások felmérése rendszerint az esetleges kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos lehetőség eredeti pályázatban való feltüntetésével valósul meg.

Az önkormányzat emellett elvben naprakésszé teheti a megbízási aktust, amennyiben úgy tűnik, hogy a megbízott szerv olyan szolgáltatást is tudna biztosítani, amelyet nem helyeztek kilátásba. Ha azonban az eredeti megbízási aktus közbeszerzési vagy koncessziós szerződés volt, és az eredeti pályázat nem helyezte kilátásba további szolgáltatások lehetőségét, akkor az ajánlatkérő nem tudja módosítani a közbeszerzési vagy koncessziós szerződést annak teljesítése során (erről lásd még a 205. kérdésre adott választ), hanem elvben új közbeszerzési eljárást kellene lefolytatnia, amelyben természetesen az eredeti szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató is részt vehet.

59. *A megbízási aktussal kapcsolatos követelmény korlátozza-e a szolgáltatók önállóságát és kezdeményezési szabadságát?*

⁹⁸ Ezzel a ponttal kapcsolatban lásd a Bizottság határozatát az N 541/04. számú és N 542/04. számú állami támogatásról – Hollandia – Kockázatkiegyenlítési rendszer és a tartalékok visszatartása, HL C 324., 2005.12.21.

http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N541_2004

http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N542_2004

Nem. A megbízási aktus meglétének követelménye semmiképpen nem korlátozza a szociális szolgáltatásokat nyújtó jogalanyok önállóságát és kezdeményezési szabadságát. E jogalanyok teljes mértékben szabadon tehetnek kezdeményezéseket az ilyen szolgáltatások fejlesztése vagy javítása terén, és szabadon tehetnek javaslatokat a hatóságok felé.

A megbízási aktus fogalma elég rugalmas ahhoz, hogy ebben az esetben megfeleljen a hatóság által e javaslatok jóváhagyásáról és finanszírozásáról hozott határozatnak. Következésképpen, amennyiben egy hatóság – a határozat rendelkezéseivel összhangban – elfogadja a szolgáltató javaslatát, az ÁGÉSZ, valamint a kompenzáció kiszámítási paraméterei és a túlkompensáció elkerülését szolgáló biztosítékok meghatározását bele kell foglalni e határozatba/megállapodásba vagy a hatóság és a szolgáltató közötti szerződésbe.

60. A megbízási aktussal kapcsolatos követelmény korlátozza-e egy, az ÁGÉSZ nyújtásával nemzeti szinten helyesen megbízott vállalkozás helyi kirendeltségeinek szabad prioritásmeghatározását?

Amennyiben a közlemény 52. pontjában meghatározott követelményeknek megfelelő megbízási aktus alapján nemzeti szinten bíznak meg egy szolgáltatót egy ÁGÉSZ-szal, e szolgáltató helyi kirendeltségei az említett megbízási aktusban előírt feltételek keretében határozhatják meg prioritásaikat.

3.2.3 Támogatástól mentes kompenzáció az Altmark-ügyben hozott ítélet szerint

61. Pontosan mit mondott ki a Bíróság az Altmark-ügyben hozott ítéletben?

A Bíróság az Altmark-ügyben úgy ítélte meg, hogy a közszolgáltatásért járó kompenzáció **nem minősül állami támogatásnak** az EUMSZ 107. cikke szerint négy feltétel együttes teljesülése esetén.

- Először is, a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségeknek egyértelműen meghatározottnak kell lennie.
- Másodszor, a kompenzáció kiszámításának alapjául szolgáló feltételeket tárgyilagos és átlátható módon előzetesen kell megállapítani.
- Harmadszor, a kompenzáció nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az ésszerű nyereségre.
- Végül pedig, amikor a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, a szükséges kompenzáció mértékét azon költségek elemzése alapján állapították meg, amelyek egy átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek teljesítésekor felmerülnének.

Példák olyan esetekre, amelyekben a Bizottság véleménye szerint teljesültek az Altmark-feltételek, így a kompenzáció nem minősült állami támogatásnak:

- Nem tekintették állami támogatásnak egy, az írországi villamosenergia-ellátás

biztonságát biztosító, befektetésösztönző program finanszírozását;

- Az új villamosenergiatartalék-képző kapacitás biztosítását ÁGÉSZ-nak tekintették, mivel annak az volt a célja, hogy az év bármely napján, a csúcsidőket is beleértve, meg tudjon birkózni a villamosenergia-szükséglettel.
- Továbbá, nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes versenyeljárást szerveztek oly módon, hogy biztosítsák az Altmark-ítéletben meghatározott mindhárom másik feltétel együttes teljesülését⁹⁹.
  - Nem tekintették támogatásnak a franciaországi széles sávú távközlési infrastruktúrát finanszírozó támogatásokat, mivel:
- Az egész lakosság általános hozzáférése a széles sávú (és a nagy sebességű széles sávú) infrastruktúrához ÁGÉSZ volt.
- A koncessziós szerződésben előre meghatározták a kompenzáció szintjének konkrét paramétereit.
- A túlkompensáció veszélye egyáltalán nem állt fenn, mivel az üzemeltetők üzleti terveiben – amelyek a hatóság által szolgáltatott konkrét adatok alapján készültek – pontosan meghatározták a kompenzáció kiszámításának paramétereit. A túlkompensáció azért sem állt fenn, mert a hatóság megkövetelte, hogy a szolgáltatók e szolgáltatásra egy olyan ad hoc társaságot hozzanak létre, amely biztosítja az érintett szolgáltatók semlegességét; továbbá a szerződésbe beillesztették a jobb megtérülést biztosító záradékot arra az esetre, ha a nyereség meghaladna egy bizonyos szintet.
- Mélyreható és alapos elemzést készítettek a projekt igényeiről és az ajánlattevők ajánlatairól. Továbbá, a választott eljárás lehetővé tette a közösség számára e szolgáltatásokat a legalacsonyabb áron biztosítani tudó, leghatékonyabb pályázó kiválasztását¹⁰⁰.
  - A Dorsal-ügyben a Bizottság úgy vélte, hogy teljesült a negyedik Altmark-feltétel, mivel a projekt sajátos igényeinek és a pályázók ajánlatainak alapos összehasonlító jellegű elemzése, valamint maga a versenyeljárás is előírta, hogy a kompenzációt egy jól vezetett és megfelelő eszközökkel rendelkező vállalkozás költségei alapján kell megbecsülni¹⁰¹.
  - A Bizottság megállapította, hogy a „Casa Depositi e Prestiti” – egy állami irányítású pénzügyi szerv – által a „Poste Italiane” részére fizetett jutalékok nem

⁹⁹ A Bizottság határozata az N 475/2003. számú állami támogatásról – Írország – Közszolgáltatási kötelezettségek az energiaellátás biztonságát szolgáló új villamosenergia-termelő kapacitásokra vonatkozóan, HL C 34., 2004.2.7., 8. o.

¹⁰⁰ A Bizottság határozata az N 381/2004. számú állami támogatásról – Franciaország – Nagysebességű telekommunikációs hálózat projektje Pyrénées-Atlantiques megyében, HL C 162., 2005.7.2., 5. o., http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_N381_2004 valamint a Bizottság határozata az N 331/2008. számú állami támogatásról – Franciaország – Nagyon nagysebességű telekommunikációs hálózat projektje Hauts-de-Seine megyében, http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2008/n331-08.pdf.

¹⁰¹ A Bizottság határozata az N 382/2004. számú állami támogatásról – Franciaország – Nagy forgalmú infrastruktúra létrehozása Limousin (Dorsal) régió területén, HL C 230., 2005.7.2., 5. o., http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/164637/164637_509484_51_2.pdf.

minősültek állami támogatásnak:

- A postai takarékbetétkönyvek forgalmazását ÁGÉSZ-nak tekintették.
- A piaci díj megfelelt a költségek azon megfelelően becsült szintjének, amelyet egy, ugyanazon ágazatban tevékenykedő, átlagos, jól vezetett, megfelelő eszközökkel rendelkező vállalkozás viselt volna, figyelembe véve az e kötelezettségek végrehajtásával kapcsolatos bevételeket és az ésszerű nyereséget. Következésképpen teljesült a negyedik Altmark-feltétel¹⁰².

62. Elkerülheti-e a hatóság az állami támogatási szabályok alkalmazását, ha közbeszerzési eljárást folytat le annak ellenőrzése nélkül, hogy teljesül-e az Altmark-ügyben hozott ítélet valamennyi feltétele?

Nem. A Bíróság Altmark-ügyben hozott ítélete négy kumulatív feltételt határoz meg, amelyekben együttesen kell teljesülniük ahhoz, hogy az ÁGÉSZ nyújtásáért járó kompenzáció ne minősüljön állami támogatásnak. Ennek ellenére a szerződés és a pályázati dokumentumok tartalmazhatnak minden előírást, amely szükséges a másik három feltétel teljesítésének biztosításához.

63. Miért a „közösségnek legkevesebb költséget jelentő szolgáltatás” feltétele alapján kell az ÁGÉSZ nyújtását ellentételezni? Ez a megközelítés nem eredményez-e gyenge minőségű szolgáltatást?

A Bíróság az Altmark-ügyben hozott ítéletében határozta meg a közbeszerzési eljárás azon követelményét, amely lehetővé teszi a „közösségnek legkevesebb költséggel járó szolgáltatás” biztosítását. A közlemény egyértelművé teszi, hogy a „közösség számára a legkevesebb költség” többet jelent a legalacsonyabb árnál, továbbá, hogy a közbeszerzési eljárásnak nem feltétlenül kell előírnia a legalacsonyabb árat bírálati szempontként annak érdekében, hogy teljesüljön a negyedik Altmark-feltétel első alternatívája. A közlemény 67. pontja szerint a „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat” is használható, feltéve, hogy a bírálati szempontok szorosan kapcsolódnak a nyújtott szolgáltatás tárgyához, és nem akadályozzák, hogy a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat a piaci árat közelítse. Ez a feltétel lehetővé teszi számos elem, többek között a minőségi szempontok (a műszaki leírásban és a kiválasztási feltételekben meghatározottakon túl), valamint a szociális és környezetvédelmi feltételek figyelembevételét, a feltételeket azonban előre meg kell határozni úgy, hogy hatékony verseny alakulhasson ki.

Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a negyedik Altmark-feltételt nem teljesítő, ezért állami támogatásnak minősülő kompenzáció még ekkor is összeegyeztethető lehet az EUMSZ 106. cikkével, és mentesülhet a határozat szerinti bejelentési kötelezettség alól, vagy a Bizottság engedélyezheti a keretszabály szerinti bejelentés alapján.

64. Tudna példaként említeni olyan helyzetet, amikor a (közlemény 67. pontjában említett) visszakövetelési mechanizmus alkalmazása helyénvaló?

¹⁰² A Bizottság határozata a C 49/06. számú állami támogatásról – Poste Italiane – Banco Posta – A postai megtakarítási pénzügyi termékek forgalmazásáért fizetett díjazás, HL C 31., 2007.2.13.

A visszakövetelési mechanizmus olyan rendelkezés, amely bizonyos körülmények között előírja a szolgáltató számára, hogy fizesse vissza a kompenzációt. Amennyiben nehéz előrevetíteni a szolgáltatás nyújtásából származó bevételt, akkor a megbízási aktusba foglalt visszakövetelési mechanizmussal csökkenthető a szolgáltató túlkompenzálásának kockázata (vagyis annak, hogy a szolgáltató a kockázatok figyelembevételével megállapított, az ésszerű nyereséget tartalmazó nettó költségeket meghaladó kompenzációban részesül).

Megjegyzendő, hogy amennyiben a szolgáltató nagy kockázatot vállal (például bizonyos típusú koncessziós szerződések esetében), akkor a bevétel szintje lehet negatív (veszteség), de akár a szokásosnál nagyobb is. Ez azonban nem jelenti automatikusan, hogy az utóbbi esetben a szolgáltató túlkompenzációban részesül, feltéve, hogy a haszon mértéke a kockázati szinthez viszonyítva méltányos. A tagállamok ugyanakkor ilyen esetben visszakövetelési rendelkezést foglalhatnak a kompenzációs mechanizmusba annak érdekében, hogy maximálják a fizetendő hasznot.

65. *Mi a közlemény 66. pontja értelmében vett nyílt eljárás?*

A közlemény 66. pontjában említett nyílt eljárás olyan közbeszerzési eljárás, amelynek során bármely érdekelt gazdasági szereplő tehet ajánlatot a 2004/18/EK irányelv 1. cikke (11) bekezdésének a) pontja és a 2004/17/EK irányelv 1. cikke (9) bekezdésének a) pontja értelmében.

66. *Mi a közlemény 66. pontja értelmében vett meghívásos eljárás?*

A közlemény 66. pontjában említett meghívásos eljárás olyan közbeszerzési eljárás, amelynek során bármely gazdasági szereplő kérelmezheti részvételét, de csak az ajánlatkérő szerv által meghívott gazdasági szereplők tehetnek ajánlatot a 2004/18/EK irányelv 1. cikke (11) bekezdésének b) pontja és a 2004/17/EK irányelv 1. cikke (9) bekezdésének b) pontja értelmében.

A 2004/18/EK irányelv hatálya alá tartozó közbeszerzési szerződésre vonatkozó meghívásos eljárásban az ajánlatkérő korlátozhatja azoknak az alkalmas jelentkezőknek a számát, akiket, illetve amelyeket ajánlattételre fel fog hívni, feltéve, hogy elegendő számú alkalmas jelentkező van. Az ajánlatkérő szervnek a hirdetményben továbbá közölnie kell azokat az objektív és megkülönböztetésmentes szempontokat, amelyeket alkalmazni kíván, valamint azoknak a részvételre jelentkezőknek a minimális létszámát (legalább öt), akiknek, illetve amelyeknek felhívását szánja, és szükség szerint közli ezek maximális létszámát is. A meghívott jelentkezők létszámának mindenképpen elegendőnek kell lennie a tényleges verseny biztosításához. Az ajánlatkérő szerv legalább annyi részvételre jelentkezőt hív meg, amennyi az általa előzetesen megadott minimális létszám. Amennyiben a kiválasztási szempontoknak és a minimális teljesítményszintnek megfelelő jelentkezők száma a minimális létszámot nem éri el, az ajánlatkérő szerv folytathatja az eljárást a szükséges jellemzőkkel rendelkező jelentkező(k) meghívásával. Ugyanebbe az eljárásba az ajánlatkérő szerv nem vonhat be olyan gazdasági szereplőket, akik, illetve amelyek nem jelentkeztek részvételre, illetve olyan részvételre jelentkezőt, aki, illetve amely nem rendelkezik a szükséges jellemzőkkel (lásd a 2004/18/EK irányelv 44. cikkének (3) bekezdését).

Hasonló szabályok vonatkoznak a 2004/17/EK irányelv hatálya alá tartozó, a közüzemi ágazatokban folytatott közbeszerzésre irányuló meghívásos eljárásra is (lásd a 2004/17/EK irányelv 54. cikkét).

67. *A tárgyalásos eljárás miért csak kivételes esetekben felel meg a negyedik Altmark-feltételnek?*

A 2004/18/EK irányelv 30. cikkében meghatározott, hirdetmény előzetes közzétételével induló tárgyalásos eljárás az ÁGÉSZ potenciális szolgáltatóival folytatott tárgyalást foglalja magában, ezért túlzottan széles mérlegelési jogkört biztosít a hatóságnak, és korlátozhatja az érdeklődő potenciális szolgáltatók részvételét. Emiatt csak kivételes esetekben felel meg a negyedik Altmark-feltétel első alternatívájának¹⁰³.

Ami a 2004/18/EK irányelv 31. cikkében meghatározott, hirdetmény előzetes közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárást illeti, mivel ebben az esetben nem teszik közzé előzetesen a hirdetményt, ezért nem állnak rendelkezésre elegendő, a nyilvánosság és átláthatóság biztosítására szolgáló garanciák ahhoz, hogy az eljárás felkeltse valamennyi, esetlegesen érdeklődő szolgáltató figyelmét. Ezért nem alkalmas annak biztosítására, hogy az eljárás azon ajánlattevő kiválasztásához vezet, amely az érintett szolgáltatásokat a közösség számára legkisebb költségen képes nyújtani (közlemény, 66. pont).

Azonban megjegyzendő, hogy a negyedik Altmark-feltételt nem teljesítő, ezért állami támogatásnak minősülő kompenzáció még ekkor is összeegyeztethető lehet az EUMSZ 106. cikkével, és mentesülhet a határozat szerinti bejelentési kötelezettség alól, vagy a Bizottság engedélyezheti azt a keretszabály szerinti bejelentés alapján.

68. *Ha csupán egy ajánlat érkezik be, az a pályázat sosem tekinthető elégségesnek ahhoz, hogy a szolgáltatást a közösség számára legalacsonyabb költségen nyújtsák, vagy vannak olyan esetek, amikor a pályázat még elégségesnek bizonyulhat?*

A közlemény 68. pontja határozza meg az általános alapelvet, miszerint az eljárás, amelynél csupán egy ajánlat érkezik be, elvben nem elégséges a negyedik Altmark-feltétel első alternatívájával való összhang biztosításához. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem fordulhatnak elő olyan esetek, amelyekben különösen erős garanciáknak köszönhetően az eljárás kialakítása során egy olyan eljárás is elégséges lehet ahhoz, hogy a szolgáltatást a közösség számára legalacsonyabb költségen nyújtsák, amelynél csupán egy ajánlat érkezik be. Ebben az esetben azonban a tagállamoknak ajánlatos bejelenteniük az intézkedést, amennyiben az nem mentesül a határozat szerint.

69. *Milyen hatással vannak egymásra a nemzeti közbeszerzési szabályok és az állami támogatási jogszabályok? Az állami támogatási uniós jogszabályokból fakadhat-e olyan kötelezettség, miszerint a közbeszerzési szabályokat mindig alkalmazni kell, ha egy szolgáltató megbízást kap ÁGÉSZ-ra?*

Az uniós közbeszerzési jogszabályok alkalmazási körén kívül a tagállamok határozhatják meg azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a nemzeti közbeszerzési szabályokat kell alkalmazni. A tagállamok szabadon alakíthatják úgy a nemzeti közbeszerzési jogszabályok alkalmazási körét, hogy a szabályokat a gyakorlatban minden olyan esetben alkalmazni kelljen, ha egy szolgáltató megbízást kap ÁGÉSZ-ra. Azonban a tagállam önálló döntése, és nem az uniós jog alkalmazásának következménye, ha a tagállam összekapcsolja az állami támogatási uniós jogszabályokat és a közbeszerzési jogszabályokat.

---

¹⁰³ Lásd a Bizottság határozatát az N 381/04. számú állami támogatásról – Franciaország, Nagysebességű telekommunikációs hálózat projektje Pyrénées-Atlantiques megyében, valamint a Bizottság határozatát az N 382/04. számú állami támogatásról – Franciaország, Nagy forgalmú infrastruktúra létrehozása Limousin (Dorsal) régió területén.

70. Mi történik akkor, ha a tárgyalást is magukban foglaló közbeszerzési eljárások alkalmazási köre megváltozik az uniós közbeszerzési szabályok jelenleg zajló reformja során?

A közlemény kifejezetten leszögezi, hogy az iránymutatás a jelenleg hatályos uniós közbeszerzési irányelvekben meghatározott eljárásokra és bírálati szempontokra vonatkozik. Amíg zajlik a jövőbeli közbeszerzési szabályok kialakításának jogalkotási folyamata, és még nem ismertek az elfogandó szövegek, addig a közlemény nem nyújthat iránymutatást arról, hogy a hatályos irányelvekben meghatározott eljárásoktól az alkalmazási körét tekintve eltérő eljárás biztosítja-e, hogy a szolgáltatást „a közösség számára legalacsonyabb költségen” nyújtsák.

71. Pontosan mit jelent az „általánosan elfogadott piaci díjazás”? Elegendő egyetlen szakvélemény a meglétének bizonyításához?

A közlemény szerint az általánosan elfogadott piaci díjazás viszonyítási alapként szolgál annak meghatározásához, hogy egy hatékonyan működő vállalkozás számára mekkora kompenzációt kell nyújtani (a negyedik Altmark-feltétel második alternatívája). Az általánosan elfogadott piaci díjazás meghatározásához a szolgáltatásoknak egymással minden tekintetben összehasonlíthatónak kell lenniük, ezért ez a fogalom meglehetősen behatárolt. A közlemény nem részletezi, hogyan bizonyítható az általánosan elfogadott piaci díjazás megléte, mivel ez az egyes helyzetek jellegzetességeitől és különösen attól függ, milyen bizonyítékokat és módszereket használtak fel a szakvéleményhez, annak milyen a minősége, mennyire reprezentatív, és mikor készült. Ezért általánosságban nem jelenthető ki, hogy egy szakvélemény elegendő bizonyítékot jelent az általánosan elfogadott piaci díjazás megállapításához.

72. Az átlagos, jól vezetett vállalkozás költségeire vonatkozó feltétel alkalmazása céljából a tagállamok használhatnak-e előre meghatározott referenciaköltséget?

A negyedik Altmark-feltétel második elemének alkalmazásában a tagállamok használhatnak előre meghatározott referenciaköltséget, feltéve hogy azt indokolni tudják. Amennyiben e költség megbízható forrásból származik, szilárd adatokon alapszik és megfelel a piaci értékeknek, fel lehet használni a negyedik Altmark-feltétel értelmében vett „átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozásnál felmerült költségként”.

Példák a referenciaköltséggel kapcsolatos bizottsági gyakorlatra:

- A postai takarékbetétkönyvek (libretti postali) forgalmazásáért a Poste Italiane-nak fizetett díjazás nem érte el a piacon forgalmazott hasonló pénzügyi termékek szintjét; az ebben az összefüggésben fizetett kompenzációról úgy vélték, hogy eleget tett az átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozás feltételének, így nem minősült támogatásnak, míg a másik három Altmark-feltétel szintén teljesült¹⁰⁴.

Azonban:

- A cseh hatóságok előre meghatározott statisztikai költségeket használtak fel a

¹⁰⁴ Lásd a Bizottság fent említett C 49/06. számú állami támogatásról szóló határozatának (85)–(93) preambulumbekendését.

¹⁰⁵ A Bizottság határozata a C 3/2008. (korábbi NN 102/2005.) számú állami támogatásról – Cseh Köztársaság – A dél-morvaországi buszvállalatoknak közszolgáltatásért nyújtott ellentételezés, HL L 97., 2009.4.16., (82)–(83) preambulumbekendés.

kompenzáció kiszámításához, ugyanakkor nem szolgáltak bizonyítékkal arra vonatkozóan, hogy e költségek tényleg reprezentatívak lettek volna egy átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozás tekintetében¹⁰⁵.

73. Milyen következményekkel jár az Altmark-feltételek alkalmazása, illetve alkalmazásuk elmulasztása?

Amennyiben az összes Altmark-feltétel teljesül, a közszolgáltatásért járó kompenzáció nem minősül állami támogatásnak.

Amennyiben legalább az egyik Altmark-feltétel nem teljesül, ugyanakkor teljesül az állami támogatás többi feltétele¹⁰⁶, a közszolgáltatásért járó kompenzáció állami támogatásnak minősül. Azonban még ebben az esetben is összeegyeztethető lehet az EUMSZ 106. cikkével, és mentesülhet a határozat szerinti bejelentési kötelezettség alól, vagy a Bizottság engedélyezheti a keretszabály szerinti bejelentés alapján.

3.3 Támogatástól mentes kompenzáció a de minimis rendeletek szerint

74. Mi a különbség az ÁGÉSZ de minimis rendelet és az általános de minimis rendelet között?

Az általános de minimis rendelet (1998/2006/EK rendelet) értelmében a bármely három pénzügyi év időszakában vállalkozásonként 200 000 EUR-t meg nem haladó támogatás nem meríti ki a támogatás EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalmát, mivel nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, és/vagy nem torzítja a versenyt, illetve nem fenyeget annak torzításával. Ez a rendelet alkalmazandó függetlenül attól, hogy a támogatást milyen célra nyújtják, feltéve hogy a rendelet feltételei teljesülnek.

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet magasabb küszöbértéket ír elő (vállalkozásonként 500 000 EUR bármely három pénzügyi év során) az ÁGÉSZ biztosításáért nyújtott támogatási intézkedésekre vonatkozóan.

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet azon az elven alapul, miszerint magasabb küszöbérték alkalmazása indokolt olyan támogatások esetében, amelyeket ÁGÉSZ biztosításáért nyújtanak, mivel a támogatás összegét legalább részben az ÁGÉSZ nyújtása során felmerülő többletköltségek fedezésére szolgáló kompenzációként ítélik oda. Ebben az esetben ezért az ÁGÉSZ szolgáltatójának lehetséges előnye csekélyebb, mint a ténylegesen nyújtott kompenzáció összege, míg az általános de minimis rendelet értelmében az ugyanazon összegből származó előny nagyobb lenne. Az ÁGÉSZ-ért nyújtott kompenzáció esetében ezért magasabb az a felső határ, amely alatt nem merülhet fel a tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt hatás.

75. Hogyan biztosítható az 500 000 EUR-s felső határ betartása? Vannak-e a korlát betartására vonatkozó ellenőrzések?

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet (az általános de minimis rendelethez hasonlóan) két alternatív módszert ír elő annak biztosítására, hogy a vállalkozásnak nyújtott támogatás teljes összege ne haladja meg a felső határt. Az egyik lehetőség, hogy a tagállam központi nyilvántartást hoz létre az adott tagállam hatóságai által nyújtott összes csekély

¹⁰⁶ Vagyis (1) állami források átruházása és az államnak való betudhatóság, (2) a verseny torzulása és a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége, valamint (3) a szóban forgó intézkedés szelektivitása.

összegű támogatásokról (a 3. cikk (2) bekezdése). A másik lehetőség szerint a támogatást nyújtó hatóságnak nyilatkozatot kell beszereznie a vállalkozástól az összes csekély összegű támogatásról azért, hogy ellenőrizze a felső határ betartását (a 3. cikk (1) bekezdése).

A tagállamoknak a nyújtott csekély összegű támogatásokra vonatkozó összes információt össze kell gyűjteniük annak érdekében, hogy igazolni tudják a rendelet előírásainak betartását. A Bizottság kérheti az információk benyújtását annak ellenőrzése céljából, hogy az ÁGÉSZ de minimis rendelet minden feltétele teljesül-e (a 3. cikk (3) bekezdése).

76. *Az ÁGÉSZ de minimis rendelet értelmében is szükség van a határozat/keretszabály szerinti megbízási aktusra?*

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet csak az ÁGÉSZ biztosításáért nyújtott támogatásokra vonatkozik. A kedvezményezett vállalkozásnak ezért konkrét ÁGÉSZ-ra kell megbízást kapnia. Ennek a megbízásnak nem kell tartalmaznia az ÁGÉSZ-határozatban vagy az ÁGÉSZ-keretszabályban előírt összes információt, azonban a jogbiztonság érdekében írásban kell rögzíteni azt, és tájékoztatni kell abban a vállalkozást az ÁGÉSZ-ről, amelyre vonatkozóan a kompenzációt nyújtották (lásd az ÁGÉSZ de minimis rendelet (6) preambulumbekendését).

77. *A határozathoz képest milyen előnyökkel jár az ÁGÉSZ de minimis rendelet alkalmazása?*

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet két jelentős szempontból is egyszerűsítéseket vezet be. Egyrészt, a megbízásra és a megbízási aktusra vonatkozó feltételek kevésbé szigorúak (lásd a 76. kérdést). Másrészt, az ÁGÉSZ de minimis rendelet nem írja elő a szolgáltatásnyújtás során felmerült költségek vizsgálatát, ezért nem szükséges ellenőrizni a túlkompenzációt.

78. *Milyen szabályok vonatkoznak a két de minimis rendelet alapján nyújtott támogatások halmozódására? Konkrétabban, kaphat-e ÁGÉSZ-ért nyújtott csekély összegű támogatást az a vállalkozás, amely az elmúlt években általános csekély összegű támogatásban részesült?*

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet megengedi az ÁGÉSZ-ért nyújtott csekély összegű támogatás és a másik rendelet alapján nyújtott csekély összegű támogatás halmozódását 500 000 EUR felső határig (a 2. cikk (7) bekezdése). Ez például azt jelenti, hogy ha a vállalkozás az elmúlt három pénzügyi év során már kapott 150 000 EUR támogatást, akkor az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján még legfeljebb 350 000 EUR támogatásban részesülhet.

A vállalkozásonként 500 000 EUR-s felső határ az abszolút maximum az összes csekély összegű támogatástípus összesített értékére vonatkozóan. Ez a felső határ érvényes tekintet nélkül arra, hogy az általános de minimis rendelet alapján nyújtott támogatást ÁGÉSZ-ért vagy eltérő, ÁGÉSZ-nak nem minősülő tevékenységért nyújtották.

79. *Milyen szabályok vonatkoznak az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján, illetve az Altmark-feltételek szerint nyújtott kompenzáció halmozódására?*

Az ÁGÉSZ de minimis rendelet nem engedi meg, hogy az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján további támogatásban részesüljön az az ÁGÉSZ, amelyet az Altmark-feltételek szerint már kompenzááltak (a 2. cikk (8) bekezdése). Ezért annak érdekében, hogy ne

minősüljön állami támogatásnak, az ÁGÉSZ-ért nyújtott kompenzáció teljes összegének vagy meg kell felelnie az Altmark-ügyben hozott ítéletben meghatározott feltételeknek, vagy nem haladhatja meg az ÁGÉSZ de minimis küszöbértéket.

Ezzel ellentétben akkor, ha egy szolgáltatót több ÁGÉSZ-szal bízzák meg, akkor az egyik ÁGÉSZ tekintetében ellentételezhetik az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján, más ÁGÉSZ-ok tekintetében pedig részesülhet olyan kompenzációban, amely mind a négy Altmark-feltételt kimeríti.

80. *Részesülhet-e egy vállalkozás kompenzációban az egyik ÁGÉSZ-ra vonatkozóan a határozat vagy a keretszabály alapján, másik ÁGÉSZ tekintetében pedig az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint?*

Igen. Az ÁGÉSZ de minimis rendelet vállalkozásonként 500 000 EUR felső határt állapít meg a rendelet hatálya alá tartozó intézkedésekre vonatkozóan, függetlenül attól, hogy az összeget egyetlen vagy több különböző ÁGÉSZ-ért ítélik-e oda. Úgy rendelkezik továbbá, hogy a szolgáltató egyazon ÁGÉSZ-ért nem kaphat támogatást a határozat vagy a keretszabály és az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján egyaránt (a 2. cikk (8) bekezdése), mivel ez túlkompensációt eredményezne. Ettől eltérően a vállalkozás kaphat a határozat vagy a keretszabály szerinti kompenzációt az egyik ÁGÉSZ-ért és csekély összegű támogatást a másik ÁGÉSZ-ért.

81. *A szolgáltató, amely a határozat vagy a keretszabály alapján kompenzációban részesült adott időszakon át, kaphat-e finanszírozást újabb időszakra ugyanazért a szolgáltatásért az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint?*

Igen. Különböző időszakok esetén előfordulhat, hogy az ÁGÉSZ szolgáltatója a felmerült költségeit illetően nem kapott kompenzációt a határozat vagy a keretszabály alapján, ezért alkalmazható az ÁGÉSZ de minimis rendelet. A szolgáltató ugyanazon szolgáltatás és ugyanazon időszak tekintetében viszont nem kaphat kompenzációt a határozat vagy a keretszabály és az ÁGÉSZ de minimis rendelet alapján egyaránt (a 2. cikk (8) bekezdése). Ez a rendelkezés azon a tényen alapul, hogy az ÁGÉSZ de minimis rendelet magasabb határértéket ír elő, mint az általános de minimis rendelet, mivel a szolgáltatónak olyan költségei merülnek fel, amelyeket a csekély összegű támogatás legalább részben fedez, ez azonban nem érvényes abban az esetben, ha ugyanazokat a költségeket a határozat vagy a keretszabály alapján ellentételezik ((3) és (15) preambulumbekendés). Emellett akkor sincs szükség további, a de minimis rendelet szerinti kompenzációra, ha a kompenzációt a határozat vagy a keretszabály alapján már nyújtották.

82. *Valamely szolgáltató 150 000 EUR finanszírozási támogatást igénylő segítségnyújtási szolgáltatást kíván létrehozni fiatal munkanélküliek számára: az állami támogatási szabályok vonatkoznak-e erre a hatóság által nyújtott támogatásra?*

A határozatban megállapított feltételek teljesülése nélkül is nyújtható ilyen típusú finanszírozás, ha a hároméves időszak alatt nyújtott állami források teljes összege nem haladja meg az általános de minimis rendeletben meghatározott felső határt (200 000 EUR) vagy az ÁGÉSZ de minimis rendeletben meghatározott felső határt (500 000 EUR). Ha az összeg egyik felső határt sem haladja meg, ahogy a példában szereplő esetben sem, akkor mindkét rendelet alkalmazható ((14) preambulumbekendés). Ha teljesülnek a két de minimis rendelet bármelyikének feltételei, az ilyen támogatás nem

minősül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, és nem kell bejelenteni a Bizottságnak.

Következtetésképpen a hatóságok az állami támogatási szabályok alkalmazásával kapcsolatos egyéb megfontolások nélkül nyújthatnak ilyen korlátozott összegű támogatásokat, még abban az esetben is, ha a finanszírozott tevékenység gazdasági tevékenységnek tekinthető.

Minden egyéb esetben az intézkedés még mindig összeegyeztethető lesz, ha teljesülnek a határozat feltételei.

83. *Finanszírozhatnak-e a hatóságok kísérleti kezdeményezéseket az ÁGÉSZ-feladatok tartalmának meghatározása céljából?*

Igen, a hatóságok indíthatnak kísérleti kezdeményezéseket az általuk kialakítani kívánt ÁGÉSZ-feladatok meghatározására. Az említett kísérleti kezdeményezések finanszírozása céljából a hatóságok számíthatnak az általános de minimis rendelet által biztosított lehetőségekre; a jogszabály úgy rendelkezik, hogy a 107. cikk (1) bekezdése nem vonatkozik a három év alatt nyújtott, 200 000 EUR összeget meg nem haladó támogatásokra. Ezzel ellentétben viszont nem alkalmazhatják az ÁGÉSZ de minimis rendeletet, mivel a támogatást nem konkrét ÁGÉSZ-ért nyújtják az ÁGÉSZ szolgáltatójának, hiszen a kísérleti kezdeményezésben még nincsenek pontosan meghatározva az ÁGÉSZ-feladatok.

84. *Ha az adott ÁGÉSZ-t az általános vagy az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint finanszírozzák, a legfeljebb 200 000 vagy 500 000 EUR összeg az ÁGÉSZ-ra, vagy pedig az ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozásra vonatkozik, figyelembe véve a vállalkozás egyéb olyan tevékenységeit is, amelyekre állami forrásokból kap támogatást?*

Mindkét felső határ a vállalkozásokra vonatkozik, nem pedig külön-külön az olyan tevékenységekre, amelyek tekintetében a vállalkozás állami forrásokban részesül. Az általános de minimis rendelet 2. cikkének (2) bekezdése¹⁰⁷ szerint bármely három pénzügyi év időszakában egyetlen vállalkozás részére nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatás teljes összege nem haladhatja meg a 200 000 EUR-t. Hasonlóképpen, az ÁGÉSZ de minimis rendelet értelmében az egyetlen vállalkozás részére nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatás teljes összege nem haladhatja meg az 500 000 EUR-t. Az a fontos, hogy ugyanazon vállalkozás bármely három pénzügyi év során ne részesüljön 200 000 EUR-t vagy 500 000 EUR-t meghaladó támogatásban.

85. *Ha egy szervezetet több ÁGÉSZ nyújtásával bíznak meg, és minden ÁGÉSZ esetében külön könyvelést vezet, alkalmazható-e a de minimis szabály külön-külön az egyes ÁGÉSZ-okra?*

Nem. Mind az általános, mind az ÁGÉSZ de minimis rendelet alkalmazásának az a feltétele, hogy az egyazon vállalkozás számára nyújtott állami források teljes összege – céljuktól függetlenül – ne haladja meg a 200 000 EUR-t vagy 500 000 EUR-t. Következésképpen, ha egy vállalkozást több gazdasági jellegű, általános érdekű feladattal bíznak meg, a de minimis szabály alapján összesen 200 000 EUR (az általános de minimis rendelet szerint) vagy 500 000 EUR (az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint)

¹⁰⁷

Ugyanott.

összegű támogatásban részesülhet bármely hároméves időszak során. A de minimis szabály alkalmazása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy könyvelési téren egymástól függetlenül kezelik ezeket a feladatokat.

86. Ha az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott szervezet nem gazdasági tevékenységeket is folytat, a de minimis rendelet alkalmazásában le kell-e vonni az általános érdekű, nem gazdasági szolgáltatásért nyújtott kompenzációként adott összeget?

Nem. A nem gazdasági jellegű általános érdekű szolgáltatások finanszírozása nem tartozik az azon állami támogatási szabályok hatálya alá, amelyek kizárólag a gazdasági jellegű tevékenységekre alkalmazandók. Következésképpen az általános érdekű nem gazdasági feladatok finanszírozása nem tekinthető a de minimis rendeletek szerinti finanszírozásnak, és nem kell figyelembe venni akkor, amikor az említett rendeletek alkalmazása céljából kiszámítják a teljes összeget.

87. Az ÁÉSZSZ-okkal kapcsolatos beruházások költségvetése egy- vagy többéves időtartamra különíthető el. Ebben az esetben alkalmazható-e a de minimis rendelet?

Az ÁÉSZSZ-beruházások költségei finanszírozhatóak állami forrásból a de minimis rendeletek keretében, feltéve hogy e források e rendeletek előírásainak megfelelően a vizsgált három, egymást követő pénzügyi év során sohasem haladják meg a 200 000 EUR-t (az általános de minimis rendelet szerint) vagy az 500 000 EUR-t (az ÁGÉSZ de minimis rendelet szerint).

Amennyiben az állami források bármely három pénzügyi év alatt meghaladnák a 200 000 EUR-t vagy az 500 000 EUR-t, a határozat vagy a keretszabály alkalmazható rájuk, feltéve hogy az összegegyeztetőségi feltételeknek is megfelelnek (e feltételek tekintetében lásd a 3.4.2. és a 3.5.2. szakaszt).

88. Az általános és az ÁGÉSZ de minimis rendelet a nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatókra is vonatkozik?

Nem. Sem az általános de minimis rendelet (az 1. cikk (1) bekezdésének h) pontja), sem az ÁGÉSZ de minimis rendelet (az 1. cikk (2) pontjának h) pontja) nem vonatkozik a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatások¹⁰⁸ szerinti vállalkozásokra.

3.4 Kompenzáció az ÁGÉSZ-határozat értelmében

3.4.1 Alkalmazási kör

89. Milyen esetekre alkalmazandó a határozat?

A határozat a következő esetekben alkalmazandó:

- a közlekedésen és a közlekedési infrastruktúrán kívüli területeken ÁGÉSZ-okért nyújtott, éves szinten 15 millió EUR-t meg nem haladó, közszolgáltatásért járó kompenzáció;
- összegtől függetlenül az egészségügyi ellátást, egyebek mellett adott esetben sürgősségi szolgáltatásokat nyújtó kórházaknak nyújtott, közszolgáltatásért járó

¹⁰⁸ HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

kompenzáció;

- összegtől függetlenül az egészségügyi és a hosszú távú ellátás, a gyermekgondozás, a munkaerőpiacra való belépés vagy visszatérés, a szociális lakhatás biztosítása, valamint a veszélyeztetett csoportok gondozása és társadalmi befogadása tekintetében szociális szükségleteket kielégítő ÁGÉSZ-ok biztosításáért nyújtott, közszolgáltatásért járó kompenzáció;
- a közlekedés területén csak az olyan szigetekre történő légi vagy tengeri közlekedésre – az ágazati szabályoknak megfelelően – nyújtott közszolgáltatásért járó kompenzáció, amelyeken az éves forgalom nem haladta meg a 300 000 utast; a határozat azon repülőterek és kikötők számára nyújtott közszolgáltatásért járó kompenzációra is alkalmazandó, amelyek átlagos éves forgalma az általános gazdasági érdekű szolgáltatással történő megbízást megelőző két pénzügyi évben nem haladta meg repülőterek esetében a 200 000 utast, illetve kikötők esetében a 300 000 utast.

3.4.1.1 A 15 millió EUR-s küszöbérték

90. A 15 millió EUR-s küszöbérték nettó vagy bruttó értéként alkalmazandó?

A határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, a kompenzáció összegére vonatkozó küszöbérték bruttó 15 millió EUR (vagyis adók levonása előtti összeg).

91. A küszöbérték ÁGÉSZ-megbízásoként vagy vállalkozásoként értendő? Mi történik akkor, ha több vállalkozás közösen nyújtja az ÁGÉSZ-t?

A 15 millió EUR küszöbérték az adott vállalkozásra bízott egyes ÁGÉSZ-okra vonatkozik.

Ha a vállalkozást három különböző ÁGÉSZ-szal bízzák meg, akkor a küszöbérték mindegyik ÁGÉSZ-ra külön vonatkozik (vagyis a vállalkozás összesen legfeljebb 45 millió EUR összegű kompenzációt kaphat a határozat szerint, feltéve hogy az ÁGÉSZ-onkénti kompenzáció nem haladja meg a 15 millió EUR-t). Amennyiben egyazon ÁGÉSZ-ra öt vállalkozás kap megbízást, akkor a küszöbérték csak egyszer érvényes az adott ÁGÉSZ-feladatra (vagyis a kompenzáció hiába nem lépi túl vállalkozásoként a 15 millió EUR-t, a határozat nem alkalmazható, ha a vállalkozásoknak az ÁGÉSZ-ért kifizetett kompenzáció teljes összege meghaladja a 15 millió EUR-t).

3.4.1.2 Kórházak és szociális szolgáltatások

92. A 2. cikk (1) bekezdésének b) pontja kiegészítő tevékenységgel kapcsolatos rendelkezést tartalmaz a kórházakra vonatkozóan, azonban a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja nem tartalmaz hasonló rendelkezést a szociális szolgáltatásokra vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy a szociális szolgáltatásokra kevésbé kedvező feltételek vonatkoznak?

Nem. A határozat 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő, a kiegészítő tevékenységekre való hivatkozás azt hivatott kifejezni, hogy a kórházak a kompenzáció mértékétől függetlenül a határozat hatálya alá tartoznak, akkor is, ha egyéb kiegészítő (például kutatási vagy étkeztetési) tevékenységeket is folytatnak. Kompenzáció azonban csak általános gazdasági érdekű szolgáltatásokért fizethető.

A 2. cikk (1) bekezdésének szociális szolgáltatásokra vonatkozó c) pontja nem állapít meg korlátozást azokra a kizárólag szociális szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókra, amelyek legfeljebb kiegészítő kereskedelmi tevékenységet folytatnak. A szociális szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók ezért olyan egyéb tevékenységeket is folytathatnak, amelyek nem csupán kiegészítő jellegűek, ugyanakkor e szolgáltatók csak az ÁGÉSZ-nak minősülő tevékenységeikért részesülhetnek kompenzációban. A határozat ezért valójában enyhébb feltételeket állapít meg a szociális szolgáltatásokra vonatkozóan, mint a kórházak esetében.

93. *Ki határozhatja meg a „szociális szolgáltatások” fogalmának tartalmát?*

A szociális szolgáltatások teljes jegyzékét a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja tartalmazza. Mivel a határozat közvetlenül alkalmazandó minden tagállamban, ezért nem szükséges átültetni a nemzeti jogba. A tagállamok nem rendelkeznek hatáskörrel olyan jogszabályok elfogadására, amelyek módosíthatják vagy pontosíthatják a határozat tartalmát. Mindazonáltal a tagállamok a 2. cikk (1) bekezdése c) pontjának hatályán belül természetesen részletesebben is meghatározhatják a megbízási aktusban azokat a konkrét szolgáltatásokat, amelyekhez szolgáltatókat keresnek, így például azt, hogy milyen jellegű gyermekgondozást szeretnének biztosítani milyen feltételek mellett és mely kedvezményezetteknek. A szociális szolgáltatások meghatározása nagyon tág, és lefedi a szociális szolgáltatások legfontosabb területeit. Emellett azáltal, hogy „a sérülékeny csoportok gondozásával és társadalmi befogadásával” kapcsolatos ÁGÉSZ-okra is kiterjed, biztosítja a szükséges rugalmasságot ahhoz, hogy a tagállamok az igényeiknek megfelelően e körbe sorolják azokat a különböző szolgáltatásokat is, amelyek az azokra legjobban rászoruló társadalmi csoportokat célozzák meg.

A Bírósághoz és a nemzeti bíróságokhoz lehet fordulni, hogy határozzanak arról, hogy egy támogatás jogellenes-e, vagy a határozat 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő, mentességre vonatkozó rendelkezés hatálya alá tartozik-e. A határozat tartalmát azonban nem módosíthatják.

94. *Miért teljes a mentességet élvező szociális szolgáltatások határozatban szereplő listája? Mi történik akkor, ha a tagállam olyan általános érdekű szociális szolgáltatással kíván megbízni egy szolgáltatót, amely nem szerepel e listán?*

Mivel a határozat közvetlenül alkalmazandó minden tagállamban, ezért egyértelmű és pontos fogalom meghatározásokat kell tartalmaznia a jogbiztonság szavatolása érdekében. Emiatt átfogó meghatározást kell adni a mentességet élvező támogatásokra. A szociális szolgáltatások meghatározása azonban nagyon tág, és lefedi a szociális szolgáltatások legfontosabb területeit. Emellett azáltal, hogy „a sérülékeny csoportok gondozásával és társadalmi befogadásával” kapcsolatos ÁGÉSZ-okat is magában foglalja, biztosítja a szükséges rugalmasságot ahhoz, hogy a tagállamok az igényeiknek megfelelően e körbe sorolják azokat a különböző szolgáltatásokat is, amelyek az azokra legjobban rászoruló társadalmi csoportokat célozzák meg. Amennyiben egy adott szociális szolgáltatásra nem terjed ki a szociális szolgáltatások 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában megadott meghatározása, a kompenzáció még akkor is mentesülhet a bejelentési kötelezettség alól a 2. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint, feltéve hogy a kompenzáció nem haladja meg az évi 15 millió EUR összeget.

95. *Milyen viszony van a mentességet élvező szociális szolgáltatások határozatban szereplő listája és szolgáltatások közbeszerzésről szóló 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében szereplő listája között?*

A mentességet élvező szociális szolgáltatásoknak a határozat 2. cikke (1) bekezdése c) pontjában szereplő listája nem egyezik a szolgáltatások közbeszerzésről szóló 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében szereplő listájával.

A határozatban található lista a határozat hatálya alá tartozó szociális szolgáltatásokat sorolja fel, függetlenül attól, hogy a szolgáltató mekkora kompenzációban részesül. Ez a lista tág kategóriákon alapul (például „a sérülékeny csoportok gondozása és társadalmi befogadása”).

A közbeszerzési irányelv IIB. mellékletében szereplő szolgáltatáslista a közös közbeszerzési szövedeten alapul, és eltérő célt szolgál. Ez a lista a szociális szolgáltatások összes kategóriáját tartalmazza, de emellett felsorol olyan szolgáltatásokat is, amelyek esetében kevésbé valószínű, hogy másik tagállambeli pályázók határokon átnyúló érdekkörébe tartoznak, és amelyekre ezért nem a 2004/18/EK irányelv összes rendelkezése, csak néhány szabálya, valamint az EUMSZ általános elvei vonatkoznak. A 2004/18/EK irányelv ezért (a közbeszerzési szabályok tekintetében) rendkívül rugalmas megközelítést kínál a szociális szolgáltatások, valamint az irányelv IIB. mellékletének hatálya alá tartozó egyéb szolgáltatások esetében (erről további részletek a 200. kérdésre adott válaszban található).

96. *Mire terjed ki a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „gyermekgondozás” fogalma?*

A „gyermekgondozás” tág fogalom, amely magában foglalja a különböző szervezeti keretek között megvalósított gyermekgondozás és -felügyelet különböző formáit. A határozat azonban eleve csak abban az esetben alkalmazható, ha a tagállam konkrét közszolgáltatási kötelezettség ellátásával bízta meg a szolgáltatót.

97. *A „szociális szükségleteket kielégítő” kifejezés korlátozhatja-e, milyen ÁGÉSZ-ok minősülhetnek szociális szolgáltatásnak, például a gyermekgondozás esetében csak az anyagi nehézségekkel küzdő családoknak nyújtott gyermekgondozási szolgáltatás minősül-e ÁGÉSZ-nak?*

A 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában használt „szociális szükségleteket kielégítő” kifejezés nem korlátozza a listában felsorolt szolgáltatásokat. Feltéve, hogy a meghatározott szolgáltatások valódi ÁGÉSZ-nak minősülnek, a határozat minden vonatkozó szolgáltatásra alkalmazható. A példában szereplő esetben a határozat minden gyermekgondozási szolgáltatásra alkalmazható, nem csak azokra, amelyeket anyagi nehézségekkel küzdő családoknak nyújtanak.

98. *Mire terjed ki a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „sérülékeny társadalmi csoportok gondozása és társadalmi befogadása” kifejezés?*

„A sérülékeny társadalmi csoportok gondozása és társadalmi befogadása” kifejezés biztosítja a tagállamok számára a szükséges rugalmasságot ahhoz, hogy az igényeiknek megfelelően e körbe sorolják azokat a különböző szolgáltatásokat is, amelyek az azokra legjobban rászoruló társadalmi csoportokat célozzák meg. E kifejezés tág fogalom, amely magában foglalhatja például a fogyatékkal élő személyeknek nyújtott, társadalmi befogadást célzó szolgáltatásokat, a migránsok részére biztosított segítségnyújtási szolgáltatásokat, a hajléktalanoknak nyújtott szolgáltatásokat, a szülőtámogatási

szolgáltatásokat¹⁰⁹, az eladósodott személyeket támogató szolgáltatásokat vagy a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) közösség részére biztosított szociális szolgáltatásokat.

99. Mire terjed ki a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „a munkaerőpiacra való belépés és visszatérés” kifejezés? Részt képezi-e a szakképzés?

„A munkaerőpiacra való belépés és visszatérés” kifejezés olyan szolgáltatásokra vonatkozik, amelyek célja, hogy fokozzák a foglalkoztathatóságot. A szakképzés kizárólag akkor tartozik a határozat 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alá, ha a munkaerőpiacra való belépést vagy visszatérést szolgálja, vagy elősegíti egy sérülékeny csoport társadalmi befogadását. Ezért például a tartósan munkanélküliek szakképzése a határozat 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozik. A munkavállalók szakképzése ezzel szemben rendszerint nem tartozik a határozat 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá, hacsak nem egy sérülékeny csoport befogadását szolgálja. Meg kell jegyezni azonban hogy a szakképzésre állami támogatás nyújtható a 800/2008/EK rendelet (általános csoportmentességi rendelet) 38. és 39. cikkében meghatározott feltételek alapján.

100. A társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedést segítő vállalkozásoknak nyújtott támogatás tartozhat-e a határozat hatálya alá?

A társadalmi beilleszkedést segítő vállalkozások eltérő jellemzőkkel rendelkezhetnek, és különböző formában működhetnek, de általában véve elmondható róluk, hogy foglalkoztatási lehetőségeket kínálnak hátrányos helyzetű munkavállalók különböző csoportjainak, ezzel pedig elősegítik a munkaerőpiacra való belépésüket vagy visszatérésüket és a társadalmi befogadásukat. Gyakran részesülnek támogatásban, például a társadalombiztosítási járulékok fizetése alóli mentesség vagy e járulékok mérséklése formájában a nemzeti jogszabályok szerint.

Az ilyen jellegű támogatás bizonyos feltételek mellett tartozhat az általános csoportmentességi rendelet¹¹⁰ vagy az általános de minimis rendelet¹¹¹ hatálya alá.

A tagállami hatóságok a társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedést ÁÉSZS-ként definiálhatják, és ÁGÉSZ-szal bízhatnak meg társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedést segítő vállalkozásokat. Ilyen esetben az ÁGÉSZ-határozat vonatkozik ezekre a szolgáltatásokra.

3.4.1.3 A megbízás időtartama

101. A megbízás időtartama csak akkor haladhatja meg a 10 évet, ha jelentős beruházást kell amortizálni hosszabb időszak során, vagy indokolt esetben is? Mit jelent a „jelentős beruházás” fogalma?

¹⁰⁹ A szülőtámogatási szolgáltatások különböző típusú beavatkozásokat (például tájékoztatás, képzés, tanácsadás stb.) jelenthetnek, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a hátrányos helyzetű családokból származó gyermekek neveléséhez. A szülőtámogatás végcélja, hogy segítse a szülőket a gyermeknevelésben, és pozitív hatást fejtsen ki a hátrányos helyzetű családokból származó gyermekek testi, érzelmi és szellemi fejlődésére.

¹¹⁰ A Bizottság 800/2008/EK rendelete (2008. augusztus 6.) a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet).

¹¹¹ A Bizottság 1998/2006/EK rendelete (2006. december 15.) az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról, HL L 379., 2006.12.28.

A megbízás időtartama kizárólag jelentős beruházás értékcsökkenése esetén haladhatja meg a 10 évet. Az, hogy egy beruházás jelentősnek tekinthető-e, függ a több mint 10 év alatt amortizálandó beruházás abszolút értékétől és a szolgáltatásnyújtáshoz szükséges egyéb eszközök értékéhez viszonyított értékétől egyaránt. A 166. kérdésre adott válasz tovább részletezi a megbízás időtartamára vonatkozóan a határozatban és a keretszabályban meghatározott szabályok közötti különbségeket.

102. A megbízás időtartamának elvben 10 évre való korlátozását figyelembe véve már nem adható határozatlan időre szóló engedély a szolgáltatóknak?

A bizonyos tevékenység végzésére a szolgáltató közszolgáltatási kötelezettségének megállapítása nélkül adott engedélyt meg kell különböztetni a megbízási aktustól, mivel ez utóbbi szükségszerűen kötelezettséget ró a szolgáltatóra konkrét közszolgáltatás nyújtását illetően. A kötelezettséget nem tartalmazó engedély az állami támogatás szempontjából nem bír jelentőséggel. Az állami támogatási szabályok ezért nem korlátozzák a tagállamokat abban, hogy egy szolgáltatónak határozatlan időre szóló engedélyt adjanak egy tevékenység végzésére, ugyanakkor ahhoz, hogy a vállalkozás kompenzációt kapjon az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásáért, konkrét közszolgáltatási kötelezettségre kell megbízást kapnia. E megbízás időtartamát a határozat elvben 10 évre korlátozza (a 2. cikk (2) bekezdése). A határozat hosszabb megbízást enged meg abban az esetben, ha olyan jelentős beruházásra van szükség, amelynek amortizációs ideje meghaladja a tíz évet. Mivel az időtartam szorosan összefügg az eszköz amortizációjához szükséges idővel, ezért a határozat értelmében nincs lehetőség határozatlan időtartam megállapítására. A megbízás lejártá után ugyanaz a szolgáltató kaphat ismét megbízást a szolgáltatás nyújtására.

3.4.1.4 Alkalmazás a közlekedési ágazat esetében

103. Mi a különbség a határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) és e) pontja között?

A határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontja azt határozza meg, hogy mely légi vagy tengeri összeköttetést biztosító ÁGÉSZ-ok, azaz légi vagy tengeri közlekedési szolgáltatások tartoznak a határozat hatálya alá. A határozat 2. cikke (1) bekezdésének e) pontja ezzel szemben azzal foglalkozik, hogy az ÁGÉSZ-kötelezettségek kikötőkre és repülőterekre, vagyis a közlekedési infrastruktúrára való megállapítása terén mire terjed ki a határozat hatálya.

104. Pontosan mire vonatkozik a határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontjában megállapított, szigetekre irányuló légi vagy tengeri közlekedés esetén érvényes, 300 000 utasos küszöbérték? A határozat olyan légi/tengeri útvonalra is alkalmazható, amely nem szigetre irányul?

A szigetekre irányuló légi és tengeri közlekedés esetén érvényes, 300 000 utasos küszöbérték egy útra vonatkozik, tehát azt az utast, aki szigetre, majd onnan visszarepül, kétszer kell számításba venni. A küszöbérték a sziget egy repülőtere/kikötője és a kontinens egy repülőtere/kikötője közötti, egyedi útvonalra vonatkozik, nem pedig a sziget és a kontinens bármely repülőtere/kikötője között bonyolított légi vagy tengeri forgalomra.

A légi/tengeri útvonalak tekintetében a határozat kizárólag a szigetekre irányuló légi vagy tengeri közlekedésre vonatkozik. A **kontinens** két repülőtere/kikötője közötti légi/tengeri útvonalakra nem alkalmazható.

105. Kiterjed-e a határozat hatálya a 200 000 fő utasforgalmat meghaladó repülőterekre vagy a 300 000 fő utasforgalmat meghaladó kikötőkre abban az esetben, ha a közszolgáltatásért járó kompenzáció nem haladja meg a 15 millió EUR-t?

Nem. Az általános 15 millió EUR-s küszöbérték nem vonatkozik a közlekedésre és a közlekedési infrastruktúrára (a határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja). Amennyiben a repülőtér utasforgalma meghaladja a 200 000 főt, a kikötőé pedig a 300 000 főt, akkor az ÁGÉSZ-ért járó támogatás nem tartozik a határozat hatálya alá, és a Bizottság megvizsgálja a keretszabály szerinti bejelentés alapján. Az utasforgalmi küszöbértékeket úgy kell értelmezni, hogy az érkező és az induló utasokat is magukban foglalják (egy út számbavétele alapján).

Ebben az összefüggésben fontos megjegyezni, hogy a légi közlekedési ágazatnak nyújtott állami támogatások a repülőterek finanszírozására és a regionális repülőterekről közlekedő légitársaságoknak nyújtott indulási célú állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatások (a továbbiakban: 2005. évi iránymutatások), valamint a Szerződés 92. és 93. cikkének a légi közlekedési ágazatra történő alkalmazásáról szóló 94/C 350/07 bizottsági közlemény szabályozása alá tartoznak. Ezen iránymutatások lehetővé teszik, hogy egyes, a repülőterek által folytatott gazdasági tevékenységek ÁGÉSZ-nak minősüljenek. Kivételes esetben a repülőtér egészének üzemeltetése ÁGÉSZ-nak tekinthető, amennyiben az alaptevékenységeivel összefüggő tevékenységekre korlátozódik.

Példa:

Egy hatóság közszolgáltatási kötelezettséget szabhat például egy elszigetelt régióban fekvő repülőtérre, és úgy határozhat, hogy kompenzációt fizet e kötelezettségekért. Fontos megjegyeznünk, hogy amennyiben egy repülőtér egészének üzemeltetését ÁGÉSZ-nak tekintjük, akkor az nem foglalhatja magában az alaptevékenységéhez közvetlenül nem kapcsolódó tevékenységeket (azaz kereskedelmi tevékenységeket, ideértve telkek kialakítását és ingatlanok megépítését, finanszírozását, működtetését és bérlését nemcsak az irodák és a tárolás céljára, hanem a repülőtér vonzáskörzetében működő szállodák és ipari vállalkozások, valamint üzletek, éttermek és parkolók céljára).

106. Milyen kapcsolat van a határozat és az 1008/2008/EK rendelet, különösen annak 16. cikke között? Tudna példával szolgálni arra, hogy repülőterek esetében milyen szolgáltatások határozhatók meg ÁGÉSZ-ként a határozat 2. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében?

A határozat 2. cikkének (4) bekezdése szerint a határozat csak akkor alkalmazható a légi közlekedésre, ha az 1008/2008/EK rendeletben, valamint a határozatban meghatározott követelmények teljesülnek.

A közlemény 45. és azt követő pontjai további iránymutatást nyújtanak az ÁGÉSZ-ok meghatározására vonatkozó tagállami hatáskorról és a Bizottság feladatairól. A repülőterek esetében főként a repülőterek finanszírozásáról szóló 2005. évi iránymutatás 34. és 53. pontja nyújt útmutatást arról, hogy mely tevékenységek tekinthetők ÁGÉSZ-nak. A repülőtér egészének üzemeltetése lényegében csak kivételes esetben, például elszigetelt régióban tekinthető ÁGÉSZ-nak. A repülőtér alaptevékenységeihez közvetlenül nem kapcsolódó kereskedelmi tevékenységek

folytatása mindenesetre nem vonható ÁGÉSZ hatálya alá (lásd a 2005. évi iránymutatás 53. pontjának iv. alpontját).

107. Milyen kapcsolat van a határozat és az 1370/2007/EK rendelet között?

A határozat nem alkalmazandó a közszolgáltatásért járó kompenzációra a szárazföldi közlekedés területén (a határozat 2. cikkének (5) bekezdése). A vasúti és közúti utasszállítás ágazatában a közszolgáltatási kötelezettségekért járó kompenzációt a 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet határozza meg. Az említett rendelet rendelkezései szerint nyújtott kompenzáció mentesül az előzetes bejelentési kötelezettség alól.

3.4.1.5 Nehéz helyzetben lévő vállalkozások

108. A határozat a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra is vonatkozik?

Igen. Nincs olyan rendelkezés, amely megakadályozná a határozat nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra történő alkalmazását.

3.4.2 Összeegyeztethetőségi feltételek

3.4.2.1 Általános bemutatás

109. Milyen főbb összeegyeztethetőségi feltételeket ír elő a határozat?

A határozat által előírt főbb összeegyeztethetőségi feltételek a következők:

- Olyan megbízási aktus megléte, amely hivatkozást tartalmaz a határozatra, és elsősorban az alábbiakat határozza meg: a közszolgáltatási kötelezettségek jellege és időtartama, az érintett vállalkozás és terület, a vállalkozásoknak adott kizárólagos vagy különleges jogok jellege, a kompenzáció kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paraméterei, az esetleges túlkompenzáció visszafizettetésének részletes szabályai, a túlkompenzáció elkerülésére hozott intézkedések.
- A kompenzáció mértéke nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségeket, ideértve egy ésszerű nyereséget; ehhez számításba kell venni az összes költséget, valamint mindenfajta kapott bevételt.
- A túlkompenzáció ellenőrzése a tagállamok hatóságai által.

110. Mi a különbség az Altmark-ügyben hozott ítéletben szereplő feltételek, valamint a határozatban meghatározott feltételek között?

Az Altmark-ügyben hozott ítélet azt határozza meg, hogy egy intézkedés mikor tartozik az állami támogatás fogalmának hatálya alá, míg a határozat és a keretszabály azon feltételeket határozza meg, amelyek teljesülése esetén egy állami támogatásnak minősülő kompenzáció összeegyeztethető a belső piaccal. Az ítélet és az ÁGÉSZ-csomag közötti alapvető tartalmi különbség a kompenzáció összegét/kiszámítását érinti.

Az Altmark-ügyben hozott ítélet negyedik feltétele szerint ahhoz, hogy kompenzáció ne minősüljön állami támogatásnak¹¹², összegét az alábbiak szerint kell meghatározni:

- nyílt, átlátható, megkülönböztetésmentes közbeszerzési eljárással, amely lehetővé teszi a közösség számára a legkisebb költséget jelentő ajánlattevő kiválasztását, vagy
- olyan eljárással, amelynek segítségével a hatóságok egy átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozás költségeinek elemzése alapján határozzák meg a kompenzáció összegét.

Más szóval, a negyedik Altmark-feltétel akkor teljesül, ha a kompenzáció megállapításakor nem lépik túl azt az összeget, amelyre egy hatékonyan működő – a pályázat elnyerésére képes vagy összehasonlításal azonosított – vállalkozásnak szüksége lenne.

A **határozat** nem támaszt hatékonyságra vonatkozó követelményeket. A kompenzáció összegét nem kell feltétlenül közbeszerzési eljárás révén vagy egy átlagos, jól vezetett vállalkozás költségeinek összevetésével meghatározni.

Ha a hatóság bizonyítani tudja, hogy a nyújtott kompenzáció megfelel a megbízási aktusban egyértelműen meghatározott paraméterek alapján becsült nettó költségeknek, és nem áll fenn túlkompensáció, a szóban forgó kompenzáció az EUMSZ szabályaival összeegyeztethető állami támogatásnak minősül¹¹³.

Példa:

Egy hatóság úgy határoz, hogy egy szolgáltatót ÁGÉSZ nyújtásával bíz meg és e szolgáltatásért finanszírozást nyújt számára. Három lehetséges esetet különböztethetünk meg:

- A szóban forgó ÁGÉSZ-t a negyedik Altmark-feltételnek megfelelő pályázati eljárás során kiválasztott szolgáltató 90-ben rögzített áron nyújtja. Ha az Altmark-ügyben hozott ítélet összes többi feltétele teljesül, akkor a 90 összegű kompenzáció nem minősül állami támogatásnak.
- Ezen ÁGÉSZ-t egy szolgáltató 90 összegű nettó költséggel nyújtja. Amennyiben a 90 összegű költség megfelel egy átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozás költségeinek a negyedik Altmark-feltétel alapján, és az Altmark-ügyben hozott ítélet összes többi feltétele teljesül, a 90 összegű kompenzáció nem minősül állami támogatásnak.
- Az ÁGÉSZ-t nem a negyedik Altmark-feltételnek megfelelő pályázati eljárás során kiválasztott szolgáltató nyújtja 90-et meghaladó (pl. 100) nettó költség mellett. A határozat értelmében a 100 összegű kompenzáció összeegyeztethető állami támogatásnak minősül, amennyiben ez a kompenzáció nem haladja meg a szolgáltatónál az ÁGÉSZ nyújtásával kapcsolatban ténylegesen felmerülő nettó költségek, többek között az ésszerű nyereség fedezéséhez szükséges összeget. Ez nyilvánvalóan akkor lehetséges, ha az érintett ÁGÉSZ a határozatban megadott

¹¹² Feltéve, hogy teljesül az Altmark-ügyben hozott ítélet másik három feltétele (lásd a 61. kérdést).

¹¹³ Feltéve, hogy a határozatban meghatározott egyéb feltételek teljesülnek.

111. Melyek a főbb különbségek a 2005. és a 2011. évi határozat között az összeegyeztethetőségi feltételek szempontjából?

A 2005. és a 2011. évi határozat között mindenekelőtt az alkalmazási körben van különbség (a kompenzáció nagyságára vonatkozó küszöbérték csökkentése 30-ról 15 millió EUR-ra, a szolgáltató forgalmára vonatkozó küszöbérték eltörlése, az összegtől függetlenül támogatható szociális szolgáltatások listájának bővítése a kórházakon és a szociális lakhatás biztosításán túl, valamint a megbízás időtartamának korlátozása).

Az összeegyeztethetőségi feltételeket illetően csak néhány módosítás történt, amelynek célja főként a szabályok alkalmazásának egyszerűsítése és az átláthatóság növelése volt.

A szabályok alkalmazásának egyszerűsítése érdekében az új határozat lehetővé teszi a túlkompensáció hosszabb időintervallumban történő vizsgálatát¹¹⁴. Emellett mentességet biztosít az ésszerű nyereség számára¹¹⁵, ami egyúttal az ésszerű nyereség korlátozását is jelenti abban az esetben, ha az ÁGÉSZ nyújtása nem jár lényeges kockázattal.

Ami az átláthatóságot illeti, az új határozat kötelezettséget ír elő arra vonatkozóan, hogy a megbízási aktusban¹¹⁶ hivatkozni kell a határozatra, és hogy a megbízási aktust és a kompenzációként nyújtott, 15 millió EUR-t meghaladó támogatás összegét közzé kell tenni¹¹⁷.

112. Ha minden piaci szereplőt ugyanazon ÁGÉSZ-szal bíztak meg, az állami támogatási szabályok értelmében azonos összegű kompenzációban kell-e részesülniük az említett ÁGÉSZ nyújtásáért?

A tagállamok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az általuk ÁGÉSZ-nak tekintett feladatok megszervezése és finanszírozása terén. A határozat lehetőséget ad a tagállamoknak, azonban nem teszi kötelezővé számukra, hogy a szolgáltatás biztosítása során felmerült nettó költségek teljes összegéig finanszírozzák az ÁGÉSZ-szolgáltatókat. A tagállamok – ha kívánják – egyenlő átalánykompenzációt határozhatnak meg mindegyik szolgáltatónak, feltéve hogy ez a kompenzáció nem vezet az érintett szereplők túlkompenzálásához. Az is jogukban áll, hogy alulkompenzálják az ÁGÉSZ-szolgáltatókat, vagy egyáltalán ne nyújtsanak kompenzációt. Amennyiben az ÁGÉSZ-szolgáltatókra bízott közszolgáltatásért járó kompenzációt a ténylegesen felmerült költségek és a kapcsolódó bevételek alapján számítják ki, és nem lépi túl az ÁGÉSZ nyújtásához szükséges mértéket, az ilyen kompenzáció – az állami támogatási szabályok értelmében – összeegyeztethetőnek tekinthető a belső piaccal.

Az ezen útmutató 3.5.2. szakaszában leírtaknak megfelelően a kompenzáció számítási módszerének azonosnak kell lennie az ugyanazon ÁGÉSZ-szal megbízott összes vállalkozás esetében, ha a támogatás összeegyeztethetőségét a keretszabály alapján vizsgálják.

113. A határozat megköveteli-e azt, hogy az ÁGÉSZ nyújtására a legkevésbé költséges vállalkozást válasszák?

¹¹⁴ Lásd a határozat 6. cikkének (1) bekezdését.

¹¹⁵ Lásd a határozat 5. cikkének (7) bekezdését.

¹¹⁶ Lásd a határozat 4. cikkének f) pontját.

¹¹⁷ Lásd a határozat 7. cikkét.

Nem, ezt nem követeli meg a határozat. A tagállamok felelősek a kívánt ÁGÉSZ-ok és főleg e szolgáltatások minőségének meghatározásáért. Amennyiben jobb a minőség, a szolgáltatás nyújtásának költsége is magasabb lehet, és a kompenzáció a vállalkozás által ténylegesen viselt összes költséget fedezheti.

114. Helyes-e az az állítás, miszerint a hatóságnak nem kell figyelembe vennie az uniós közbeszerzési szabályokat, ha egy szolgáltatást ÁGÉSZ-nak minősít, és betartja a határozat előírásait?

Ez az állítás nem helyes. A (29) preambulumbekzdés értelmében a határozat a közbeszerzéssel kapcsolatos uniós rendelkezések sérelme nélkül alkalmazandó. A hatályos közbeszerzési szabályokat ezért be kell tartani. E szabályok betartása azonban nem feltétele a határozat alkalmazásának.

3.4.2.2 Megbízási aktus

115. Miért született meg az az új követelmény, miszerint a megbízási aktusnak tartalmaznia kell a határozatra való hivatkozást (a 4. cikk f) pontja)?

A Bizottság azért írta elő a hatóságok számára, hogy a határozatra való hivatkozást foglaljanak bele a megbízási aktusba, mivel fokozni kívánja az átláthatóságot és a szabályok betartását. Különösen az érdekeltek lesznek azzal tisztában, hogy mely szabályok alkalmazandók, és milyen feltételeknek kell megfelelnie a támogatásnak ahhoz, hogy összeegyeztethető legyen a belső piaccal. Ennek köszönhetően a jobbiztonság is erősödik.

116. A határozat előírja, hogy a megbízási aktusban meg kell határozni a kompenzáció összegének kiszámítására szolgáló paramétereit. Ezt hogyan lehet megtenni a szolgáltatásnyújtás előtt?

Amikor egy vállalkozás megkezdi az ÁGÉSZ nyújtását, gyakran lehetetlen előrelátni az összes költséget. Következésképpen a határozat nem igényli, hogy előre nyújtsanak be részletes számítást, például a közpénzekből térítendő napi, étkezésenkénti, ellátásonkénti árat, amikor azt még nem lehetséges előre megadni. A hatóságok természetesen tetszés szerint szabadon meghatározhatják e paramétereit.

A határozat csak azt írja elő, hogy a megbízási aktus foglalja magában a kompenzáció jövőbeni kiszámításának alapját, például azt, hogy a kompenzáció napi, étkezésenkénti, ellátásonkénti ár, a lehetséges felhasználók becsült száma stb. alapján lesz meghatározva.

A kompenzáció fedezheti az ÁGÉSZ nyújtása során felmerült nettó költségeket (utólagos teljes kompenzáció), ebben az esetben azonban a határozat 5. cikkének (7) bekezdése szerint a nyereség mértéke nem haladhatja meg a releváns swapkamatláb 100 bázisponttal növelt összegét.

Annak kell egyértelműnek lennie, hogy a finanszírozó szerv (az állam, a helyi hatóság) milyen alapon finanszírozza a szolgáltatást. Ez az átláthatóság az adófizetők számára is hasznos.

Példák:

- Ha például egy hatóság központot kíván létesíteni idős emberek számára, a költségek kompenzációjához használt paraméterek többek között a következők lehetnek:

- a központban fogadott időssek száma egyéves időszakra nézve;
- a központban töltött napok száma az említett időszakban.
- Ha például egy hatóság segítő központot kíván létesíteni fiatal munkanélküliek számára, a költségek kompenzációjához használt paraméterek többek között a következők lehetnek:
  - a képzésben részesülő fiatal munkanélküliek száma egyéves időszakra nézve;
  - a felhasznált anyagok és az oktatók bérei egyéves időszakra nézve.

117. Még az ÁGÉSZ-okat nyújtó tapasztalt jogalanyok esetében is előfordulhat, hogy meglehetősen nehéz előrelátni a költségeket és utólagos deficitveszély állhat fenn: előre nem látható változások az ellátások intenzitásában, a felhasználók profiljában és számában, valamint a bevételek szintjében (a felhasználók által nem fizetett díjak, a felhasználók számának ingadozása, egyéb hatóságok hozzájárulásának megtagadása). Mit tehetnek a hatóságok ilyen helyzetben?

Egy ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozás – különösen tevékenységének megkezdésekor és abban az esetben, ha kis méretű vállalkozásról van szó – nem támaszkodhat fix költségvetésre vagy egységárra. Egyértelmű, hogy a felhasználók számának növekedésével a költségek is emelkednek; ha közülük néhányan nem tudják fizetni az előre meghatározott hozzájárulást, csökkennek a bevételek stb.

Mindazonáltal ez nem változtat semmit azon, hogy hogyan képződnek e költségek (kifizetett bérek, bérleti díjak stb.) vagy hogyan határozhatók meg e költségek (ellátásonként stb.). Ez főleg azt jelenti, hogy a szolgáltatónak magasabb költségeket kell viselnie, és a hatóságnak magasabb kompenzációt kell fizetnie.

A határozat alapján mindezeket a helyzeteket figyelembe lehet venni. Amennyiben a megbízási aktus nem tartalmaz becslést az ÁGÉSZ nyújtása során esetlegesen felmerülő változásokkal vagy előre nem látható helyzetekkel kapcsolatban, ilyen helyzetekre fel lehet készülni például úgy, hogy meghatározzák a tervezett költségek utólagos, a tényleges költségekkel összevetett korrekciós mechanizmusát.

Két lehetőség van, amennyiben az éves kompenzáció összege nem haladja meg a határozat által előírt küszöbértéket:

- a hatóság a megbízási aktusban utólagos korrekciós mechanizmust határozhat meg, amely előírja a költségparaméterek időszakos felülvizsgálatát;
- a hatóság naprakésszé teheti a megbízási aktust, amennyiben úgy látja, hogy az egyik költségparamétert módosítani kell.

118. Egy adott jogalanyok járó kompenzáció paramétereinek meghatározásakor kell-e összehasonlítást végezni más jogalanyokkal? Kell-e értékelni a hatékonyságot? Hogyan lehet összevetni a lelkipásztori gondozás, a szellemi támogatás és a további időráfordítás stb. értékét?

A hatóság határozza meg az érintett megbízási terjedelmét és azt, hogy a nem mérhető feladatok (például az időseket és a fogyatékkal élőket érintők) többletköltséggel járnak-e, például a szolgáltatók által a feladat végrehajtására fordított idő tekintetében. E költségek

természetesen figyelembe vehetők és ellentételezhetők. A határozat nem írja elő a hatékonyság értékelését, és az érintett hatóságokra bizza a kért szolgáltatás minőségének megítélését.

Ha például két jogalany nyújt olyan ÁGÉSZ-okat, amelyekre a megbízási aktusban különböző minőségszint van meghatározva, mindegyik szolgáltató olyan kompenzációt kap, amely megfelel ténylegesen felmerült költségeinek, amelyek a kívánt minőségi szint szerint különbözőek lesznek.

119. *Hogyan kell meghatározni a költségek kompenzációjának paramétereit, ha az adott ÁGÉSZ-t két vagy több hatóság finanszírozza?*

Ha két vagy több hatóság (mondjuk a város és a régió) kíván részben finanszírozni például egy hátrányos helyzetű személyek számára létrehozott központot, minden egyes hatóság az érintett szolgáltatás szerint meghatározhatja a kompenzáció paramétereit, vélhetően a szolgáltatóval folytatott megbeszélést követően.

A hatóságok tetszés szerint határozzák meg, hogy a kompenzációhoz mennyivel járulnak hozzá, feltéve hogy az összes különféle kapott kompenzációnak megfelelő teljes összeg nem haladja meg az ÁGÉSZ-szolgáltatónál felmerül nettó költségeket, ideértve az ésszerű nyereséget is.

120. *Amennyiben egy hatóság egy ÁGÉSZ-szal megbízott szolgáltató éves költségeinek csupán egy részét kívánja finanszírozni, hogyan kell meghatározni a kompenzációra vonatkozó paramétereiket?*

Az a fontos, hogy a kompenzáció mértéke ne haladja meg a közszolgáltatási kötelezettségek biztosításával összefüggő költségeket, figyelembe véve a kapcsolódó bevételeket és az ésszerű nyereséget¹¹⁸.

Egy hatóság például megadhatja a megbízási aktusban, hogy a szolgáltatónál az ÁGÉSZ nyújtása során felmerült nettó költségek (a költségek és a bevétel különbsége) 60%-át téríti meg.

121. *Amennyiben egy ÁGÉSZ-t részben egy hatóság, részben pedig a felhasználók finanszíroznak, lehetséges-e az, hogy deficités ÁGÉSZ esetén az összes költséget a hatóság viselje?*

Vegyük azt az esetet, amikor egy hatóság, valamint a felhasználók együttesen finanszíroznak egy ÁGÉSZ-t, amelyben deficit keletkezik, például azért, mert a felhasználók a vártnál kisebb mértékben járulnak hozzá; ekkor a hatóság ellentételezheti e deficitet, amennyiben az nem okoz túlkompensációt, és ha az illetékes hatóságok által a kompenzáció kiszámítása céljából meghatározott paraméterek ezt lehetővé teszik. Amennyiben nem történt túlkompensáció, a nemzeti jog szabadon határozza meg az ÁGÉSZ hatóság általi finanszírozásának százalékos arányát, és az állami támogatással kapcsolatos szabályok szempontjából ennek nincs jelentősége.

122. *Előírhatja-e egy hatóság a megbízási aktusban, hogy minden meghatározott időszakra vonatkozóan fedezi a felmerülő működési veszteségeket, ugyanakkor nem határozza meg a kompenzáció kiszámításának egyéb paramétereit?*

---

¹¹⁸ Lásd a határozat 5. cikkét.

A határozattal való összeegyeztethetőség érdekében a tagállamoknak a megbízási aktusban meg kell határozniuk a kompenzáció kiszámításának alapjául szolgáló paramétereket, hogy lehetővé tegyék az európai intézmények számára felügyeleti szerepük gyakorlását.

A tagállamok ugyanakkor – pénzügyi tervezésük megkönnyítése végett – rendelkeznek bizonyos mozgástérrel a paraméterek tetszésük szerinti meghatározásában, feltéve hogy a választott módszer lehetővé teszi a kompenzáció átlátható és ellenőrizhető kiszámítását. Az állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőség szempontjából az a lényeg, hogy a végén ne kompenzálják túl az ÁGÉSZ-ok nyújtóit. A tagállamok szabadon dönthetnek ÁGÉSZ-aik finanszírozásának módjáról és mértékéről, csak tartsák tiszteletben az uniós szabályokat. Így tehát elvileg meghatározhatják a kompenzáció paramétereit a működési veszteségek fedezésére hivatkozva, amennyiben a számítási paraméterek lehetővé teszik annak megállapítását, hogy nem történt túlkompenzáció. Ebben az esetben azonban a határozat 5. cikkének (7) bekezdése szerint a nyereség mértéke nem haladhatja meg a releváns swapkamatláb 100 bázisponttal növelt összegét.

3.4.2.3 A kompenzáció mértéke

123. Milyen módszert kell alkalmazni a határozat értelmében a közszolgáltatási kötelezettségek nettó költségeinek kiszámítására?

A határozat 5. cikkének (2) bekezdése két módszerről rendelkezik, amelyek bármelyike alkalmazható a határozat szerinti közszolgáltatási kötelezettség nettó költségeinek kiszámítására:

- ahogy arról a 2005. évi határozat is rendelkezik, a nettó költségek kiszámíthatók a költségek és a bevételek különbségként („költségallokáción alapuló módszer”); amennyiben az érintett vállalkozás az ÁGÉSZ-on kívül más tevékenységeket is folytat, csak az ÁGÉSZ-szal összefüggő költségeket lehet figyelembe venni;
- ettől eltérően a nettó költség kiszámítható a vállalkozásnál a közszolgáltatási kötelezettség teljesítése mellett felmerülő nettó költségek és az ugyanezen vállalkozásnál a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése nélkül felmerülő nettó költségek vagy haszon különbségként („a nettó elkerülhető költség módszere”). E módszer például a szociális lakhatás terén alkalmazható: a nettó költség a (bérleti díj piaci árhoz viszonyított korlátozottsága miatt) kiesett bérleti díj és a közszolgáltatási kötelezettség teljesítéséből eredő további (pl. a bérlők jogosultságának ellenőrzéséből fakadó) költségek összege. Le kell vonni azt a bevételt, amelyet a vállalkozás kereskedelmi alapú lakásszolgáltatással nem realizált volna.

A határozat a keretszabálytól eltérően nem ír elő konkrét módszert. A tagállamok esettől függően eldönthetik, melyik a legalkalmasabb módszer.

124. Tudna példával szolgálni arra, hogy milyen beruházástípusok támogathatók ÁGÉSZ részeként? Például egy hajómotor költségei ÁGÉSZ-szal kapcsolatos költségeknek minősülnek-e annak tudatában, hogy a hatóság a hajó tulajdonosát utasszállításra vonatkozó közszolgáltatási kötelezettséggel bízta meg?

A határozat 5. cikke (3) bekezdésének d) pontja szerint az ÁGÉSZ nyújtásához szükséges beruházások költségei figyelembe vehetők a kompenzáció összegének meghatározásakor. Az érintett beruházástípusokról nem készült kimerítő jegyzék. A kizárólag ÁGÉSZ nyújtására használt hajó motorjának értékcsökkenési költsége helytálló példa. Amennyiben a hajót ÁGÉSZ-nak nem minősülő tevékenységekhez is használják, akkor a költségeket csak részben lehet figyelembe venni (lásd az 5. cikk (3) bekezdésének c) pontját).

125. Kell-e konkrét kompenzációs összeget társítani az adott költségekhez?

Nem. Az állami támogatási szabályok nem az ÁGÉSZ költségeinek jellegét (például bérek, helyiségek fenntartása, adott külső költségek, vásárlások) kötik ki, hanem a céljukat, azaz hogy e költségek ÁGÉSZ nyújtásával kapcsolatosak-e vagy sem. A hatóságoknak nem kell adott kompenzációs összeget társítaniuk a közszolgáltatás globális feladatának adott szolgáltatásaihoz.

126. A kompenzáció kiszámításánál figyelembe lehet-e venni egyszerre egyrészt a hatóság által nyújtott támogatást, másrészt azokat a szolgáltatásokat, amelyeket egy hatóság nyújt a közszolgáltatási kötelezettséggel megbízott jogalany számára feladatai végrehajtásához?

Igen. A határozat 5. cikkének (4) bekezdése szerint a kompenzáció összege tartalmazza az állam által vagy az állami forrásokból bármilyen formában nyújtott kedvezményeket. E tekintetben lényegtelen a hatóságok által nyújtott kedvezmények (kompenzáció, szolgáltatások stb.) pontos pénzügyi vagy anyagi jellege.

A hatóságoknak ezért a kompenzáció kiszámításakor és a túlkompenzáció ellenőrzésekor egyaránt figyelembe kell venniük a támogatásokat és a piaci ár alatt nyújtott szolgáltatásokat (vagy épületeket vagy eszközöket). Ez azt jelenti, hogy ki kell számolni a piaci ár alatt nyújtott szolgáltatások (vagy épületek vagy eszközök) támogatástartalmát.

127. Hogyan kell kiszámolni a közszolgáltatásért járó kompenzáció összegét abban az esetben, amikor az ÁGÉSZ szolgáltatók különleges vagy kizárólagos jogokkal rendelkeznek több közszolgáltatási feladat végrehajtására vonatkozóan?

A határozat 5. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy az ésszerű nyereséget meghaladó, a különleges vagy kizárólagos jogokból származó nyereségeket, valamint az ÁGÉSZ irányításával megbízott vállalkozásnak nyújtott minden egyéb állami kedvezményt hozzá kell adni a bevételhez, és így csökkenteni kell a kompenzációt. Amennyiben az állam úgy dönt, ugyanez vonatkozhat más tevékenységekből származó nyereségekre is.

128. Abban az esetben, ha több közjogi jogalany — köztük egy helyi hatóság — és magánjogi jogalany közös jogalanyba tömörülnek, hogy közösen teljesítsenek egy ÁGÉSZ-t, a kompenzáció kiszámításánál hogyan kell figyelembe venni a jogalany azon tagjait, amelyek nem hatóságok?

Abból a feltételezésből kell kiindulnunk, hogy a hatóságoktól eltérő tagok pénzügyi hozzájárulást vagy egyéb típusú segítséget nyújtanak a szolgáltatónak; így tehát azt kell meghatározni, hogy e hozzájárulás állami támogatásnak minősül-e az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében. A magánjogi jogalany által nyújtott hozzájárulás állami támogatásnak minősülhet, ha azt „állami forrásból” nyújtják. Ez főleg akkor fordul elő, ha a szóban forgó magánjogi jogalany az átláthatósági irányelv

értelmében¹¹⁹ vett közvállalkozás, és a támogatást odaítélő határozat egy hatóságnak tudható be¹²⁰. Amennyiben a szóban forgó hozzájárulás állami támogatásnak minősül, hozzá kell adni a többi állami támogatáshoz, és ellenőrizni kell, hogy az állami támogatások teljes összege nem haladja-e meg a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtása során felmerült költségek fedezését, figyelembe véve az azzal kapcsolatos bevételeket, valamint adott esetben az e kötelezettségek végrehajtásából származó ésszerű nyereséget.

Továbbá, amennyiben a nyújtott hozzájárulás az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül, eleget kell tennie a határozatban vagy a keretszabályban foglalt feltételeknek, főleg a megbízási aktus rendelkezéseinek tiszteletben tartása tekintetében. A szóban forgó szervezet e megbízási aktus alapján finanszírozhatja az ÁGÉSZ-t (hivatkozva a hatóságok által megállapított közszolgáltatási kötelezettségekre).

Amennyiben a közszolgáltatási kötelezettségekhez nyújtott hozzájárulás nem minősül az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatásnak, nem kell figyelembe venni az állami támogatások összegének kiszámításában; hozzá kell viszont adni a közszolgáltatási kötelezettségekkel kapcsolatos bevételekhez, ami csökkenti az ÁGÉSZ-szal kapcsolatos nettó költségeket, így a lehetséges kompenzáció alapját. Nem kell eleget tennie viszont a határozat vagy a keretszabály feltételeinek.

129. Figyelembe kell-e venni a jogalanyok társasági jogállásából fakadó adókedvezményeket a határozat 5. cikkének (4) bekezdése szerinti bevételek között?

A kompenzáció fedezheti az ÁGÉSZ nyújtása során ténylegesen viselt költségek és az azzal kapcsolatos bevételek különbözetét. Az adókedvezmény lehet állami támogatás, és nyújtható bevétel vagy költségcsökkentés formájában. Jellegétől függetlenül figyelembe kell venni az ÁGÉSZ nyújtásához szükséges kompenzáció összegének meghatározásakor.

Ha az adókedvezményt költségcsökkentés formájában nyújtják, semmilyen kompenzációt nem lehet odaítélni e kedvezmény összegéig. Ha az adókedvezmény a szolgáltató bevételeként jelentkezik, le kell vonni az odaítélendő kompenzációból.

130. Egy állami holdingtársaságon belül a nyereség- és veszteségátruházási megállapodások alapján végrehajtott kifizetéseket be kell-e számítani a határozat 5. cikkének (4) bekezdése szerinti bevételekbe?

Számos tagállamban az állami holdingtársaságokat nyereség- és veszteségátruházási megállapodások kötik, amelyek értelmében egy jövedelmező leányvállalat köteles átruházni nyereségeit az anyavállalatra, amely e nyereségeket az ÁGÉSZ-t nyújtó veszteséges leányvállalat veszteségeinek fedezésére fordítja.

Az ÁGÉSZ-ből származó veszteségek fedezésére fordított ilyen kifizetéseket a határozat 5. cikkének (4) bekezdése szerinti bevételek közé kell sorolni, és ezek következtetésképpen csökkentik a kompenzációra jogosító nettó költségeket.

---

¹¹⁹ A Bizottság 2006/111/EK irányelve (2006. november 16.) a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról, illetve egyes vállalkozások pénzügyi átláthatóságáról, HL L 318., 2006.11.17., 17. o.

¹²⁰ A Bíróság C-379/98. sz. Preussen Elektra AG ügyben hozott ítélete (EBHT 2001., I-2009. o., 58. pont).

131. Az összeegyeztethető kompenzáció kiszámításában mit jelent a „ésszerű nyereség” fogalma?

A határozat 5. cikkének (5) bekezdése szerint az ésszerű nyereség az a tőke megtérülési ráta, amely alapján egy átlagos vállalkozás a kockázat szintjének figyelembevételével a szolgáltatás nyújtása mellett döntene a megbízás teljes időtartamát tekintve. A tőke megtérülési ráta az a belső megtérülési ráta, amelyet a vállalkozás a befektetett tőkén a megbízás időtartama alatt realizál. A kockázat szintje az érintett ágazattól, a szolgáltatás típusától és a kompenzáció jellemzőitől függ.

A határozat 5. cikkének (8) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „Amennyiben különleges körülményekből adódóan a tőke megtérülési ráta használata nem megfelelő, a tagállamok az ésszerű nyereség megállapításához a tőke megtérülési rátától eltérő nyereségmutatókat is alkalmazhatnak, úgy mint az átlagos tőkearányos jövedelmezőséget, a befektetett tőke jövedelmezőségét, az eszközarányos jövedelmezőséget vagy az értékesítési jövedelmezőséget.”

A határozat 5. cikkének (7) bekezdése mentességet biztosító rendelkezést tartalmaz, amely szerint a 100 bázispontos felárral növelt releváns swapkamatlábát nem meghaladó tőke megtérülési ráta minden körülmények között ésszerűnek tekintendő. Ez a ráta egyúttal az ésszerű nyereség felső határa is abban az esetben, ha a szolgáltatás nyújtása nem jár lényeges kockázattal.

132. Hogyan határozható meg a „kockázat”? Tudna példával szolgálni arra, hogy a szolgáltató számára mi jelent kockázatot?

A kockázat olyan tényező, amely csökkentheti a várható nyereséget (a várható bevétel csökkentésével és/vagy a várható költségek növelésével).

Bizonyos tényezők belefoglalhatók a kompenzáció kiszámításához használt paraméterekbe (például az olajár vagy autóbusszos szolgáltatás esetén az utasok száma), és ha ezeket a tényezőket belefoglalták a paraméterekbe, akkor azok már nem minősülnek kockázati tényezőnek.

A határozat 5. cikkének (5) bekezdése szerint a kockázat szintje az érintett ágazattól, a szolgáltatás típusától és a kompenzáció jellemzőitől függ.

A kompenzációs mechanizmus jellemzői jól példázzák a kockázatot befolyásoló tényezőket. Ha az ÁGÉSZ nyújtása során felmerülő nettó költségeket utólag lényegében teljesen ellentételezik, akkor a kockázat mértéke elhanyagolható, ezért az ésszerű nyereség korlátozott lesz. Ezzel szemben az ÁGÉSZ nyújtásáért járó, előzetesen meghatározott átalányösszeg nagyobb kockázatot jelent a szolgáltató számára.

Másik kockázati tényező például, hogy a tevékenységet mely ágazatban végzik. Több kockázatot hordoz a versenyszféra, ahol a kereslet és a költségek változékonyak (amennyiben még nincsenek figyelembe véve a kompenzációs paraméterekben), vagy az eszközök drágák, újraértékesítésük pedig nehézkes. A szolgáltatónak ezért ilyen esetben magasabb tőke megtérülési rátára van szüksége ahhoz, hogy beruházzon és biztosítsa a szolgáltatásokat.

133. Az ésszerű nyereség kiszámítása céljából a határozat megemlíti a tőke megtérülési rátát. Más módszerekkel is ki lehet számítani az ésszerű nyereséget?

Igen, bizonyos körülmények között, a határozat 5. cikkének (8) bekezdése szerint.

Előfordulhat, hogy a tőke megtérülési ráta (vagyis az a belső megtérülési ráta, amelyet a vállalkozás a befektetett tőkén realizál) konkrét esetben nem áll rendelkezésre vagy nem megfelelő, viszont rendelkezésre állnak más, megfelelőbb nyereségmutatók, például az értékesítési jövedelmezőség. Ilyen esetben alkalmazhatók más nyereségmutatók, például a határozat 5. cikkének (8) bekezdésében említettek azért, hogy stabil és megbízható hivatkozási alap álljon rendelkezésre az ésszerű nyereség kiszámításához.

134. A nyereség mentessége kizárólag a tőke megtérülési rátára vonatkozik. Nincs mentesség akkor, ha indokolt esetben egyéb nyereségmutatókat használnak?

Nem bizonyult megvalósíthatónak, hogy a tőke megtérülési rátától eltérő nyereségmutatók egységes mentességet kapjanak. Ennek az oka, hogy az egyéb mutatókkal, például az eszközarányos jövedelmezőségi rátával vagy az értékesítési jövedelmezőségi rátával meghatározott nyereségszint értékelésekor figyelembe kell venni az ágazatot, amelyben a szolgáltató tevékenykedik. Hasonló kockázat esetén előfordulhat, hogy bizonyos eszközarányos jövedelmezőség az adott ágazatban ésszerűnek tekinthető, egy másik ágazatban azonban nem.

Noha kizárólag a tőke megtérülési ráta élvez mentességet, ez nem gátolja a tagállamokat abban, hogy az ésszerű nyereséget kellően indokolt esetben a tőke megtérülési rátától eltérő nyereségmutatók alapján állapítsák meg

135. Létezik gyakorlati módja a releváns swapkamatláb megismerésének?

A swapkamatlábakat a Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága hamarosan közzéteszi a honlapján, különböző uniós pénznemekben és lejárattal.

136. Elfogadható lenne-e 20% általános költséget hozzáadni a költségekhez, és így meghatározni az ésszerű nyereséget?

Nem, nem elfogadható 20% általános költséget hozzáadni a költségekhez az ésszerű nyereség meghatározása érdekében. Ennek az oka, hogy ezáltal nem lenne kapcsolat a nyereség számítása és a szolgáltatásnyújtás során felmerült kockázat között, az így kiszámított nyereség pedig meghaladhatná az ésszerűnek tekinthető nyereséget.

Az általános költségekhez való megfelelő hozzájárulás figyelembe vehető az ÁGÉSZ nyújtása során felmerült nettó költségek kiszámítása során.

Az ésszerű nyereség ezután hozzáadható az így kiszámított nettó költségekhez a megfelelő kompenzáció meghatározása érdekében. Az ésszerű nyereség és a szolgáltatónál felmerült kockázat között azonban összefüggésnek kell lennie.

137. Kell-e külön elszámolást vezetni egy, az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott olyan vállalkozás vonatkozásában, amely más kereskedelmi tevékenységet is végez?

Igen, a határozat 5. cikkének (9) bekezdése szerint annak a vállalkozásnak, amely az ÁGÉSZ körén belül és kívül is végez tevékenységeket, olyan elszámolást kell vezetnie, amely az ÁGÉSZ költségeit és bevételeit a többi szolgáltatásától elkülönítve mutatja ki.

E vállalkozások így tudják legjobban bizonyítani, hogy a nekik nyújtott kompenzáció nem haladja meg az ÁGÉSZ nettó költségeit, és így semmilyen túlkompenzáció nem áll fenn. Ezzel egyidejűleg az ÁGÉSZ alkalmazási körén belül és kívül eső tevékenységek

elkülönített elszámolása lehetővé teszi a Bizottság és a tagállamok számára annak értékelését, hogy teljesültek-e a határozatban rögzített feltételek¹²¹.

138. Kell-e külön elszámolást vezetni egy, az ÁGÉSZ nyújtásával megbízott olyan vállalkozás vonatkozásában, amely egyben nem gazdasági tevékenységeket is végez?

A belső számláknak lehetővé kell tenniük az ÁGÉSZ nyújtásával kapcsolatos költségek beazonosítását, máskülönben nem lehet megállapítani a kompenzáció összegét. Továbbá, panasz esetén az ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozásnak be kell tudnia bizonyítani, hogy nem áll fenn túlkompenzáció. Ebben az esetben gyakorlatilag szükséges külön elszámolást vezetni.

139. Milyen költségeket lehet ellentételezni abban az esetben, amikor egy vállalkozás ugyanazon infrastruktúra felhasználásával nyújtja mind az ÁGÉSZ-okat, mind az ÁGÉSZ-nak nem minősített gazdasági tevékenységeket?

A vállalkozásnak költségeket kell társítania mindkét tevékenységhez. Az ÁGÉSZ-ra megállapított költségek magukban foglalhatnak minden olyan változó költséget, amely az ÁGÉSZ nyújtása során merült fel, valamint az ÁGÉSZ és nem ÁGÉSZ tevékenységek közös állandó költségeinek arányos hányadát.

3.4.2.4 Túlkompenzáció és visszafizettetés

140. A határozat lehetővé teszi a közszolgáltatásért járó kompenzáció kifizetését, de tiltja a túlkompenzációt; mit jelent a „túlkompenzáció” fogalma?

A túlkompenzáció az a vállalkozásnak nyújtott kompenzáció, amelynek összege meghaladhatja a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költséget, beleértve egy ésszerű nyereséget is.

A határozat 5. cikke iránymutatást nyújt arról, hogyan állapítható meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költség, beleértve az ésszerű nyereséget is.

141. Háromévente ellenőrzést kell végezni. Átvihető-e 10%-ot meghaladó túlkompenzáció a következő időszakra, ha a megbízás teljes időtartama alatt nem lesz túlkompenzáció? Vagy a túlkompenzáció összegét vissza kell fizettetni?

A rugalmasság növelésére tekintettel a 2011. évi határozat többéves megközelítést alkalmaz a 2005. évi határozat éves megközelítésétől eltérően. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltató adott évben részesülhet a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése során felmerült nettó költségeket meghaladó kompenzációban, ha a szerződés teljes időtartamát tekintve nem áll fenn túlkompenzáció.

Azonban az olyan esetek elkerülése érdekében, amelyekben a kedvezményezett a szerződés teljes időtartamára vonatkozóan túlkompenzációban részesülne, a határozat 6. cikke előírja, hogy a tagállamok a megbízás időtartama alatt rendszeresen (legalább háromévente), valamint annak lejártakor közbenső ellenőrzéseket hajtanak végre. Ha egy vállalkozás az évi átlagos kompenzáció összegének 10%-át meghaladó túlkompenzációban részesült, akkor a tagállamnak be kell avatkoznia annak biztosítása érdekében, hogy a kompenzációs mechanizmus összhangban legyen a megbízási aktusban előírtakkal. A tagállamnak gondoskodnia kell arról, hogy az érintett vállalkozás

¹²¹ Lásd a határozat 5. cikkének (9) bekezdését.

visszafizeti a túlkompensációt, a kompenzáció kiszámításának paramétereit pedig a jövőre nézve naprakésszé kell tenni. Amennyiben a túlkompensáció összege nem haladja meg az átlagos éves kompenzáció összegének 10%-át, a túlkompensáció átvihető a következő időszakra, és levonható az arra az időszakra fizetendő kompenzáció összegéből.

142. Hogyan befolyásolná a túlkompensáció ellenőrzésére vonatkozó hatósági kötelezettséget, ha olyan mechanizmust hoznának létre, amely biztosítani kívánja valamennyi túlkompensáció kiküszöbölését?

A túlkompensáció elkerülésére irányuló mechanizmus hasznosnak bizonyulhat, tekintettel arra, hogy a kompenzációnak nem szabad meghaladnia a közszolgáltatási kötelezettség teljesítéséhez szükséges költségeket. A kompenzáció kiszámítása során figyelembe kell venni a közszolgáltatási kötelezettséggel kapcsolatos bevételeket, valamint egy ésszerű nyereséget. Az említett mechanizmus ugyanakkor nem mentesítheti a tagállamokat annak ellenőrzése iránti kötelezettség alól, hogy a vállalkozás – a határozat 6. cikkének megfelelően – valóban nem részesül túlkompensációban.

143. Hogyan kell ellenőrizni az esetleges túlkompensációt, ha két vagy több hatóság (pl.: a központi kormányzat és/vagy régió és/vagy megye és/vagy helyi/területi önkormányzat) társfinanszírozza az ÁGÉSZ-t?

A megbízási aktust úgy kell elkészíteni, hogy a különböző hatóságoktól az ÁGÉSZ szolgáltatójának nyújtott kompenzáció teljes összege ne haladja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költséget, beleértve egy ésszerű nyereséget is.

A hatóságnak különösen akkor kell belekalkulálnia a vállalkozás bevételeibe az egyéb hatóságok által a vállalkozásnak nyújtott kompenzációt, amikor meghatározza a vállalkozásnak a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséért nyújtott kompenzáció összegét. Amennyiben az egyéb hatóságoktól kapott kompenzáció összege előre nem ismert, a hatóság ezt az összeget paraméterként belefoglalhatja a kompenzáció kiszámításába.

Az esetleges túlkompensáció ellenőrzése hasonló elvek szerint történik, mint ha egyetlen hatóság finanszírozná az ÁGÉSZ-t. A hatóságoknak a megbízás időtartama alatt legalább háromévente, valamint annak lejártakor rendszeres ellenőrzéseket kell végrehajtaniuk, vagy gondoskodniuk kell azok végrehajtásáról, ezzel biztosítva, hogy a ténylegesen nyújtott kompenzáció megfelel a megbízási aktusnak, és nem eredményez túlkompensációt. Az érintett tagállam feladata eldönteni, hogy mely hatóság végezze el az ellenőrzéseket.

144. Amennyiben a túlkompensáció amiatt következik be, hogy több, eltérő szintű hatóság társfinanszírozza az ÁGÉSZ-t, miként oszlik meg a túlkompensáció visszafizetése az érintett különféle szintű hatóságok között?

Az esetleges túlkompensáció visszafizetésének megosztása a különféle hatóságok között nem az Unió, hanem az érintett tagállam hatáskörébe tartozik; és az állami támogatás esetében csak annak van jelentősége, hogy megszüntessék a túlkompensációt és az abból származó jogszulatlan előnyt.

3.4.2.5 Alulkompenzáció

145. Tiltják-e az állami támogatási szabályok az ÁÉSZSZ/ÁGÉSZ szolgáltató alulkompenzálását, vagyis azt, hogy a kompenzáció összege alacsonyabb legyen az ÁÉSZSZ/ÁGÉSZ nyújtásához kapcsolódó költségeknél? A szolgáltató alulkompenzálása nem jelent-e gazdasági előnyt azon versenytársa számára, akinek nem kell viselnie az említett alulkompenzáció pénzügyi terhét?

Az állami támogatási szabályok szerint az ÁGÉSZ/ÁÉSZSZ szolgáltatók nem részesülhetnek túlkompenzációban, vagyis olyan mértékű kompenzációban, amely meghaladja a feladatuk ellátásához szükséges mértéket. E szabályok nem tiltják az ÁGÉSZ/ÁÉSZSZ szolgáltatók alulkompenzálását vagy a kompenzáció hiányát. A tagállamok döntenek arról, hogy milyen módon és mértékben finanszírozzák az uniós szabályoknak megfelelően az ÁGÉSZ-okat/ÁÉSZSZ-okat.

146. Az ÁGÉSZ-szal megbízott, alulkompenzált vállalkozások kaphatnak-e megelőlegezett kompenzációt a pénzügyi év vége előtt, amennyiben az azt követő évben kellő mértékű kompenzációban részesülnek feladatuk ellátásához?

Az állami támogatási szabályok szerint csak a túlkompenzáció tilos. Alulkompenzáció esetén a tagállamoknak kell meghatározniuk a kompenzáció összegének esetleges korrekciójára vonatkozó szabályokat, feltéve hogy az említett korrekció nem okoz túlkompenzációt. A megbízási aktus kiigazítása és a kompenzáció számítási paraméterei tekintetében lásd az 58. és a 117. kérdésekre adott választ.

3.4.3 Átláthatóság és jelentéstétel

147. A határozat 7. cikkében meghatározott, a fokozott átláthatóságot szolgáló követelmény arra az esetre vonatkozik, ha az egy ÁGÉSZ-ért nyújtott kompenzáció túllépi a 15 millió EUR összeget, vagy akkor is, ha az egy vállalkozásra bízott összes ÁGÉSZ haladja meg a 15 millió EUR összeget?

A határozat 7. cikke arra az esetre vonatkozik, ha az egy ÁGÉSZ-ért nyújtott kompenzáció túllépi a 15 millió EUR összeget. Ez a cikk különösen a 2. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjával együtt vizsgálandó, és olyan átfogó szociális szolgáltatásokra irányul, amelyek bármilyen küszöbértéktől függetlenül élvezik a határozat alkalmazásának előnyeit. Ilyen esetekre vonatkozóan a határozat fokozott átláthatóságot szolgáló követelményeket ír elő a 7. cikkben. A cikk nem vonatkozik azokra a vállalkozásokra, amelyek több olyan ÁGÉSZ-t nyújtanak, amelyek mindegyikéért külön, a 15 millió EUR-t meg nem haladó összegű kompenzációt kap a vállalkozás, ahogy erre a 7. cikk a) pontjában egyes számban szereplő „megbízási aktus” kifejezésből is következtetni lehet.

148. A 15 millió EUR-t meghaladó összegre vonatkozóan a határozat 7. cikkében előírt közzétételt évente kell elvégezni, vagy lehetőség van arra is, hogy az éves összegeket a megbízási időtartamának végén tegyék közzé?

A határozat 7. cikke ugyan nem tartalmaz a közzététel időzítésével kapcsolatos rendelkezést, azonban e cikk célja az átláthatóság biztosítása azáltal, hogy a közszolgáltatók tájékoztatást kapnak arról, hogy a hatóság ÁGÉSZ-ra adott megbízást, ki kapott megbízást, mire terjed ki a megbízási, és mekkora az éves kompenzáció összege. Ez lehetővé teszi, hogy a lehetséges versenytársak vagy a polgárok felhívják a bíróság vagy a Bizottság figyelmét az esetelegesen jogszerűtlen vagy összeegyeztethetetlen

támogatásra. Ezért úgy tűnik, hogy a rendelkezés céljából fakadóan ezeket az információkat közzé kell tenni a megbízás időpontjában vagy még abban az évben. Amennyiben az információkat csak a megbízás időtartamának végén tennék közzé, az átláthatósággal kapcsolatos célkitűzést nem lehetne teljes körűen elérni.

149. Kell-e tájékoztatást küldeni a Bizottságnak abban az esetben, ha a közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott támogatás a határozat alapján mentesülhet a bejelentés alól?

Nem. A határozat alkalmazása esetén a nemzeti hatóságok nem kötelesek tájékoztatást küldeni a Bizottságnak. A határozat csupán azon eljárási kötelezettségeket szabja meg a tagállamokra nézve, hogy legalább tíz évig bocsássák a Bizottság rendelkezésére mindazokat az információkat, amelyeket a Bizottság szükségesnek tart annak meghatározásához, hogy a nyújtott kompenzáció a határozattal összeegyeztethető¹²², és hogy két évente időszakos jelentéseket nyújtsanak be a határozat végrehajtásáról¹²³.

150. Ki készítsen jelentést a határozat végrehajtásáról: a tagállamok vagy a regionális/helyi hatóságok?

A határozat végrehajtásáról készült jelentést a tagállamoknak kell benyújtaniuk két évente a Bizottságnak¹²⁴. E célból a tagállamoknak előre meg kell szervezniük a jelentéstételi eljárást úgy, hogy elegendő időt hagynak a szükséges információk regionális és helyi hatóságoktól való összegyűjtésére.

3.4.4 Hatálybalépés és átmeneti rendelkezések

151. Mely időponttól alkalmazandó a határozat? Visszaható hatályú?

A határozat a hatálybalépésének időpontjától, vagyis 2012. január 31. óta alkalmazandó.

Minden olyan, a határozat hatálybalépése előtt érvénybe lépett támogatásra vonatkozik, amely a 2005. évi határozat alapján nem volt összeegyeztethető vagy nem élvezett mentességet a bejelentési kötelezettség alól (vagyis jogellenes támogatás), de megfelel a 2011. évi határozat előírásainak (a 10. cikk b) pontja). Ez a rendelkezés az új határozat hatálybalépése előtt létrehozott támogatási programokra is vonatkozik, mivel e programok esetében nincs jelentősége annak, hogy az egyes szolgáltatókat a határozat hatálybalépése előtt vagy után bízták meg ÁGÉSZ-szal. Az „érvénybe lépett támogatások” kifejezés azt jelenti, hogy a vállalkozást felruházták a támogatás igénybevételenek a jogával, ebből a szempontból nem releváns, hogy a támogatást ténylegesen kifizették-e vagy sem.

152. A tagállamoknak hozzá kell igazítaniuk a 2005. évi határozat szerint jogszerűen nyújtott, meglévő egyedi támogatásokat az új határozat előírásaihoz?

Nem. A határozat 10. cikkében szereplő átmeneti rendelkezések értelmében azok a támogatási programok, amelyek megfeleltek a 2005. évi határozat előírásainak, további két évig a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősülnek, és mentesülnek a bejelentési kötelezettség alól. A határozat nem említi külön a 2005. évi határozat szerint nyújtott egyedi támogatást. Ezen egyedi támogatások jogi helyzetén ezért nem változtat az új

¹²² Lásd a határozat 8. cikkét.

¹²³ Lásd a határozat 9. cikkét.

¹²⁴ Lásd a határozat 9. cikkét.

határozat. A „támogatási program” és az „egyedi támogatás” meghatározását a 659/1999/EK tanácsi rendelet (az eljárási rendelet) 1. cikkének d) és e) pontja tartalmazza.

153. Azok a tagállamok, amelyek a 2005. évi határozat szerint jogszerűen megvalósított ÁGÉSZ-programokkal rendelkeznek, adhatnak-e a 2005. évi határozat szerint új megbízásokat a kétéves átmeneti időszak alatt?

Mivel azok a támogatási programok, amelyek megfeleltek a 2005. évi határozat előírásainak, további két évig összeegyeztethetőnek minősülnek, és mentesülnek a bejelentési kötelezettség alól, a tagállamok adhatnak új megbízásokat e meglévő programok keretében. Az átmeneti időszak végén azonban a támogatási programokat a felülvizsgált határozathoz kell igazítani, vagy meg kell szüntetni.

3.5 Kompenzáció az ÁGÉSZ-keretszabály értelmében

3.5.1 Alkalmazási kör

154. Vonatkozik-e a keretszabály a közlekedési ágazatban nyújtott, közszolgáltatásért járó kompenzációra?

A keretszabály nem vonatkozik a szárazföldi közlekedési ágazatra¹²⁵, hanem kizárólag a légi és tengeri közlekedésre. A keretszabály a következő jogszabályokban meghatározott további követelmények sérelme nélkül alkalmazandó:

- Az Európai Parlament és a Tanács 1008/2008/EK rendelete (2008. szeptember 24.) a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról¹²⁶.
- A Tanács 3577/92/EGK (1992. december 7.) rendelete a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri fuvarozásra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról¹²⁷.

155. Vonatkozik-e a keretszabály a közszolgálati műsorszolgáltatásért járó kompenzációra?

A keretszabály nem vonatkozik a közszolgálati műsorszolgáltatásra¹²⁸. Ez az ágazat az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény¹²⁹ hatálya alá tartozik.

156. Milyen szabályok betartása mellett alkalmazható a keretszabály a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra?

A nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatóknak nyújtott támogatást¹³⁰ a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatás¹³¹ szerint kell vizsgálni.

---

¹²⁵ Lásd a keretszabály 8. pontját.

¹²⁶ HL L 293., 2008.10.31., 3. o.

¹²⁷ HL L 364., 1992.12.12., 7. o.

¹²⁸ Lásd a keretszabály 8. pontját.

¹²⁹ HL C 257., 2009.10.27., 1. o.

¹³⁰ Lásd a keretszabály 9. pontját.

¹³¹ HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

157. Be kell-e jelenteni a Bizottságnak az olyan támogatásokat, amelyek meghaladják a határozat 2. cikkének a) pontjában meghatározott küszöbértéket?

A határozat az évi 15 millió EUR-t meg nem haladó, közszolgáltatásért járó kompenzációra vonatkozik. A kórházak és bizonyos szociális szolgáltatások esetében a bejelentés alól mentesített összegeknek nincs korlátja.

Amennyiben a kórházi és szociális szolgáltatásoktól eltérő szolgáltatásokért nyújtott kompenzáció meghaladja az évi 15 millió EUR küszöbértéket, akkor előzetes bejelentést kell tenni a Bizottságnak. A kompenzációt ezután a keretszabály rendelkezései alapján fogják értékelni. A bejelentés nem jelenti azt, hogy a kompenzáció automatikusan összeegyeztethetetlen a Szerződéssel, csupán annyit, hogy az érintett támogatás magas összege és a versenytorzulás magas kockázata miatt a Bizottságnak értékelnie kell a támogatást annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi összeegyeztethetőségi feltétel teljesüljön¹³².

158. Amennyiben a tagállam elutasítja, hogy egy régió vagy egyéb helyi hatóság bejelentsen egy közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott támogatást, eljárhatnak-e maguk az önkormányzatok? Hozhat-e a Bizottság intézkedéseket a szóban forgó tagállammal szemben?

A bejelentési eljárást az érintett tagállam kezdeményezi¹³³. Ezen eljárásban elsősorban a Bizottság és az érintett tagállam nemzeti hatóságai vesznek részt. Következésképpen az Unió állami támogatási szabályai tekintetében a tagállamnak – és nem a helyi vagy regionális hatóságoknak – kell határozniuk egy támogatási program vagy egyedi támogatás bejelentéséről¹³⁴.

Amennyiben előzetes bejelentés nélkül hajtanak végre egy olyan támogatást, amelyet a meglévő szabályok értelmében be kellett volna jelenteni a Bizottságnak, akkor az jogellenes állami támogatásnak minősül. Ez azt vonja maga után, hogy például a szóban forgó támogatás kedvezményezettjének versenytársai a nemzeti bírósághoz fordulhatnak. Ebben az esetben a nemzeti bíróság köteles megállapítani az állami támogatás jogellenességét és elrendelni a támogatás visszafizettetését, függetlenül attól, hogy esetleg összeegyeztethető a belső piaccal, mivel annak megállapítására kizárólag a Bizottság rendelkezik hatáskörrel. Ezzel egy időben a Bizottság hivatalból vagy panasztétel alapján megvizsgálhatja az érintett intézkedést. E vizsgálat eredményeként határozat születik, amely a támogatás összeegyeztethetlensége esetén elrendeli a visszafizettetését.

3.5.2 Összeegyeztethetőségi feltételek (felhívjuk a figyelmet arra, hogy a következő, határozattal kapcsolatos kérdésekre adott válaszok értelemszerűen a keretszabályra is érvényesek: 117., 119., 124–138., 140–147.)

159. Melyek a főbb változtatások a 2005. évi keretszabályhoz képest az összeegyeztethetőségi feltételek szempontjából?

¹³² A keretszabály összeegyeztethetőségi feltételeivel kapcsolatos további részletekért lásd az 3.5.2. szakaszt.

¹³³ Lásd az EUMSZ 108. cikkét, valamint az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1999.3.27., 1. o.) 2. cikkét.

¹³⁴ Lásd az EUMSZ 108. cikkét.

A felülvizsgált keretszabály arányosságon alapuló megközelítést vezet be azáltal, hogy alaposabb vizsgálatnak veti alá a jelentős, határokon átnyúló hatásokkal járó, nagy összegű támogatásokat.

Az alábbi táblázat összefoglalja, milyen nagyobb változtatásokat tartalmaz a 2011. évi keretszabály a 2005. évi keretszabályhoz képest:

2005. évi keretszabály	2011. évi keretszabály
<p>Összeegyeztethetőségi feltételek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valódi ÁGÉSZ - Megbízási aktus - A túlkompenzáció vizsgálata (éves ellenőrzés) 	<p>Összeegyeztethetőségi feltételek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valódi ÁGÉSZ - Megbízási aktus - A megbízás időtartama - Az átláthatósági irányelvnek való megfelelés - Az uniós közbeszerzési szabályoknak való megfelelés - A megkülönböztetés tilalma - A túlkompenzáció vizsgálata az előzetes, többéves megközelítés, a hatékonyság ösztönzői és a nettó elkerülhető költség módszere alapján - Fokozott átláthatóság - Esetleges további követelmények a versenyt különösen torzító támogatás esetén

160. Milyen célt szolgál a 14. pontban említett, az ÁGÉSZ-megbízás előtti nyilvános konzultációra vonatkozó követelmény?

A felülvizsgált keretszabály szerint a tagállamoknak nyilvános konzultációt kell folytatniuk vagy egyéb megfelelő módszert kell alkalmazniuk azért, hogy figyelembe vehessék a szolgáltatást igénybe vevők és a szolgáltatók érdekeit, mielőtt egy adott szolgáltatót közszolgáltatási kötelezettséggel bíznak meg. A hatóságok így könnyebben eldönthetik, hogy a piac nyújtsa-e vagy tudja-e nyújtani a szolgáltatást, emellett pedig az átláthatóság is növekszik. A szolgáltatást igénybe vevők pontos igényei is könnyebben azonosíthatóvá válnak, ennek köszönhetően pedig pontosabb megbízási aktus készíthető. Az itt tárgyalt követelmény nem vonatkozik arra az esetre, amikor egyértelmű, hogy újabb konzultáció nem tudna érdemben hozzáadni az azonos kérdésben korábban folytatott konzultáció eredményeihez.

161. Mi legyen a 14. pontban említett nyilvános konzultáció tartalma? E konzultáció közmeghallgatás formájában is lebonyolítható?

A nyilvános konzultációt úgy kell elfolytatni, hogy a hatóság bővíthesse ismereteit a szolgáltatást igénybe vevők igényeiről és érdekeiről, valamint a piaci kínálatról, a közszolgáltatási kötelezettségek helyénvaló és arányos módon való meghatározása céljából. A konzultáció kiterjedhet például arra, hogy a szolgáltatást igénybe vevőknek milyen igényei vannak a hozzáférhetőség, a szolgáltatás minősége és a megfizethetőség terén, valamint hogy közszolgáltató hiányában ezeket az igényeket teljesítik-e és mennyire a piacon már biztosított szolgáltatások. Amennyiben egy közszolgáltató már megbízást kapott ÁGÉSZ nyújtására, a hatóságok pedig éppen azt mérlegelik, hogy új megbízást adjanak a jelenlegi vagy másik szolgáltatónak, akkor a konzultáció útján

megvizsgálható, hogy a jelenlegi szolgáltató közszolgáltatási kötelezettségei még mindig összhangban vannak-e a szolgáltatást igénybe vevők aktuális vagy jövőbeli igényeivel.

A konzultáció közmeghallgatás formájában is lebonyolítható, ha a szolgáltatást igénybe vevők megfelelő tájékoztatást kapnak a meghallgatásról, és véleményt nyilváníthatnak a közcélú igényekről a meghallgatás során.

162. Előírhatja-e egy hatóság a megbízási aktusban, hogy minden meghatározott időszakra vonatkozóan fedezi a felmerülő működési veszteségeket, ugyanakkor nem határozza meg a kompenzáció kiszámításának egyéb paramétereit?

A keretszabály 38. pontjának megfelelően az olyan kompenzációs mechanizmus, amelynek keretében az ÁGÉSZ nyújtásából adódó nettó költségeket utólag lényegében teljesen ellentételezik, nem ösztönzi a közszolgáltatót a hatékonyság növelésére. Az ilyen kompenzációs mechanizmus alkalmazása ezért szigorúan olyan esetekre korlátozódik, amelyekben a tagállam igazolni tudja, hogy nem kivitelezhető vagy helyénvaló figyelembe venni a termelési hatékonyságot, és olyan szerződést kötni, amely a hatékonyság növelésére ösztönöz. Ebben az esetben az ésszerű nyereség nem haladhatja meg a keretszabály 36. pontjában meghatározott szintet.

163. Melyek a 17. pontban említett nem átruházható befektetett eszközök? Tudna példával szolgálni?

A nem átruházható befektetett eszközök olyan eszközök, amelyeket nem lehet könnyen értékesíteni és/vagy készpénzzé alakítani. Nem átruházható befektetett eszközöknek minősülhetnek például egy gyártó cég állóeszközei, amelyek kifejezetten az adott cég gyártási módszereinek felelnek meg.

164. Mit értünk a 17. pontban említett „legfontosabb eszközök” alatt?

A 17. ponttal összefüggésben, az ÁGÉSZ nyújtásához elengedhetetlen legfontosabb eszközök olyan eszközök, amelyek az ÁGÉSZ nyújtásához szükségesek, és amelyek értéke az ÁGÉSZ nyújtásához szükséges eszközök összértékéhez viszonyítva megfelelően magas ahhoz, hogy indokoltá tegyék a megbízási adott időtartamát. Például a szortírozó berendezések/központok a postai szolgáltatók számára fontos eszköznek tekinthetők.

165. Minden esetben elfogadható a 10 éves időtartam a keretszabály értelmében? Vagy rövidebb, például 8 éves időszakot is meg kell indokolni a fontos eszközök értékcsökkenése alapján?

Az időtartamot objektív feltételekkel, például a nem átruházható befektetett eszközök amortizációjával kell indokolni. Ebből az következik, hogy a 10 éves vagy rövidebb időtartam nem minden esetben elfogadható a keretszabály értelmében.

166. A megbízási időtartamát illetően mi a különbség a határozatban és a keretszabályban meghatározott követelmények között? A határozatban előírt követelmény szigorúbb a keretszabályénál, és ha igen, milyen mértékben?

A határozat 2. cikkének (2) bekezdése szerint a határozat csak azokra az esetekre vonatkozik, amikor a megbízási időtartama nem haladja meg a 10 évet, vagy amikor olyan jelentős beruházásra van szükség, amelynek amortizációs ideje hosszabb.

A keretszabály 17. pontja szerint a megbízási időtartam hosszát objektív feltételekkel, például a nem átruházható befektetett eszközök amortizációjával kell alátámasztani. A megbízási időtartama elvileg nem haladhatja meg az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához szükséges legfontosabb eszközök leírásához szükséges időt.

A keretszabály (55. pont) továbbá úgy rendelkezik, hogy amennyiben a megbízási időtartamának hossza nem támasztható alá objektív feltételekkel (például a nem átruházható befektetett eszközök amortizációjával), akkor a versennyel kapcsolatosan súlyos problémák merülhetnek fel. Ilyen esetben a Bizottság megvizsgálja, hogy ugyanazon közszolgáltatás kevésbé versenytorzító módon ugyanolyan jól nyújtható-e, például az időtartamot illetően megfelelőbben behatárolt megbízási révén.

A keretszabály tehát a határozatnál szigorúbb követelményeket támaszt, mivel a megbízási időtartamát – ideértve a 10 évet meg nem haladó időtartamot is – objektív feltételekkel kell alátámasztani.

Ha a megbízási időtartama a nem átruházható befektetett eszközök amortizációján alapuló indoklás nélkül meghaladja a 10 évet, akkor a határozat nem alkalmazható, a támogatás pedig elvben a keretszabály szerint nem lesz összeegyeztethető.

167. A Bizottság miért vezetett be a 18. pontban egy új rendelkezést az átláthatósági irányelvnek való megfelelésről?

A rendelkezés célja, hogy fokozza az átláthatóságot, és hatékonyabban biztosítsa a kompenzáció arányosságát – különösen azzal, hogy külön elszámolást kell vezetni a közszolgáltatásért járó kompenzációban részesülő tevékenységekről és az összes többi tevékenységről – annak érdekében, hogy egyszerűbben számszerűsíthető legyen az ÁGÉSZ nettó költsége. Hangsúlyozni kell, hogy a 18. pont nem terjeszti ki az átláthatósági irányelv alkalmazási körét az irányelvben már meghatározott hatályon kívül eső területekre. Ezért nem ró újabb kötelezettségeket az ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozásokra.

168. A keretszabály 19. pontja előírja-e, hogy a szolgáltatót közbeszerzési eljárás útján kell kiválasztani?

Az új ÁGÉSZ-csomag nem támaszt újabb közbeszerzési kötelezettségeket. Mindazonáltal, ha az uniós közbeszerzési szabályok – ideértve mindkét közbeszerzési irányelvet és a Szerződés elveit is – alkalmazandók, akkor ezek megsértése esetén a támogatás nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek. A keretszabály 19. pontja ezért kifejezett hivatkozást tartalmaz a hatályos közbeszerzési előírásokra. Az állami támogatási jogszabályok ugyan nem támasztanak pályáztatási kötelezettségeket, a szolgáltatások pályáztatása elősegítheti az Altmark-feltételek teljesítését, így a kompenzáció nem minősül állami támogatásnak az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében (lásd az ÁGÉSZ-közleményt).

169. Milyen kapcsolat van az Altmark-ügyben hozott ítélet negyedik feltétele és a keretszabály 19. pontja között?

Az Altmark-ügyben hozott ítélet az állami támogatás meglétét érinti, míg a keretszabály a támogatás összeegyeztethetőségével foglalkozik.

Az Altmark-ügyben hozott ítélet szerint a közszolgáltatásért járó kompenzáció nem képez állami támogatást, ha négy feltétel teljesül (lásd a 61. kérdésre adott választ).

Az Altmark-ügyben hozott ítélet negyedik feltétele szerint a felkínált kompenzációnak vagy egy olyan közbeszerzési eljárás eredményének kell lennie, amely lehetővé teszi a szolgáltatást a közösségnek legkisebb költségen nyújtani képes ajánlattevő kiválasztását, vagy egy átlagos, jól vezetett és a szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozással való összehasonlítás eredményének.

Ha a negyedik Altmark-feltételnek megfelelő közbeszerzési eljárást elvégezték, és a többi Altmark-feltétel is teljesül, akkor nem áll fenn állami támogatás, ezért a keretszabály nem alkalmazható.

Amennyiben nem folytattak le a negyedik Altmark-feltétel szerinti közbeszerzést, és az intézkedés a 107. cikk (1) bekezdése alapján állami támogatásnak minősül, akkor a határozat vagy a keretszabály alkalmazandó. Ha nem is végeztek a negyedik Altmark-feltétel szerinti közbeszerzést, akkor is előfordulhat, hogy a támogatás összhangban van a keretszabály 19. pontjának rendelkezéseivel. Ez például abban az esetben fordulhat elő, ha olyan kiválasztási eljárást (pl. tárgyalásos eljárást) folytattak le, amely megfelel a hatályos uniós közbeszerzési szabályok követelményeinek, de nem elegendő ahhoz, hogy kimerítse a negyedik Altmark-feltételt (lásd például a 67. kérdésre adott választ).

170. A Bizottság miért vezetett be a 20. pontban egy új rendelkezést a megkülönböztetés tilalmáról? Miért nem szerepel ilyen rendelkezés a határozatban is?

Ez egy rendkívül fontos rendelkezés, amelynek célja, hogy még hatékonyabban kezelje a versenytorzulásokat, amelyek akkor fordulhatnak elő, ha a hatóságok több vállalkozást bíznak meg ugyanazzal az ÁGÉSZ-szal, és azokat különböző módszerek alkalmazásával ellentételezik. A Bizottsághoz számos panasz érkezett be ilyen esetekről. Az ilyen megkülönböztetés elfogadhatatlan, figyelembe véve, hogy a keretszabály már fokozottan ügyel a versenyszempontokra.

A határozat nem tartalmaz megkülönböztetésmentességre vonatkozó rendelkezést. Ennek az oka, hogy a diverzifikált és arányos megközelítés szerint a versenyszempontú megfontolásokkal a potenciálisan nagyobb versenytorzulást eredményező, jelentősebb ügyekben, vagyis a keretszabály hatálya alá tartozó esetekben kell foglalkozni, míg a kevésbé jelentős és szociális szolgáltatások esetében biztosítani kell az egyszerűsített bánásmód előnyeit.

171. Miért került bevezetésre a 24. pontban egy új módszer (nettó elkerülhető költség módszere) a kompenzáció összegének kiszámítására?

A felülvizsgált keretszabály arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a nettó elkerülhető költség módszerét használják a közszolgáltatási kötelezettség nettó költségének kiszámítására. E módszer kiválasztása rendkívül fontos eleme volt a reformnak. A módszer bevezetésének elsődleges célja, hogy jobban fel lehessen becsülni a közszolgáltatási kötelezettség gazdasági költségét, és hogy a kompenzációhoz olyan összeget lehessen megállapítani, amely biztosítja a források lehető legjobb elosztását.

A nettó elkerülhető költség módszerével a közszolgáltatási kötelezettség költsége a vállalkozás ÁGÉSZ nyújtásával járó nettó költsége és közszolgáltatási kötelezettség nélküli nettó költsége közötti különbségként számítható ki.

A nettó elkerülhető költség módszerét a távközlési és a postai ágazatban már alkalmazzák az egyetemes szolgáltatás nyújtásával járó nettó költségek kiszámítására. A nettó elkerülhető költség módszerének alkalmazásáról részletesebb iránymutatást ad a

2009/136/EK irányelvvel¹³⁵ módosított, az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv IV. melléklete és a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 97/67/EK irányelv I. melléklete.

Az új keretszabály alternatív módszerek használatát is megengedi olyan esetekben, amikor a nettó elkerülhető költség módszerének alkalmazása nem lehetséges vagy nem célszerű.

172. Az új szabályok értelmében miért kell a tagállamoknak hatékonyságra ösztönző elemeket belefoglalniuk a kompenzációs mechanizmusaikba?

A kompenzáció módszerének kidolgozásakor a tagállamoknak ösztönzőkkel kell előmozdítaniuk az ÁGÉSZ-ok hatékony nyújtását, kivéve, ha az ilyen ösztönzők alkalmazása nem lehetséges vagy nem célszerű. A hatékonyságnövelést a nyújtott szolgáltatás színvonalának sérelme nélkül kell megvalósítani. A Bizottság azért vezette be ezt az új követelményt, hogy ezáltal az adófizetők és a szolgáltatásokat igénybe vevők jobb minőségű szolgáltatásokhoz jussanak alacsonyabb költségek mellett, és hogy korlátozza azon szolgáltatók folyamatos támogatása okozta versenytorzulást, amelyek egyáltalán nem működnek hatékonyan.

Különbséget kell tenni a hatékonyságra ösztönző elemek kompenzációs mechanizmusba való belefoglalása és az Altmark-ügyben hozott ítélet szerinti hatékonyságvizsgálat között. Az Altmark-ügyben hozott ítélet szerinti vizsgálattal ellentétben nincs olyan követelmény, amely előírná a szolgáltató számára, hogy olyan hatékonyan működjön, mint egy átlagos, jól vezetett vállalkozás; a követelmény kizárólag a hatékonyságra ösztönző elemek kompenzációs mechanizmusba való bevezetésére vonatkozik, hogy ezáltal a szolgáltató a szolgáltatást igénybe vevők és a hatóságok érdekében is még hatékonyabban működjön.

A tagállamok széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a kompenzációs módszer kidolgozásában és a hatékonysághoz kötődő célszámok meghatározásában. A mechanizmusnak azonban a megbízási aktusban meghatározott objektív és mérhető feltételeken kell alapulniuk és átlátható – az ÁGÉSZ szolgáltatójától független jogalany által elvégzett – utólagos értékelésen kell átmenniük.

173. Tudna példával szolgálni olyan kompenzációs mechanizmusokra, amelyek hatékonyságra ösztönző elemeket nyújtanak?

A keretszabályban két példa szerepel ilyen kompenzációs mechanizmusra:

- a kompenzáció szintjének előzetes meghatározása: a tagállam megállapít például egy olyan rögzített kompenzációs szintet, amely magában foglalja mindazokat a hatékonysági növekményeket, amelyeket a vállalkozás a megbízási aktus időtartama alatt várhatóan realizálni képes;
- a hatékonysághoz kötődő célszámok teljesülésének mértékétől függő kifizetés: a tagállamok a megbízási aktusban a termelési hatékonysághoz kötődő

¹³⁵

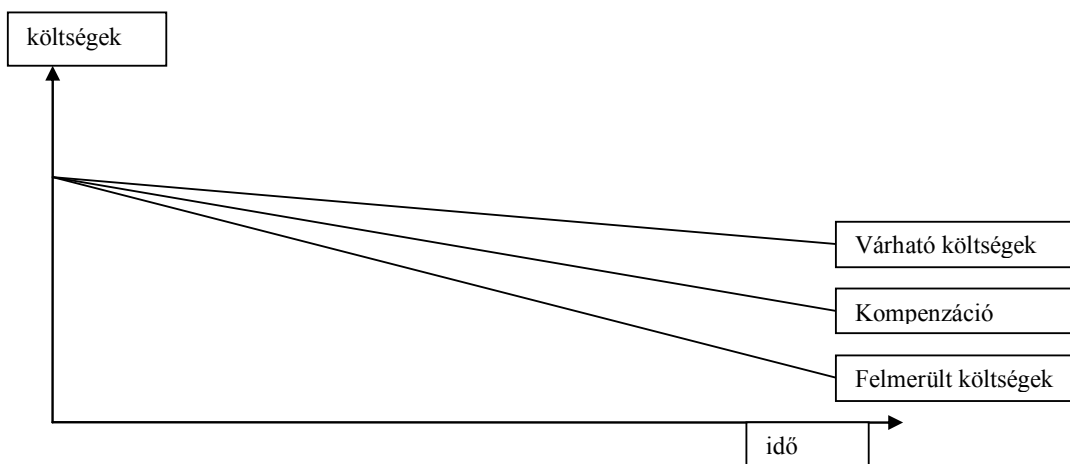
HL L 337., 2009.12.18.

célszámokat állapítanak meg, és a kompenzáció szintjét ezek eléréséhez köthetik. Amennyiben a vállalkozás nem éri el a kitűzött célokat, úgy a nyereség csökken. Fordított esetben, ha a vállalkozás túlteljesíti a kitűzött célokat, akkor a nyereség növekszik.

Mindenesetre a kompenzáció elvben már nem alapulhat kizárólag a felmerült költségeken. Annak érdekében, hogy a szolgáltató továbbra is ösztönözhető legyen a hatékony működésre, a kompenzációnak a várható költségeken (a kompenzáció szintjének előzetes meghatározása) vagy a várható és felmerült költségek kombinációján (a hatékonysághoz kötődő célszámok teljesítésétől függő kifizetés) kell alapulnia. A kompenzációs mechanizmust előre meg kell határozni a megbízási aktusban.

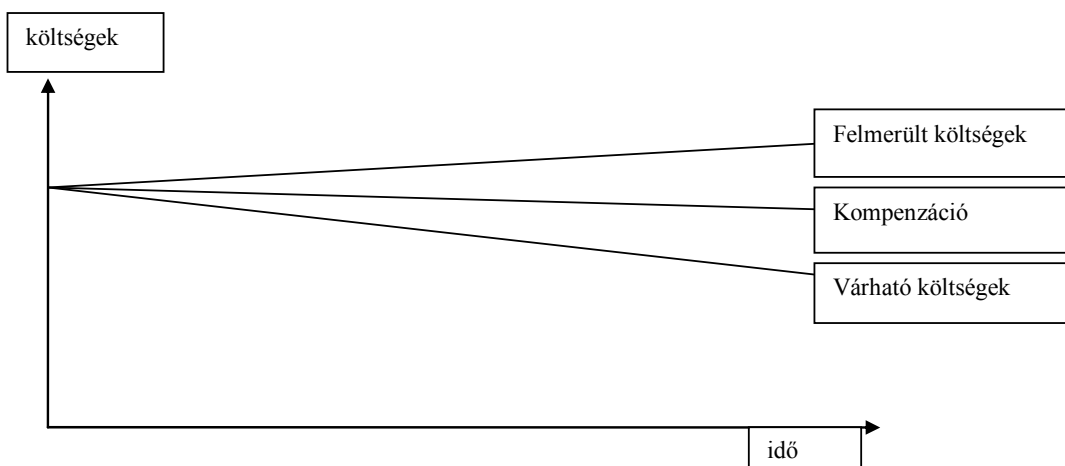
Az alábbi két ábra szemlélteti azokat az eseteket, amikor a kompenzáció a várható és felmerült költségek kombinációján alapul:

1. eset: A vártnál nagyobb hatékonyságnövekedés, így a felmerült költségek a várható költségek alatt vannak.

Ha a felmerült költségek a várható költségek alatt vannak, akkor a kompenzáció meghaladhatja a felmerült költségeket, így növekszik a vállalkozás nyeresége. A kompenzáció azonban semmi esetre sem haladhatja meg a várható költségeket (az ésszerű nyereséggel együtt).

2. eset: A vártnál csekélyebb hatékonyságnövekedés, így a felmerült költségek a várható költségek felett vannak.

Ha a felmerült költségek meghaladják a várható költségeket, akkor a kompenzáció nem fedezi az összes felmerült költséget. Ebben az esetben a veszteség egy részét a vállalkozásnak kell viselnie, mivel a vártnál kevésbé volt hatékony.

174. Ha a kompenzáció összegét a tárgyalásos eljárás során rögzítik, akkor a Bizottság teljesítettnek tekinti a hatékonyságra ösztönző elemekkel kapcsolatos feltételt?

A tárgyalásos eljárás széles mérlegelési jogkört biztosít az ajánlatkérőnek, és korlátozhatja az érdeklődő szereplők részvételét (lásd a közlemény 66. pontját). A Bizottság ezért úgy véli, hogy a tárgyalásos eljárás nem mindig tudja kielégítően biztosítani, hogy a kompenzáció összege megfeleljen a közösség számára legalacsonyabb költségnek. Szintén emiatt a Bizottság megítélése szerint a kompenzáció összegének a tárgyalásos eljárást követő rögzítése nem elegendő automatikusan annak biztosításához, hogy a kompenzáció szintje hatékonyságnövekedést eredményezzen. Ez kizárólag az egyes esetek körülményeinek elemzésével mérhető fel.

A tagállamnak ezért gondoskodnia kell arról, hogy amennyiben a kompenzáció rögzített összegét tárgyalásos eljárás után állapítják meg, az összeg a várt hatékonyságnövekedés figyelembevételével szülessen.

A tagállamnak mindenesetre be kell jelentenie a támogatást, hogy beszerezze a Bizottság engedélyét, mielőtt szerződést köt a közszolgáltatóval.

175. Előzetes kifizetés esetén hogyan kerülhető el annak a kockázata, hogy a szolgáltató eltúlozza a kiadásokat vagy alábecsüli a bevételt?

A keretszabály 23. pontjának megfelelően, amennyiben a kompenzáció a várható költségeken és bevételeken alapul, úgy ezeket azon gazdasági környezet hiteles és megfigyelhető paramétereire alapozni kell meghatározni, amelyben az ÁGÉSZ-t nyújtják. Ezekhez adott esetben igénybe kell venni az ágazati felügyelő hatóság vagy a vállalkozástól független egyéb jogalanyok szakértelmét.

Hiteles és megfigyelhető paraméterek hiányában és abban az esetben, ha a tagállamnak kevés lehetősége van a várható költségek és bevételek hitelességének ellenőrzésére, helyénvaló lehet az előzetes kifizetéstől eltérő kompenzációs mechanizmust meghatározni.

A tagállamok például kidolgozhatnak olyan kompenzációs mechanizmust, amely figyelembe vesz bizonyos paramétereket, például a szolgáltatást igénybe vevők számát. Ezeket a paramétereket a megbízási aktusban kell meghatározni.

176. A keretszabály lehetővé teszi a közszolgáltatásért járó kompenzáció kifizetését, de tiltja a túlkompenzációt; mit jelent a „túlkompenzáció” fogalma?

A keretszabály 47. pontja szerint a túlkompenzáció az olyan kompenzáció, amelyben a vállalkozás a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költség és egy ésszerű nyereség fedezéséhez szükséges összesen túl részesül a szerződés teljes időtartama alatt.

A kompenzáció összegét – vagy az összeg kiszámítására szolgáló kompenzációs mechanizmust – előre meg kell határozni a megbízási aktusban.

A vállalkozás a vártnál magasabb hatékonyságnövekményekből származó többletet a megbízási aktusban előírtak alapján megtarthatja. A többlet nem minősül túlkompenzációnak, hanem további ésszerű nyereségnek számít.

177. Miért kell két- vagy háromévente ellenőrzést végezni, ha a kompenzáció összegét előzetesen, átalányként határozzák meg (és ezért független a ténylegesen felmerült költségektől és bevételtől)?

A keretszabály 50. pontja szerint amennyiben a tagállam eleve megállapított egy olyan rögzített kompenzációs szintet, amely megfelelően előre jelzi és magában foglalja mindazokat a hatékonysági növekményeket, amelyeket a közszolgáltató a megbízás időtartama alatt a költségek és a bevételek megfelelő allokációja és ésszerű feltételezések alapján várhatóan realizálni képes, úgy a túlkompenzációs ellenőrzésnek elvileg annak vizsgálatára kell szorítkoznia, hogy a szolgáltató számára a megbízási aktus alapján járó nyereségszint előzetesen is ésszerűnek minősíthető-e.

Ha azonban az előzetes kifizetés összegét nem a költségek és bevételek megfelelő allokációja és ésszerű feltételezések alapján határozták meg, akkor a kompenzációs mechanizmust a jogilag lehetséges mértékben felül kell vizsgálni. Ilyen esetben a tagállamnak gondoskodnia kell arról, hogy a hatékonyságra ösztönző elemek megmaradjanak a kompenzációs mechanizmusban.

178. A rendszeres ellenőrzéseknek a túlkompenzáció kérdésére kell korlátozódniuk, vagy vizsgálniuk kell azt is, hogy az ÁGÉSZ még indokolt-e, vagy már a piac is biztosítani tudná a szolgáltatást?

A megbízás előtt kell ellenőrizni, hogy a szolgáltatást a piac is tudná-e biztosítani (lásd a fenti 11. és 12. kérdésre adott választ). A keretszabály nem írja elő a nemzeti hatóságok számára, hogy a megbízás időtartama alatt vizsgálják, hogy az ÁGÉSZ még megalapozott-e. A tagállamok azonban szabadon élhetnek ezzel a lehetőséggel annak biztosítása érdekében, hogy az ÁGÉSZ továbbra is a szolgáltatást igénybe vevők igényeit tükrözze, vagy azt olyan egyéb módon nyújtsák, amely kevésbé torzítja a versenyt, vagy kevésbé terheli az állami költségvetést.

179. Átvihető-e a túlkompenzáció a következő időszakra, ha a megbízás teljes időtartama alatt nem lesz túlkompenzáció? Esetleg visszafizettetésre van szükség?

Igen, a túlkompenzáció átvihető, ha az összhangban van a megbízási aktussal, és a megbízás teljes időtartama alatt nem lesz túlkompenzáció.

180. A keretszabály alkalmazásában, amennyiben ÁGÉSZ-szal megbízott vállalkozást alulkompenzálnak, átcsoportosíthatja-e azt az esetleges túlkompenzációt, amelyhez az egyazon időszakban feladatkörébe tartozó másik ÁGÉSZ-ért kapott?

A keretszabály 46. pontja szerint az érintett tagállam határozhat úgy, hogy az ÁGÉSZ körén kívül eső egyéb tevékenységekből (másik ÁGÉSZ-ből vagy ÁGÉSZ-nak nem minősülő tevékenységekből) származó többletnyereségeket teljesen vagy részben az általános gazdasági érdekű szolgáltatások finanszírozására kell fordítani.

Erről azonban akkor kell dönteni, amikor a szolgáltatót megbízzák az ÁGÉSZ-szal, és az erre vonatkozó döntésnek a megbízási aktusban is szerepelnie kell.

Ha a kompenzációs mechanizmus az ÁGÉSZ hatékony nyújtását ösztönző elemeket is tartalmaz, akkor a vártnál csekélyebb hatékonyságnövekményből fakadó hiányt nem fedezhetik a hatóságok.

Az egyéb, ÁGÉSZ-nak nem minősülő tevékenységekből származó nyereség átcsoportosítását fel kell tüntetni a szóban forgó vállalkozás elszámolásában, és – különösen az előzetes bejelentés tekintetében – a keretszabályban megállapított szabályok és elvek alapján kell elvégezni, valamint megfelelő ellenőrzés alá kell vetni. A túlkompenzációt nem szabad a vállalkozásnál hagyni azon az alapon, hogy az EUMSZ-szel összeegyeztethető támogatásnak számít; az ilyen támogatást engedélyezés céljából be kell jelenteni a Bizottságnak, hacsak nem vonatkoznak rá a bejelentési kötelezettség alóli mentességre alkalmazandó szabályok.

181. Miért vezetett be a Bizottság a különösen súlyos versenytorzulásra vonatkozó, további követelményeket a 2.9. szakaszban, és melyek ezek?

A Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy a kompenzáció ne befolyásolja olyan mértékben a belső piacon folyó kereskedelmet és versenyt, amely ellentétes az Unió érdekeivel (az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése). Kivételes körülmények között fennáll annak a lehetősége, hogy az ÁGÉSZ-intézkedés súlyos versenytorzulást idéz elő, ami az Unió érdekével ellentétes mértékben befolyásolhatja a kereskedelmet. Ilyen esetben ezért a Bizottság mélyreható elemzést folytat az intézkedés versenyre gyakorolt hatásáról, és megvizsgálja, hogy a torzulás orvosolható-e a tagállamok számára előírt feltételekkel vagy az általuk tett kötelezettségvállalásokkal.

182. A keretszabály 55. pontjában a súlyos versenytorzulásra adott példa a szükségtelen összekapcsolás. Előfordulhat-e szükségtelen szétválasztás, vagyis olyan eset, amikor az összekapcsolás előnyösebb lenne a verseny szempontjából (pl. azért, mert nyereségesebb szolgáltatásokat kapcsolnának össze veszteségesekkel)?

Több feladat összekapcsolása azt eredményezheti, hogy a szolgáltatók nem tudnak majd versenyezni az ÁGÉSZ nyújtásáért akkor, ha nem tudják biztosítani az ÁGÉSZ-ban foglalt összes szolgáltatást. A szétválasztásnak általában nem lehet olyan hatása, hogy megakadályozza a szolgáltatókat az ÁGÉSZ nyújtásáért folyó versenyben való részvételben.

Kijelenthető azonban, hogy a nyereséges és a veszteséges szolgáltatások összekapcsolása csekélyebb összegű kompenzációt eredményezne a költségallokáción alapuló módszer alkalmazása esetén. Az összekapcsolás mérlegelésekor azt is vizsgálni kell, hogy a nyereséges szolgáltatások valódi ÁGÉSZ-oknak minősülhetnek-e, amelyeket a piac nem biztosít vagy nem tud biztosítani.

183. A 61. pont szerint bizonyos összeegyeztethetőségi feltételek nem vonatkoznak azokra a szolgáltatásokra, amelyek a határozat hatálya alá tartoztak volna, de nem felelnek meg a határozat összeegyeztethetőségi feltételeinek. Meg tudná magyarázni ennek az okát, és tudna példával szolgálni?

A keretszabály olyan összeegyeztethetőségi feltételeket tartalmaz, amelyek kevésbé jelentős és szociális szolgáltatások esetén túlságosan megterhelők lennének, vagy nem lennének megfelelőek. A keretszabály alapján kell vizsgálni (és ezért be kell jelenteni) az olyan eseteket, amikor a határozat 2. cikkének (1) bekezdése szerinti támogatás – vagyis különösen a 15 millió EUR-t meg nem haladó, valamint a kórházaknak és szociális szolgáltatásokért nyújtott kompenzáció – nem tartozik a határozat hatálya alá, mivel nem

felel meg az összes összeegyeztethetőségi feltételének. E támogatásra nem kell alkalmazni a keretszabályban meghatározott egyes összeegyeztethetőségi feltételeket, mint például az ÁGÉSZ meghatározása céljából a közcélú igényekről folytatott nyilvános konzultációval kapcsolatos kötelezettséget, a szolgáltatók közötti megkülönböztetés tilalmát, a nettó elkerülhető költség módszerét, a hatékonyságra ösztönző elemek bevezetésének kötelezettségét stb.

Ha például a támogatás a határozat 2. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, de nem felel meg a határozat szerinti összeegyeztethetőségi feltételek egyikének (például, ha a megbízási aktus nem tartalmazza a határozat 4. cikkében előírt összes elemet), akkor az összeegyeztethetőségét a keretszabály szerint kell vizsgálni. A 61. pont értelmében bizonyos összeegyeztethetőségi feltételek nem alkalmazandók.

3.5.3 Hatálybalépés és átmeneti rendelkezések

184. Mely időponttól alkalmazandó a keretszabály? Visszaható hatályú?

A keretszabály minden bejelentett támogatási intézkedésre vonatkozik, még akkor is, ha azokat a hatálybalépésének időpontja, vagyis 2012. január 31. előtt jelentették be¹³⁶.

Emellett minden olyan jogellenes támogatásra is vonatkozik, amelyek esetében a Bizottság 2012. január 31-ét követően hoz határozatot, még akkor is, ha a támogatás nyújtása ezen időpont előtt történt. Ha azonban a támogatást 2012. január 31-e előtt nyújtották, akkor bizonyos követelmények¹³⁷, amelyek nem szerepeltek az előző keretszabályban, és amelyekre ezért nehezen lehetett volna felkészülni, nem alkalmazandók¹³⁸.

185. Ha jogszerűen nyújtottak egyedi támogatást a 2005. évi ÁGÉSZ-keretszabály alapján, akkor gondoskodni kell-e arról, hogy e támogatás megfeleljen az új keretszabály előírásainak? Szükség van újabb bejelentésre?

Nem. A felülvizsgált keretszabály hatálybalépése előtt nyújtott és a Bizottság által a 2005. évi keretszabály alapján összeegyeztethetőnek nyilvánított egyedi támogatást nem érinti a felülvizsgálat, így annak nem kell megfelelnie a felülvizsgált keretszabály előírásainak. Az újonnan adott megbízásnak meg kell felelnie az új ÁGÉSZ-csomag előírásainak, és (amennyiben az ÁGÉSZ-ért nyújtott új kompenzáció nem felel meg a határozat előírásainak) új bejelentést kell tenni.

186. Milyen szabályok vonatkoznak a létező programokra?

A keretszabályban meghatározott, megfelelő intézkedések szerint¹³⁹ a tagállamoknak 2013. január 31-ig közzé kell tenniük a közszolgáltatásért járó kompenzációval kapcsolatos, a felülvizsgált keretszabállyal összhangban nem álló támogatási programok listáját. A közzétételre sor kerülhet az interneten, hivatalos lapban vagy más, arra alkalmas módon. Az érintett támogatási programokat 2014. január 31-ig a felülvizsgált keretszabályhoz kell igazítani. Valamennyi tagállam elfogadta ezeket a megfelelő

¹³⁶ Lásd a keretszabály 68. pontját.

¹³⁷ A közszolgáltatásokkal kapcsolatos igényekről folytatott konzultáció, az uniós közbeszerzési szabályok betartása, a megkülönböztetés tilalma, a nettó elkerülhető költség módszerének alkalmazása, a kompenzációs mechanizmusba foglalt, hatékonyságra ösztönző elemek és az információk, így a támogatás összegének közzététele.

¹³⁸ Lásd a keretszabály 69. pontját.

¹³⁹ Lásd a keretszabály 70. pontját.

intézkedéseket. Következésképpen a szóban forgó meglévő támogatási programok 2014. január 31. után jogszerűen nem alkalmazhatók.

3.6 Az ÁGÉSZ-csomag és egyéb szabályok

187. *Hová tartoznak a munkanélküliek társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedését célzó, valamint a szakképzést érintő ÁGÉSZ-ok: a határozat vagy a 800/2008/EK rendelet (általános csoportmentességi rendelet)¹⁴⁰ hatálya alá?*

Az állam által társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedést célzó, valamint szakképzést érintő feladatként meghatározott, és egy adott vállalkozásra bízott ÁGÉSZ-ok a határozat hatálya alá tartozhatnak, amennyiben teljesítik az abban előírt feltételeket. Következésképpen a társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedést célzó vagy a szakképzést érintő közszolgáltatási feladattal rendelkező vállalkozásnak nyújtott kompenzáció mentesülhet a bejelentési kötelezettség alól, ha a szóban forgó vállalkozást valóban megbízták az említett közszolgáltatási feladattal (a megbízási aktusra vonatkozó részletes feltételek megtalálhatók a határozat 2., 4. és 6. cikkében, valamint ezen útmutató 3.4.2. szakaszában).

A 800/2008/EK rendelet 2. cikkének (18) bekezdése szerinti hátrányos helyzetű munkavállalókat alkalmazó vállalkozásoknak szánt támogatások továbbá mentességet élvezhetnek a bejelentési kötelezettség alól az említett rendelet értelmében, amennyiben eleget tesznek az e rendelet I. fejezetében és 40. cikkében előírt feltételeknek.

Ami a 800/2008/EK rendelet 38. cikke szerinti, munkavállalói képzésekbe beruházó vállalkozásoknak szánt támogatásokat illeti, azok mentességet élvezhetnek a bejelentési kötelezettség alól az említett rendelet értelmében, amennyiben eleget tesznek az említett rendelet I. fejezetében és 39. cikkében előírt feltételeknek.

188. *Az ÁGÉSZ-csomag előírásainak teljesítése azt eredményezi, hogy nem kell alkalmazni a közbeszerzési szabályokat?*

Nem. Az ÁGÉSZ-csomag kizárólag az EU állami támogatási jogszabályaival foglalkozik. Az uniós közbeszerzési szabályok alkalmazását semmilyen formában nem korlátozza (lásd a határozat (29) preambulumbekzdését, a keretszabály 10. b) pontját és az ÁGÉSZ de minimis rendelet (21) preambulumbekzdését). Emellett a nemzeti közbeszerzési szabályok alkalmazását sem korlátozza.

189. *Állami támogatásnak minősül-e az ÁGÉSZ-oknak az ESZA-ból és az ERFA-ból való finanszírozása? Kinek a hatáskörébe tartozik e finanszírozás: a tagállamokéba vagy a Bizottságéba?*

Az ESZA-ból és az ERFA-ból nyújtott tagállami finanszírozás az állami támogatási szabályok alkalmazása tekintetében állami forrásnak minősül. Következésképpen az állami támogatási szabályok ugyanúgy alkalmazandók az említett forrásokból nyújtott tagállami finanszírozásra, mint a közvetlenül a tagállam saját költségvetéséből nyújtott finanszírozásra.

190. *Az ESZA-ból és az ERFA-ból nyújtott ÁGÉSZ-finanszírozást az ÁGÉSZ-csomaggal összhangban kell nyújtani? Kinek a hatáskörébe tartozik e finanszírozás: a tagállamokéba vagy a Bizottságéba?*

---

¹⁴⁰ HL L 214., 2008.8.9., 3. o.

A tagállamok által az ESZA-ból és az ERFA-ból nyújtott állami támogatásokat – az összes egyéb olyan közfinanszírozáshoz hasonlóan, amelynek célja, hogy lehetővé tegye az adott vállalkozás számára általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtását – figyelembe kell venni az említett szolgáltatásokért járó kompenzáció kiszámításánál, és azokat az ÁGÉSZ-csomagnak megfelelően kell nyújtani. A kompenzáció számítási, ellenőrzési és felülvizsgálati paramétereinek a megbízási aktusban történő meghatározása az általános gazdasági érdekű szolgáltatást létrehozó nemzeti, regionális vagy helyi hatóság hatáskörébe tartozik, függetlenül attól, hogy az említett hatóság milyen forrásból finanszírozza e szolgáltatást. A tény, hogy a források az ESZA-ból és az ERFA-ból származnak, egyáltalán nem érinti a tagállamok által adott közszolgáltatási megbízásokat, amelyek minden esetben az utóbbiak hatáskörébe tartoznak.

191. Állami támogatásnak minősül-e az ÁGÉSZ-oknak az EMVA-ból való finanszírozása?

Az állami támogatási szabályok akkor alkalmazandók a vidékfejlesztési rendelet keretében biztosított finanszírozásra, ha a tagállamok mérlegelési jogkört gyakorolnak a pénzeszközök elosztása terén (vö. az 1698/2005/EK rendelet 88. cikkével). A vidékfejlesztési rendelet azonban előírja, hogy az I. mellékletben szereplő termékek esetében az állami támogatási szabályok nem vonatkoznak sem az uniós támogatásra, sem a tagállamok nemzeti hozzájárulásaira.

Az I. mellékletben nem szereplő termékekre vonatkozó vidékfejlesztési támogatás esetében az említett feltételek szerint az állami támogatási szabályok teljes mértékben alkalmazandók a kifizetés minden részére, vagyis az Unió által biztosított részre, a tagállam által nyújtott pénzügyi hozzájárulásra (társfinanszírozás) és a kiegészítő nemzeti részre (támogatáskiegészítés) egyaránt. Az ÁGÉSZ-ra vonatkozó konkrét szabályok ezért akkor alkalmazhatók, ha az általános állami támogatási szabályok is alkalmazandók.

192. Az I. mellékletben nem szereplő termékekre vonatkozóan EMVA-forrásokból nyújtott ÁGÉSZ-finanszírozást az ÁGÉSZ-csomaggal összhangban kell nyújtani?

A nem mezőgazdasági termékekkel kapcsolatos vidékfejlesztési intézkedéseknek vagy a de minimis rendelet (1998/2006/EK rendelet) vagy az állami támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet vagy már elfogadott állami támogatásról szóló határozat hatálya alá kell tartozniuk. Az utóbbi esetben az ÁGÉSZ-okat illetően teljesülniük kell az ÁGÉSZ-csomagban meghatározott feltételeknek.

Az EMVA-forrásból nyújtott támogatásokat – az összes egyéb olyan állami finanszírozáshoz hasonlóan, amelynek célja, hogy lehetővé tegye az adott vállalkozás számára általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtását – figyelembe kell venni az említett szolgáltatásokért járó kompenzáció kiszámításánál. A támogatás teljes összegét (vagyis az Unió által biztosított részt, a társfinanszírozást és a támogatáskiegészítést) az ÁGÉSZ-csomaggal összhangban kell nyújtani.

A kompenzáció számítási, ellenőrzési és felülvizsgálati paramétereinek a megbízási aktusban történő meghatározása az általános gazdasági érdekű szolgáltatást létrehozó nemzeti, regionális vagy helyi hatóság hatáskörébe tartozik, függetlenül attól, hogy az említett hatóság milyen forrásból finanszírozza e szolgáltatást.

193. Milyen hatással vannak egymásra a konkrét támogatási intenzitásokat meghatározó, a regionális támogatásra vonatkozó állami támogatási szabályok és az ÁGÉSZ-ra vonatkozó szabályok?

Amennyiben az ERFA-ból származó hozzájárulás megfelel a határozatban vagy a keretszabályban meghatározott összes feltételnek, akkor az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése alapján összeegyeztethető a belső piaccal. A (107. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontján alapuló) regionális támogatásokról szóló iránymutatásban meghatározott támogatási intenzitások erre az esetre nem vonatkoznak.

Amennyiben a vállalkozás a közszolgáltatási feladatain kívül egyéb tevékenységeket is végez, akkor e tevékenységeikért regionális támogatásban részesülhet. Ebben az esetben elkülönített elszámolásra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a két külön tevékenységcsoportra vonatkozó összeegyeztethetőségi feltételek teljesüljenek.

194. *Összeegyeztethető-e az állami támogatások ellenőrzése és az ESZA-finanszírozás ellenőrzése?*

Az állami támogatások ellenőrzése és az ESZA-finanszírozás ellenőrzése különböző célokat szolgál: egyrészt annak elkerülését, hogy a tagállamok a versenyt torzító támogatásokat nyújtsanak, másrészt annak ellenőrzését, hogy az egyes projektekhez nyújtott uniós finanszírozást helyesen, az odaítélésre irányadó feltételeket tiszteletben tartva használják fel.

Előfordulhat, hogy ugyanazon projekt finanszírozását mindkét szempontból meg kell vizsgálni. Az ESZA-ellenőrzések adott esetben az állami támogatási szabályok betartására is kiterjednek. Ennek az oka, hogy az ESZA által társfinanszírozott műveleteknek meg kell felelniük a Szerződés és az annak értelmében elfogadott jogi aktusok rendelkezéseinek¹⁴¹.

195. *Az ESZA-alapok kezelésének szabályai szerint csak azok a kiadások és bevételek támogathatók, amelyek szigorúan a társfinanszírozott projekthez kapcsolódnak. Ez nem foglalja magában az ésszerű nyereséget. Ha az ESZA-forrásokból finanszíroznak valamely ÁÉSZSZ-t, nyújtható-e olyan támogatás, amely – a határozat előírásainak megfelelően – az ésszerű nyereséget is magában foglalja?*

Az állami támogatási szabályok szerint a projektet finanszírozó hatóság a szolgáltató költségeinek 100%-a mellett az „ésszerű nyereséget” is fedezheti. Az ésszerű nyereség nem képezi az ESZA keretében támogatható összeg részét. A két szabályozás viszonya a gyakorlatban nem jelent valós problémát, mivel az ÁGÉSZ-csomag értelmében a hatóság tetszés szerint saját eszközeivel továbbra is fedezheti az ésszerű nyereséget.

196. *Milyen kapcsolat van az ESZA keretében társfinanszírozott projektek kontrollmechanizmusa, valamint az ÁGÉSZ-csomag által előírt túlkompenzáció-ellenőrzés között?*

Az ESZA operatív programok irányításával megbízott hatóságok rendszeresen ellenőrzik az ESZA keretében finanszírozott projekteket. Az 1083/2006/EK rendelet részletes rendelkezéseket tartalmaz azokra a kontrollrendszerekre vonatkozóan, amelyeket az ESZA operatív programokért felelős hatóságoknak kell bevezetniük. Az ESZA irányító hatóságának meg kell vizsgálnia, hogy a társfinanszírozott termékeket és szolgáltatásokat biztosították-e, valamint ellenőriznie kell, hogy a műveleteknek a kedvezményezettek által bejelentett költségei valóban felmerültek-e, és az uniós és nemzeti szabályokkal összhangban állnak-e. A kiadások csak azután jelenthetők be a Bizottságnak, hogy az

¹⁴¹ Vö. az 1083/2006/EK rendelet 9. cikkének (5) bekezdésével.

igazoló hatóság igazolta többek között, hogy a kiadási kimutatás pontos, és hogy a bejelentett kiadások megfelelnek az alkalmazandó uniós és nemzeti szabályoknak.

Az ÁGÉSZ-csomag kontrollmechanizmus létrehozását foglalja magában, ugyanakkor a részletes szabályok meghatározását a tagállamokra hagyja. E mechanizmus azt kívánja biztosítani, hogy nem történt-e túlkompenzáció; ez az ESZA alapján végzett ellenőrzések révén nem feltétlenül állapítható meg, mivel azok az ESZA keretében támogatható költségekre terjednek ki (tehát az ésszerű nyereség kérdését például nem vizsgálják). Noha e két kontrollmechanizmus bizonyos pontokon átfedi egymást, és adott esetben össze is kapcsolhatók, mindegyiknek megvan a saját logikája, amelyet tiszteletben kell tartani.

197. Ha valamely tagállam előnyt nyújt egy, – a 2009/136/EK irányelvvel módosított 2002/22/EK irányelv¹⁴² hatályán kívül eső – elektronikus hírközlési közszolgáltatási kötelezettséggel megbízott vállalkozásnak, a szóban forgó kompenzáció továbbra is értékelhető az állami támogatási szabályok alapján?

A 2002/22/EK irányelv lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy az irányelv által előírt egyetemes szolgáltatási kötelezettségek körébe tartozó szolgáltatásokon kívül további intézkedéseket hozzanak saját területükön, és az uniós jognak megfelelően finanszírozzák azokat (lásd a 2002/22/EK irányelv 32. cikkét, valamint (25) és (46) preambulumbekendését).

Következtetésképpen, amennyiben egy tagállam előnyt biztosít egy nyilvánosan elérhető – az irányelv II. fejezetében meghatározott egyetemes szolgáltatási kötelezettségek körébe nem tartozó – telefonszolgáltatás nyújtásával megbízott szervezetnek, az állami támogatás fennállásának megállapítása céljából mindig meg kell vizsgálnia az Altmarkfeltételek és az állami támogatás egyéb feltételei alkalmazandóságát (vagyis az állami források átruházását, az államnak való betudhatóságot, a verseny torzulását és a tagállamok közötti kereskedelem érintettségét, valamint a szóban forgó intézkedés szelektivitását).

4 A KÖZBESZERZÉSI SZABÁLYOKNAK AZ ÁÉSZSZ-RA TÖRTÉNŐ ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

4.1 Maga a hatóság nyújtja az ÁÉSZSZ-t

198. Milyen mértékben döntheti el egy hatóság, hogy maga nyújt általános érdekű szociális szolgáltatást (ÁÉSZSZ)? Más megfogalmazásban: mekkora mozgástérrel rendelkezik egy hatóság annak eldöntése terén, hogy egy adott szolgáltatást közvetlenül saját magának kell nyújtania vagy azzal harmadik személyt bíz meg? Ez a döntés teljes mértékben a mérlegelési jogkörébe tartozik?

Teljes mértékben a hatóságok hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy saját maguk nyújtanak egy adott szolgáltatást vagy azzal harmadik személyt bíznak meg (kiszervezés). A közbeszerzési szabályok csak akkor alkalmazandók, ha a hatóság úgy dönt, hogy harmadik személyt bíz meg ellenérték fejében a szolgáltatás nyújtásával.

---

¹⁴² Az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelve (2002. március 7.) az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról (Egyetemes szolgáltatási irányelv), HL L 108., 2002.4.24., 51. o.

199. A vállalkozó kiválasztására vonatkozó uniós szabályok általában nem alkalmazandók, ha a hatóságok saját maguk vagy belső szolgáltató révén nyújtanak szolgáltatást („in-house”). Mire terjed ki a belső szolgáltatásnyújtásra vonatkozó kivétel alkalmazási területe, és melyek annak korlátai?

Az ún. „belső szolgáltatásnyújtásra” (in-house) vonatkozó kivétel célja, hogy lefedje az olyan eseteket, amikor a hatóság saját maga nyújt szolgáltatást egy jogilag különálló jogalany révén. Ezekben a sajátos esetekben a hatóság és a szolgáltatást nyújtó jogalany egyetlen egységnek tekinthető. Sem a Szerződésből következő átláthatóság, egyenlő bánásmód és megkülönböztetésmentesség elve, sem a 2004/18/EK közbeszerzési irányelv (a továbbiakban: az irányelv) nem terjed ki egy ilyen viszonyra¹⁴³.

A „belső szolgáltatásnyújtásra” vonatkozó kivétel elvének alkalmazhatósági feltételei a következők:

A) a jogilag elkülönült jogalany feletti önálló vagy más hatóságokkal közösen gyakorolt hatósági ellenőrzésnek hasonlóan kell lennie a hatóság saját szervezeti egységei felett gyakorolt ellenőrzéséhez.

Csak eseti alapon, az összes jogszabályi rendelkezés és lényeges körülmény (törvény, az érintett jogalany jogállása, a részvényesek megállapodása stb.) figyelembevételével válaszolható meg az a kérdés, hogy a hatóság a saját szervezeti egységei felettihez „hasonló ellenőrzést” gyakorol-e vagy sem a jogilag elkülönült jogalany felett. Az említett hatóságnak mindenesetre olyan ellenőrzést kell gyakorolnia az érintett jogalany felett, amely révén döntő befolyást gyakorolhat az utóbbi stratégiai céljaira és fontos döntéseire egyaránt.

A Bíróság egyértelműen kizárta, hogy a hatóság a saját szervezeti egységei felett gyakorolt ellenőrzéshez hasonló ellenőrzést gyakoroljon harmadik személy felett, ha egy magánvállalkozás – akár kisebbségi – részesedéssel rendelkezik az említett jogalany tőkéjében¹⁴⁴.

valamint

B) A jogilag elkülönült jogalany tevékenysége lényeges részét az azt ellenőrző hatóság vagy hatóságok számára valósítsa meg¹⁴⁵.

„Belső szolgáltatásnyújtásra” vonatkozó kivétel és hasonló együttes ellenőrzés: Ami az első feltételt (hasonló ellenőrzés) illeti, a Bíróság elismerte, hogy a hasonló ellenőrzésnek nem feltétlenül kell egyedinek lennie, tehát több hatóság együttesen is gyakorolhat hasonló ellenőrzést¹⁴⁶. Megerősítette továbbá, hogy amennyiben a jogilag elkülönült jogalany több hatóság ellenőrzése alatt áll, a második feltétel (lényeges tevékenység) teljesülhet akkor is, ha a jogilag elkülönült jogalany azon tevékenységeit vesszük figyelembe, amelyeket a hatóságok összessége számára

¹⁴³ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/18/EK irányelve (2004. március 31.) az építési beruházásra, az árbeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról, HL L 134., 2004.4.30., 114. o.

¹⁴⁴ C-26/03. sz. Stadt Halle ügy (EBHT 2005., I-0001. o., 49–50. pont).

¹⁴⁵ C-107/98. sz. Teckal-ügy (EBHT 1999., I-8121. o., 50. pont).

¹⁴⁶ C-324/07. sz. Coditel Brabant ügy (EBHT 2008., I-8457. o.), C-573/07. sz. Sea-ügy (EBHT 2009., I-8127. o.).

valósít meg¹⁴⁷. Következésképpen nincs helye közbeszerzési eljárás alkalmazásának, amennyiben több hatóság működik együtt egy olyan különálló jogalany keretében, amely a tulajdonos közszervezetek együttes ellenőrzése alatt áll, és a lényeges tevékenységet ugyanazon közszervezetek javára valósítja meg. A hatóságok közötti együttműködéssel kapcsolatban további információk találhatóak a 211. kérdésre adott válaszban.

Lásd a 220. kérdésre adott választ az állami támogatási szabályok tiszteletben tartására vonatkozóan abban az esetben, amikor az ÁÉSZSZ szolgáltató kapcsolatban áll a hatósággal (belső szolgáltató).

4.2 ÁÉSZSZ harmadik személy általi, díjazás ellenében történő nyújtása

200. Amennyiben a hatóság úgy dönt, hogy díjazás ellenében kiszervezi az ÁÉSZSZ nyújtását, mi ennek a megfelelő jogi kerete?

Ha a hatóság úgy dönt, hogy díjazás ellenében kiszervezi egy szolgáltatás nyújtását, követnie kell a szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződéseknek vagy a szolgáltatások koncessziójának odaítélésére vonatkozó uniós jog szabályait.

Két esetet kell megkülönböztetnünk:

A) A hatóság szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződést köt. Ebben az esetben a hatóság meghatározott díjazást fizet a szolgáltatónak. Két helyzetet különíthetünk el:

a) a közbeszerzés értéke meghaladja a 2004/18/EK irányelv alkalmazásának értékhatárát.

Ha eléri a megfelelő értékhatárokat¹⁴⁸, a szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződések az irányelv hatálya alá tartoznak. Ugyanakkor a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra irányuló közbeszerzési szerződések nem tartoznak az irányelv összes részletes szabályának¹⁴⁹ hatálya alá, hanem az irányelv 21. cikkéből következően csak a jogszabály nagyon korlátozott számú cikkét kell alkalmazni azokra. Az irányelvvel összhangban meg kell határozni a műszaki leírást¹⁵⁰ a közbeszerzési eljárás kezdetén (lásd a 203. kérdésre adott választ), és közzé kell tenni az eljárás¹⁵¹ eredményét. Ha és amilyen mértékben az említett szolgáltatások határokon átnyúló érdekeket érintenek¹⁵², az egészségügyi és szociális szolgáltatásokra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésekor a hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk az EUMSZ alapvető elveit is, pl.: az átláthatóság, valamint a gazdasági szereplőkkel való egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmód

¹⁴⁷ C-340/04. sz. Carbotermo-ügy (EBHT 2006., I-4137. o., 70. pont), C-295/05. sz. Asemfo-ügy (EBHT 2007., I-2999. o., 62. pont).

¹⁴⁸ A 2004/18/EK irányelv 7. cikke.

¹⁴⁹ A szociális és egészségügyi szolgáltatások szerepelnek a 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében felsorolt szolgáltatások között. Az ilyen szolgáltatásokra irányuló szerződésekre kizárólag az irányelv kisszámú rendelkezése vonatkozik (a IIA. és a IIB. mellékletben felsorolt szolgáltatások megkülönböztetése a 2004/18/EK irányelv 20., illetve 21. cikkében található). Az ezekben feltüntetett kódok megtekinthetők a Belső Piaci Főigazgatóság honlapján: www.simap.europa.eu.

¹⁵⁰ A 2004/18/EK irányelv 21. cikke, összefüggésben annak 23. cikkével.

¹⁵¹ A 2004/18/EK irányelv 21. cikke, összefüggésben annak 35. cikke (4) bekezdésével.

¹⁵² Vagyis az Európai Gazdasági Térség többi tagállamában található gazdaság szereplők érdekeit is érinti. Lásd a C-507/03 sz., Bizottság kontra Írország ügyet (EBHT 2007., I-9777. o., 29. és azt követő pontok).

követelményét. A határokon átnyúló érdek fogalmára vonatkozó további információk találhatóak a 201. kérdésre adott válaszban.

Az említett elvek mindenesetre csupán az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatának alapvető elemeivel való összhangot követelik meg, a 2004/18/EK irányelv átfogó rendelkezéscsomagjának szigorú tiszteletben tartását nem. Következésképpen, amikor a hatóságok szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződés révén kiszervezik a szociális szolgáltatásokat, nagyobb mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, mint a többi ágazatban.

Meg kell azonban jegyezni, hogy ahogyan azt már fent ismertettük, az irányelv csak részben vonatkozik az olyan vegyes közbeszerzési szerződésekre, amelyek egyszerre tartalmaznak szociális és a teljes mértékben a fenti irányelv rendelkezéseinek¹⁵³ hatálya alá tartozó egyéb szolgáltatásokat (így a szállítási, tudományos kutatási, tanácsadási vagy karbantartási szolgáltatások). Ilyen esetben az irányelv¹⁵⁴ csak annyiban alkalmazandó, amennyiben a szociális szolgáltatás értéke meghaladja a másik szolgáltatását.

A mentőszolgálatok által nyújtott szolgáltatások például egyaránt tartalmaznak egészségügyi és szállítási szolgáltatási elemeket. Ha a szállítási szolgáltatás értéke meghaladja az egészségügyi szolgáltatását, az irányelv összes rendelkezése alkalmazandó. Amennyiben az egészségügyi szolgáltatások értéke magasabb, az irányelv – ahogyan azt fent ismertettük – csupán részlegesen alkalmazandó¹⁵⁵.

b) a közbeszerzés értéke nem éri el a 2004/18/EK irányelv alkalmazásának értékhatárát.

Ha az odaítélendő közbeszerzés értéke nem éri el az irányelv alkalmazásának értékhatárát, a hatóság mindazonáltal köteles megfelelni az uniós jog alapvető szabályainak és elveinek – így az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetés tilalma és az átláthatóság elvének –, amennyiben az adott közbeszerzés határokon átnyúló érdekeket érint. Az említett elvek pontos tartalmára vonatkozó további információkért lásd a 201. kérdésre adott választ.

B) A hatóság szolgáltatási koncessziót ítél oda. Ebben az esetben elsősorban a szolgáltatás gazdasági hasznosításának joga jelenti a díjazást¹⁵⁶. A koncessziós jogosult vállalja a szóban forgó szolgáltatás igénybevételeből származó jelentős hasznosítási kockázatot¹⁵⁷. A határokon átnyúló érdekeket képviselő szolgáltatási koncessziót odaítélő hatóságok kötelesek megfelelni az uniós jog alapvető szabályainak és elveinek, különösen az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetés tilalma és az átláthatóság elvének¹⁵⁸. Az említett elvek pontos tartalmára vonatkozó további információkért lásd a 202. kérdésre adott választ.

201. Mit értünk a határokon átnyúló érdek fogalmán?

¹⁵³ A 2004/18/EK irányelv IIA. mellékletében felsorolt szolgáltatások.

¹⁵⁴ A 2004/18/EK irányelv 22. cikke.

¹⁵⁵ Lásd a C-76/97. sz. Tögel-ügyet (EBHT 1998., I-5357. o., 29-40. pont).

¹⁵⁶ Lásd a 2004/18/EK irányelv 1. cikkének (4) bekezdését.

¹⁵⁷ Lásd a 2004/18/EK irányelv 17. cikkét, valamint az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlatát, különösen a C-451/08. sz. Helmut Müller ügyben 2010. március 25-én hozott ítéletet (EBHT 2010, I-2673. o.).

¹⁵⁸ Lásd az alábbi ítéleteket: C-324/98. sz. Telaustria-ügy (EBHT 2000., I-10745. o., 62. pont); C-231/03. sz. Coname-ügy (EBHT 2005., I-7287. o., 16–19. pont), C-458/03. sz. Parking Brixen ügy (EBHT 2005., I-8585. o., 49. pont).

Valamely közbeszerzési vagy koncessziós szerződés akkor képvisel határokon átnyúló érdekeket, ha érinti az Európai Gazdasági Térség többi tagállamában található gazdasági szereplők érdekét¹⁵⁹.

Ha a nemzeti jogszabály nem ad konkrét útmutatást, a hatóságnak kell eseti alapon megbecsülnie, hogy a szerződés milyen potenciális érdeket képvisel a többi tagállamban letelepedett gazdasági szereplők számára.

Amennyiben egy közbeszerzési vagy koncessziós szerződés határokon átnyúló érdeket képvisel, a hatóság e szerződések odaítélésekor köteles megfelelni az EUMSZ elveinek (a megkülönböztetés tilalma, átláthatóság, stb.)¹⁶⁰. A határokon átnyúló érdektől mentes közbeszerzési és koncessziós szerződések nem tartoznak az EUMSZ elveinek hatálya alá.

Így a helyi dimenziójú, szolgáltatásra irányuló kisebb közbeszerzési szerződések – bizonyos feltételekkel – anélkül is odaítélhetők, hogy megfelelnek a fenti elveknek, amennyiben a szóban forgó szolgáltatások nem képviselnek határokon átnyúló érdeket a többi tagállam gazdasági szereplői számára, vagyis nem befolyásolják a belső piac működését. Erre abban az esetben kerülhet sor, ha a különösen alacsony szerződéses értékre¹⁶¹ (jóval a 2004/18/EK irányelv alkalmazásának értékhatára alatt, amely jelenleg 200 000 EUR¹⁶²), valamint a szociális szolgáltatás és az érintett piaci szegmens jellemzőire tekintettel nem feltételezhető, hogy más tagállamok gazdasági szereplői potenciálisan érdekeltek lennének a szóban forgó szolgáltatásnyújtásban¹⁶³.

Például az átlagosan nagyjából 5000 EUR¹⁶⁴ értékű jogi szolgáltatási szerződésekre, illetve a 6000 EUR és 26 500 EUR¹⁶⁵ közötti értékű várostervezési szolgáltatásokra vonatkozó ügyekben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy – (az irányelv alkalmazási értékhatárának 10%-ánál kevesebb vagy azt megközelítő) alacsony összegre, valamint az említett ügyek sajátos körülményeire tekintettel – az érintett szerződések nem jelentősek a belső piac szempontjából.

Az a tény, hogy a szóban forgó szerződéssel kapcsolatban panaszt nyújtottak be, nem elegendő annak alátámasztásához, hogy az említett szerződés határokon átnyúló érdeket képvisel¹⁶⁶.

A szolgáltatás belső piaci jelentőségének értékelése céljából a hatóságok hivatkozhatnak a Bizottság által kiadott, a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek által nem, vagy

¹⁵⁹ C-507/03 sz., Bizottság kontra Írország ügy (EBHT 2007., I-9777. o., 29. és azt követő pontok).

¹⁶⁰ C-59/00. sz. Bent Moustén Vestergaard ügy (EBHT 2001., I-9505. o., 20. pont), C-264/03. sz., Bizottság kontra Franciaország ügy (EBHT 2005., I-8831. o., 32–33. pont), C-6/05. sz., Bizottság kontra Görögország ügy (EBHT 2007., I-4557. o., 3. pont).

¹⁶¹ Az érték feltétele önmagában nem elegendő annak igazolásához, hogy egy közbeszerzés nem érint határokon átnyúló érdeket. Amint a Bíróság a C-147/2006. sz. és C-148/2006. sz. egyesített ügyekben (Secap) hozott ítélet 31. pontjában (EBHT 2008., I-3565. o.) megállapította, „azt a tényt is figyelembe kell venni, hogy az országhatárok bizonyos esetekben olyan agglomerációkon haladnak keresztül, amelyek különböző tagállamok területeire is kiterjednek, ilyen körülmények között pedig még a csekély értékű közbeszerzések is egyértelmű határon átnyúló érdeket képviselhetnek.”

¹⁶² A 2004/17/EK, a 2004/18/EK és a 2009/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a közbeszerzési eljárásokra irányadó értékhatárok tekintetében történő módosításáról szóló, 2011. november 30-i 1251/2011/EU bizottsági rendelettel bevezetett indexálást követően.

¹⁶³ A szolgáltatások koncessziója tekintetében lásd a C-231/03. sz. Coname-ügyet (EBHT 2005., I-7287. o., 20. pont).

¹⁶⁴ Lásd a 2007. március 21-i IP/07/357 sajtóközleményt.

¹⁶⁵ Lásd a 2006. december 13-i IP/06/1786 sajtóközleményt.

¹⁶⁶ C-507/03. sz., Bizottság kontra Írország ügy (EBHT 2007., I-9777. o., 34. pont).

csak részben szabályozott közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó közösségi jogról szóló értelmező közleményre^{167 168}. E közlemény azokat a szerződéseket – így az egészségügyi és szociális szolgáltatási szerződéseket – értelmezi, amelyek csak részben tartoznak a közbeszerzési irányelv rendelkezéseinek hatálya alá¹⁶⁹. A közlemény általános értelmezést tartalmaz arra nézve, hogy a Szerződés alkalmazásában mit jelent a belső piac szempontjából vett jelentőség fogalma, így iránymutatásként szolgálhat a koncessziók esetében is.

202. Milyen kötelezettségek származnak az átláthatóság és a megkülönböztetésmentesség elvéből?

Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint az átláthatóság, az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség elve megköveteli, hogy a hatóság megfelelően meghirdesse közbeszerzési vagy koncessziós szerződés megkötésére irányuló szándékát. Ez lehet az odaítélendő szerződés lényeges jellemzőinek és a tervbe vett odaítélési eljárásnak a rövid leírása, amit a hatósággal való kapcsolatfelvételre vonatkozó felhívás kísér. Lényeges, hogy minden potenciálisan érdekelt uniós szolgáltató kifejezhesse az ajánlattétel iránti érdeklődését.

A hatóság így megkülönböztetésmentes és pártatlan módon választhatja ki azokat a résztvevőket, akiket ajánlat benyújtására, és – adott esetben – a szerződés vagy a koncesszió feltételeinek megtárgyalására kér fel. E tárgyalások során a hatóságnak mindegyik gazdasági szereplővel egyenlően kell bánnia és azonos információkat kell rendelkezésükre bocsátani.

A Bíróság tényleges bírói jogvédelemre vonatkozó ítélkezési gyakorlatának¹⁷⁰ megfelelően, legalább a szerződés elnyerésében érdekelt vagy korábban érdekelt személyt kedvezőtlenül érintő döntéseket – így valamely ajánlattevő kizárását – meg kell vizsgálni az elsődleges uniós jogból eredő alapvető normák esetleges megsértése szempontjából.

A hatóságok az említett elvek alkalmazásához alapul vehetik a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek által nem, vagy csak részben szabályozott közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó közösségi jogról szóló bizottsági értelmező közleményt. Amint fent már említettük, e közlemény azon szerződéseket is tárgyalja, amelyeket a közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó irányelvek (a továbbiakban: az irányelvek)¹⁷¹ csak részben szabályoznak, így a 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében szereplő szolgáltatási szerződéseket, köztük az egészségügyi és a szociális szolgáltatásokat¹⁷². Amint a 200. kérdésre adott válaszban említettük, és a 2004/18/EK irányelv 21. cikkéből is következik, csak a 2004/18/EK irányelv egyes rendelkezéseinek hatálya terjed ki az e szolgáltatásokra irányuló közbeszerzési szerződésekre (nevezetesen a műszaki leírásnak

¹⁶⁷ Ezt a közleményt a Bíróság a T-258/06. sz., Németország kontra Bizottság ügyben vizsgálta, és arra a következtetésre jutott, hogy a közlemény nem tartalmaz olyan, a közbeszerzések odaítélésére vonatkozó új szabályokat, amelyek túlmútatnak a jelenleg hatályos uniós jogszabályokban előírt kötelezettségeken.
¹⁶⁸ HL C 179., 2006.8.1., 2. o.

¹⁶⁹ A 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében említett szolgáltatások.

¹⁷⁰ C-50/00. sz. P Union de Pequenos Agricultores ügy (EBHT 2002., I-6677. o., 39. pont), és 222/86. sz. Heylens-ügy (EBHT 1987., 4097. o., 14. pont).

¹⁷¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/18/EK irányelve (2004. március 31.) az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról és az Európai Parlament és a Tanács 2004/17/EK irányelve (2004. március 31.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról.

¹⁷² A 2004/18/EK irányelv IIB. mellékletében említett szolgáltatások.

a szerződési dokumentációban való meghatározására és az eljárás eredményének utólagos közlésére vonatkozó kötelezettség), a többi tekintetben pedig az EUMSZ általános elvei irányadók (megkülönböztetés tilalma, átláthatóság, stb.), amennyiben az említett szerződések bizonyos, határokon átnyúló érdeket képviselnek.

Mivel a közlemény kiterjed az átláthatóság, az egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség elvének általános értelmezésére, a koncessziók odaítéléséhez is iránymutatásul szolgálhat, szem előtt tartva, hogy a koncessziós szerződések értéke általában jóval meghaladja a közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó irányelvek értékhatárait, tehát annak ellenére, hogy az említett irányelvek nem alkalmazandók a szolgáltatások koncessziójára, e szerződések vélhetően határokon átnyúló érdekeket képviselnek, ezért az EUMSZ elvei értelmében meg kell hirdetni azokat az európai nyilvánosság jelentős részét elérő médiában.

203. *Hogyan lehet szolgáltatásra irányuló szerződések odaítélése céljából megfelelő műszaki leírást készíteni annak érdekében, hogy i. teljes körűen kielégítse a szolgáltatást igénybe vevők eltérő igényeit, valamint ii. lehetővé tegye a szolgáltatás módosítását az igénybevétel intenzitásától, az igénybe vevők számától stb. függően?*

Az irányelv egy sor lehetőséget kínál a műszaki leírás meghatározására¹⁷³. A hatóságok feladata, hogy e lehetőségeket maximális mértékben kihasználva megköveteljék az ajánlattevőktől, hogy olyan személyre szabott szolgáltatási koncepciót dolgozzanak ki, amely a lehető legjobb szolgáltatást kínálja az elvárt minőségben. A hatóságok előírhatják például, hogy az ajánlattevőknek ki kell elégíteniük a szolgáltatást igénybe vevők meghatározott csoportjainak sajátos igényeit, vagy megkövetelhetik, hogy a kínált szolgáltatás legyen összhangban a már kiépített struktúrákkal. Az is elképzelhető, hogy a hatóság azt kívánja, hogy a szolgáltatást az igénybe vevők részvételével hajtsák végre és értékeljék.

Az alapvető szabály szerint a műszaki leírást minden esetben úgy kell meghatározni, hogy az ne legyen diszkriminatív és a szolgáltatás odaítélését ne határozza meg előre már az eljárás kezdetén.

204. *Milyen egyéb minőségi követelményeket lehet beépíteni a közbeszerzési szerződések vagy ÁÉSZSZ-koncessziók odaítélésébe?*

A közbeszerzési szerződések vagy ÁÉSZSZ-koncessziók odaítélésekor a hatóságok figyelembe vehetnek valamennyi olyan, a szerződés tárgyához kapcsolódó minőségi követelményt, amely szerintük szükséges ahhoz, hogy a legjobb ár-érték arányt képviselő, jó minőségű szolgáltatást biztosítsák a felhasználók számára. E követelmények – jellegüktől függően – az eljárás különböző szakaszaiban jelenhetnek meg:

Így a **műszaki leírás meghatározásakor**¹⁷⁴ a hatóság megállapíthatja a szolgáltatás valamennyi olyan jellemzőjét, amelyet megfelelőnek tart a minőségi szolgáltatás érdekében (pl.: a szolgáltatás folytonosságát, az igénybe vevők különféle csoportjai részéről jelentkező sajátos igények tiszteletben tartását, a mozgáskorlátozott személyeket befogadó infrastruktúrához való hozzáférést biztosító követelményeket, valamint általában véve az említett infrastruktúra minőségére vonatkozó követelményeket stb.).

¹⁷³ A 2004/18/EK irányelv 23. cikke, amely az ezen irányelv IIB. mellékletében felsorolt szolgáltatásokra – így a szociális szolgáltatásokra – is vonatkozik.

¹⁷⁴ Lásd a 2004/18/EK irányelv 23. cikkét.

A szolgáltatás műszaki leírása megállapítható akár nagyon részletes jellemzők (ami bizonyos esetekben hozzájárulhat a kínált szolgáltatások túlzott szabványosodásához), akár funkcionális teljesítménykövetelmények formájában. A második megközelítés általában nagyobb mozgásteret biztosít a jelentkezőknek, és lehetőséget ad számukra, hogy a meghatározott minőségi célkitűzések elérését lehetővé tévő, innovatívabb megoldásokat/munkamódszereket javasoljanak a hatóságoknak.

A nyújtott szolgáltatás minőségéhez az is döntő módon hozzájárul, hogy a szolgáltató alkalmazottai milyen tapasztalattal rendelkeznek és milyen minőséget képviselnek. A **kiválasztási feltételek**¹⁷⁵ meghatározásakor a hatóság megfelelő szakmai kompetenciára vonatkozó követelményeket is előírhat (pl.: szakmai tapasztalat, a személyzet képesítése, a rendelkezésre álló műszaki infrastruktúra) annak biztosítása érdekében, hogy a kiválasztott vállalkozó megfelelő kapacitással rendelkezzen a szerződésben meghatározott minőségi paramétereknek megfelelő szolgáltatás végzéséhez.

A **bírálati szempontokban**¹⁷⁶ is figyelembe lehet venni a minőségi követelményeket. A hatóság nem köteles a legalacsonyabb ár alapján odaítélni a szerződést. Éppen ellenkezőleg, a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat alapján dönthetnek, és így bírálati szempontként vehetnek figyelembe valamennyi fontosnak tartott és a szerződés tárgyához kapcsolódó minőségi tényezőt. A hatóság a különféle bírálati szempontok súlyozásában azt is tükrözheti, hogy mekkora fontosságot tulajdonít a szolgáltatás különböző minőségi vonatkozásainak.

A **szerződésteljesítési feltételek** további lehetőséget¹⁷⁷ adnak a szolgáltatás minőségének meghatározására. A hatóság – az uniós jog egyéb vonatkozó rendelkezéseinek tiszteletben tartása mellett – olyan követelményeket vehet fel a szerződésteljesítési feltételek közé¹⁷⁸, amelyek kötelezővé teszik a vállalkozó számára például annak garantálását, hogy a szerződés végrehajtásában részt vevő alkalmazottak megfelelő szintű képzettséggel rendelkeznek és megfelelő díjazásban részesülnek. Az ilyen feltételekkel megelőzhető, hogy a vállalkozó megkíséreljen spórolni a személyzeti költségekkel, ami csökkenti az érintett alkalmazottak motivációját és növeli a személyzet fluktuációját, így végső soron kedvezőtlen hatást gyakorolhat a nyújtott szolgáltatás színvonalára.

Végül pedig olyan összetett szolgáltatások nyújtása esetén, amelyeket nem szükséges több szerződésre felbontani, hanem egyetlen tételeként is odaítélhetők, a hatóságok az ÁÉSZSZ közbeszerzési szerződések/koncessziók odaítélésekor integrált megközelítést fogadhatnak el annak érdekében, hogy a szolgáltatást igénybe vevők – ha kívánják – egyetlen szolgáltatóhoz fordulhassanak, aki vállalja az egymáshoz kapcsolódó sokféle igény kielégítését. A hatóságok a szóban forgó szerződés megfelelő időtartamát is megválaszthatják, hogy biztosítsák az érintett szolgáltatás(ok) stabilitását és folytonosságát.

205. Lehet-e módosítani a szerződéseket a végrehajtás ideje alatt?

¹⁷⁵ Lásd a 2004/18/EK irányelv 44. és 48. cikkét.

¹⁷⁶ Lásd a 2004/18/EK irányelv 53. cikkét.

¹⁷⁷ Lásd a 2004/18/EK irányelv 26. cikkét.

¹⁷⁸ A szerződésteljesítési feltételeket átláthatósági okokból előzetesen közzé kell tenni a szerződési dokumentációban. A szerződésteljesítési feltételek tiszteletben tartása nem ellenőrizhető a szerződés odaítélésekor, hanem csak annak végrehajtása során. Az említett feltételek tiszteletben tartása érdekében a hatóság visszatartó erejű szerződéses szankciókat írhat elő.

A szerződéseket a végrehajtás mindegyik szakaszában módosítani lehet, amennyiben az eredeti pályázati feltételek lényegesen nem változnak¹⁷⁹.

A Bíróság szerint a közbeszerzési szerződésnek annak hatályossága alatt végrehajtott módosítása a következő esetekben tekinthető jelentősnek:

- ha olyan feltételeket vezet be, amelyek az eredeti odaítélési eljárás részeként lehetővé tették volna az eredetileg kiválasztott ajánlattevőktől eltérő ajánlattevők kiválasztását vagy az eredetileg elfogadott ajánlattól eltérő ajánlat elfogadását;
- ha a szerződés hatályát jelentősen kiterjeszti olyan szolgáltatásokra is, amelyeket a szerződés eredetileg nem foglalt magában;
- ha a szerződés gazdasági egyensúlyát a vállalkozó javára módosítja oly módon, amelyről az eredeti szerződés nem rendelkezett¹⁸⁰.

206. Hogyan lehet elkerülni azon kis szolgáltatók túlzott megterhelését, akik sokszor a legjobban értik egy hangsúlyosan helyi dimenziójú ÁÉSZSZ sajátosságait?

A hatóságoknak kell úgy megszervezniük a pályázati eljárásokat, hogy a kis gazdasági szereplőknek lehetőségük legyen abban részt venni és a szerződést elnyerni. Minél szélesebb körű az igényelt szolgáltatás, és minél magasabb szintűek ebből következően a gazdasági és finanszírozási kapacitásra vonatkozó követelmények, annál nehezebben vehetnek részt a kis szolgáltatók a közbeszerzésben. A nagyobb közbeszerzések (például szolgáltatások széles skálája vagy több földrajzi területen végzendő szolgáltatások) esetében az ajánlatkérő fontolóra veheti, hogy több olyan különálló tételre ossza a szerződést, amelyek már jobban hozzáférhetőek a kkv-k számára. Az irányelvek azonban nem teszik lehetővé a szerződések mesterséges felbontását az értékhatár alatti értékű, külön szerződésekre, mivel ezáltal megkerülhető lenne a közbeszerzési eljárásokról szóló irányelvek vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazása. Általában véve is ajánlatos, hogy az ajánlati dokumentáció megfogalmazásánál a hatóságoknak a kkv-kat is szem előtt kell tartani, az alakiságokat pedig a minimumra kell korlátozni.

207. A közbeszerzési eljárások korlátozzák a kiválasztott szolgáltatók számát. Hogyan lehet ezt összeegyeztetni azzal az igénnyel, hogy az ÁÉSZSZ igénybe vevői számára kellő választási szabadságot kell biztosítani?

A közbeszerzési eljárásoknak nem az a célja, hogy korlátozzák a kiválasztott szolgáltatók számát. Az ajánlatkérők teljesen szabadon választhatnak ki egy vagy több szereplőt szükségleteik teljesítésére. Például, amennyiben a gyakorlatban megvalósítható, a hatóságok több szereplőt is megbízhatnak egyazon szolgáltatási koncesszióval, és így szélesebb körű választási szabadságot biztosíthatnak az említett szolgáltatást igénybe vevők számára.

208. Felvehető-e a szolgáltató kiválasztásának szempontjai közé a helyi környezet ismerete, ami gyakran alapvető tényezője az ÁÉSZSZ sikeres biztosításának?

¹⁷⁹ C-496/99. sz., Bizottság kontra CAS Succhi di Frutta SpA ügy (EBHT 2004., I-3801. o., 116. pont) és C-454/06. sz. Pressetext-ügy (EBHT 2008., I-04401. o., 35–37. pont).

¹⁸⁰ C-454/06. sz. Pressetext-ügy (EBHT 2008., I-04401. o., 35–37. pont).

Az uniós közbeszerzési szabályok célja, hogy egész Európában garantálják a szereplők tisztességes versenyét, és ezáltal a legkedvezőbb minőség/ár arányt biztosítsák a hatóságoknak. A helyi környezet ismeretének megkövetelése jogellenes megkülönböztetést okozna a külföldi szolgáltatókkal szemben. Ugyanakkor az is előfordulhat, hogy egy ilyen követelmény néhány helyi szereplőre csökkentené a hatóságok választási lehetőségét, és ezáltal korlátozná az európai léptékű verseny kedvező hatását.

Mindazonáltal a helyi környezethez kapcsolódó egyes követelmények elfogadhatók lehetnek, amennyiben a biztosítandó szolgáltatás jellegzetességei alapján (a szolgáltatás típusa és/vagy az igénybe vevők kategóriái) indokolhatók, és szorosan kapcsolódnak a szerződés végrehajtásához.

Példák:

- A hatóság szerződésteljesítési feltételként előírhatja például, hogy a sikeres ajánlattevő helyi struktúrát – így pl.: irodát vagy műhelyt – hozzon létre, vagy speciális felszerelést telepítsen a teljesítés helyén, amennyiben ez szükséges a szolgáltatás nyújtásához.
- Ha egy önkormányzat menedékhelyet kíván létrehozni bajba került – kiváltképpen valamely sajátos kulturális kisebbséghez tartozó – nők számára, előírhatja az ajánlati felhívásban, hogy a szolgáltatónak hasonló jellegű szociális és gazdasági környezetben szerzett korábbi tapasztalattal kell rendelkeznie az ilyen típusú szolgáltatás terén, továbbá a bajba került nőkkel kapcsolatba lépő és/vagy a szükségleteiket kielégítő alkalmazottaknak kellően ismerniük kell az említett, bajba került személyek kulturális és nyelvi hátterét.
- Ha egy hatóság foglalkoztatási segélyszolgálatot szándékozik létrehozni hátrányos helyzetű térségekből származó fiatalok munkanélküliek számára annak érdekében, hogy integrált módon kezelje az e szolgáltatást igénybe vevők által tapasztalt nehézségeket (például a mentális egészséggel, a kábítószer-függőséggel vagy a túlzott alkoholfogyasztással, a szociális lakhatással és az eladósodással kapcsolatos problémákat), előírhatja, hogy a szolgáltatónak ugyanazon célcsoport tekintetében korábbi tapasztalattal kell rendelkeznie az ilyen típusú szolgáltatás terén. A hatóság azt is kikötheti, hogy a szolgáltatónak a szolgáltatás nyújtásának kezdetétől fogva figyelnie kell arra, hogy az igénybe vevőkkel foglalkozó alkalmazottak ismerjék a szociális szféra szereplőinek azon hálózatait, amelyekkel együtt kell működniük ahhoz, hogy megfelelően kezelhessék a fiatal munkanélküliek szükségleteit.

Az ilyen típusú korlátozások mindenesetre nem léphetik túl a szolgáltatásnyújtás megfelelő biztosításához feltétlenül szükséges mértéket. A Bíróság ítélete szerint például házi oxigénterápiás egészségügyi szolgáltatásokra kiírt közbeszerzési szerződés odaítélése keretében a hatóság nem írhatja elő, hogy a potenciális ajánlattevő vállalkozásnak az ajánlat benyújtásakor rendelkeznie kell a szolgáltatásnyújtás szerinti tartomány fővárosában nyilvános irodával¹⁸¹.

A hatóságnak kell ellenőriznie, hogy az ilyen feltételek objektíven indokoltak, és nem eredményeznek olyan hátrányos megkülönböztetést, amely jogtalan előnyt biztosít az

¹⁸¹ C-234/03. sz. Contse-ügy (EBHT 2005., I-9315. o., 79. pont).

ajánlattévők egyes kategóriái, különösen a helyi vállalkozások vagy a már működő szolgáltatók számára.

A 206. kérdésben már foglalkoztunk a kis helyi szolgáltatók számára közvetlenül odaítélt alacsony összegű közbeszerzésekkel.

209. Lehet-e nonprofit szolgáltatókra korlátozni a pályázatot?

Az alábbi két helyzetet kell megkülönböztetnünk:

- Az ajánlatkérők saját maguk nem dönthetnek úgy, hogy kizárólag nonprofit szolgáltatókra korlátozzák a közbeszerzési eljárásban való részvételt. A közbeszerzési irányelv a gazdasági szereplőkkel való egyenlő bánásmód és a megkülönböztetésmentesség elvére épül¹⁸². Az irányelv értelmében tehát nem lehet a szerződéseket a vállalkozások konkrét kategóriái¹⁸³ – így a nonprofit szervezetek – számára fenntartani, és mindez – a szolgáltatások típusától függetlenül – az irányelv IIA. vagy IIB. mellékletében felsorolt szolgáltatásokra (köztük a szociális szolgáltatásokra)¹⁸⁴ is érvényes.
- Mindazonáltal az adott tevékenységet szabályozó nemzeti jog¹⁸⁵ – kivételes esetekben – a nonprofit szervezetek érdekében korlátozott hozzáférést engedélyezhet bizonyos szolgáltatásokhoz. Ebben az esetben a hatóság felhatalmazást kapna arra, hogy ilyen nonprofit szervezetekre szűkítse a közbeszerzési eljárásban való részvétel lehetőségét, feltéve hogy a belső jog összhangban áll az uniós joggal. Az ilyen belső jog azonban korlátozná az EUMSZ-nek a letelepedés szabadságáról és a szolgáltatások szabad mozgásáról szóló 49. és 56. cikkét, és e korlátozást eseti alapon kellene indokolni. A Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján az említett korlátozás akkor indokolható, ha a tagállami szociális jóléti rendszer egyes elérendő célkitűzéseinek érdekében szükségeszerű és arányos¹⁸⁶.

210. A hatóságoknak még a kiválasztási szakaszban is van lehetőségük arra, hogy tárgyaljanak a szolgáltatókkal? Ez különösen az ÁÉSZSZ-ok esetében fontos, mivel a hatóságok a folyamat kezdetén nem mindig képesek meghatározni szükségleteiket, ezért időnként szükségük lehet arra, hogy tárgyaljanak a potenciális szolgáltatókkal.

Amint a 202. kérdésre adott válaszban már említettük, a hatóságok tárgyalásos eljárást alkalmazhatnak egészségügyi vagy szociális szolgáltatások közbeszerzési szerződésben vagy koncessziós úton történő megvásárlása céljából. A szóban forgó hatóságok nem tartoznak a 2004/18/EK irányelv tárgyalásos eljárásokra vonatkozó különös szabályainak hatálya alá, mivel ezen irányelv nem alkalmazandó a szolgáltatási koncessziókra,

¹⁸² A 2004/18/EK irányelv 2. cikke.

¹⁸³ Ezért kellett konkrét kivételt belefoglalni az irányelvbe ahhoz, hogy a tagállamok vállalkozások egy különleges kategóriája – azaz olyan védett műhelyek, ahol az érintett alkalmazottak többsége fogyatékkal élő személy – számára tarthassák fenn a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát. Lásd a 2004/18/EK irányelv 19. cikkét.

¹⁸⁴ A IIA. és IIB. melléklet szerinti szolgáltatások közötti különbségtétel csak az irányelv 20. cikkétől kezdve helyénvaló.

¹⁸⁵ A „nemzeti jog” kifejezés általános és absztrakt nemzeti szabályozásra utal, szemben az ajánlatkérő konkrét közbeszerzési eljárás keretében hozott határozatával. Viszont a jogalkotási szint (nemzeti vagy regionális) nem döntő ebben a tekintetben, ha az említett szabályozás általános és absztrakt módon szabályoz.

¹⁸⁶ Lásd a C-70/95. sz., Sodemare SA kontra Regione Lombardia ügyet (EBHT 1997., I-3395. o.).

továbbá csak igen kevés szabálya vonatkozik az annak IIB. mellékletében felsorolt szolgáltatásokra (így az ÁÉSZSZ-ra)¹⁸⁷. Ezért amennyiben a nemzeti jog nem határoz meg különös szabályokat, a hatóságok ad hoc tárgyalásos eljárást szervezhetnek ÁÉSZSZ közbeszerzési szerződés vagy koncesszió odaítélésekor. A határokon átnyúló érdekeket képviselő szolgáltatások esetében mindenesetre továbbra is alkalmazni kell az átláthatóság és a megkülönböztetésmentesség EUMSZ-ben meghatározott általános elveit, amelyek többek között előírják, hogy a tárgyalásos eljárásra meghívott gazdasági szereplőkkel egyenlő módon kell bánni.

211. A közbeszerzési szabályok milyen mértékben vonatkoznak az önkormányzatok közötti együttműködésre? Az említett együttműködés különböző formákat ölthet, például egy önkormányzat szolgáltatást vásárol egy másiktól, vagy két önkormányzat együtt indít közbeszerzési eljárást, vagy ÁÉSZSZ nyújtása céljából közösen hoznak létre egy szervezetet stb.

A közbeszerzési szabályok alkalmazandók, amennyiben egy hatóság díjazás ellenében szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződést szándékozik kötni egy harmadik személlyel¹⁸⁸. Az nem jelent semmiféle különbséget, hogy a harmadik személy magánszereplő vagy hatóság.

Amint azonban az alábbi példák mutatják, előfordulnak olyan helyzetek, amikor a hatóságok gazdasági tevékenységgel bíznak meg más hatóságokat, vagy közösen végzik ezeket a tevékenységeket más hatóságokkal anélkül, hogy kötelesek lennének az uniós közbeszerzési szabályokat alkalmazni.

- A Bíróság a közelmúltban úgy ítélte meg, hogy a hatóságok más hatóságokkal együttműködve, saját eszközeik igénybevétele nélkül végezhetik a feladatkörükbe tartozó közszolgáltatási tevékenységeket, hogy kötelesek lennének bármely különleges szervezeti formához folyamodni, továbbá hogy meg kellene fontolniuk az említett szervezeti szabályok végrehajtására vonatkozó európai közbeszerzési jog alkalmazását.
  - (a) Egyrészt a hatóságok közötti együttműködés megszervezhető a belső szolgáltatásnyújtás (in-house) feltételeinek megfelelő, jogilag elkülönült jogalany keretében¹⁸⁹. E tárgyra vonatkozóan lásd a 199. kérdést.
  - (b) Másrészt a Bíróság azt is megállapította¹⁹⁰, hogy a hatóságok közötti együttműködés nem feltétlenül követeli meg közös irányítás alatt álló új szervezetek létrehozását. A Bíróság szerint az ilyen együttműködés alapulhat a hatóságok közötti egyszerű együttműködésen, amelynek egyedüli célja, hogy közösen biztosítsák az érintett szervezetek által végrehajtandó közfeladatok elvégzését a közérdekű célkitűzések megvalósítása érdekében. Mindez nem feltétlenül azt jelenti, hogy

¹⁸⁷ Amint a 199. válaszban kifejtettük, és a 2004/18/EK irányelv 21. cikkéből is következik, csak a 2004/18/EK irányelv egyes rendelkezéseinek hatálya terjed ki az e szolgáltatásokra irányuló közbeszerzésekre (nevezetesen a műszaki leírásnak a dokumentációban való meghatározására és az eljárás eredményének utólagos közzétételére vonatkozó kötelezettség), a többi tekintetben pedig az EUMSZ általános elvei irányadók (megkülönböztetés tilalma, átláthatóság, stb.).

¹⁸⁸ Lásd a következő ügyekben hozott ítéleteket: C-107/98. sz. Teckal-ügy (EBHT 1999., I-8121. o., 51. pont), C-94/99. sz. ARGE-ügy (EBHT 2000., I-11037. o., 40. pont), C-220/05. sz. Auroux-ügy (EBHT 2007., I-385. o., 62. pont).

¹⁸⁹ Lásd a C-324/07. sz. Coditel Brabant ügyben hozott ítéletet (EBHT 2008., I-8457. o.).

¹⁹⁰ Lásd a C-480/06. sz., Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletet (EBHT 2009., I-4747. o.).

mindegyik hatóság egyenlő módon vesz részt a közérdekű feladatok elvégzésében, mivel az együttműködés a feladatok megosztására és a szakosodásra is épülhet. Mindazonáltal a résztvevők között kölcsönös jogokat és kötelezettségeket támasztó, valódi együttműködésre van szükség, szemben a közbeszerzési szerződéssel, amikor az egyik fél díjazás ellenében végez feladatot. A költségek megtérítésétől eltekintve a hatóságok között nem kerülhet sor pénzügyi átutalásokra. Az együttműködést kizárólag a közérdekű célkitűzések megvalósítására irányuló megfontolások és követelmények vezérelhetik, ami kizárja a nyereség elérésére irányuló bármiféle törekvést, valamint a magánszervezetek vagy a vegyes tőkés szervezetek részvételét. Végül az együttműködési megállapodás mesterségesen nem használható fel a közbeszerzési eljárásokról szóló irányelvekben foglalt, vonatkozó szabályok alkalmazásának megkerülésére.

- A hatóságok – köztük az önkormányzatok – egyébként természetesen együtt is szervezhetnek közbeszerzési eljárásokat. A hatóságok saját maguk és egy másik hatóság nevében is indíthatnak eljárást¹⁹¹, amennyiben ezt már az eljárás kezdetén közlik. A közbeszerzési szabályok tehát az említett hatóságok által a saját nevükben és más hatóság(ok) nevében indított eljárásokra is vonatkoznak, a hatóságok közötti együttműködésre azonban nem alkalmazandók.
- Ezenfelül több hatóság létrehozhat egy új jogalanyt, és teljes mértékben arra ruházhat át egy konkrét feladatot. Ebben az esetben a hatóságok nem őrzik meg a szolgáltatás feletti irányítást, hanem azt az új szervezet teljesen függetlenül – kizárólagos felelősségi körén belül – biztosítja. Ilyen helyzetben semmiféle szolgáltatásnyújtásról nincs szó, következtetésképpen sem a Szerződést, sem az irányelveket nem kell alkalmazni¹⁹².
- Ezen kívül, amennyiben a hatóságok díjazás nélküli kölcsönös segítségnyújtási és együttműködési struktúrákat alakítanak ki, nem kerül sor a Szerződés szerinti szolgáltatásnyújtásra, és az uniós jog nem alkalmazandó.

212. Milyen mértékben vonatkoznak a közbeszerzési szabályok a köz-magán társulásokra (PPP)?

A PPP létrehozása általában véve közbeszerzési szerződés vagy koncesszió odaítélésének minősül. Az odaítélés pedig teljes mértékben az adott esetre – az érintett szerződés típusának és értékének megfelelően – alkalmazandó közbeszerzési szabályok hatálya alá tartozik.

Ami az intézményesített PPP-ket illeti (amelyek vegyes tőkés szervezet meglétét feltételezik), fontos emlékeztetni arra, hogy – amint a 199. kérdésre adott válaszban jeleztük – nincs „házon belüli” kapcsolat a hatóság és egy olyan köz-magán társulás között, amelyben a hatóság egy magánszervezettel közösen vesz részt. Ez azt jelenti,

¹⁹¹ Lásd a 2004/18/EK tanácsi irányelv központi beszerző szervekről szóló 11. cikkét.

¹⁹² Lásd a Bizottság 2007. március 21-i IP/07/357 sajtóközleményét, amely kimondja, hogy nem minősül az EK-Szerződés 49. cikke szerinti díjazás ellenében végzett szolgáltatásnyújtásnak, ha egy hatóság teljes mértékben átruház valamely közfeladatot egy másik hatóságra, amennyiben a feladatot megszerző hatóság teljesen függetlenül, saját kizárólagos felelősségi körén belül hatja végre az említett feladatot. A közfeladatok ilyen átruházása a szóban forgó tagállami közigazgatás belső szervezését érinti, és ebben a minőségében nem tartozik a Szerződés, valamint az abban foglalt alapvető szabadságok hatálya alá.

hogy a köz-magán szervezetre bízott szolgáltatásokat a Szerződés és a közbeszerzési irányelvek közbeszerzési szabályainak megfelelően kell odaítélni. Azt is jelenti továbbá, hogy amennyiben valamely magánszereplő részesedést szerez a „házon belül” odaítélt közfeladatot ellátó szervezet tőkéjéből, akkor megszűnik a házon belüli kapcsolat, és új közbeszerzési vagy koncessziós pályázatot kell kiírni, kivéve, ha a magánszereplőt a közbeszerzési szabályoknak megfelelően választották ki.

Amennyiben a hatóság az európai közbeszerzési joggal összhangban álló odaítélési eljárást alkalmaz a szolgáltatási szerződést végrehajtó vagy egy vegyes köz-magán szervezet keretében a hatósággal együtt szolgáltatási koncesszióban részesülő magánpartner kiválasztására, a szolgáltatás nyújtása tekintetében nem kell második odaítélési eljárást szervezni. Ugyanakkor ilyen eljárás megindítását teszi szükségessé a szolgáltatásnyújtás paramétereinek valamennyi olyan lényeges változása, amelyet az eredeti közbeszerzési eljárásban nem jeleztek előre. Bővebb információk találhatóak a Bizottság intézményesített PPP-kről szóló közleményében¹⁹³, amely konkrétan kifejti az ilyen eljárás megszervezésének módját.

213. Az általános érdekű szociális szolgáltatásokra irányuló közbeszerzési szerződések vagy koncessziós szerződések odaítélése keretében milyen mértékben lehet kötelezettséget előírni bizonyos vállalatirányítási szabályok (így pl.: a munkáltató és a szakszervezetek paritásos képviseletével működő vállalati ellenőrzés, vagy a szolgáltatást igénybe vevők képviselőinek felvétele az igazgatótanácsba) tiszteletben tartására?

A közbeszerzési irányelvek lehetővé teszik a közbeszerzők számára, hogy a közbeszerzési eljárás különböző szakaszaiban figyelembe vegyenek sajátos (akár szociális jellegű) igényeket, feltéve hogy e megfontolások összeegyeztethetők az uniós joggal (különösen a Szerződés elvei – a megkülönböztetés tilalma, az átláthatóság stb. – tiszteletben tartása tekintetében), továbbá amennyiben azokat a szerződési hirdetményben és az ajánlattételhez szükséges dokumentációban feltüntetik. Ezen kívül – a fent említett irányelvek értelmében – a műszaki leírásban megfogalmazott követelményeknek, és a kiválasztási feltételeknek vagy bírálati szempontoknak a szerződés tárgyához kell kapcsolódniuk (vagyis alkalmasnak kell lenniük a kívánt termékek/szolgáltatások jellegének meghatározására). Viszont a szerződésteljesítési feltételek közé tartozó követelményeknek nem feltétlenül a szerződés tárgyához, hanem kizárólag a szerződés végrehajtásához kell kapcsolódniuk (vagyis a megvásárolt áruk vagy szolgáltatások előállítását, illetve nyújtását lehetővé tévő feladatokhoz).

Ha a szóban forgó szerződés nem tartozik az idézett irányelvek hatálya alá, mint például az olyan szolgáltatási koncessziók vagy közbeszerzési szerződések, amelyek értéke nem éri el az említett irányelvekben foglalt értékhatárokat, továbbra is alkalmazni kell az EUMSZ-nek a Bíróság által értelmezett elveit, amennyiben a szerződések egyértelműen határokon átnyúló érdeket képviselnek¹⁹⁴. E tekintetben az EUMSZ elveinek – és kiváltképpen a megkülönböztetés tilalma elvének – tiszteletben tartására irányuló kötelezettség azt is megakadályozhatja, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési irányelvek hatályán kívül eső szerződések odaítélése keretében a szerződés tárgyához vagy végrehajtásához nem kapcsolódó feltételeket szabjon meg.

Márpedig a vállalatirányítási kötelezettségek – különösen azok, amelyek a vállalat irányítására, vagy személyek egyes csoportjainak a szolgáltató igazgatótanácsában való

¹⁹³ A Bizottság C(2007) 6661 értelmező közleménye a közbeszerzésekre és koncessziókra vonatkozó közösségi jognak az Intézményesített PPP-kre (IPPP) való alkalmazásáról, HL C 91., 2008., 4. o.

¹⁹⁴ Lásd a C-324/98. sz. Telaustria-ügyben hozott ítéletet (EBHT 2000., I-10745. o.).

jelenlétére vonatkoznak – általában a vállalat szervezetét érintik, tehát nem tekinthetők sem az érintett szerződés tárgyához (mivel nem alkalmasak a kívánt szolgáltatás jellegének – műszaki jellemzők vagy jobb minőség-ár arány – tekintetében történő meghatározására), sem annak teljesítéséhez (mivel nem tartoznak a kívánt szolgáltatásnyújtáshoz szükséges feladatokhoz) kapcsolódónak.

Viszont – amint a 203. kérdésre adott fenti válaszban említettük – elképzelhető olyan hatósági követelmény, miszerint a konkrét szolgáltatást az igénybe vevők bevonásával kell végrehajtani és értékelni, feltéve hogy mindez nem jár megkülönböztetéssel, és nem dönti el előre a szerződés odaítélését.

A részvétel mértékétől függően többféle módszer is létezik a felhasználók bevonására (közvélemény-kutatások szervezése, javaslatok gyűjtése, stb.). Előfordulhat, hogy a hatóságnak pontos elképzelése van arról, hogy milyen mértékben szeretné bevonni a felhasználókat. Azt is előírhatja például, hogy a szerződést elnyerő szolgáltatónak rendelkeznie kell olyan struktúrával, illetve mechanizmussal – vagy ki kell azt alakítania –, amely lehetővé teszi, hogy a szolgáltatást igénybe vevők képviselői a szerződés teljesítési szakaszában részt vegyenek a döntéshozatalban, feltéve hogy e döntések nem változtatják meg a szerződést, és nem diszkriminatívak. Ha a hatóságnak nincs konkrét elképzelése erre vonatkozóan, kérheti a pályázókat, hogy javasoljanak a részvétel biztosítására irányuló megközelítéseket.

214. Hogyan lehet összeegyeztetni a közbeszerzési szabályokat a hatóságok azon igényével, hogy olyan innovatív megoldásokat ösztönözzenek, amelyek eleget tesznek az ÁÉSZSZ-t igénybe vevők összetett szükségleteinek?

A közbeszerzési szabályok számos eszközt kínálnak a hatóságoknak az innováció ösztönzésére.

Így a hatóságok a műszaki leírást¹⁹⁵ akár a részletes műszaki jellemzők, akár a funkcionális követelmények, illetve teljesítmény alapján is meghatározhatják¹⁹⁶. Utóbbi esetben a hatóság az elérendő célokat jelöli meg az eszközök részletes előírása nélkül. Ez ösztönzi a pályázók kreativitását, akik olyan innovatívabb megoldásokat határozhatnak meg, illetve javasolhatnak, amelyek eleget tesznek a szolgáltatás igénybe vevőinek összetett szükségleteinek.

A változatok alkalmazása¹⁹⁷ további eszközt jelenthet az innováció ösztönzésére. A változatokat engedélyező hatóságok így összehasonlíthatják, hogy milyen előnyökkel és hátrányokkal jár egy innovatívabb alternatív megoldás a szokásos megoldáshoz képest.

Mivel a 2004/18/EK irányelvnek csak igen kevés szabálya vonatkozik az ÁÉSZSZ-okra, a hatóságok az adott szolgáltatás sajátosságaihoz képest legmegfelelőbbnek tekinthető eljárást választhatják, feltéve hogy a választott eljárás tiszteletben tartja az EUMSZ elveit (átláthatóság, megkülönböztetés tilalma). Például a hatóság a

¹⁹⁵ A 2004/18/EK irányelv 23. cikke.

¹⁹⁶ A 2004/18/EK irányelv 23. cikkének (3) bekezdése előírja továbbá, hogy amennyiben a műszaki leírást teljesítmény, illetve funkcionális követelmények alapján határozták meg „e paramétereknek azonban kellően pontosnak kell lenniük ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ajánlattevők számára a szerződés tárgyának meghatározását, az ajánlatkérők számára pedig a szerződés odaítélését”.

¹⁹⁷ Lásd a 2004/18/EK irányelv 24. cikkét. Bár a 2004/18/EK irányelvnek csak kevés szabálya vonatkozik az általános érdekű szociális szolgáltatásokra, a hatóságok – amennyiben megfelelőnek tekintik – természetesen alkalmazhatják az irányelv szabadon választható rendelkezéseit.

versenypárbeszédhez¹⁹⁸ hasonló eljárást alkalmazhat olyan összetett ÁÉSZSZ-ok esetében, amelyeknél nem tudja megállapítani, hogy milyen módon lehetne a legmegfelelőbbben megválaszolni a szolgáltatás igénybe vevőinek sajátos igényeit.

215. Mely közzétételi követelmények vonatkoznak az ÁÉSZSZ-koncessziókra? Van-e lehetőség az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételre?

Az építési koncessziókkal és a közbeszerzési szerződésekkel szemben a szolgáltatási koncessziók nem tartoznak a 2004/18/EK irányelv rendelkezéseinek hatálya alá, és különösen nem vonatkozik rájuk azon kötelezettség, hogy felhívást kell közzétenni az Európai Unió Hivatalos Lapjában. Ezért jelenleg nem létezik semmilyen külön formanyomtatvány a szolgáltatási koncesszióknak az EU Hivatalos Lapjában való közzétételére. Mindazonáltal az EUMSZ elvei, köztük az átláthatóság és az egyenlő bánásmód elve, a szolgáltatási koncessziókra nézve is irányadóak. Az említett elveknek megfelelően, továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-324/98. sz. Telaustria-ügyben adott értelmezése szerint, a koncesszióba adó hatóságok (vagy szervezetek) kötelesek biztosítani „a megfelelő nyilvánosságot valamennyi potenciális ajánlattevő számára, ami lehetővé teszi a szolgáltatási piacok verseny felé történő megnyitását, valamint az odaítélési eljárások pártatlanságának ellenőrzését”, vagyis megfelelő felhívást kell közzétenniük, figyelembe véve többek között a szóban forgó koncesszió gazdasági értékét.

- Ebből következik, hogy a Bíróság által megszabott határok között a tagállamok/ajánlatkérők szabadon dönthetnek a szolgáltatási koncessziók átláthatóságának biztosítására irányuló, megfelelő nyilvánossági szabályokról. Noha az európai jog ezt nem írja elő, az ajánlatkérőknek természetesen van lehetőségük arra, hogy szolgáltatási koncessziókra vonatkozó felhívásokat tegyenek közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

216. Az ÁÉSZSZ kiszervezésének léteznek-e a közbeszerzési szerződésektől és a koncesszióktól eltérő olyan formái, amelyek összhangban állnak az átláthatóság és a megkülönböztetés tilalmának elveivel, és széleskörű választási lehetőséget kínálnak a szolgáltatóknak?

Igen. Az illetékes hatóság például előzetesen meghatározhatja az adott szociális szolgáltatás nyújtásának feltételeit, és megfelelő közzétételt követően – az átláthatóság és a megkülönböztetés tilalma elveinek tiszteletben tartása mellett (lásd a 202. kérdésre adott választ) – engedélyt vagy felhatalmazást adhat minden olyan szolgáltatóknak, amely megfelel az említett feltételeknek. Az ilyen rendszer nem határoz meg korlátot vagy kvótát a szolgáltatók számát illetően; a szolgáltatásban minden olyan szolgáltató részt vehet, aki eleget tesz a feltételeknek.

Az engedélyt/felhatalmazást kapott szolgáltatóknak a felhasználó kérésére biztosítaniuk kell a szolgáltatást, így a felhasználó különböző szolgáltatók között választhat, és a hatóság által előzetesen rögzített árat kell megfizetnie.

---

¹⁹⁸ A 2004/18/EK irányelv 29. cikke az irányelv összes szabályának hatálya alá tartozó szerződések esetén írja elő.

5 AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSI, ILLETVE A KÖZBESZERZÉSI ÉS A KONCESSZIÓS SZABÁLYOK PÁRHUZAMOS ALKALMAZÁSA AZ ÁGÉSZ-OKRA

217. Az Unió joga meghatározza-e az ÁGÉSZ irányításának konkrét módját?

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározása terén, hogy mit tekintenek ÁGÉSZ-nak, és hogyan szervezik meg e szolgáltatásokat. Következésképpen a hatóságok szabadon megválaszthatják az általuk kialakított ÁGÉSZ irányításának módját.

Az állami támogatási szabályok értelmében a hatóságok tetszésük szerint szervezhetik meg és finanszírozhatják ÁGÉSZ-aikat, amennyiben – az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdésével összhangban – az e jogcímen nyújtott kompenzáció nem haladja meg az ÁGÉSZ feladatnak gazdaságilag elfogadható feltételek közötti teljesítése céljából szükséges mértéket.

Ha az ÁGÉSZ kialakításakor közbeszerzési szerződés vagy koncesszió odaítélésére kerül sor (amennyiben a szolgáltatást díj ellenében, vagyis ár megfizetéséért vagy olyan szolgáltatás hasznosítási jogának odaítélése révén nyújtják, amelyért a használók kötelesek díjat fizetni), a hatóságoknak nem csupán az állami támogatási, hanem a közbeszerzési és a koncessziós szabályokat is tiszteletben kell tartaniuk. További részletek találhatóak a 200. kérdésre adott válaszban.

Amennyiben az ÁGÉSZ irányítását olyan közbeszerzési eljárás keretében ítélik oda, amely lehetővé teszi a szolgáltatást a közösség számára legkisebb költségen biztosítani képes jelentkezők kiválasztását, továbbá amennyiben az Altmark-ügyben hozott ítélet többi feltétele is teljesül (e feltételek tekintetében lásd a 61. kérdésre adott választ), az e jogcímen nyújtott kompenzáció az Altmark-ügyben hozott ítélet értelmében nem minősül állami támogatásnak.

218. Ha valamely hatóság az állami támogatási szabályoknak megfelelően finanszírozza az adott ÁGÉSZ-szolgáltatót, a szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződések, illetve a szolgáltatási koncessziók odaítélése tekintetében is alkalmaznia kell az uniós szabályokat?

Az állami támogatási szabályok, illetve a közbeszerzési szerződésekre és a koncessziós szerződésekre vonatkozó szabályok különböző célokra irányulnak, és az alkalmazási körük is eltérő. Az állami támogatási szabályok az ÁGÉSZ-ek – és ennek megfelelően a gazdasági jellegű ÁÉSZSZ-ek – finanszírozási feltételeit érintik, és az a céljuk, hogy elkerüljék a finanszírozás, illetve az állam és megjelenési formái által biztosított hasonló előnyök által okozott versenytorzulást, a közbeszerzési szerződésekre és a koncessziókra vonatkozó szabályok pedig arra vonatkoznak, hogy e szolgáltatásokat milyen feltételek mellett ítélik oda gazdasági szereplőknek, és egyik fő céljuk az, hogy az említett szolgáltatások odaítélésekor biztosítsák az egyenlő bánásmódot és az átláthatóságot, továbbá elkerüljék a közpénzek ajánlatkérők általi kezeléséből eredő esetleges versenytorzulást, valamint a legszélesebb körű európai versenyt biztosítsák, és hogy a különösen szolgáltatást igénybe vevők számára a legjobb minőség-ár arány elérését tegyék lehetővé.

Ezért az ÁGÉSZ-t kialakítani kívánó hatóságoknak nem csupán az állami támogatási, hanem a közbeszerzési szerződések vagy koncessziós szerződések odaítélésére vonatkozó szabályokat is tiszteletben kell tartaniuk.

Ami a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályokat illeti, ezek a díjazás ellenében történő konkrét szolgáltatásnyújtási kötelezettség keletkezésének időpontjától alkalmazandók, függetlenül az adott szolgáltatás közérdekű céljától. Viszont általában véve nem tartozik a közbeszerzési szabályok hatálya alá egy adott tevékenység pusztán finanszírozása, amelyhez általában a folyósított összeg visszafizetésére vonatkozó kötelezettség kapcsolódik, amennyiben az adott összeget nem használták fel a meghatározott célokra.

Az uniós jog alapján egy adott szerződés akkor minősíthető közbeszerzési szerződésnek vagy koncesszióknak, ha megfelel a közbeszerzési szerződés vagy koncesszió e tárgyra vonatkozó irányelvekben (és különösen a 2004/18/EK irányelvben) meghatározott fogalmának, a szerződés nemzeti jog szerinti besorolásától függetlenül.

Egy szerződés az alábbiak esetén tartozhat a szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződés vagy koncesszió fogalmának hatálya alá:

- a) a szerződés célja a hatóság által – hatáskörén belül – előzetesen megállapított igények teljesítése;
- b) a hatóság részletesen meghatározza a szolgáltatás jellegét és teljesítésének módjait;
- c) a szerződés megállapítja a szolgáltatás díjazását (ár megfizetését vagy olyan szolgáltatás hasznosítási jogának odaítélését, amelyért a használók kötelesek díjat fizetni);
- d) a hatóság kezdeményezi annak a szolgáltatónak a kiválasztását, amelyet megbíz a szolgáltatással;
- e) a szerződés szankcionálja a szerződéses kötelezettségek teljesítésének elmulasztását annak érdekében, hogy a harmadik személyre bízott szolgáltatást megfelelően és olyan módon nyújtsák, hogy eleget tegyenek a hatóság követelményeinek (kötér, kártalanítás stb.).

A fenti feltételek annak eldöntését szolgálják, hogy a szerződés tárgya valóban díjazás ellenében történő szolgáltatásnyújtás-e.

219. *Részesülhet-e az ÁGÉSZ-koncesszió jogosultja a közszolgáltatásért járó kompenzáció formájában nyújtott állami támogatásban a rábízott közszolgáltatási feladat tényleges költségeinek fedezése céljából?*

Az EUMSZ 106., 107. és 108. cikkére figyelemmel, a tagállamok feladata, hogy a határozatban megállapított feltételeknek megfelelően kialakítsák ÁGÉSZ-szolgáltatásaikat. Ha a tagállam úgy dönt, hogy egy adott jogalany felelős az általános gazdasági érdekű szolgáltatásért, e jogalany közszolgáltatásért járó kompenzációban részesülhet, amennyiben az ÁGÉSZ nyújtásából származó bevétele nem fedezi az azzal kapcsolatos költségeit. Ezen kompenzáció nem haladhatja meg a tényleges nettó költségeket, az ésszerű nyereség figyelembevételével.

A közbeszerzési szerződésekre és a koncessziókra irányadó szabályokra figyelemmel, a szolgáltatási koncesszió fogalma nem zárja ki állami támogatás nyújtását, amennyiben a koncesszió jogosultja továbbra is magára vállalja a szolgáltatás nyújtásával járó jelentős hasznosítási kockázatot. Viszont, amennyiben a támogatás megszünteti vagy

elhanyagolhatóvá teszi a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos kockázatot, a szóban forgó szerződés szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződésnek minősíthető. Ebben az esetben elvileg alkalmazni kell az irányelv részletes szabályait.

Ugyanakkor az irányelv IIB. mellékletében feltüntetett szolgáltatásokra – köztük a szociális szolgáltatásokra – csupán az irányelv néhány rendelkezését fogják alkalmazni (lásd a 200. és a 202. kérdésre adott választ).

220. A közbeszerzési szabályok alkalmazását kizáró ún. „belső szolgáltatásnyújtásra” (in-house) vonatkozó kivétel az állami támogatási szabályok alkalmazását is kizárja?

Ha az európai közbeszerzési jog hatálya nem terjed ki egy adott helyzetre, ez nem jelenti automatikusan, hogy az állami támogatási szabályok sem vonatkoznak rá.

Ami az állami támogatási szabályokat illeti, lásd a 44. kérdésre adott választ.

Ami az európai közbeszerzési szabályokat illeti, lásd a 199. kérdésre adott választ.

221. Milyen objektív feltételek alapján lehet megállapítani, hogy a kompenzáció bizonyos szintje ellensúlyozza a hasznosítási kockázatot?

A kockázat a koncesszió fogalmának alapvető eleme. Az építési és a szolgáltatási koncesszióknak a 2004/18/EK irányelv 1. cikkének (3) és (4) bekezdésében megállapított fogalma szerint a koncesszió a közbeszerzési szerződéssel azonos típusú szerződés, kivéve azt a jellemzőjét, hogy a kivitelezendő építési beruházás/szolgáltatás ellenszolgáltatása vagy kizárólag az építmény/szolgáltatás hasznosításának joga, vagy e jog pénzügyi ellenszolgáltatással együtt.

A kockázat meglétét feltételező hasznosítás tehát feltétlenül szükséges feltétel annak megállapításához, hogy koncesszió valósul-e meg. Így a Bíróság ítélkezési gyakorlata (különösen a C-300/07. sz. Oymanns-ügyben és a C-206/08. sz. Eurawasser-ügyben hozott ítéletek) szerint akkor valósul meg koncesszió, ha jelentős hasznosítási kockázatot ruháznak át az üzemeltetőre.

A jelentős kockázat meglétét csak eseti alapon lehet ellenőrizni. Azon kockázatokat kell figyelembe venni, amelyek a szolgáltatás nyújtásához vagy az építmény rendelkezésre bocsátásához kapcsolódnak, különösen ami a kereslethez fűződő kockázatot illeti. Elvben akkor tekinthető úgy, hogy az üzemeltető jelentős hasznosítási kockázatot vállal, ha bizonytalan a szolgáltatás nyújtásához tett beruházás megtérülése.

Ha a kompenzáció olyan összeget ér el, amely ellensúlyozza vagy elhanyagolható mértékűre csökkenti a hasznosítás kockázatát, és emiatt nem valósul meg jelentős kockázat, akkor a szolgáltatási koncesszióra irányuló szerződést át kell minősíteni szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződéssé, ennek minden jogi következményével együtt (vagyis a szerződés megsemmisíthető a közbeszerzési jog megsértése miatt).

6 ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK A SZERZŐDÉS BELSŐ PIACI SZABÁLYAINAK (A LETELEPEDÉS ÉS A SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS SZABADSÁGA) AZ ÁGÉSZ-OKRA ÉS KIVÁLTKÉPPEN AZ ÁÉSZSZ-OKRA VALÓ ALKALMAZHATÓSÁGÁRÓL

A Szerződés belső piaci szabályain jelen esetben az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek (EUMSZ) a letelepedés szabadságára (a Szerződés 49. cikke) és a szolgáltatásnyújtás szabadságára (a Szerződés 56. cikke) vonatkozó rendelkezéseit kell érteni. Ami a közbeszerzési szabályokat illeti, lásd a dokumentum közbeszerzéssel foglalkozó részét (4. szakasz).

222. *A Szerződés belső piaci szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke) mely esetben vonatkoznak az ÁÉSZSZ-okra?*

Az ÁÉSZSZ-ok abban az esetben tartoznak a Szerződés belső piaci szabályainak (az EUMSZ 49. és 56. cikke) hatálya alá, ha a Bíróság e cikkekre vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében vett „gazdasági tevékenységnek” minősülnek. Ezen ÁÉSZSZ-ok némelyike a szolgáltatási irányelv hatálya alá is tartozhat. A „nem gazdasági” tevékenységek viszont nem tartoznak az említett szabályok hatálya alá.

A „gazdasági tevékenység” uniós jogi fogalom, amelyet a Bíróság fokozatosan dolgozott ki az EUMSZ 49. és 56. cikke alapján. E fogalom a Szerződésben biztosított két alapvető szabadság hatályát határozza meg, ezért nem lehet megszorítóan értelmezni¹⁹⁹. A gazdasági tevékenységnek a Szerződés belső piaci szabályai szerinti fogalmával kapcsolatos bővebb információkat lásd a 223. kérdésre adott válaszban.

223. *Egy adott tevékenység mikor minősül „gazdaságinak” a Szerződés belső piaci szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke), valamint a szolgáltatási irányelv alapján?*

Általában véve csak a „gazdasági tevékenységnek” minősülő szolgáltatások tartoznak a belső piaci szabályok (az EUMSZ 49. és 56. cikke), valamint a szolgáltatási irányelv hatálya alá.

A Szerződés belső piaci szabályai értelmében gazdasági tevékenységnek kell tekinteni minden díjazás ellenében végzett szolgáltatásnyújtást. A Bíróság szerint a szolgáltatást nem feltétlenül az igénybe vevőnek kell megfizetnie²⁰⁰, de az említett szolgáltatás nyújtásáért cserébe gazdasági ellenszolgáltatásnak kell megvalósulnia.

A Bíróság azt is kimondta, hogy az adott tevékenység gazdasági jellege nem függ az üzemeltető vagy a szervezet jogállásától (amely lehet közjogi jogalany vagy nonprofit²⁰¹), sem pedig a szolgáltatás jellegétől (például önmagában az a tény, hogy a nyújtott szolgáltatás a szociális biztonság vagy az egészségügy területére tartozik, nem zárja ki a Szerződés szabályainak alkalmazását²⁰²). A vallási közösségek vagy amatőr sportegyesületek tagjainak tevékenysége tehát szintén minősülhet gazdasági

¹⁹⁹ C-51/96. és C-191/97. sz. Deliège egyesített ügyek (EBHT 2000., I-2549. o., 52. pont).

²⁰⁰ A Bíróság úgy ítélte meg, hogy például az alkalmazandó egészségbiztosítási rendszer alapján térítésmentesen nyújtott kórházi szolgáltatások a Szerződés értelmében gazdasági tevékenységnek minősülnek.

²⁰¹ A C-172/98. sz. Bizottság kontra Belgium ügy. A C-157/99. sz. Smits és Peerbooms ügyben (50. pont) a Bíróság elutasította azt az érvet, miszerint az a célkitűzés, hogy a szolgáltatónál nyereség keletkezzen, kiegészítő feltételt jelent ahhoz, hogy valamely szolgáltatás a Szerződés 60. cikke értelmében gazdasági tevékenységnek minősülhessen.

²⁰² A fent idézett Smits és Peerbooms ügyben hozott ítélet.

tevékenységnek²⁰³. Az adott tevékenység gazdasági jellege a nemzeti jog szerinti minősítésétől is független. A Szerződés fent említett szabályainak figyelembevételével „gazdasági tevékenységnek” tekinthető egy, a belső jog szerint nem kereskedelminek minősülő tevékenység. Hasonlóképpen, az adott tevékenység gazdasági jellegét nem feltétlenül érinti az a tény, hogy általános érdekű célt szolgál.

Tehát eseti alapon, a szóban forgó tevékenység összes jellemzőjének – különösen annak, hogy az érintett tagállamban azt miként nyújtják, szervezik, finanszírozzák – figyelembevételével kell eldönteni, hogy egy adott szolgáltatás a Szerződés belső piaci szabályai, illetve – adott esetben – a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozó „gazdasági tevékenységnek” minősül-e.

A szolgáltatási irányelv valamennyi olyan szolgáltatásra alkalmazandó, amelyet kifejezetten nem zártak ki annak hatálya alól (kizártak egyes szociális szolgáltatásokat: a szolgáltatási irányelv szociális szolgáltatásokra való alkalmazásáról további információk találhatóak a 229. kérdésre adott válaszban). A szolgáltatás irányelvben megállapított fogalmának hatálya alá kizárólag a fenti meghatározás szerinti gazdasági jellegű tevékenységek tartoznak.

A 226. és a 227. kérdésekre adott válaszokban további információk találhatóak arra vonatkozóan, hogy milyen kihatásai vannak, ha a Szerződés belső piaci szabályai alapján „gazdasági tevékenységnek” minősítik az érintett szociális szolgáltatásokat.

224. Egy adott tevékenység mikor minősül „nem gazdaságinak” a Szerződés belső piaci szabályai (az EUMSZ 49. és 56. cikke), valamint a szolgáltatási irányelv alapján?

A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az állam által vagy az állam nevében, például az állam szociális területen ellátandó feladataival összefüggésben ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenységek nem minősülnek a Szerződés belső piaci szabályai és a szolgáltatási irányelv értelmében vett gazdasági tevékenységnek²⁰⁴.

Példák:

- egy adott szervezet által, a kötelező biztosítási rendszer alapján nyújtott szolgáltatások (például kártalanítás fizetése természeti katasztrófák bekövetkezése esetén)²⁰⁵;
- a nemzeti oktatási rendszer keretében²⁰⁶ vagy egy alapvetően közpénzekből finanszírozott felsőoktatási intézményben nyújtott tanfolyamok²⁰⁷.

²⁰³ A C-196/87. sz. Steymann-ügy, valamint a C-51/96. sz. és a C-191/97. sz. Deliège egyesített ügyek.

²⁰⁴ A C-109/92. sz. Wirth-ügy.

²⁰⁵ A C-355/00. sz. Freskot-ügyben hozott ítéletében a Bíróság kimondta, hogy az e szervezetnek fizetett járulékok különösen akkor nem minősülnek gazdasági ellenszolgáltatásnak, ha azokat lényegében a jogalkotó írja elő, továbbá a jogalkotó határozza meg a biztosítási szervezet által nyújtott ellátások szintjét és kifizetési szabályait.

²⁰⁶ A C-263/86. sz. Humbel-ügyben hozott ítéletében a Bíróság egyrészt arra hivatkozott, hogy a nemzeti oktatási rendszer létrehozásával és fenntartásával az állam nem jövedelemszerző tevékenységet kíván végezni, hanem a saját lakosságával szemben fennálló szociális, kulturális és oktatási feladatainak tesz eleget. Másrészt a szóban forgó rendszert főszabályként az állami költségvetés, nem pedig a tanulók vagy szüleik finanszírozzák. A Bíróság hozzáfűzte, hogy az említett tevékenység jellegét nem érinti az a tény, hogy a tanulók vagy szüleik némely esetben kötelesek valamennyi tandíjat vagy iskolai költségterítést fizetni, hogy bizonyos mértékben hozzájáruljanak a rendszer működési költségeihez.

225. A szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett szolgáltatások mindazonáltal beletartoznak-e a Szerződés belső piaci szabályainak alkalmazási körébe?

A szolgáltatási irányelv hatálya alól kivették (az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja) a szociális lakhatás, gyermekgondozás, a családtámogatás és a tartósan vagy ideiglenesen rászoruló személyek támogatása terén nyújtott szociális szolgáltatásokat, amelyeket maga az állam (nemzeti, regionális vagy helyi szinten) vagy az állam által megbízott szolgáltató vagy az állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény nyújt.

A Szerződés szabályait – különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó szabályokat (az EUMSZ 49. és 56. cikke) – továbbra is alkalmazni kell a szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett szolgáltatásokra, amennyiben azok gazdasági tevékenységnek minősülnek. A nemzeti bíróság vagy a Bíróság a továbbiakban is értékelheti, hogy a szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett szolgáltatások szabályozására irányuló nemzeti intézkedések összeegyeztethetőek-e a közösségi joggal, különösen a Szerződés fent említett 49. és 56. cikkével. A szociálpolitikai célkitűzések akkor indokolhatják a szociális szolgáltatási ágazat szabályozására irányuló intézkedések alkalmazását, ha az említett intézkedések arányosak az elérni kívánt célokkal. Lásd továbbá a 226. és 227. kérdésre adott választ.

226. A szociálpolitikai célkitűzések indokolhatják-e a szociális szolgáltatási ágazat szabályozására irányuló intézkedések alkalmazását?

A Bíróság szerint a tagállamok szabadon meghatározhatják szociálpolitikájuk célkitűzéseit, és adott esetben pontosan meghatározhatják az elérni kívánt védelmi szintet. Szabályaikban azonban meg kell felelniük a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következő indokolási és arányossági feltételeknek. A belső piaci szabadságok korlátozásait kizárólag az érintett tagállam illetékes hatóságai által követett célkitűzések és a nyújtani kívánt védelmi szint alapján kell értékelni.

Az ítélkezési gyakorlat „közérdeken alapuló kényszerítő indokokat” határozott meg. Ezek olyan célkitűzéseknek minősülnek, amelyek alapján a tagállamok indokolhatják a belső piaci szabadságok korlátozásait (például a szociálpolitika célkitűzései, a szolgáltatást igénybe vevők védelme, a fogyasztóvédelem stb.). Általában véve tehát a Bíróság jelenlegi ítélkezési gyakorlata szerint a szociális megfontolások indokolhatják az alapvető szabadságok korlátozását, például amikor elfogadhatatlan lenne megengedni, hogy egyesek egyéni hasznot húzzanak a szolgáltatásokat igénybe vevők gyengeségéből²⁰⁸. Azonban mindegyik intézkedésnek alkalmasnak kell lennie az érintett tagállam által hivatkozott törvényes cél vagy célok megvalósítására, és nem léphet túl az e cél megvalósításához szükséges mértéken.

Így például a Szerződés és (a hatálya alá tartozó szolgáltatások esetében) a szolgáltatási irányelv értelmében a tevékenységek gyakorlásának előzetes engedélyezési rendszerei azzal a feltétellel tarthatók fent, hogy nem alkalmaznak megkülönböztetést, általános érdekű célkitűzést követnek, azokat ténylegesen a megvalósítandó célhoz igazították, végül pedig, hogy a kitűzött cél nem érhető el kevésbé korlátozó intézkedésekkel.

²⁰⁷ A fent említett Wirth-ügyben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a fenti Humbel-ügyben felhozott megfontolások az olyan felsőoktatási intézményekben kínált tanfolyamokra is vonatkoznak, amelyek finanszírozását alapvetően közpénzekből biztosítják.

²⁰⁸ Lásd e tekintetben az interneten játszható szerencsejátékokról szóló C-447/08. és C-448/08. sz. egyesített ügyeket.

A szociális ágazat tekintetében a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szociálpolitika célkitűzései olyan „közérdeken alapuló kényszerítő indokoknak” minősülnek, amelyek indokolhatják az engedélyezési rendszerek vagy egyéb piacszabályozási célú intézkedések alkalmazását, amennyiben az említett rendszerek vagy intézkedések arányosak a kitűzött célokkal.

227. Határozhatnak-e úgy a tagállamok, hogy egyes szociális szolgáltatások nyújtását nonprofit szolgáltatók számára tartják fent?

A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az egyes tagállamok értékrendje szerint, és az e téren rendelkezésükre álló mérlegelési jogkörre figyelemmel, a tagállamok részére megengedett, hogy állami vagy jótékonyági szervezetekre bizzák egyes tevékenységek gyakorlását²⁰⁹. Azonban minden ilyen irányú intézkedésnek alkalmasnak kell lennie az érintett tagállam által hivatkozott törvényes cél vagy célok megvalósítására, és nem léphet túl az e cél megvalósításához szükséges mértéken. A nemzeti szabályozás egyébként csak akkor alkalmas a hivatkozott cél megvalósítására, ha az valóban e cél koherens és szisztematikus módon történő elérését szolgálja. E korlátozásokat azonban mindenképpen hátrányos megkülönböztetéstől mentesen kell alkalmazni.

7 KÉRDÉSEK A SZOLGÁLTATÁSI IRÁNYELV ÁGÉSZ-OKRA ÉS KIVÁLTKÉPPEN ÁÉSZSZ-OKRA VALÓ ALKALMAZHATÓSÁGÁVAL KAPCSOLATBAN

228. Mely általános gazdasági érdekű szolgáltatások tartoznak a szolgáltatási irányelv hatálya alá?

A szolgáltatási irányelv kiterjed az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra (ÁGÉSZ), amennyiben azokat nem vették ki kifejezetten a hatálya alól (kivették például a közlekedési szolgáltatásokat, az egészségügyi szolgáltatásokat, egyes szociális szolgáltatásokat, az elektronikus távközlési hálózatokat és szolgáltatásokat, valamint az audiovizuális szolgáltatásokat). A szociális szolgáltatásokat részlegesen vették ki: e szolgáltatásokra akkor terjed ki az irányelv, ha a szolgáltatás nyújtója olyan magánüzemeltető, akit nem az állam bízott meg, viszont ki vannak véve az irányelv hatálya alól, amennyiben az állam, vagy az állam által megbízott szolgáltató, illetve az állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény biztosítja azokat.

A szolgáltatási irányelv hatálya alól ki nem vett többi ÁGÉSZ esetében a jogszabály egész sor olyan biztosítékot tartalmaz, amelyek célja, hogy a tagállamok az irányelv végrehajtására irányuló tevékenységük során teljes mértékben figyelembe vehessék az érintett ágazatok sajátosságait. Ezért – többek között a szolgáltatások kiváló minőségének biztosítása érdekében – fontos, hogy a tagállamok hatályban tudják tartani az érintett ágazatokra vonatkozó nemzeti szabályokat.

Először is az irányelvnek a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezései lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy figyelembe vegyék az ÁGÉSZ-ök sajátosságait. Az irányelv értelmében a tagállamok kötelesek elvégezni a nemzeti jog egyes követelményeinek vizsgálatát és értékelését, de ez nem hiúsíthatja meg az ÁGÉSZ-okhoz rendelt különleges feladat teljesítését (a 15. cikk (4) bekezdése). Emellett a 9–13. cikk

²⁰⁹ Lásd a fent említett C-447/08. sz. és 448/08. sz. egyesített ügyek 43. pontját. Lásd továbbá a fent említett C-70/95. sz. Sodemare SA kontra Regione Lombardia ügyet [EBHT 1997., I-3395. o.].

értelmében a tagállamok minden olyan esetben hatályban tarthatják a szolgáltatási tevékenységek (köztük az ÁGÉSZ-ok) nyújtására való jogosultságot, illetve az azok gyakorlását szabályozó engedélyezési rendszereket, amennyiben az említett rendszerek megkülönböztetésmentesek, azokat a közérdeken alapuló kényszerítő indok alapozza meg, és arányosak.

Másodsorban az irányelv úgy rendelkezik, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságáról szóló 16. cikk nem vonatkozik az ÁGÉSZ-okra (a 17. cikkben szereplő kifejezett eltérés értelmében).

A tagállamok által végzett végrehajtási tevékenység általában véve azt mutatja, hogy az irányelv elősegíti gazdaságaink korszerűsítését, és előnyös a szolgáltatók és a fogyasztók szempontjából. A végrehajtási szakaszban a Bizottság nem értesült olyan problémákról, amelyek kifejezetten az irányelv ÁGÉSZ-okra való alkalmazásával állnának kapcsolatban.

Az alábbi weboldalon tájékoztatás található a tagállamok által a szolgáltatási irányelv végrehajtása érdekében elfogadott jogszabályokról, és hivatkozások mutatnak a különböző rendelkezésre álló jogszabálysövegekre: http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/implementing_legislation_en.htm

229. Mely szociális szolgáltatásokat vették ki a szolgáltatási irányelv hatálya alól, és az említett irányelv rendelkezései mikor alkalmazandók e szociális szolgáltatásokra?

Egyes szociális szolgáltatásokat kivettek a szolgáltatási irányelv hatálya alól. A szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában megállapított kizárás nem terjed ki az összes szociális szolgáltatásra, csupán a szociális lakhatás, gyermekgondozás, a családtámogatás és a tartósan vagy ideiglenesen rászoruló személyek támogatása terén nyújtott azon szociális szolgáltatásokra, amelyeket maga az állam (nemzeti, regionális vagy helyi szinten) vagy az állam által megbízott szolgáltató vagy az állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény nyújt. Mivel főszabálytól való eltérést megállapító rendelkezésről van szó, az Európai Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint e kizárást szigorúan kell értelmezni.

A szolgáltatási irányelv által létrehozott szabályozási keret hatálya alá tartoznak viszont az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában nem említett szolgáltatások (például az olyan gyermekgondozási szolgáltatások, amelyeket nem a fenti szolgáltatók egyike vagy másika nyújt).

E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az irányelvben egész sor olyan rendelkezés szerepel, amelyek elismerik és figyelembe veszik a hatálya alól ki nem vett szociális szolgáltatások sajátosságait. Például az irányelv nem vonja kétségbe a tagállamok azon lehetőségét, hogy az érintett szolgáltatások minőségének garantálása érdekében szabályozzák az érintett szolgáltatások nyújtására való jogosultságot, illetve azok gyakorlását. Az irányelv 9–13. cikke értelmében a tagállamok hatályban tarthatják a tevékenységek nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását szabályozó engedélyezési rendszereket, amennyiben az említett rendszerek megkülönböztetésmentesek, indokoltak, és arányosak. Az irányelv hatálya alá tartozó olyan szociális szolgáltatásokat, amelyek ÁGÉSZ-nak minősülnek, (az irányelv 17. cikke alapján) kivették az irányelv 16. cikkében szereplő szabad szolgáltatásnyújtási klauzula alkalmazása alól. Végül az irányelv nem vonatkozik a szociális szolgáltatások

finanszírozására. Az irányelv nem foglalkozik a tagállamok által nyújtott támogatásokkal, mivel azok a versenyszabályok hatálya alá tartoznak (lásd az állami támogatásokról szóló részt). A jogszabály nem érinti sem a közpénzek igénybevételét szabályozó követelményeket, sem a közfinanszírozás igénybevételéhez betartandó minőségi előírásokat (lásd az irányelv (10), (17) és (28) preambulumbekzdését).

230. Fenntarthatnak-e a tagállamok a szolgáltatási irányelv végrehajtása keretében engedélyezési rendszereket a szociális szolgáltatások terén?

A szolgáltatási irányelv 9. cikke előírja a tagállamok számára, hogy vizsgálják felül jogszabályaikat a célból, hogy beazonosítsák a szolgáltatási tevékenységre való jogosultságra, illetve annak gyakorlására vonatkozó engedélyezési rendszereket. Ha egy jogszabály értelmében az illetékes hatóság határozatára van szükség ahhoz, hogy a szolgáltató jogosult legyen az irányelv hatálya alá tartozó tevékenység nyújtására vagy megkezdhesse annak gyakorlását, az olyan engedélyezési rendszernek minősül, amelyet értékelni kell az irányelvre figyelemmel. Az adott tagállamnak a végrehajtási időszak folyamán minden egyes meghatározott rendszer (és annak eljárásai) esetében el kell végeznie az értékelést, szem előtt tartva az irányelv 9–13. cikkében megállapított szabályokat. Tehát a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságra, illetve annak gyakorlására vonatkozó minden engedélyezési rendszert meg kellett vizsgálni az említett irányelv végrehajtása során, figyelemmel a megkülönböztetésmentesség elvére, a közérdeken alapuló kényszerítő indokok meglétére vagy hiányára, továbbá – adott esetben – a vizsgált intézkedések arányosságára.

Az értékelés eredményétől függően a 9. cikkel nem összeegyeztethető engedélyezési rendszereket a tagállamok köteles voltak megszüntetni, vagy pedig kevésbé korlátozó, és az irányelv rendelkezéseivel összhangban álló rendelkezésekkel helyettesíteni.

Meg kell jegyezni továbbá, hogy a szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett engedélyezési rendszerekre továbbra is alkalmazni kell a Szerződés szabályait, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozókat (az EUMSZ 49. és 56. cikke). A nemzeti bíróság vagy a Bíróság a továbbiakban is értékelheti, hogy ezek összeegyeztethetőek-e az uniós joggal, különösen az EUMSZ említett 49. és 56. cikkével. Lásd továbbá a 225. és a 230. kérdésre adott választ.

231. Kiterjed-e az irányelv rendelkezéseinek hatálya az olyan engedélyezési rendszerre, amely egyszerre vonatkozik az irányelv hatálya alá tartozó, illetve az az alól kivett szolgáltatásokra? Amennyiben igen, köteles-e a tagállam külön engedélyezési rendszert létrehozni az irányelv hatálya alá tartozó, illetve a kivett szolgáltatások számára?

Igen, ha egyazon engedélyezési rendszer vonatkozik az irányelv hatálya alá tartozó, illetve az az alól kivett szolgáltatásokra, az irányelv rendelkezéseinek hatálya kiterjed e rendszerre.

Az irányelv mindazonáltal nem írja elő, hogy a tagállamoknak külön engedélyezési rendszert kellene létrehozniuk az irányelv hatálya alá tartozó és az az alól kivett szolgáltatásokra, viszont nem is tiltja, hogy a tagállamok külön rendszereket hozzanak létre. Az irányelv szempontjából az a lényeges, hogy a tagállamok gondoskodjanak arról, hogy az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatásokra vonatkozó engedélyezési rendszerek összhangban álljanak az irányelvvvel (további részletek a 230. kérdésre adott válaszban).

232. Vonatkozik-e a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja az állam vagy a területi és a helyi önkormányzatok által megbízott szolgáltató, illetve az e célból megbízott bármely szervezet által biztosított bölcsődei és napközi otthonos óvodai szociális szolgáltatásokra?

A bölcsődei és napközi otthonos óvodai szociális szolgáltatások a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja szerinti kizárás alá tartoznak, amennyiben azokat maga az állam (nemzeti, regionális vagy helyi szinten) vagy az állam által megbízott szolgáltató vagy az állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény nyújtja.

Az állami megbízással nem rendelkező szolgáltatók által biztosított bölcsődei és napközi otthonos óvodai szociális szolgáltatások nincsenek kivéve az irányelv hatálya alól. Lásd továbbá a 229. kérdésre adott választ.

233. A szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja előírja, hogy a szociális szolgáltatásokat az államnak vagy „az állam által megbízott szolgáltatónak” kell nyújtania. Mire terjed ki ebben az összefüggésben az „állam” fogalma?

Először is meg kell jegyeznünk, hogy e cikk célja egyes, az irányelv hatálya alól kivett szociális szolgáltatások körének meghatározása. Mivel főszabálytól való eltérést megállapító rendelkezésről van szó, az Európai Bíróság állandó ítélezési gyakorlata szerint e kizárást szigorúan kell értelmezni.

A 2. cikk (2) bekezdésének j) pontja értelmében az „állam” vagy „az állam által megbízott szolgáltató” által nyújtott egyes szociális szolgáltatásokat kivettek az irányelv hatálya alól. Az államnak a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja szerinti fogalma – az irányelv (27) preambulumbekkezdésének megfelelően – nem csupán a központi államigazgatásra terjed ki, hanem valamennyi regionális és helyi hatóságra is. Vagyis az irányelv értelmében állam által megbízott szolgáltató az a közjogi vagy magánjogi jogállású, akár természetes, akár jogi személy, amelyre a fenti értelemben vett állam rábízta bizonyos szolgáltatás nyújtásának kötelezettségét, ahelyett hogy közvetlenül biztosítaná azt. Tehát az irányelvben szereplő kivétel alkalmazása szempontjából nem meghatározó az a kérdés, hogy az állam, vagy az állam által, illetve annak nevében az említett szolgáltatási kötelezettséggel – például jogszabályi úton – kifejezetten megbízott közjogi jogalany biztosítja-e az adott szociális szolgáltatást.

234. Mire terjed ki a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában szereplő „állam által megbízott szolgáltató” fogalma?

A Bizottság véleménye szerint egy szolgáltató akkor tekinthető a 2. cikk (2) bekezdésének j) pontja értelmében az „állam által megbízottnak”, ha köteles biztosítani az állam által rábízott szolgáltatást. A közbeszerzési eljárás vagy szolgáltatási koncesszió alapján szolgáltatásnyújtási kötelezettséggel terhelt szolgáltató a szolgáltatási irányelv értelmében az „állam által megbízott” szolgáltatónak tekinthető. Ez az állam által hozott minden egyéb olyan intézkedésre is vonatkozik, amely szolgáltatásnyújtási kötelezettséget ró a szóban forgó szolgáltatóra.

235. Megegyezik-e a szolgáltatási irányelv (a 2. cikk (2) bekezdésének j) pontja) szerinti „állam által megbízott szolgáltató” fogalma az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdésében szereplő, valamint az ÁGÉSZ-csomag szerinti megbízási aktus fogalmával?

Lásd az 51. kérdésre adott választ.

236. A szolgáltatási irányelv értelmében megbízási aktusnak minősül-e egy regionális hatóság olyan hivatalos döntése, amellyel általános szociális érdekű szakképzési szolgáltatást határoz meg, és szolgáltatási koncesszió révén egy vagy több szakképzési vállalkozásra bizza annak irányítását, továbbá közszolgáltatásért járó kompenzációt nyújt?

Amennyiben egy regionális hatóság hivatalos döntése révén, szolgáltatási koncesszió keretében valamely szakképzési vállalkozást bíznak meg egy általános szociális érdekű szakképzési szolgáltatás nyújtásával, a szóban forgó vállalkozás csak abban az esetben minősül a fenti 2. cikk (2) bekezdésének j) pontja szerinti „megbízott szolgáltatónak”, ha köteles biztosítani az adott szolgáltatást. Ennek elemzését az egyes esetek konkrét körülményei alapján, esetenként kell elvégezni.

Ezenfelül az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének ezen irányelv (27) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett j) pontja alapján az állam által megbízott szolgáltató által nyújtott szakképzési szolgáltatás csak akkor tekinthető a szolgáltatási irányelv hatálya alól kivettnek, ha megfelel az irányelv (27) preambulumbekkezdésében megállapított feltételeknek, vagyis „családi jövedelmük elégtelen volta, illetve a teljes vagy részleges függőségük miatt tartósan vagy ideiglenesen rászoruló”, illetve „a marginalizálódás veszélyének kitett személyek” támogatására irányul.

Végül pedig meg kell jegyezni, hogy a szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett szolgáltatásokra továbbra is minden esetben alkalmazni kell az EUMSZ szabályait, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozókat (az EUMSZ 49. és 56. cikke). Lásd továbbá a 226. kérdésre adott választ. Az állami támogatási szabályok ilyen típusú intézkedésekre való alkalmazásával kapcsolatban lásd az 52. kérdésre adott választ.

237. Mire terjed ki a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában szereplő, az „állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény” fogalma?

Mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy e fogalom a szolgáltatási irányelv sajátja, tehát az értelmezése közvetlenül nem függ sem a tagállamok nemzeti jogrendszerének meglévő fogalmaitól, sem más uniós jogszabálysövegektől. E meghatározás csupán azon üzemeltetők körét kívánja megállapítani, akiknek szolgáltatásait a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja alapján ki lehet venni a jogszabály hatálya alól. Ezek a szolgáltatások a következők: a szociális lakhatás, gyermekgondozás, a családtámogatás és a tartósan vagy ideiglenesen rászoruló személyek támogatását célzó szociális szolgáltatások, amelyeket az állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény nyújt.

Vagyis az „állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény” szolgáltatási irányelvben szereplő fogalma egyrészt kizárja, hogy a szolgáltatóknak jövedelme származik a szóban forgó szolgáltatásokból, másrészt azt feltételezi, hogy a tevékenységeket jótékonyági alapon (a hatóságok által kifejezetten ilyenként elismertként) nyújtják rászoruló harmadik személyek javára (vagyis nem a tagjaik számára). Ebből többek között az következik, hogy egyes intézmények nonprofit jellegének pusztán elismerése (amit például adózási célokból adnak meg) vagy akár a kifejtett tevékenység általános érdekű volta önmagában nem elegendő ahhoz, hogy az adott intézményt az „állam által ilyenként elismert jótékonyági intézmény” fogalma alá tartozónak lehessen minősíteni. Hasonlóképpen, az állam által adott egyszerű engedély

önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy egy adott intézmény e fogalom alá tartozik (tehát, hogy tevékenységeit kivették a szolgáltatási irányelv hatálya alól).

Amikor a Bizottság a szolgáltatási irányelv végrehajtásáról szóló kézikönyvében²¹⁰ hivatkozott erre a fogalomra, az irányelv értelmében vett jótékonyági intézményekre példaként a „jótékonyági célokat szolgáló egyházakat és egyházi szervezeteket” említette. Az ilyen szervezetek laikus vagy egyházi jellege mindazonáltal nem meghatározó a szolgáltatási irányelv hatálya alól kivett szociális szolgáltatások elhatárolása szempontjából. Ebből következően az állam által ilyenként elismert jótékonyági jellegű szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat a szolgáltatási irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontja alapján kiveszik e jogszabály hatálya alól, függetlenül attól, hogy laikus vagy egyházi szervezetről van-e szó.

---

²¹⁰ A szolgáltatási irányelv végrehajtásáról szóló kézikönyv hozzáférhető az alábbi internetcímen: http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/documents_en.htm.